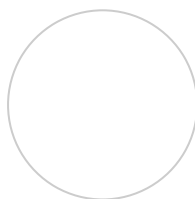

Školní vzdělávací program Zdravá škola

Č.j.: 100 / 023

V Dolním Třeboníně

dne 1. 9. 2023

OBSAH:

Právní rámec	3
Identifikační údaje	4
Charakteristika školy	5
Charakteristika ŠVP	8
Začlenění průřezových témat	13
Učební plán	16
Poznámky k učebnímu plánu	17
Poznámky ke vzdělávacím oblastem	17
Hodnocení žáků	18
Autoevaluace školy	27
Učební osnovy	30
Český Jazyk a literatura	31
Anglický jazyk	70
Matematika	83
Informatika	106
Prvouka	117
Vlastivěda	140
Přírodověda	153
Hudební výchova	169
Výtvarná výchova	188
Tělesná výchova	199
Pracovní činnosti	209
Použité zkratky a výklad pojmů	218

Příloha

Standardy pro základní vzdělávání

PŘÁVNÍ RÁMEC

ŠVP Zdravá škola je zpracován podle RVP ZV je v souladu se

zákonem č. 561/2004., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů,

vyhláškou č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů,

vyhláškou č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů,

vyhláškou č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů

a souvisí s

vyhláškou 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy, v platném znění

vyhláškou č. 364/2005 Sb., o vedení dokumentace škol a školských zařízení a školní matriky a o předávání údajů z dokumentace škol a školských zařízení a ze školní matriky,

nařízením vlády č. 75/2005 Sb., o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické a přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků,

vyhláškou č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, v platném znění

a dalšími předpisy.

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

- **Název ŠVP**

- Školní vzdělávací program Zdravá škola
- Č. j.: 100/023

- **Údaje o škole**

- Základní škola a Mateřská škola Dolní Třebonín
- Dolní Třebonín 81, 382 01
- IČ: 71002421

- RED-IZO: 600059260
- IZO ZŠ: 107720574

- Ředitel školy: Mgr. Jan Švec

- Kontakty: 739 485 484 ředitel ZŠ reditel@zstrebonin.cz

739 485 491 mateřská škola skolka@zstrebonin.cz

- Web: www.zstrebonin.cz

- Koordinátor tvorby ŠVP ZV: Mgr. Jan Švec

- **Zřizovatel**

- Obec Dolní Třebonín
Dolní Třebonín 6, 382 01

- Kontakty:

Starosta Pavel Ševčík 380 743 827 dolni.trebonin@tiscali.cz

Internetové stránky www.dolnitrebonin.cz

- **Platnost dokumentu**

- Tento dokument nabývá platnosti a byl vydán ředitelem školy dne 1. 9. 2023

- Podpis ředitele školy: _____

- Razítko školy

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

● **Úplnost a velikost**

Základní škola není úplná, řadí se mezi tzv. malotřídní, je spádová pro obce začleněné pod obec Dolní Třebonín, zahrnuje ročníky prvního stupně. Kapacita školy je 74 žáků. Mateřská škola se nachází od září 2014 v jiné budově. Díky přesunutí MŠ do jiné budovy a díky přístavbě kmenové třídy v roce 2021 je možné organizaci základní školy realizovat jako dvoj, troj či čtyřtřídní. Dvojtřídní organizace je výhodnější co do organizace výchovně vzdělávacího procesu, ovšem zpravidla neumožňuje výuku 5. ročníku z kapacitních důvodů. Trojtřídní organizace umožňuje realizaci výuky všech ročníků 1. stupně ZŠ ovšem je organizačně a také finančně náročnější.

● **Vybavení školy**

Všechny součásti školy mají základní potřebné vybavení pro účel, ke kterému jsou určeny. Limitujícím faktorem kapacity školy je velikost některých tříd.

Žáci základní školy mají k dispozici pouze hernu, která je využívána pro pohybově nenáročnou aktivitu. Pro ostatní, zejména více prostorově náročnou tělovýchovnou činnost, je využívána školní zahrada a především obecní hřiště. Po dokončení výstavby Víceúčelové sportovní haly, bude tělesná výchova realizována tam, zejména při nepříznivém počasí.

Všichni pedagogičtí pracovníci základní školy mají k dispozici své pracovní místo s kvalitním počítačem, potřebným softwarem i tiskárnou. K dispozici jim je i kopírovací stroj. Ve všech třídách je k dispozici dataprojektor a zobrazovací plocha ovladatelná elektrickým perem či prsty. Všichni žáci mají k dispozici ve třídách počítač nebo tablet s přístupem k Internetu, příslušenstvím a výukovými programy.

● **Charakteristika pedagogického sboru**

Pedagogický sbor je v rámci celého právního subjektu tvořen osmi zaměstnanci.

Mateřská škola: 3 učitelky (možno přijmout celkem 4)

Základní škola: 4 učitelé včetně ředitele školy

K základním úvazkům učitelů jsou stanovovány, podle výchovně vzdělávacích potřeb školy, hodiny přímé vyučovací povinnosti nad stanovený rozsah. V případě přiznaných podpůrných opatření pracují ve škole asistenti pedagoga.

Školní družina: 2 vychovatelky, ranní a odpolední družina

Všichni pedagogičtí pracovníci splňují kvalifikační předpoklady stanovené právními předpisy, pokud tomu tak není, podporuje škola ČZV pro získání potřebné kvalifikace. Všichni zaměstnanci se dále vzdělávají v rámci volna k samostudiu a v souladu s plánem DVPP v kurzech akreditovaných MŠMT.

Ve vztahu k univerzální formě příspěvkové organizace je při hodnocení a výběru pedagogických pracovníků kladen důraz nejen na jejich kvalifikační předpoklady, ale i adaptabilitu na náročnou prostředí malotřídní školy, kde musí být pedagog vybaven velkým spektrem univerzálních schopností a dovedností, musí být ochoten a schopen kvalitně vést řadu zájmových kroužků a zároveň se orientovat v široké škále školních i právních předpisů a norem.

● **Dlouhodobé projekty a mezinárodní spolupráce**

Ovoce a zelenina do škol

Vícedenní vzdělávací pobyty s environmentální tematikou

Plavecká a předplavecká výuka

● **Spolupráce s rodiči a spolupráce s jinými subjekty**

○ **Školská rada**

Jednání Školské rady se koná minimálně 2 x do roka. Podrobnosti k organizaci a konání jednotlivých jednání je stanoveno jednacím řádem Školské rady, zřizovací listinou a dalšími souvisejícími předpisy.

○ **Pedagogicko-psychologická poradna**

Pedagogičtí pracovníci školy jsou ve spojení s PPP v Českém Krumlově. Poradna poskytuje metodickou pomoc, zajišťuje na základě doporučení vyučujících a žádostí rodičů konkrétní vyšetření dětí a žáků zaměřená zejména na ADHD a SPU.

Škola pomáhá organizovat nápravu řeči v logopedické ambulanci. Jednotlivým zájemcům o nápravu řeči jsou předávány potřebné kontaktní údaje. V případě výskytu většího počtu dětí, či žáků s vadou řeči škola zajišťuje návštěvu logopeda, který přímo na škole provádí diagnostiku a domlouvá s rodiči konkrétní postupy nápravy řeči.

○ **Obec Dolní Třebonín**

Obec se výraznou měrou podílí na financování školních i mimoškolních akcí. Pokrývá v potřebné míře provozní náklady a podporuje modernizaci školy.

Děti a žáci naší příspěvkové organizace vystupují formou krátkých vystoupení před veřejností u příležitosti významných akcí, jako je například mikulášská besídka s nadílkou, setkání důchodců, oslava dne matek, vítání nových občánků apod.

Přímo v budově Obecního úřadu Dolní Třebonín je zřízen prostor určený k propagaci výrobků a prací žáků.

○ **Obec s rozšířenou působností**

Naše škola spadá pod působnost Obce III. typu v Českém Krumlově.

○ **Způsoby předávání informací veřejnosti a především zákonným zástupcům žáků**

▪ **Třídní schůzky**

Informace o výsledcích výchovně vzdělávacího procesu jsou předávány rodičům čtyřikrát během školního roku formou individuálních schůzek. Jsou při nich podávány i návrhy na případná diagnostická vyšetření v PPP a rovněž s nimi pedagogičtí pracovníci rozebírají vhodné metody a postupy vedoucí ke zlepšení školní práce.

Rodiče na prvních třídních schůzkách podepisují informované souhlasy se zpracováním osobních údajů podle vnitřní směrnice vypracované v souladu s GDPR.

▪ **Internetové stránky školy**

Stránky školy jsou koncipovány jako zásadní zdroj informací umožňující dálkový přístup a zároveň slouží jako archiv událostí a fotoarchiv.

▪ **Google Učebny**

Pro rychlé předávání aktualit zákonným zástupcům žáků, prostřednictvím žákovských účtů.

▪ **Školní nástěnky**

Každá ze čtyř součástí školy má svou informační nástěnku, kde jsou zveřejňovány aktuální informace jak pro rodiče, tak pro žáky.

▪ **Veřejná vývěska**

Po dohodě s představiteli obce využívá škola část veřejné vývěsky, na které jsou zveřejňovány aktuální informace, které oslovují i širokou veřejnost. Jde zejména o pozvánky a plakáty k veřejným vystoupením dětí a žáků, informace o zápisech k základnímu vzdělávání či o stanovení termínu pro podání žádostí o přijetí dětí k předškolnímu vzdělávání.

▪ **Výroční zpráva o činnosti školy**

Výroční zpráva o činnosti školy, je po schválení školskou radou zveřejněna na internetových stránkách školy. Je rovněž na vyžádání k nahlédnutí u ředitele školy.

▪ **Třebonínský Občasník**

Jde o časopis vycházející nepravidelně, zpravidla 2 - 4x v roce. Nemalá část Občasníku je věnována prezentaci aktivit naší školy.

- **Umístění školy**

Ve spádovém obvodu Obce Dolní Třebonín se nachází pouze naše škola. Okolní obce spadající pod Obec Dolní Třebonín jsou vzdálené pouze několik málo kilometrů, takže je pro žáky i v těchto případech škola dostupná.

Škola je umístěna blízko obecního hřiště, které je často využíváno pro pohybové aktivity dětí a žáků. Přesun ze školy na hřiště trvá přibližně 5 minut. Aby se učitelé s žáky přemístili na obecní hřiště, musejí přecházet silnici poblíž nepřehledné zatáčky, což klade nemalé nároky na organizační schopnosti pedagogů.

Lokalizace školy a její velikost vyžadují, aby v rámci školních akcí organizovaných mimo obec Dolní Třebonín bylo přihlíženo k efektivnosti při používání veřejných dopravních prostředků. Pokud je to možné, je situace řešena tak, že na akce jezdí společně děti mateřské školy i žáci školy základní, aby došlo k zaplnění celého autobusu a snížení nákladů (divadla, veřejná vystoupení, plavecká výuka...)

- **Charakteristika žáků**

Složení žáků školy je velice různorodé, což způsobila především výstavba bytového „satelitu“ na okraji původní staré zástavby. Ve třídách se tak setkávají děti původních „vesnických“ obyvatel s dětmi rodičů přišedších z okolních měst.

- **Vlastní hodnocení školy**

Vlastní hodnocení školy je realizováno na základě SWOT analýz v rámci jednotlivých součástí naší organizace. Vyhledávání příležitostí i rizik probíhá zpravidla v ročních cyklech nebo před zásadními změnami v příspěvkové organizaci. Výstupem SWOT analýz i dalších souvisejících mechanismů (prověrky BOZP, Minimální preventivní program, ICT plán školy) je Koncepční záměr rozvoje školy, zpracováváný zpravidla na několik let dopředu a tato koncepce je zpřesňována v ročních cyklech v rámci Strategii rozvoje školy v oblastech zaměřených na výchovu a vzdělávání, řízení školy, personální zajištění, spolupráci a styk s veřejností a na oblast materiálně technickou a ekonomickou. Dalším východiskem pro hodnocení školy jsou výsledky práce žáků a průběh výchovně vzdělávacího procesu, zaznamenávaný v zápisech z pedagogických rad. Podkladem pro hodnocení práce pedagogických a nepedagogických pracovníků je mimo jiné kontrolní a hospitační činnost vedoucích pracovníků, pravidelné interní audity zřizovatele, zaměřené na ekonomickou oblast a kontrolní audity externí firmou ve školní jídelně, zaměřené na Systém analýzy rizika a stanovení kritických bodů HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Points).

● Zaměření školy

Protože se naše škola svou dosavadní činností, určitou tradicí a umístěním v krajině přibližuje programu Škola podporující zdraví (dříve Zdravá škola), vyhlášenému Světovou zdravotnickou organizací pro Evropu, chtěli bychom se i nadále tímto projektem inspirovat a aplikovat vybrané nápady vyhovující specifikům naší malotřídni školy.

Jako základ úspěchu práce s žáky při zachování zdravé náročnosti, spatřujeme ve vytvoření pohody a zdravého klimatu v rámci celé školy.

Je důležité:

- Vytvořit pěkné prostředí pro zaměstnance a pro žáky (například netradiční uspořádání tříd, výzdoba tříd a ostatních prostor školy, upravenost okolí...)
- Při uplatňování nároků na žáky respektovat zdravotní hlediska. Důsledně respektovat schopnosti žáků a individuálně s nimi pracovat, nezapomínat na spolupráci s rodiči. Respektovat nárok žáka na nutný odpočinek, nezadávat písemné úkoly na víkendy, reagovat včas na delší nepřítomnost dítěte a učivo doplnit, citlivě postupovat při práci s žáky s poruchami učení, včas diagnostikovat poruchy a spolu s rodiči i poradenským zařízením navrhnout a respektovat opatření. Vhodně zařazovat relaxační cvičení a využívat přestávek k pobytu před budovou školy. Celkově dbát na „zdravé učení“.
- Ve třídách využívat volný prostor k odpočinkovým, relaxačním a hravým činnostem se zásobou her rozvíjejících zvědavost, fantazii a přirozenou hravost žáků. Délku hodin přizpůsobovat náročnosti učiva a momentálním okolnostem.
- Důležitou úlohu hraje i stravování žáků se zřetelem na zajištění hledisek zdravé výživy ve školní jídelně, prosazování správných stravovacích návyků vhodnými formami a v neposlední řadě zajišťování pravidelného pitného režimu.
- Organizovat zájmové činnosti žáků prostřednictvím
  - Zájmových útvarů (atletika, stolní tenis, sborový zpěv, výtvarné tvoření apod.)
  - Zprostředkovat výuku ZUŠ a dalších subjektů zabývajících se hudebním i jiným vzděláváním
- Organizovat společné akce s rodiči
  - Organizace sběru léčivých rostlin
  - Účast a spoluorganizování akcí rodičů a dětí (rafty, cyklovýlet...)
  - Tvořivé dílničky pro rodiče s dětmi
- Podporovat žáky a pracovat na jejich všestranném rozvoji
  - Účast na soutěžích
  - Kulturní vystoupení
  - Plavecký výcvik
  - Návštěvy Planetária, muzea
  - Poznávací výlety a exkurze
  - Návštěvy divadel
  - Další akce dle aktuálních možností a nabídky. Na každý školní rok je vypracován plán akcí, který je součástí Výroční zprávy o činnosti školy.

● **Výchovné a vzdělávací strategie**

Výchovné a vzdělávací strategie jsou pro přehlednost a srozumitelnost rozpracovány v rámci charakteristik jednotlivých vzdělávacích oborů. Společné postupy a jednotnost v přístupu k žákům na úrovni školy v rámci výchovně vzdělávacího procesu i mimo něj jsou důležitým faktorem v působení na žáky.

- **Škola utváří a rozvíjí tyto klíčové kompetence žáků:**
  - **Kompetence k učení**
  - **Kompetence k řešení problémů**
  - **Kompetence komunikativní**
  - **Kompetence sociální a personální**
  - **Kompetence občanské**
  - **Kompetence pracovní**
  - **Kompetence digitální**

● **Pojetí základního vzdělávání**

Základní vzdělávání navazuje na předškolní vzdělávání a především na výchovu v rodině. Je jedinou etapou vzdělávání, kterou povinně absolvuje celá populace žáků, a to ve dvou obsahově, organizačně a didakticky navazujících stupních.

Základní vzdělávání na 1. stupni usnadňuje svým pojetím přechod žáků z předškolního vzdělávání a rodinné péče do povinného, pravidelného a systematického vzdělávání. Je založeno na poznávání, respektování a rozvíjení individuálních potřeb, možností a zájmů každého žáka (včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, žáků nadaných a mimořádně nadaných). Vzdělávání svým činnostním a praktickým charakterem a uplatněním odpovídajících metod motivuje žáky k dalšímu učení, vede je k učební aktivitě a k poznání, že je možné hledat, objevovat, tvořit a nalézat vhodnou cestu řešení problémů.

Základní vzdělávání vyžaduje podnětné a tvůrčí školní prostředí. Je založeno na poznávání, respektování a rozvíjení individuálních potřeb, možností a zájmů každého žáka, a to včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Zajišťuje, aby se každý žák prostřednictvím výuky přizpůsobené individuálním potřebám, případně s využitím podpůrných opatření, optimálně vyvíjel a dosahoval svého osobního maxima. K tomu se vytvářejí i odpovídající podmínky pro vzdělávání všech žáků. Hodnocení žáků musí být postaveno na plnění konkrétních a splnitelných úkolů, na posuzování individuálních změn žáka a pozitivně laděných hodnotících soudech. Žákům musí být dána možnost zažívat úspěch, nebát se chyby a pracovat s ní.

V průběhu základního vzdělávání žáci postupně získávají takové kvality osobnosti, které jim umožní pokračovat ve studiu, zdokonalovat se ve zvolené profesi a během celého života se dále vzdělávat a podle svých možností se aktivně podílet na životě společnosti.

● **Cíle základního vzdělávání**

- **Umožnit žákům osvojit si strategie učení a motivovat je pro celoživotní učení.**
- **Podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů.**
- **Vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci.**
- **Rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých.**
- **Připravit žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti.**
- **Vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací, rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě.**
- **Učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný.**
- **Vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi.**
- **Pomáhat žákům poznávat a rozvíjet schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvoj. vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci.**

● Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tito žáci mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu uvedeného v § 16 školského zákona. Podpůrná opatření realizuje škola a školské zařízení.

Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů. Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola nebo školské zařízení i bez doporučení školského poradenského zařízení na základě plánu pedagogické podpory (PLPP). Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením ŠPZ. Začlenění podpůrných opatření do jednotlivých stupňů stanoví Příloha č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb.

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se v rámci naší školy uskutečňuje formou individuální integrace do běžných tříd. Snažíme se vytvářet žákům podmínky pro jejich úspěšné vzdělávání a uspokojování jejich speciálních vzdělávacích potřeb a uplatňovat při jejich vzdělávání kombinaci speciálně pedagogických postupů a alternativních metod s modifikovanými metodami používanými ve vzdělávání běžné populace. Tyto metody nacházejí uplatnění zejména při rozvíjení rozumových schopností, orientačních dovedností, zlepšování sociální komunikace a dalších specifických dovedností žáků.

Pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je třeba vytvářet podnětné a vstřícné školní prostředí, které za přispění všech podpůrných opatření umožňuje žákům rozvíjení jejich vnitřního potenciálu, směřuje je k celoživotnímu učení, k odpovídajícímu pracovnímu uplatnění, a tím podporuje jejich sociální integraci.

K zajištění výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je třeba dbát na vhodné složení pedagogického sboru:

- pedagogičtí pracovníci schopní podílet se kromě povinností stanovených právními předpisy i na dalších činnostech ve škole
- pedagogičtí pracovníci s potřebnými profesními dovednostmi komunikativní ve směru k žákům, jejich rodičům, ostatním pedagogům a odborníkům zajišťujícím pro školu speciální služby, schopní provádět pedagogickou diagnostiku a účinně ji využívat ve vzdělávání žáků, průběžně se vzdělávat, hodnotit a modifikovat svou činnost
- pedagogický sbor schopný týmové práce, vzájemně vstřícné komunikace a spolupráce
- řídicí pracovníci s výraznými manažerskými, organizačními i pedagogickými schopnostmi, schopní vytvářet motivující a zároveň náročné profesionální klima, usilující o neustálý odborný a profesní růst svůj i svých podřízených, s koncepčním myšlením a stylem práce, schopní poradit, ale i zaštitit učitele vůči negativním vnějším vlivům

● Pojetí vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními

- Při plánování a realizaci vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními je třeba mít na zřeteli fakt, že se žáci ve svých individuálních vzdělávacích potřebách a možnostech liší. Účelem podpory vzdělávání těchto žáků je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého žáka s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti. Pedagog tomu přizpůsobuje své vzdělávací strategie na základě stanovených podpůrných opatření. Pravidla pro použití podpůrných opatření školou a školským zařízením stanovuje vyhláška č. 27/2016 Sb.
- Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními prvního stupně je ŠVP podkladem pro zpracování PLPP a pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními od druhého stupně podkladem pro tvorbu IVP.
- Na úrovni IVP je možné na doporučení ŠPZ (v případech stanovených Přílohou č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb.) v rámci podpůrných opatření upravit očekávané výstupy stanovené ŠVP, případně upravit vzdělávací obsah tak, aby byl zajištěn soulad mezi vzdělávacími požadavky a skutečnými možnostmi žáků a aby vzdělávání směřovalo k dosažení jejich osobního maxima.
- K úpravám očekávaných výstupů stanovených v ŠVP se využívá podpůrné opatření IVP, které umožňuje u žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně podpory (týká se žáků s lehkým mentálním postižením) upravovat očekávané výstupy vzdělávání, případně je možné přizpůsobit i výběr učiva. K úpravám vzdělávacích obsahů stanovených v ŠVP dochází v IVP žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně (týká se žáků s lehkým mentálním postižením). To znamená, že části vzdělávacích obsahů některých vzdělávacích oborů lze nahradit jinými vzdělávacími obsahy nebo celý vzdělávací obsah některého vzdělávacího oboru lze nahradit obsahem jiného vzdělávacího oboru, který lépe vyhovuje jejich vzdělávacím možnostem. V IVP žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními třetího stupně (týká se žáků s lehkým mentálním postižením) a čtvrtého stupně lze v souvislosti s náhradou části nebo celého vzdělávacího obsahu vzdělávacích oborů změnit minimální časové dotace vzdělávacích

oblastí (oborů) stanovené v kapitole 7 RVP ZV.

Časová dotace na předměty speciálně pedagogické péče je poskytována z disponibilní časové dotace.

Při vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením je třeba zohledňovat jejich specifika: problémy v učení – čtení, psaní, počítání; nepřesné vnímání času; obtížné rozlišování podstatného a podružného; neschopnost pracovat s abstrakcí; snížená možnost učit se na základě zkušenosti, pracovat se změnou; problémy s technikou učení; problémy s porozuměním významu slov; krátkodobá paměť neumožňující dobré fungování pracovní paměti, malá představivost; nedostatečná jazyková způsobilost, nižší schopnost číst a pamatovat si čtené, řešit problémy a vnímat souvislosti.

- **Systém péče o žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními ve škole**

- **Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení plánu pedagogické podpory (PLPP) a individuálního vzdělávacího plánu (IVP) žáka se ŠVP.**

PLPP sestavuje třídní učitel nebo učitel konkrétního vyučovacího předmětu za pomoci výchovného poradce. PLPP má písemnou podobu. Při poskytování podpůrných opatření 1. stupně zpracovává škola plán pedagogické podpory v případě, nepostačuje-li samotné zohlednění individuálních vzdělávacích potřeb žáka při vzdělávání. Před jeho zpracováním budou probíhat rozhovory s jednotlivými vyučujícími, s cílem stanovení např. metod práce s žákem, způsobů kontroly osvojení znalostí a dovedností. Výchovný poradce stanoví termín přípravy PLPP a organizuje společné schůzky s rodiči, pedagogy, vedením školy i žákem samotným. V případě podpůrného opatření (spočívajícího v úpravě očekávaných výstupů) pro žáky s LMP od třetího stupně podpory, bude pro tvorbu IVP využívána minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů. Minimální doporučená úroveň, která je stanovena v RVP ZV pro 3. a 5. ročník, bude na základě Doporučení školského poradenského zařízení rozpracována pro konkrétní ročník v IVP žáka s přiznaným podpůrným opatřením. Postup tvorby, realizace a vyhodnocování IVP je stejný jako v případě IVP ostatních žáků. IVP může být během roku upravován podle potřeb žáka. Při tvorbě IVP bude využíváno metodické podpory školního poradenského pracoviště a metodická podpora na Metodickém portále RVP.CZ.

- **Podmínky pro vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními**

- Pro úspěšné vzdělávání těchto žáků je potřebné zabezpečit (případně umožnit):
  - uplatňování principu diferenciací a individualizace vzdělávacího procesu při organizaci činností a při stanovování obsahu, forem i metod výuky;
  - všechna stanovená podpůrná opatření při vzdělávání žáků;
  - při vzdělávání žáka, který nemůže vnímat řeč sluchem, jako součást podpůrných opatření vzdělávání v komunikačním systému, který odpovídá jeho potřebám a s jehož užíváním má zkušenost;
  - při vzdělávání žáka, který při komunikaci využívá prostředky alternativní nebo augmentativní komunikace, jako součást podpůrných opatření vzdělávání v komunikačním systému, který odpovídá jeho vzdělávacím potřebám;
  - v odůvodněných případech odlišnou délku vyučovacích hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami nebo dělení a spojování vyučovacích hodin;
  - formativní hodnocení vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami;
  - spolupráci se zákonnými zástupci žáka, školskými poradenskými zařízeními a odbornými pracovníky školního poradenského pracoviště, v případě potřeby spolupráci s odborníky mimo oblast školství (zejména při tvorbě IVP);
  - spolupráci s ostatními školami.

- V souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, se výstupy minimální doporučené úrovně využijí v případě podpůrných opatření od třetího stupně pouze u žáků s lehkým mentálním postižením. Výstupy, upravené v IVP žáků s lehkým mentálním postižením na základě minimální doporučené úrovně v rámci podpůrných opatření, jsou na vyšší úrovni než očekávané výstupy stanovené v RVP ZŠS.

- K úpravám očekávaných výstupů stanovených v ŠVP se využívá podpůrné opatření IVP. To umožňuje u žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními, za podmínek stanovených školským zákonem a vyhláškou č. 27/2016 Sb., upravovat očekávané výstupy vzdělávání, případně je možné přizpůsobit i výběr učiva.

- Náhrada části vzdělávacích obsahů některých vzdělávacích oborů jinými vzdělávacími obsahy nebo náhrada celého vzdělávacího obsahu některého vzdělávacího oboru jiným, který lépe vyhovuje vzdělávacím možnostem žáků, se využívá podpůrné opatření úprava obsahů a výstupů ze vzdělávání, prostřednictvím podpůrného opatření IVP u žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními, za podmínek stanovených školským zákonem a vyhláškou č. 27/2016 Sb. V IVP žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními lze v souvislosti s touto náhradou části nebo celého vzdělávacího obsahu vzdělávacích oborů, změnit minimální časové dotace vzdělávacích oblastí (oborů) stanovené v kapitole 7 RVP ZV.

- Pro žáky s jiným než mentálním postižením uvedené v § 16 odst. 9 školského zákona je možné ve školním vzdělávacím programu upravit očekávané výstupy nebo nahradit vzdělávací obsah, jehož realizaci objektivně neumožňuje jejich znevýhodnění, jiným vzdělávacím obsahem, pokud to vyžadují speciální vzdělávací potřeby žáků, a to pouze tehdy, pokud to vyplývá z doporučení školského poradenského zařízení.

- **Zabezpečení vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných**
  - Nadaným žákem se rozumí jedinec, který při adekvátní stimulaci vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, intelektových činností nebo v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.
Za mimořádně nadaného žáka se v souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb. považuje žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

- **Pojetí péče o nadané a mimořádně nadané žáky ve škole**
  - Škola je povinna vytvářet ve svém školním vzdělávacím programu a při jeho realizaci podmínky k co největšímu využití potenciálu každého žáka s ohledem na jeho individuální možnosti. To platí v plné míře i pro vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných.
Výuka žáků by měla probíhat takovým způsobem, aby byl stimulován rozvoj jejich potenciálu včetně různých druhů nadání a aby se tato nadání mohla ve škole projevit a pokud možno i uplatnit a dále rozvíjet.
Škola je povinna využít pro podporu nadání a mimořádného nadání podpůrných opatření podle individuálních vzdělávacích potřeb žáků v rozsahu prvního až čtvrtého stupně podpory.
Při vyhledávání nadaných a mimořádně nadaných žáků je třeba věnovat pozornost i žákům se speciálními vzdělávacími potřebami.

- **Systém péče o nadané a mimořádně nadané žáky ve škole**
  - **Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení plánu pedagogické podpory (PLPP) a individuálního vzdělávacího plánu (IVP) nadaného a mimořádně nadaného žáka.**
    - Při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků vychází způsob jejich vzdělávání důsledně z principu nejlepšího zájmu žáka.
    - Individuální vzdělávací plán mimořádně nadaného žáka sestavuje třídní učitel ve spolupráci s učiteli vyučovacích předmětů, ve kterých se projevuje mimořádné nadání žáka, s výchovným poradcem a školským poradenským zařízením. IVP mimořádně nadaného žáka má písemnou podobu a při jeho sestavování spolupracuje třídní učitel s rodiči mimořádně nadaného žáka. Při sestavování IVP vycházíme z obsahu IVP stanoveného v § 28 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Práce na sestavení IVP jsou zahájeny okamžitě po obdržení doporučení školského poradenského zařízení. IVP je sestaven nejpozději do jednoho měsíce od obdržení doporučení školského poradenského zařízení. Součástí IVP je termín vyhodnocení naplňování IVP a může též obsahovat i termín průběžného hodnocení IVP, je-li to účelné. IVP může být zpracován i pro kratší období než je školní rok. IVP může být doplňován a upravován v průběhu školního roku.
Výchovný poradce zajistí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce žáka, bez kterého nemůže být IVP prováděn. Výchovný poradce po podpisu IVP zákonným zástupcem žáka a získání písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce žáka předá informace o zahájení poskytování podpůrných opatření podle IVP zástupci ředitele školy, který je zaznamená do školní matriky.
    - Škola dále specifikuje podpůrná opatření a úpravy vzdělávacího procesu nadaných a mimořádně nadaných žáků, například:
      - předčasný nástup dítěte ke školní docházce
      - účast žáka na výuce jednoho nebo více vyučovacích předmětů ve vyšších ročnících školy nebo v jiné škole
      - občasné (dočasné) vytváření skupin pro vybrané předměty s otevřenou možností volby na straně žáka
      - obohacování vzdělávacího obsahu
      - zadávání specifických úkolů, projektů
      - příprava a účast na soutěžích včetně celostátních a mezinárodních kol
      - nabídka volitelných vyučovacích předmětů, nepovinných předmětů a zájmových aktivit.

- Začlenění průřezových témat

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA							
	zkratka	Název tématického okruhu	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.
Osobnostní rozvoj	OSV 1	Rozvoj schopností poznávání	Čj, M Pč, Tv Hv, Vv	Čj, M Tv, Hv Vv, Pč	Tv, Vv Pč, M, Čj, Hv	Čj, M, Pč, VI, Př, Hv, Vv, Tv	Čj, Pč, M, Př, Hv, Vv, Tv
	OSV 2	Sebepoznání a sebepojetí	Prv, Tv Hv, Vv	Prv, Tv Hv, Vv	Tv, Vv Aj, Prv, Hv	Př, Hv, Vv, Tv	Hv, Př, Vv, Tv
	OSV 3	Seberegulace a sebeorganizace	Čj, M Prv, Tv	Čj, M Prv, Tv	Tv, M, Čj, Aj, Prv, Hv	Čj, M, Př, Vv, Tv	Čj, M, Př, Vv, Tv
	OSV 4	Psychohygiena	Čj, Prv Pč, Tv Hv, Vv	Čj, Prv Tv, Hv Vv, Pč	Tv, Vv Pč, Čj, Prv, Hv	Čj, Př, Hv, Tv, Pč	Čj, Aj, Hv, Tv, Pč
	OSV 5	Kreativita	Čj, Hv Vv,	Čj, Hv Vv,	Vv, Čj, Prv, Hv	Čj, Př, Hv, Vv	Čj, Př, Hv, Vv
Sociální rozvoj	OSV 6	Poznávání lidí	M, Prv Pč, Hv	Čj, M Prv, Hv Pč	Pč, M, Čj, Prv, Hv	M, Př, Tv, Pč	M, Př, Tv, Pč
	OSV 7	Mezilidské vztahy	Čj, Prv Pč, Hv	Prv, Hv Pč	Pč, Prv, Čj, Hv	Čj, Př, Tv, Hv, Pč	Čj, Př, Tv, Hv, Pč
	OSV 8	Komunikace	Čj, Tv Hv, Vv	Čj, Prv Tv, Hv Vv	Tv, Vv, Čj, Prv, Hv	Čj, M, Inf, Př, Hv, Vv, Tv	Čj, M, Př, Hv, Vv, Tv
	OSV 9	Kooperace a kompetice	M, Pč, Vv	M, Prv Pč, Vv	Pč, M, Vv	Čj, VI, Př, Hv, Pč, Tv	Čj, VI, Př, Hv, Pč, Tv
Morální rozvoj	OSV 10	Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	Čj	Čj, Prv	Čj, Prv	Čj, M, Př, Tv	Čj, M, Př, Tv
	OSV 11	Hodnoty, postoje, praktická etika	Čj, Prv, Vv	Čj, Prv, Vv	Vv, Čj, Prv	Tv	Tv

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA							
	zkratka	Název tématického okruhu	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.
	VDO 1	Občanská společnost a škola	Tv	Tv	Tv	Tv, VI, Př	Tv, VI, Př
	VDO 2	Občan, občanská společnost a stát	Prv	Prv	Prv	VI, Př	VI, Př
	VDO 3	Formy participace občanů v politickém životě					VI
	VDO 4	Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování				VI	

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH						
zkratka	Název tématického okruhu	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.
VMEGS 1	Evropa a svět nás zajímá			Inf	Aj, M, VI, Hv	Aj, VI, Hv
VMEGS 2	Objevujeme svět a Evropu				VI, M	Aj, VI
VMEGS 3	Jsme Evropané	Vv	Vv	Vv	VI	VI

MULTIKULTURÁLNÍ VÝCHOVA						
zkratka	Název tématického okruhu	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.
MkV 1	Kulturní diference	Vv	Vv	Vv	Čj, Aj, Vv	Čj, Aj, Vv
MkV 2	Lidské vztahy	Prv, Vv	Prv, Vv	Aj, Vv, Prv	Vv, Aj	Vv, Aj
MkV 3	Etnický původ	Prv	Prv	Prv		
MkV 4	Multikulturalita			Inf		Aj
MkV 5	Princip sociálního smíru a solidarity				VI	VI

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA						
zkratka	Název tématického okruhu	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.
EV 1	Ekosystémy		Prv		Př	Př
EV 2	Základní podmínky života	Prv, Pč	Prv, Pč	Pč, Prv	Př, Pč	Př, Pč
EV 3	Lidské aktivity a problémy životního prostředí	Pč	Prv, Pč	Pč, Prv	M, Př, Pč	M, Př, Pč
EV 4	Vztah člověka a prostředí	M, Prv Pč	M, Prv Pč	Pč, M, Prv	Př, Hv, Pč	Hv, Př, Pč

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA							
	zkratka	Název tématického okruhu	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.
Tém. okr. receptivních činností	MV 1	Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	Čj, Pč, Vv	Čj, Pč, Vv	Čj, Prv, Vv	Čj, Př, Tv, Pč	Čj, VI, Př, Tv, Pč
	MV 2	Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	Vv	Čj, Prv, Vv	Vv	Vv, Čj, Př	Čj, VI, Př, Vv
	MV 3	Stavba mediálních sdělení					VI
	MV 4	Vnímání autora mediálních sdělení	Vv	Vv	Vv		
	MV 5	Fungování a vliv médií ve společnosti	Čj, Vv	Čj, Vv	Vv	Čj	Čj, Hv
Tém. okr. tvorby mediálních sdělení	MV 6	Tvorba mediálního sdělení			Vv	Čj	Čj
	MV 7	Práce v realizačním týmu			Vv, Inf	Čj	Čj

UČEBNÍ PLÁN

ŠKOLNÍ UČEBNÍ PLÁN OD 1.9.2022

Časová dotace v RVP ZV	Vzdělávací oblasti	Vzdělávací obory	1. stupeň						Rozdělení disponibilní časové dotace
			Časová dotace						
			1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	celkem	
33	Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	8	8	8	8	8	40	7
9		Anglický jazyk			3	3	3	9	0
20	Matematika a její aplikace	Matematika	5	5	5	5	5	25	5
2	Informační a komunikační technologie	Informatika				1	1	2	0
11	Člověk a jeho svět	Prvouka	2	2	3			7	1
		Vlastivěda				2	2	4	1
		Přírodověda				2	2	4	2
12	Umění a kultura	Hudební výchova	1	2	2	1	1	7	0
		Výtvarná výchova	1	1	1	1	1	5	0
10	Člověk a zdraví	Tělesná výchova	2	2	2	2	2	10	0
5	Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	1	1	1	1	1	5	0
16	Disponibilní časová dotace								16
118	Celková povinná časová dotace		20	21	25	26	26	118	

POZNÁMKY K UČEBNÍMU PLÁNU

Seznam použitých zkratk vzdělávacích oborů

- Čj   **Český jazyk**
  - Aj   **Anglický jazyk**
  - M   **Matematika**
  - Inf   **Informatika**
  - Prv   **Prvouka**
  - PŘ   **Přírodověda**
  - VI   **Vlastivěda**
  - Hv   **Hudební výchova**
  - Vv   **Výtvarná výchova**
  - Tv   **Tělesná výchova**
  - PČ   **Pracovní činnosti**
-
- **Přehled nepovinných předmětů**
    - Nb   **Náboženství**

Výuka náboženství se řídí § 15 školského zákona.

POZNÁMKY KE VZDĚLÁVACÍM OBLASTEM

- **Tělesná výchova**
    - Plavecká výuka je na naší škole zařazena do všech ročníků tak, aby žáci měli dostatečný prostor ke zvládnutí očekávaných výstupů.
    - Základní výuka plavání se realizuje na 1. stupni v celkovém rozsahu nejméně 40 vyučovacích hodin; očekávané výstupy je možné splnit již v 1. období 1. stupně; o zařazení do ročníků rozhoduje ředitel školy.
    - Ve výjimečných a odůvodněných případech (zejména nedostupnost bazénu z důvodu jeho rekonstrukce nebo nepřiměřená vzdálenost bazénu) je možné základní plaveckou výuku dočasně přesunout do jiného ročníku, příp. nerealizovat, pokud není možnost ji zajistit v rámci povinné školní docházky.
  - V případě dělení žáků do vzdělávacích skupin je přihlíženo k věkovému složení žáků, prostorovým podmínkám a organizačním možnostem.
  - Pro výuku environmentální výchovy je u žáků 1. – 5. ročníku realizován vícedenní vzdělávací pobyt zpravidla v SEV. Vícedenní pobyty probíhají v ročním cyklu, výuka je dělena na dopolední a odpolední blok.
  - V rámci vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět je realizována dopravní výchova, která se uskutečňuje ve všech ročnících formou projektového dne na dopravním hřišti.
-
- **3D tisk**
    - 3D tisk je využíván jako rozšiřující součást vzdělávacích oborů Inf, Vv, PČ a M a jako prostředek pro vizualizaci, kreativní tvorbu a zároveň jako nástroj ukazující žákům praktické využití teoretických znalostí.
      - Inf – základní ovládání aplikace Tinkercad, přihlášení pomocí školního účtu
      - M – modelování těles s možností tisku, převody jednotek, desetinná čísla,
      - Vv – kreativní tvorba, vytváření objektů, soch v 3D programu
      - PČ – využití vytisknutých objektů pro praktické účely a dotvoření výrobků

PRAVIDLA PRO HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ

Hodnocení žáka je organickou součástí výchovně vzdělávacího procesu a jeho řízení. Za první pololetí vydává škola žákovi výpis z vysvědčení, za druhé pololetí vysvědčení.

Hodnocení výsledků vzdělávání žáka na vysvědčení je vyjádřeno klasifikačním stupněm. O způsobu hodnocení rozhoduje ředitel školy se souhlasem školské rady a po projednání v pedagogické radě.

Je-li žák hodnocen slovně, převede třídní učitel po projednání s vyučujícími ostatních předmětů slovní hodnocení do klasifikace pro účely přijímacího řízení ke střednímu vzdělávání.

Klasifikace je jednou z forem hodnocení, její výsledky se vyjadřují stanovenou stupnicí. Ve výchovně vzdělávacím procesu se uskutečňuje klasifikace průběžná a celková. Průběžná klasifikace se uplatňuje při hodnocení dílčích výsledků a projevů žáka. Klasifikace souhrnného prospěchu se provádí na konci každého pololetí a není aritmetickým průměrem běžné klasifikace.

Při hodnocení žáka klasifikací jsou výsledky vzdělávání žáka a chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou hodnoceny tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména vzhledem k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, k jeho vzdělávacím a osobnostním předpokladům a k věku žáka. Klasifikace zahrnuje ohodnocení píle žáka a jeho přístupu ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon.

Chování neovlivňuje klasifikaci výsledků ve vyučovacích předmětech. Při hodnocení a při průběžné i celkové klasifikaci pedagogický pracovník uplatňuje přiměřenou náročnost a pedagogický takt vůči žákovi.

Klasifikační stupeň určí učitel, který vyučuje příslušnému předmětu. V předmětu, ve kterém vyučuje více učitelů, určí výsledný klasifikační stupeň za klasifikační období příslušní učitelé po vzájemné dohodě. Ohodnocením výkonu žáka klasifikačním stupněm posuzuje učitel výsledky práce objektivně a přiměřeně náročně. Pro určování stupně prospěchu v jednotlivých předmětech na konci klasifikačního období se hodnotí učební výsledky, jichž žák dosáhl za celé klasifikační období. Při celkové klasifikaci přihlíží učitel k věkovým zvláštnostem žáka i k tomu, že žák mohl v průběhu klasifikačního období zakolísat v učebních výkonech pro určitou indispozici. Přihlíží se i ke snaživosti a pečlivosti žáka, k jeho individuálním schopnostem a zájmům. Stupeň prospěchu se neurčuje na základě průměru a klasifikace za příslušné období.

Ředitel školy je povinen působit na sjednocování klasifikačních měřítek všech učitelů. Zákonní zástupci žáka jsou o prospěchu žáka informováni třídním učitelem a učiteli jednotlivých předmětů:

- průběžně prostřednictvím žákovské knížky,
- před koncem každého čtvrtletí (klasifikační období),
- případně kdykoliv na požádání zákonných zástupců žáka.

V případě mimořádného zhoršení prospěchu informuje učitel zákonné zástupce žáka bezprostředně a prokazatelným způsobem. Případy zaostávání žáků v učení se projednají v pedagogické radě.

Žáci školy, kteří po dobu nemoci nejméně tři měsíce před koncem klasifikačního období navštěvovali školu při zdravotnickém zařízení a byli tam klasifikováni za pololetí ze všech, popřípadě jen z některých předmětů, se po návratu do kmenové školy znovu nezkoušejí a neklasifikují. Jejich klasifikace ze školy při zdravotnickém zařízení v předmětech, ve kterých byli klasifikováni, je závazná. V předmětech, ve kterých nebyli vyučováni, se neklasifikují.

Do vyššího ročníku postoupí žák, který na konci druhého pololetí prospěl ze všech povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem s výjimkou předmětů výchovného zaměření stanovených rámcovým vzdělávacím programem a předmětů, z nichž byl uvolněn. Do vyššího ročníku postoupí i žák prvního stupně základní školy, který již v rámci prvního stupně opakoval ročník, a žák druhého stupně základní školy, který již v rámci druhého stupně opakoval ročník, a to bez ohledu na prospěch tohoto žáka.

Nelze-li žáka hodnotit na konci prvního pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za první pololetí bylo provedeno nejpozději do dvou měsíců po skončení prvního pololetí. Není-li možné hodnotit ani v náhradním termínu, žák se za první pololetí nehodnotí.

Nelze-li žáka hodnotit na konci druhého pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za druhé pololetí bylo provedeno nejpozději do konce září následujícího školního roku. V období měsíce září do doby hodnocení navštěvuje žák nejbližší vyšší ročník, popřípadě znovu devátý ročník.

Má-li zákonný zástupce žáka pochybnosti o správnosti hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí, může do 3 pracovních dnů ode dne, kdy se o hodnocení prokazatelně dozvěděl, nejpozději však do 3 pracovních dnů od vydání vysvědčení, požádat ředitele školy o komisionální přezkoušení žáka; je-li vyučujícím žáka v daném předmětu ředitel školy, krajský úřad. Komisionální přezkoušení se koná nejpozději do 14 dnů od doručení žádosti nebo v termínu dohodnutém se zákonným zástupcem žáka.

Žák, který plní povinnou školní docházku, opakuje ročník, pokud na konci druhého pololetí neprospěl nebo nemohl být hodnocen. To neplatí o žákovi, který na daném stupni základní školy již jednou ročník opakoval; tomuto žákovi může ředitel školy na žádost jeho zákonného zástupce povolit opakování ročníku pouze z vážných zdravotních důvodů.

Ředitel školy může žákovi, který splnil povinnou školní docházku a na konci druhého pololetí neprospěl nebo nemohl být hodnocen, povolit na žádost jeho zákonného zástupce opakování ročníku po posouzení jeho dosavadních studijních výsledků a důvodů uvedených v žádosti.

V posledním roce plnění povinné školní docházky zpracuje třídní učitel výstupní hodnocení o tom, jak žák dosáhl cílů vzdělávání stanovených. V pátém a sedmém ročníku zpracuje třídní učitel výstupní hodnocení žáka, jestliže se hlásí k přijetí ke vzdělávání ve střední škole.

Zásady pro hodnocení chování ve škole

Klasifikaci chování žáků navrhuje třídní učitel po projednání s učiteli, kteří ve třídě vyučují, a s ostatními učiteli a rozhoduje o ní ředitel po projednání v pedagogické radě. Kritériem pro klasifikaci chování je dodržování pravidel slušného chování a dodržování vnitřního řádu školy během klasifikačního období. Při klasifikaci chování se přihlíží k věku, morální a rozumové vyspělosti žáka; k uděleným opatřením k posílení kázně se přihlíží pouze tehdy, jestliže tato opatření byla neúčinná. Škola hodnotí a klasifikuje žáky za jejich chování ve škole a při akcích organizovaných školou. Nedostatky v chování žáků se projednávají v pedagogické radě.

Zákonní zástupci žáka jsou o chování žáka informováni třídním učitelem a učiteli jednotlivých předmětů:

- průběžně prostřednictvím žákovské knížky,
- před koncem každého čtvrtletí (klasifikační období),
- okamžitě v případě mimořádného porušení školního řádu.

Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků

Sebehodnocení je důležitou součástí hodnocení žáků. Sebehodnocením se posiluje sebeúcta a sebevědomí žáků. Chybu je potřeba chápat jako přirozenou věc v procesu učení. Pedagogičtí pracovníci se o chybě se žáky baví, žáci mohou některé práce sami opravovat. Chyba je důležitý prostředek učení.

Při sebehodnocení se žák snaží popsat:

- co se mu daří,
- co mu ještě nejde,
- jak bude pokračovat dál.

Při školní práci vedeme žáka, aby komentoval svoje výkony a výsledky. Znamky nejsou jediným zdrojem motivace.

Stupně hodnocení prospěchu a chování v případě použití klasifikace a jejich charakteristiku, včetně předem stanovených kritérií

Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem se v případě použití klasifikace hodnotí na vysvědčení stupni prospěchu:

- 1 – výborný,
- 2 – chvalitebný,
- 3 – dobrý,
- 4 – dostatečný,
- 5 – nedostatečný.

Pro potřeby klasifikace se předměty dělí do tří skupin:

- předměty s převahou teoretického zaměření,
- předměty s převahou praktických činností
- předměty s převahou výchovného a uměleckého odborného zaměření.

Kritéria pro jednotlivé klasifikační stupně jsou formulována především pro celkovou klasifikaci. Učitel však nepřeceňuje žádné z uvedených kritérií, posuzuje žákovy výkony komplexně, v souladu se specifikou předmětu.

Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou teoretického zaměření

Převahu teoretického zaměření mají jazykové, společenskovední, přírodovědné předměty a matematika. Při klasifikaci výsledků ve vyučovacích předmětech s převahou teoretického zaměření se v souladu s požadavky učebních osnov hodnotí:

- ucelenost, přesnost a trvalost osvojení požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic, zákonitostí a vztahů, kvalita a rozsah získaných dovedností vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti,

- schopnost uplatňovat osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení společenských a přírodních jevů a zákonitostí,
- kvalita myšlení, především jeho logika, samostatnost a tvořivost,
- aktivita v přístupu k činnostem, zájem o ně a vztah k nim,
- přesnost, výstižnost a odborná i jazyková správnost ústního a písemného projevu,
- kvalita výsledků činností,
- osvojení účinných metod samostatného studia.

Výchovně vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný)

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti uceleně, přesně a úplně a chápe vztahy mezi nimi. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a tvořivě uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí logicky správně, zřetelně se u něho projevuje samostatnost a tvořivost. Jeho ústní a písemný projev je správný, přesný a výstižný. Grafický projev je přesný a estetický. Výsledky jeho činnosti jsou kvalitní, pouze s menšími nedostatky. Je schopen samostatně studovat vhodné texty.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti v podstatě uceleně, přesně a úplně. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a produktivně nebo podle menších podnětů učitele uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí správně, v jeho myšlení se projevuje logika a tvořivost. Ústní a písemný projev mívá menší nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Kvalita výsledků činnosti je zpravidla bez podstatných nedostatků. Grafický projev je estetický, bez větších nepřesností. Je schopen samostatně nebo s menší pomocí studovat vhodné texty.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení si požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic a zákonitostí nepodstatné mezery. Při vykonávání požadovaných intelektuálních a motorických činností projevuje nedostatky. Podstatnější nepřesnosti a chyby dovede za pomoci učitele korigovat. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se dopouští chyb. Uplatňuje poznatky a provádí hodnocení jevů a zákonitostí podle podnětů učitele. Jeho myšlení je vcelku správné, ale málo tvořivé, v jeho logice se vyskytují chyby. V ústním a písemném projevu má nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti se projevují častější nedostatky, grafický projev je méně estetický a má menší nedostatky. Je schopen samostatně studovat podle návodu učitele.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení si požadovaných poznatků závažné mezery. Při provádění požadovaných intelektuálních a motorických činností je málo pohotový a má větší nedostatky. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují závažné chyby. Při využívání poznatků pro výklad a hodnocení jevů je nesamostatný. V logice myšlení se vyskytují závažné chyby, myšlení není tvořivé. Jeho ústní a písemný projev má vážné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti a v grafickém projevu se projevují nedostatky, grafický projev je málo estetický. Závažné nedostatky a chyby dovede žák s pomocí učitele opravit. Při samostatném studiu má velké těžkosti.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák si požadované poznatky neosvojil uceleně, přesně a úplně, má v nich závažné a značné mezery. Jeho dovednost vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti má velmi podstatné nedostatky. V uplatňování osvojených vědomostí a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují velmi závažné chyby. Při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí nedovede své vědomosti uplatnit ani s podněty učitele. Neprojevuje samostatnost v myšlení, vyskytují se u něho časté logické nedostatky. V ústním a písemném projevu má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti i výstižnosti. Kvalita výsledků jeho činnosti a grafický projev mají vážné nedostatky. Závažné nedostatky a chyby nedovede opravit ani s pomocí učitele. Nedovede samostatně studovat. Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou praktického zaměření.

Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou praktických činností

Převahu praktické činnosti má v základní škole pracovní vyučování. Při klasifikaci v předmětech uvedených v s převahou praktického zaměření v souladu s požadavky učebních osnov se hodnotí:

- vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem,
- osvojení praktických dovedností a návyků, zvládnutí účelných způsobů práce,
- využití získaných teoretických vědomostí v praktických činnostech,
- aktivita, samostatnost, tvořivost, iniciativa v praktických činnostech,
- kvalita výsledků činností,

- organizace vlastní práce a pracoviště, udržování pořádku na pracovišti,
- dodržování předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a péče o životní prostředí,
- hospodárné využívání surovin, materiálů, energie, překonávání překážek v práci,
- obsluha a údržba laboratorních zařízení a pomůcek, nástrojů, nářadí a měřidel.

Výchovně vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný)

Žák soustavně projevuje kladný vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Pohotově, samostatně a tvořivě využívá získané teoretické poznatky při praktické činnosti. Praktické činnosti vykonává pohotově, samostatně uplatňuje získané dovednosti a návyky. Bezpečně ovládá postupy a způsoby práce; dopouští se jen menších chyb, výsledky jeho práce jsou bez závažnějších nedostatků. Účelně si organizuje vlastní práci, udržuje pracoviště v pořádku. Uvědoměle dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a aktivně se stará o životní prostředí. Hospodárně využívá suroviny, materiál, energii. Vzorně obsluhuje a udržuje laboratorní zařízení a pomůcky, nástroje, nářadí a měřidla. Aktivně překonává vyskytující se překážky.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák projevuje kladný vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Samostatně, ale méně tvořivě a s menší jistotou využívá získané teoretické poznatky při praktické činnosti. Praktické činnosti vykonává samostatně, v postupech a způsobech práce se nevyskytují podstatné chyby. Výsledky jeho práce mají drobné nedostatky. Účelně si organizuje vlastní práci, pracoviště udržuje v pořádku. Uvědoměle udržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a stará se o životní prostředí. Při hospodárném využívání surovin, materiálů a energie se dopouští malých chyb. Laboratorní zařízení a pomůcky, nástroje, nářadí a měřidla obsluhuje a udržuje s drobnými nedostatky. Překážky v práci překonává s občasnou pomocí učitele.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák projevuje vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem s menšími výkyvy. Za pomoci učitele uplatňuje získané teoretické poznatky při praktické činnosti. V praktických činnostech se dopouští chyb a při postupech a způsobech práce potřebuje občasnou pomoc učitele. Výsledky práce mají nedostatky. Vlastní práci organizuje méně účelně, udržuje pracoviště v pořádku. Dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a v malé míře přispívá k tvorbě a ochraně životního prostředí. Na podněty učitele je schopen hospodárně využívat suroviny, materiály a energii. K údržbě laboratorních zařízení, přístrojů, nářadí a měřidel musí být částečně podněcován. Překážky v práci překonává jen s častou pomocí učitele.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák pracuje bez zájmu a vztahu k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Získané teoretické poznatky dovede využít při praktické činnosti jen za soustavné pomoci učitele. V praktických činnostech, dovednostech a návycích se dopouští větších chyb. Při volbě postupů a způsobů práce potřebuje soustavnou pomoc učitele. Ve výsledcích práce má závažné nedostatky. Práci dovede organizovat za soustavné pomoci učitele, méně dbá o pořádek na pracovišti. Méně dbá na dodržování předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a o životní prostředí. Porušuje zásady hospodárnosti využívání surovin, materiálů a energie. V obsluze a údržbě laboratorních zařízení a pomůcek, přístrojů, nářadí a měřidel se dopouští závažných nedostatků. Překážky v práci překonává jen s pomocí učitele.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák neprojevuje zájem o práci a vztah k ní, ani k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Nedokáže ani s pomocí učitele uplatnit získané teoretické poznatky při praktické činnosti. V praktických činnostech, dovednostech a návycích má podstatné nedostatky. Nedokáže postupovat při práci ani s pomocí učitele. Výsledky jeho práce jsou nedokončené, neúplné, nepřesné, nedosahují předepsané ukazatele. Práci na pracovišti si nedokáže zorganizovat, nedbá na pořádek na pracovišti. Neovládá předpisy o ochraně zdraví při práci a nedbá na ochranu životního prostředí. Nevyužívá hospodárně surovin, materiálů a energie. V obsluze a údržbě laboratorních zařízení a pomůcek, přístrojů a nářadí, nástrojů a měřidel se dopouští závažných nedostatků.

Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou výchovného zaměření

Převahu výchovného zaměření mají: výtvarná výchova, hudební výchova a zpěv, tělesná a sportovní výchova. Žák zařazený do zvláštní tělesné výchovy se při částečném uvolnění nebo úlevách doporučených lékařem klasifikuje s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu. Při klasifikaci v předmětech s převahou výchovného zaměření se v souladu s požadavky učebních osnov hodnotí:

- stupeň tvořivosti a samostatnosti projevu,
- osvojení potřebných vědomostí, zkušeností, činností a jejich tvořivá aplikace,
- poznání zákonitostí daných činností a jejich uplatňování ve vlastní činnosti,
- kvalita projevu,
- vztah žáka k činnostem a zájem o ně,
- estetické vnímání, přístup k uměleckému dílu a k estetice ostatní společnosti,
- v tělesné výchově s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu žáka všeobecná, tělesná zdatnost, výkonnost a jeho

péče o vlastní zdraví.

Výchovně vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný)

Žák je v činnostech velmi aktivní. Pracuje tvořivě, samostatně, plně využívá své osobní předpoklady a velmi úspěšně podle požadavků osnov je rozvíjí v individuálních a kolektivních projevech. Jeho projev je esteticky působivý, originální, procítěný, v hudební a tělesné výchově přesný. Osvojené vědomosti, dovednosti a návyky aplikuje tvořivě. Má výrazně aktivní zájem o umění, estetiku, brannost a tělesnou kulturu a projevuje k nim aktivní vztah. Úspěšně rozvíjí svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák je v činnostech aktivní, tvořivý, převážně samostatný na základě využívání svých osobních předpokladů, které úspěšně rozvíjí v individuálním a kolektivním projevu. Jeho projev je esteticky působivý a má jen menší nedostatky z hlediska požadavků osnov. Žák tvořivě aplikuje osvojené vědomosti, dovednosti a návyky v nových úkolech. Má aktivní zájem o umění, o estetiku a tělesnou zdatnost. Rozvíjí si v požadované míře estetický vkus, brannost a tělesnou zdatnost.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák je v činnostech méně aktivní, tvořivý, samostatný a pohotový. Nevyužívá dostatečně své schopnosti v individuálním a kolektivním projevu. Jeho projev je málo působivý, dopouští se v něm chyb. Jeho vědomosti a dovednosti mají četnější mezery a při jejich aplikaci potřebuje pomoc učitele. Nemá dostatečný aktivní zájem o umění, estetiku a tělesnou kulturu. Nerozvíjí v požadované míře svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák je v činnostech málo aktivní a tvořivý. Rozvoj jeho schopností a jeho projev jsou málo uspokojivé. Úkoly řeší s častými chybami. Vědomosti a dovednosti aplikuje jen se značnou pomocí učitele. Projevuje velmi malou snahu a zájem o činnosti, nerozvíjí dostatečně svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák je v činnostech převážně pasivní. Rozvoj jeho schopností je neuspokojivý. Jeho projev je většinou chybný a nemá estetickou hodnotu. Minimální osvojené vědomosti a dovednosti nedovede aplikovat. Neprojevuje zájem o práci a nevyvíjí úsilí rozvíjet svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupně hodnocení chování

Chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou se v případě použití klasifikace hodnotí na vysvědčení stupni:

- 1 – velmi dobré,
- 2 – uspokojivé,
- 3 – neuspokojivé.

Kritéria pro jednotlivé stupně klasifikace chování jsou následující:

Stupeň 1 (velmi dobré)

Žák uvědoměle dodržuje pravidla chování a ustanovení školního řádu školy. Méně závažných přestupků se dopouští ojediněle. Žák je však přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.

Stupeň 2 (uspokojivé)

Chování žáka je v rozporu s pravidly chování a s ustanoveními školního řádu školy. Žák se dopustí závažného přestupku proti pravidlům slušného chování nebo vnitřnímu řádu školy; nebo se opakovaně dopustí méně závažných přestupků. Zpravidla se přes důtku třídního učitele školy dopouští dalších přestupků, narušuje výchovně vzdělávací činnost školy. Ohrožuje bezpečnost a zdraví svoje nebo jiných osob.

Stupeň 3 (neuspokojivé)

Chování žáka ve škole je v příkrém rozporu s pravidly slušného chování. Dopustí se takových závažných přestupků proti školnímu řádu nebo provinění, že je jimi vážně ohrožena výchova nebo bezpečnost a zdraví jiných osob. Záměrně narušuje hrubým způsobem výchovně vzdělávací činnost školy. Zpravidla se přes důtku ředitele školy dopouští dalších přestupků.

Výchovná opatření podle ustanovení § 17 vyhlášky č. 48/2005 Sb.

V souladu s ustanovením § 31 odst.1) zákona č. 561/2004 Sb., výchovnými opatřeními jsou **pochvaly nebo jiná ocenění a kázeňská opatření**. Kázeňským opatřením je podmíněné vyloučení žáka ze školy nebo školského zařízení, vyloučení žáka ze školy nebo školského zařízení, a další kázeňská opatření, která nemají právní důsledky pro žáka. Pochvaly, jiná ocenění a další kázeňská opatření může udělit či uložit ředitel školy nebo školského zařízení nebo třídní učitel. Vzhledem k povaze naší školy s prvním stupněm ZŠ nenastane situace, kdy by mohl být žák vyloučen.

Pochvalami a oceněními jsou:

Pochvala ředitele školy - ředitel může žákovi na návrh školské rady, obce či krajského úřadu po projednání v pedagogické radě udělit za mimořádný projev humánnosti, občanské a školské iniciativy, za vysoce záslužný čin, za dlouhodobou úspěšnou práci spojenou s reprezentací školy pochvalu ředitele školy.

Cena roku - ředitel a školská rada mohou žákovi udělit po projednání v pedagogické radě za vysoce záslužný čin přesahující rámec pochvaly, za vynikající úspěchy ve školní práci spojené se vzornou reprezentací školy cenu roku, která je spojena s věčným darem a s právem zápisu do kroniky školy.

Výroční cena - tato cena je výlučně udělována žákům, kteří v daném roce ukončují základní vzdělání, což na naší škole nenastane.

Ředitel školy neprodleně oznámí udělení pochvaly a jiného ocenění a jeho důvody prokazatelným způsobem žákovi a jeho zákonnému zástupci.

Udělení pochvaly a jiného ocenění se zaznamená do dokumentace školy. Udělení pochvaly ředitele školy se zaznamená na vysvědčení za pololetí, v němž bylo uděleno.

Pochvaly a ocenění třídního učitele

Pochvala třídního učitele - třídní učitel může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu ostatních vyučujících žákovi po projednání s ředitelem školy udělit **pochvalu třídního učitele** za výrazný projev školní iniciativy nebo za déletrvající úspěšnou práci.

Třídní učitel neprodleně oznámí udělení pochvaly a jiného ocenění a jeho důvody prokazatelným způsobem žákovi a jeho zákonnému zástupci. Udělení pochvaly třídního učitele a se zaznamená do dokumentace školy. Udělení pochvaly třídního učitele se na vysvědčení nezaznamenává.

Kázeňská opatření

Při porušení povinností stanovených školním řádem může být podle závažnosti tohoto porušení žákovi uloženo:

Napomenutí třídního učitele - ukládá třídní učitel bezprostředně po přestupku, kterého se žák dopustí; o udělení napomenutí uvědomí třídní učitel prokazatelně rodiče – zápisem v žákovské knížce, ústní informací na pravidelných konzultačních dnech a třídních schůzkách.

Důtka třídního učitele – ukládá ji třídní učitel po projednání a se souhlasem ředitele školy za závažnější či opakované porušení řádu školy, norem slušnosti; důtka třídního učitele se uděluje před kolektivem třídy.

Důtka ředitele školy – ukládá ji ředitel školy po projednání v pedagogické radě za vážná porušení řádu školy – zvláště za porušování norem slušnosti, za neomluvené absence, za agresivitu vůči spolužákům i dospělým a další závažná provinění. Zvláště hrubé slovní a úmyslné fyzické útoky žáka nebo studenta vůči pracovníkům školy se vždy považují za závažné zaviněné porušení povinností řádu školy a jsou postihovány tímto opatřením s následným dopadem na hodnocení chování za klasifikační období.

Ředitel školy nebo třídní učitel neprodleně oznámí uložení napomenutí nebo důtky a jeho důvody prokazatelným způsobem žákovi a jeho zákonnému zástupci. Uložení napomenutí nebo důtky se zaznamená do dokumentace školy.

Zásady pro používání slovního hodnocení

1. O způsobu hodnocení výsledků vzdělávání žáka na vysvědčení rozhoduje ředitel školy se souhlasem školské rady a po projednání v pedagogické radě. Žáci bez vývojové poruchy učení jsou hodnoceni klasifikačním stupněm.
2. Třídní učitel po projednání s vyučujícími ostatních předmětů převede slovní hodnocení do klasifikace nebo klasifikaci do slovního hodnocení v případě přestupu žáka na školu, která hodnotí odlišným způsobem, a to na žádost této školy nebo zákonného zástupce žáka.
3. Je-li žák hodnocen slovně, převede třídní učitel po projednání s vyučujícími ostatních předmětů slovní hodnocení do klasifikace pro účely přijímacího řízení ke střednímu vzdělávání.
4. U žáka s vývojovou poruchou učení rozhodne ředitel školy o použití slovního hodnocení na základě žádosti zákonného zástupce žáka.
5. Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem a chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou jsou v případě použití slovního hodnocení popsány tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, k jeho vzdělávacím a osobnostním předpokladům a k věku žáka. Slovní hodnocení zahrnuje posouzení výsledků vzdělávání žáka v jejich vývoji, ohodnocení píle žáka a jeho přístupu ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon, a naznačení

dalšího rozvoje žáka. Obsahuje také zdůvodnění hodnocení a doporučení, jak předcházet případným neúspěchům žáka a jak je překonávat.

Zásady pro stanovení celkového hodnocení žáka na vysvědčení v případě použití slovního hodnocení nebo kombinace slovního hodnocení a klasifikace

Zásady pro převedení slovního hodnocení do klasifikace nebo klasifikace do slovního hodnocení pro stanovení celkového hodnocení žáka na vysvědčení jsou uvedené v tabulce:

Prospěch

Ovládnutí učiva předepsaného osnovami	
1 – výborný	ovládá bezpečně
2 – chvalitebný	ovládá
3 – dobrý	v podstatě ovládá
4 – dostatečný	ovládá se značnými mezerami
5 - nedostatečný	neovládá
Úroveň myšlení	
1 – výborný	pohotový, bystrý, dobře chápe souvislosti
2 – chvalitebný	uvažuje celkem samostatně
3 – dobrý	menší samostatnost v myšlení
4 – dostatečný	nesamostatné myšlení
5 - nedostatečný	odpovídá nesprávně i na návodné otázky
Úroveň vyjadřování	
1 – výborný	výstižné a poměrně přesné
2 – chvalitebný	celkem výstižné
3 – dobrý	myšlenky vyjadřuje ne dost přesně
4 – dostatečný	myšlenky vyjadřuje se značnými obtížemi
5 - nedostatečný	i na návodné otázky odpovídá nesprávně
Celková aplikace vědomostí, řešení úkolů, chyby, jichž se žák dopouští	
1 – výborný	užívá vědomostí a spolehlivě a uvědoměle dovedností ,pracuje samostatně, přesně a s jistotou
2 – chvalitebný	dovede používat vědomosti a dovednosti při řešení úkolů, dopouští se jen menších chyb
3 – dobrý	řeší úkoly s pomocí učitele a s touto pomocí snadno překonává potíže a odstraňuje chyby
4 – dostatečný	dělá podstatné chyby, nesnadno je překonává
5 - nedostatečný	praktické úkoly nedokáže splnit ani s pomocí
Píle a zájem o učení	
1 – výborný	aktivní, učí se svědomitě a se zájmem
2 – chvalitebný	učí se svědomitě
3 – dobrý	k učení a práci nepotřebuje větších podnětů
4 – dostatečný	malý zájem o učení, potřebuje stálé podněty
5 - nedostatečný	pomoc a pobízení k učení jsou zatím neúčinné

Chování

1 – velmi dobré	Žák uvědoměle dodržuje pravidla chování a ustanovení vnitřního řádu školy. Méně závažných přestupků se dopouští ojedinele. Žák je však přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.
2 - uspokojivé	Chování žáka je v rozporu s pravidly chování a s ustanoveními vnitřního řádu školy. Žák se dopustí závažného přestupku proti pravidlům slušného chování nebo vnitřnímu řádu školy; nebo se opakovaně dopustí méně závažných přestupků. Zpravidla se přes důtku třídního učitele školy dopouští dalších přestupků, narušuje výchovně vzdělávací činnost školy. Ohrožuje bezpečnost a zdraví svoje nebo jiných osob.
3 - neuspokojivé	Chování žáka ve škole je v příkrém rozporu s pravidly slušného chování. Dopustí se takových závažných přestupků proti školnímu řádu nebo provinění, že je jimi vážně ohrožena výchova nebo bezpečnost a zdraví jiných osob. Záměrně narušuje hrubým způsobem výchovně vzdělávací činnost školy. Zpravidla se přes důtku ředitele školy dopouští dalších přestupků.

Způsob získávání podkladů pro hodnocení

Podklady pro hodnocení a klasifikaci výchovně vzdělávacích výsledků a chování žáka získává učitel zejména těmito

metodami, formami a prostředky :

- soustavným diagnostickým pozorováním žáka,
- soustavným sledováním výkonů žáka a jeho připravenosti na vyučování,
- různými druhy zkoušek (písemné, ústní, grafické, praktické, pohybové), didaktickými testy,
- kontrolními písemnými pracemi a praktickými zkouškami předepsanými učebními osnovami,
- analýzou různých činností žáka,
- konzultacemi s ostatními učiteli a podle potřeby s dalšími odborníky (PPP),
- rozhovory se žákem a zákonnými zástupci žáka.

Žák 2. až 5. ročníku základní školy musí mít z každého předmětu, alespoň dvě známky za každé pololetí, z toho nejméně jednu za ústní zkoušení. Znamky získávají vyučující průběžně během celého klasifikačního období. Není přípustné ústně přezkušovat žáky koncem klasifikačního období z látky celého tohoto období. Výjimku tvoří vědomosti nutné k zvládnutí zkoušené látky. Zkoušení je prováděno zásadně před kolektivem třídy, nepřipustné je individuální přezkušování po vyučování v kabinetech. Výjimka je možná jen při diagnostikované vývojové poruše, kdy je tento způsob doporučen ve zprávě psychologa.

Učitel oznamuje žákovi výsledek každé klasifikace, klasifikaci zdůvodňuje a poukazuje na klady a nedostatky hodnocených projevů, výkonů, výtvorů. Po ústním vyzkoušení oznámí učitel žákovi výsledek hodnocení okamžitě. Výsledky hodnocení písemných zkoušek a prací a praktických činností oznámí žákovi nejpozději do 7 dnů. Učitel sděluje všechny známky, které bere v úvahu při celkové klasifikaci, zástupcům žáka a to zejména prostřednictvím zápisů do žákovské knížky - současně se sdělováním známek žákům. Při hodnocení využívá i sebehodnocení žáka.

Kontrolní písemné práce a další druhy zkoušek rozvrhne učitel rovnoměrně na celý školní rok, aby se nadměrně nenahromadily v určitých obdobích.

O termínu písemné zkoušky, která má trvat více než 25 minut, informuje vyučující žáky dostatečně dlouhou dobu předem. Ostatní vyučující o tom informuje formou zápisu do přílohy třídní knihy. V jednom dni mohou žáci konat jen jednu zkoušku uvedeného charakteru.

Učitel je povinen vést soustavnou evidenci o každé klasifikaci žáka průkazným způsobem tak, aby mohl vždy doložit správnost celkové klasifikace žáka i způsob získání známek (ústní zkoušení, písemné,...). V případě dlouhodobé nepřítomnosti nebo rozvázání pracovního poměru v průběhu klasifikačního období předá tento klasifikační přehled zastupujícímu učiteli nebo vedení školy.

Vyučující zajistí zapsání známek také do třídního katalogu a dbá o jejich úplnost. Do katalogu jsou zapisovány známky z jednotlivých předmětů, udělená výchovná opatření a další údaje o chování žáka, jeho pracovní aktivitě a činnosti ve škole.

Pokud je klasifikace žáka stanovena na základě písemných nebo grafických prací, vyučující tyto práce uschovávají po dobu, během které se klasifikace žáka určuje nebo ve které se k ní mohou zákonní zástupci žáka odvolat - tzn. celý školní rok včetně hlavních prázdnin, v případě žáků s odloženou klasifikací nebo opravnými zkouškami až do 30.10. dalšího školního roku. Opravené písemné práce musí být předloženy všem žákům a na požádání ve škole také zákonným zástupcům.

Vyučující dodržují zásady pedagogického taktu, zejména:

- neklasifikují žáky ihned po jejich návratu do školy po nepřítomnosti delší než jeden týden,
- žáci nemusejí dopisovat do sešitů látku za dobu nepřítomnosti, pokud to není jediný zdroj informací,
- účelem zkoušení není nacházet mezery ve vědomostech žáka, ale hodnotit to, co umí, učitel klasifikuje jen probrané učivo, zadávání nové látky k samostatnému nastudování celé třídy není přípustné,
- před prověřováním znalostí musí mít žáci dostatek času k naučení, procvičení a zažití učiva,
- prověřování znalostí provádět až po dostatečném procvičení učiva.

Třídní učitelé (případně výchovný poradce) jsou povinni seznamovat ostatní vyučující s doporučením psychologických vyšetření, které mají vztah ke způsobu hodnocení a klasifikace žáka a způsobu získávání podkladů. Údaje o nových vyšetřeních jsou součástí zpráv učitelů (nebo výchovného poradce) na pedagogické radě.

Podrobnosti o komisionálních a opravných zkouškách

Komisionální zkouška se koná v těchto případech:

- má-li zákonný zástupce žáka pochybnosti o správnosti hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí,
- při konání opravné zkoušky.

Komisi pro komisionální přezkoušení jmenuje ředitel školy; v případě, že je vyučujícím daného předmětu ředitel školy, jmenuje komisi krajský úřad. Komise je tříčlenná a tvoří ji:

- předseda, kterým je ředitel školy, popřípadě jím pověřený učitel, nebo v případě, že vyučujícím daného předmětu je ředitel školy, krajským úřadem jmenovaný jiný pedagogický pracovník školy,

- zkoušející učitel, jímž je vyučující daného předmětu ve třídě, v níž je žák zařazen, popřípadě jiný vyučující daného předmětu,
- přisedící, kterým je jiný vyučující daného předmětu nebo předmětu stejné vzdělávací oblasti stanovené rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.

Výsledek přezkoušení již nelze napadnout novou žádostí o přezkoušení. Výsledek přezkoušení stanoví komise hlasováním. Výsledek přezkoušení se vyjádří slovním hodnocením nebo stupněm prospěchu. Ředitel školy sdělí výsledek přezkoušení prokazatelným způsobem žákovi a zákonnému zástupci žáka. V případě změny hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí se žákovi vydá nové vysvědčení.

O přezkoušení se pořizuje protokol, který se stává součástí dokumentace školy. Za řádné vyplnění protokolu odpovídá předseda komise, protokol podepíše všichni členové komise. Žák může v jednom dni vykonat přezkoušení pouze z jednoho předmětu. Není-li možné žáka ze závažných důvodů ve stanoveném termínu přezkoušet, stanoví orgán jmenující komisi náhradní termín přezkoušení. Konkrétní obsah a rozsah přezkoušení stanoví ředitel školy v souladu se školním vzdělávacím programem. Vykonáním přezkoušení není dotčena možnost vykonat opravnou zkoušku. Třídní učitel zapíše do třídního výkazu poznámku o vykonaných zkouškách, doplní celkový prospěch a vydá žákovi vysvědčení s datem poslední zkoušky.

Opravné zkoušky konají:

- žáci, kteří mají nejvýše dvě nedostatečné z povinných předmětů a zároveň dosud neopakovali ročník na daném stupni základní školy

Žáci nekonají opravné zkoušky, jestliže neprospěli z předmětu s výchovným zaměřením.

Opravné zkoušky se konají nejpozději do konce příslušného školního roku, tj. do 31. srpna. Termín opravných zkoušek a konzultací žáků s příslušnými pedagogickými pracovníky stanoví ředitel školy na červnové pedagogické radě. Žák může v jednom dni skládat pouze jednu opravnou zkoušku. Opravné zkoušky jsou komisionální.

Žák, který nevykoná opravnou zkoušku úspěšně nebo se k jejímu konání nedostaví, neprospěl. Ze závažných důvodů může ředitel školy žákovi stanovit náhradní termín opravné zkoušky nejpozději do 15. září následujícího školního roku. Do té doby je žák zařazen do nejbližšího vyššího ročníku. Žákovi, který konal opravnou zkoušku, se na vysvědčení uvede datum poslední opravné zkoušky v daném pololetí.

Třídní učitel zapíše do třídního výkazu žákovi, který koná opravnou zkoušku:

Vykonání opravné zkoušky (třídní výkaz – poznámka)

Žák vykonal dne ..... opravnou zkoušku z předmětu .....s prospěchem .....

Nedostavení se k opravné zkoušce (třídní výkaz – poznámka)

Žák se bez řádné omluvy nedostavil k vykonání opravné zkoušky, čímž jeho prospěch v předmětu ..... zůstává nedostatečný

Způsob hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Způsob hodnocení a klasifikace žáka vychází ze znalosti příznaků postižení a uplatňuje se ve všech vyučovacích předmětech, ve kterých se projevuje postižení žáka, a na obou stupních základní školy. Při způsobu hodnocení a klasifikaci žáků pedagogičtí pracovníci zvýrazňují motivační složku hodnocení, hodnotí jevy, které žák zvládl. Při hodnocení se doporučuje užívat různých forem hodnocení, např. bodové ohodnocení, hodnocení s uvedením počtu chyb apod.

Při klasifikaci žáků se doporučuje upřednostnit širší slovní hodnocení. Způsob hodnocení projedná třídní učitel a výchovný poradce s ostatními vyučujícími.

Třídní učitel sdělí vhodným způsobem ostatním žákům ve třídě podstatu individuálního přístupu a způsobu hodnocení a klasifikace žáka.

Žák zařazený do zdravotní tělesné výchovy při částečném osvobození nebo při úlevách doporučených lékařem se klasifikuje v tělesné výchově s přihlédnutím k druhu a stupni postižení i k jeho celkovému zdravotnímu stavu.

AUTOEVALUACE ŠKOLY

Oblasti autoevaluace	Cíle	Kritéria	Nástroje	Časový harmonogram
Podmínky ke vzdělávání				
Prostorové podmínky	zlepšení vybavení školy, jejího vzhledu, zabezpečení prostor pro výuku	počet žáků x učeben, odborných učeben, kabinetů, odpočinkových ploch	pasportizace školy	duben
Materiální podmínky	kvalitní vybavení učeben	pomůcky, vybavenost tříd, prostor pro ŠD	rozhovory se správci kabinetů, pozorování	průběžně
Finanční podmínky	zajistit dostatečné finanční prostředky	prostředky na platy, provoz, učební pomůcky a školní potřeby, modernizace školy...	rozbory hospodaření	měsíčně
Personální podmínky	kvalifikovaný, aprobovaný sbor, vzdělávání v DVPP	kvalifikace učitelů	plán DVPP	září
BOZP a hygiena	bezpečná škola	odpovídající revize, zabezpečení dozorů	kontrola BOZP, dozorů, rozbor úrazovosti	kontrola BOZP duben následná kontrola srpen dozory průběžně
Průběh vzdělávání				
Vyučovací proces	soulad ŠVP a RVP, soulad ŠVP s jeho realizací	plnění ŠVP, klima, důraz na kompetence	hospitace, vzájemné hospitace, rozhovory, pozorování	průběžně
ŠD	naplněná družina s pestrým a zajímavým programem	účast žáků na akcích ŠD a ŠK	pozorování, hospitace, rozhovory	průběžně
Výlety a exkurze	použití jiných forem vyučování	výlety a exkurze v souladu s cíli ŠVP	kontrola souladu cílů výletů a exkurzí s cíli ŠVP	při žádosti o výlet
Akce školy	vytváření image školy, jiné formy vzdělávání	úspěšnost akce, její soulad s cíli ŠVP	vyhodnocení a rozbor akce, zpětná vazba	celoroční plán práce
Žáci se specifickými vzdělávacími potřebami	umožnit žákům rozvíjet jejich schopnosti způsobem odpovídajícím jejich potřebám	rozvoj dovedností v rámci schopností žáka	rozhovory s třídním učitelem, (výchovným poradcem), zákonnými zástupci	průběžně
Nadaní žáci	umožnit žákům rozvíjet jejich nadání	účast na soutěžích, individuální přístup k žákům	rozbory účastí na soutěžích, hospitace, rozhovory	průběžně
Klima školy	spokojenost žáků ve škole	spokojený žák	pozorování, rozhovor, dotazník	průběžně
Výsledky vzdělávání žáků				
Testy žáků - SCIO, CERMAT, Kalibro, testování žáků 5.	zjištění úrovně vzdělávání žáků	porovnání úspěšnosti žáků s jinými školami s	externí testy a jejich vyhodnocení	1 x ročně

ročníku		ohledem na specifika		
Účast a umístění v soutěžích	účast žáků v soutěžích	zapojení žáků do soutěží a olympiád	rozbor účasti žáků a jejich úspěšnosti	1 x ročně
Hodnocení	objektivní a motivační hodnocení	úspěšnost, výsledky vzdělávání	porady, rozhovory se žáky, zákonnými zástupci, učiteli	čtvrtletně, průběžně
Řízení školy				
Personalistika, DVPP	zabezpečení kvalifikovaného sboru	kvalifikovanost učitelů účast pedagogických pracovníků na DVPP	plán DVPP	září, při přijímání nových pracovníků
Vnitřní předpisy	úplnost a správnost dokumentace, vnitřní předpisy odpovídající legislativě	fungující a správně nastavený systém vnitřních předpisů	kontrola a úprava vnitřních dokumentů dle legislativních změn	průběžně, celkově listopad
Plány	dosažení stanovených cílů, odstranění nahodilosti v řízení školy	systém v dosahování cílů a řízení, plány práce a jednotlivých činností	kontrola a pravidelná aktualizace plánů	průběžně
Kontrolní činnost	plnění výchovně vzdělávacích cílů správnost a účelnost nakládání s prostředky	dosažené kompetence fungující škola	hospitace, vzájemné hospitace, rozhovory, pozorování, rozbor dokumentace, rozbor hospodaření	průběžně
Řešení stížností	prošetření stížnosti a náprava případných nedostatků či pochybení	stížnost, závažnost a četnost stížností	rozhovory, pozorování, jednání	dle potřeby
Organizační zabezpečení	zabezpečení chodu školy s jednoznačně stanovenými kompetencemi jednotlivých pracovníků	fungující komunikace, účelné řízení chodu přidělených úseků, efektivita a rovnoměrné rozdělení činností	Inventarizace, kontroly, hospitace, rozhovory, pozorování, funkční systém vnitřní komunikace, jednoznačné pokyny vedoucích pracovníků, organizační struktura, porady	průběžně
Úroveň výsledků práce školy				
Umístění (absolventů)	umístění žáků odpovídající jejich schopnostem	přijatý žák	zpráva třídního učitele	červen
Obraz školy	dobrá pověst školy na veřejnosti	zájem o umístování žáků spokojenost rodičů, zřizovatele a zaměstnanců	dotazníky zákonným zástupcům, žákům a zaměstnancům, vhodné formy prezentace školy na veřejnosti	průběžně

Zápis	zajistit optimální počty žáků ve všech ročnících	počet zapsaných žáků	rozbor zápisu k předškolnímu a základnímu vzdělávání, porovnání demografického vývoje s počtem zapsaných žáků	leden - únor
Další akce školy	zlepšování obrazu školy, prezentace žáků, zviditelnění školy	povedená akce	vyhodnocení a rozbor akce, zpětná vazba	po akci
Podpora školy žákům, spolupráce s rodiči				
Školská rada	vzájemná informovanost vedení školy, zřizovatele a zákonných zástupců	optimální informovanost, zlepšování vztahů, projednávání dokumentů školy	pravidelné schůze ŠR, účelná a funkční komunikace mezi zákonnými zástupci, vedením školy, zaměstnanci a zřizovatelem, schvalování dokumentů	nejméně 2x ročně
Zájmové útvary	rozvíjet kompetence žáků dle jejich zájmů trávení volného času	kvalitně vedený zájmový útvar, zájem o zájmový útvar	naplněnost, rozhovor se žáky a rodiči, vhodné časové rozložení, zaměření vedoucích kroužků, prostorové podmínky	průběžně
Třídní schůzky	informace rodičům o jejich dětech zpětná vazba	fungující spolupráce rodiny a školy	rozhovory, třídní schůzky, konzultace	nejméně 3x ročně
Web	informace veřejnosti o životě školy	návštěvnost internetových stránek školy	kontrola a aktualizace internetových stránek školy	měsíčně
Doučování	pomoc žákům kteří mají problémy ve vzdělávacím procesu (dlouhodobá nemoc..)	žák zvládá dle svých schopností požadované dovednosti...	rozhovory se žáky, učiteli, třídním učitelem	dle potřeby
Psycholog	pomoc při řešení výchovných či vzdělávacích problémů	pojmenování, vyřešení problému	zprávy psychologa, rozhovory s zákonnými zástupci, s (výchovným poradcem), třídním učitelem	měsíčně
(Výchovný poradce)	pomáhat při řešení výchovných či vzdělávacích problémech, pomoc při profesní orientaci	řešené a vyřešené problémy, umístění žáků	rozhovory, zpráva výchovného poradce	průběžně
Prevence sociálně patologických jevů	minimalizace výskytu sociálně patologických jevů ve škole, informovanost rodičů, žáků pedagogů školy o jednotlivých jevech	akce vedoucí k minimalizaci řešení problémů ve spolupráci s poradenským zařízením či odborem péče o mládež	kontrola plánu prevence rozhovor s preventistou, vhodné zařazení vybraných témat do vzdělávacích oborů	2x ročně, případně dle potřeby

UČEBNÍ OSNOVY

- U všech vzdělávacích oblastí jsou uvedené očekávané výstupy vzdělávacích oborů (OVVO), které jsou dané pro 1. a 2. období, a ke kterým jsou doplněné číselné kódy. Dále byly rozpracovány na dílčí výstupy (DV), kterými se očekávané výstupy převádějí přímo do konkrétních ročníků.
- Dílčí výstupy (DV) jsou doplněné o učivo (U) a průřezová témata.

Vzdělávací oblast:

Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět:

Český jazyk a literatura

Vzdělávací oblast: **Jazyk a jazyková komunikace**
Vyučovací předmět: **Český jazyk a literatura**

Charakteristika oboru:

V předmětu Český jazyk a literatura je realizován obsah vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Vzdělávací oblast zaujímá stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Dobré jazykové vzdělání a jazyková kultura patří k podstatným znakům všeobecné kulturnosti a vyspělosti absolventa základního vzdělávání. Jazyková výuka, jejímž cílem je zejména podpora rozvoje komunikativních kompetencí, vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání. Kultivace jazykových dovedností a jejich využívání je nedílnou součástí všech vzdělávacích oblastí. Dovednosti získané v oboru Český jazyk a literatura jsou potřebné nejen pro kvalitní jazykové vzdělání, ale jsou zásadní i pro úspěšné osvojování poznatků ve všech dalších oblastech vzdělávání. Při realizaci daného vzdělávacího oboru se vytvářejí předpoklady k efektivní mezilidské komunikaci tím, že se žáci učí interpretovat své reakce a pocity tak, aby dovedli pochopit svoji roli ve společnosti a aby se uměli orientovat při vnímání okolního světa i sebe sama.

Obsah předmětu má komplexní charakter a pro přehlednost je rozdělen do tří složek, které se vzájemně prolínají:

Komunikační a slohová výchova
Jazyková výchova
Literární výchova.

Komunikační a slohová výchova naučí žáka vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, ústně se vyjadřovat, rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu vztahujícího se k nejrůznějším situacím, naučí žáka analyzovat text a kriticky posoudit jeho obsah. Naučí žáka vytvářet rozmanité stylistické žánry, posuzovat použité jazykové prostředky textové výstavby a rozumět kompozici textu.

Jazyková výchova předá žákovi vědomosti a dovednosti potřebné k osvojení spisovné podoby českého jazyka. Povede žáka k přesnému a logickému myšlení, které je předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování v ústní i písemné formě. Prohloubí obecné intelektové dovednosti, naučí porovnávat různé jevy, jejich shody a odlišnosti, třídít je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění. Český jazyk se od počátku vzdělávání stane nástrojem získávání většiny informací, předmětem veškerého poznávání a celoživotního vzdělávání.

V literární výchově žák pozná prostřednictvím četby základní literární druhy a žánry, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názor na literární dílo. Učí se rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Získá čtenářské návyky, schopnosti interpretovat literární texty a tvořit vlastní literární produkci. Dospěje k poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jeho postoje, životní hodnotové orientace a obohatit jeho duchovní život.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti:

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- ✓ Pochopení jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje národa, a důležitého sjednocujícího činitele národního společenství
- ✓ pochopení jazyka a jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání
- ✓ rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako potenciálního zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství
- ✓ rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti
- ✓ vnímání a postupnému osvojování českého jazyka jako prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- ✓ zvládnutí pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- ✓ samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření
- ✓ získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému ústnímu i písemnému projevu jako prostředku prosazení sebe sama
- ✓ individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založených na uměleckém textu, k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání, k vlastní tvůrčí produkci.

Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka Českého jazyka a literatury společně s ostatními předměty vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Český jazyk a digitální technologie

V počátečním období se žáci učí technologie ovládat, později je využívají k samostatnému vyhledávání informací, tvorbě prezentací, k psaní textů a především ke komunikaci. Na významu nabývá čtení a orientace v elektronických textech. Neopominutelné je osvojení dovedností, které žákům umožní využití textových

editorů při psaní vlastních textů. Pro některé žáky se znevýhodněním navíc využití digitálních technologií představuje podporu při jejich školní práci.

Kompetence k učení:

Učí se zvládnout a využívat způsoby, metody a strategie efektivního učení tím, že dostane prostor pro naslouchání, čtení, ústní i písemný projev a tvořivé činnosti; bude veden k práci s informacemi, jejich třídění a uvádění do širších souvislostí, bude pracovat v týmu, učit se hrou, ve vzdělávacích projektech, v integrovaných oborech, bude pracovat s chybou a uplatní všestrannou vlastní prezentaci. Učí se poznávat smysl a cíl učení tím, že mu bude poskytována možnost aktivní účasti na učení, své poznatky a dovednosti bude aplikovat do praktického života a tvůrčích činností, bude poznávat účelnost a využitelnost vzdělání u sebe, své rodiny i ve společnosti. Získává pozitivní vztah k učení tím, že bude rozvíjena vnitřní motivace k učení (známky a přijímací zkoušky nejsou tím nejdůležitějším), tzn. že bude prakticky poznávat užitečnost vzdělání ve svém životě, bude využívat svou individualitu, bude mít možnost výběru, bude zažívat úspěchy. Posoudí vlastní pokrok v učení tím, že bude uplatňovat sebehodnocení a hodnocení spolužáků, bude pracovat se svým portfoliem a pozorovat vývoj svého vzdělávání. Učí se být zodpovědný za své vzdělávání a připravuje se na potřebu celoživotního vzdělávání.

Kompetence k řešení problémů:

Na základě poznatků a dovedností žák rozpozná a pochopí problém, hledá jeho příčiny, vyhledává informace o vhodných způsobech řešení, navrhuje vlastní řešení, vyslovuje svůj názor, obhajuje jej, vyvozuje závěr a uvědomuje si odpovědnost za své rozhodnutí tím, že budou předkládány simulované problémy i skutečné problémy ze života v nejrůznějších jazykových, slohových i literárních textech a při interpretaci textu se bude učit problém řešit; žák bude sám vyhledávat problémové situace v textech i v životních příbězích a bude je řešit při nácviu a tvorbě zpráv, rozhovorů, diskuse, kritiky, úvahy a při práci s dalšími publicistickými styly i literárními ukázkami; bude veden k organizování a řízení skupinové, projektové i dramatizační činnosti a k mimoškolním aktivitám a tak se bude učit prakticky řešit problémy.

Kompetence komunikativní:

Učí se formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně a kultivovaně v mluveném i psaném projevu, využívá informační a komunikační prostředky pro účinnou komunikaci tím, že bude v rámci aktivního učení neustále zapojován do rozhovorů, bude diskutovat, argumentovat, obhajovat, navrhopvat, prezentovat svou práci zejména v samostatných i týmových projevech ústních i písemných, při jazykovém, slohovém i literárním poznávání, při speciálních mluvních cvičeních, tvorbě vlastních odborných i literárních prací, při besedách o knihách, při divadelních představeních, filmech i výstavách, v publikační činnosti, při veřejných vystoupeních ve škole i mimo ní, bude mít možnost rozvíjet komunikační dovednosti v kroužku tvůrčího psaní nebo tvořivé dramatiky, bude využívat širší informační systém – internet a veřejná media. Učí se zvládnout komunikaci s odlišnými skupinami lidí a řešit pomocí komunikace obtížné a ohrožující situace.

Kompetence sociální a personální:

Spolupracuje ve skupině, přijímá svou roli, přispívá k dobrému výsledku práce skupiny, je ohleduplný k práci druhých a přispívá k vytváření dobrých mezilidských vztahů tím, že bude mít možnost pracovat v týmu různými formami a ne pouze frontálně, že bude často zařazována skupinová práce jako významná forma učení v jazykové, komunikační a literární výchově; žák bude veden k aktivitě, k sebehodnocení, plnění svěřeného úkolu, zodpovědnosti za práci celé skupiny, k podpoře ostatních členů skupiny, k empatii a altruismu vůči ostatním, zvláště ke spolužákům se specifickými vzdělávacími potřebami, případně bude pověřen vedením skupiny; bude zapojován do projektových programů a tím bude posilovat vlastní sebevědomí a sebeúctu a zároveň bude spoluvytvářet přátelský třídní kolektiv; bude se učit v humanizované a demokratizované škole, kde atmosféra a partnerské vztahy s pedagogy a spolužáky budou kladně působit na žákovu osobnost.

Kompetence občanské:

Respektuje názory a přesvědčení druhých, odmítá útlak a násilí, ocení naše kulturní a historické dědictví, projevuje pozitivní postoje k uměleckým dílům, má smysl pro kulturu a tvořivost, zapojuje se do společenského a kulturního dění tím, že bude v procesu učení zapojován do interaktivních projektů, ve kterých bude poznávat osudy národů a jednotlivců (v literatuře, historii, hudbě, výtvarném umění, rodinné a občanské výchově), bude číst literární texty s občanskou tematikou, bude je interpretovat a mít tak příležitost vcítit se do nejrůznějších vztahů i dějů, poznávat různé charaktery, s kterými se může ztotožnit, nebo je odsoudit a nechat na sebe působit příklady jejich jednání; bude získáván pro účast v různých soutěžích, bude mít možnost publikovat v třídním, školním nebo regionálním tisku, bude mít možnost účastnit se školních i mimoškolních veřejných vystoupení; zapojí se do různých forem spolupráce s představiteli obce, policie a dalšími organizacemi.

Kompetence pracovní:

Využívá znalosti, zkušenosti a dovednosti získané v oboru Český jazyk a literatura k vlastnímu rozvoji a přípravě na své povolání a budoucí život tím, že bude veden k pracovitosti a zodpovědnosti, že se naučí dodržovat hygienické normy při čtení, psaní a učení vůbec, že bude výsledky své práce využívat ve svém životě, v životě třídy, školy i rodiny, že pokrok v učení a zážitky úspěchů jej přesvědčí o prospěšnosti práce; bude se učit v podnětném a tvořivém pracovním prostředí a změnami pracovních okolností bude veden k adaptaci na nové pracovní podmínky; náročnost práce se bude postupně zvyšovat, aby žák upevňoval vlastní sebevědomí, prožíval sebeuspokojení a přesvědčil se, že „bez práce nejsou koláče“.

Kompetence digitální:

Dáváme žákům prostor ke čtení elektronických textů s hlubším porozuměním, včetně porozumění významu obrazných symbolů (piktogramů). Vedeme žáky ke zjištění, které čtenářské strategie jsou vhodné i pro digitální čtení, a k využívání grafických organizérů pro třídění a uspořádání informací. Učíme žáky využívání navigace v různých prostředích obrazovky (např. šipky, mapy stránek, nelineární navigace). Klademe důraz na hodnocení důvěryhodnosti digitálních informací, které žáci vyhledají, a na ověřování informací z více zdrojů. Podporujeme žáky v získání dovedností a návyků spojených s psaním na dotykovém displeji a v orientaci v rozložení jednotlivých znaků, velkých a malých písmen, číslic a symbolů na klávesnici vedeme žáky k dodržování základních hygienických návyků při práci s digitálními technologiemi. Učíme žáky vybírat vhodné technologie s ohledem na zvolený formát sdělení (SMS, e-mail, chat) a pro sdílení výsledků samostatné nebo společné práce. Motivujeme žáky k tvorbě příběhů prostřednictvím digitálního storytellingu. Umožňujeme žákům využívání online slovníků (slovník spisovné češtiny, slovník cizích slov). Vedeme žáky k odlišení vlastního a cizího obsahu, k vnímání problematiky autorství

Tematické okruhy průřezových témat zařazené do oboru Český jazyk a literatura

● Osobnostní a sociální výchova (OSV)

○ Osobnostní rozvoj

OSV 1 Rozvoj schopností a poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování; řešení problémů; dovednosti pro učení a studium

OSV 3 Seberegulace a sebeorganizace: cvičení sebekontroly, sebeovládání, vůle; organizace vlastního času, plánování učení a studia; stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení

OSV 4 Psychohygienu: hledání pomoci při potížích, dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému

OSV 5 Kreativita: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity; tvořivost v mezilidských vztazích

○ Sociální rozvoj

OSV 6 Poznávání lidí: vzájemné poznávání ve třídě

OSV 7 Mezilidské vztahy: péče o dobré vztahy, vztahy a naše třída

OSV 8 Komunikace: cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání; dovednosti pro verbální i neverbální sdělování (řeč těla a slov, technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování), specifické komunikační dovednosti; dialog; komunikace v různých situacích; efektivní strategie: asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresí a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace; pravda, lež a předstírání v komunikaci

OSV 9 Kooperace a kompetice: rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci; rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci; rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládnutí situací soutěže, konkurence

○ Morální rozvoj

OSV10 Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: problémy v mezilidských vztazích, zvládnutí učebních problémů vázaných na látku předmětu, problémy v seberegulaci

OSV11 Hodnoty, postoje, praktická etika: dovednosti rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne

● Multikulturní výchova (MkV)

MkV 1 Kulturní diference: poznávání vlastního kulturního zakotvení

MkV 2 Lidské vztahy: vztahy mezi kulturami, vzájemné obohacování, ale i jejich rozdílnosti, právo všech žít společně a podílet se na spolupráci

MkV 4 Multikulturalita: vstřícný postoj k odlišnostem

● Mediální výchova (MV)

○ **Tematické okruhy receptivních činností**

MV 1 Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení: pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě; rozlišování zábavních prvků ve sdělení od informativních a společensky významných; hodnotící prvky ve sdělení; hledání rozdílů mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením; chápání podstaty mediálního sdělení a objasňování jeho cílů a pravidel; identifikování základních orientačních prvků v textu

MV 2 Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality: různé typy sdělení, jejich rozlišování a funkce; rozdíl mezi reklamou a zprávou, mezi faktickým a fiktivním obsahem; identifikace společensky významných hodnot v textu; vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti; identifikace zjednodušení mediovaných sdělení, opakované užívání prostředků

MV 3 Stavba mediálních sdělení: příklady pravidelností a uspořádání sdělení zejména ve zpravodajství; příklady stavby a uspořádání zpráv a dalších mediálních sdělení (skladba a výběr sdělení v časopisech pro dospívající)

MV 4 Vnímání autora mediálních sdělení: identifikace názorů a postojů autora sdělení, výrazové prostředky a jejich uplatnění při vyjádření či zastření názoru a postoje i pro záměrnou manipulaci; výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru sdělení

MV 5 Fungování a vliv médií ve společnosti: role médií v každodenním životě jednotlivce; vliv médií na rejstřík konverzačních témat, na postoje a chování; vliv médií na kulturu (role filmu, rozhlasu, televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti)

○ **Tematické okruhy produktivních činností**

MV 6 Tvorba mediálního sdělení: uplatnění a výběr výrazových prostředků a jejich kombinace pro tvorbu věcně správných a komunikačně vhodných sdělení; tvorba mediálního sdělení pro školní časopis, rozhlas, případně televizi, či internetové médium; technologické možnosti a jejich omezení

MV 7 Práce v realizačním týmu: redakce školního časopisu, rozhlasu, internetového média, případně televize; utváření týmu, význam věkových a sociálních skupin pro obohacení týmu, komunikace a spolupráce v týmu; stanovení cílů, časového harmonogramu, uložení úkolů a zodpovědnosti; faktory ovlivňující práci v týmu; pravidelnost mediální produkce

Učební plán předmětu Český jazyk a literatura v souladu s učebním plánem školy

Ročník:	1.	2.	3.	4.	5.	celkem
Hodin:	8	8	8	8	8	40

1. období / 1. ročník

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVVO), jichž je dosahováno na konci 1. období:

1. složka: Komunikační a slohová výchova

- ČJL-3-1-01 plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti
- ČJL-3-1-02 porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti
- ČJL-3-1-03 respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru
- ČJL-3-1-04 pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost
- ČJL-3-1-05 v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči
- ČJL-3-1-06 volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích
- ČJL-3-1-07 na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev
- ČJL-3-1-08 zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním
- ČJL-3-1-09 píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev
- ČJL-3-1-10 píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení
- ČJL-3-1-11 seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh

2. složka: Jazyková výchova

- ČJL-3-2-01 rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky
- ČJL-3-2-02 porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná
- ČJL-3-2-03 porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost
- ČJL-3-2-04 rozlišuje slovní druhy v základním tvaru
- ČJL-3-2-05 užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
- ČJL-3-2-06 spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy
- ČJL-3-2-07 rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky
- ČJL-3-2-08 odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě - mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování

3. složka: Literární výchova

- ČJL-3-3-01 čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
- ČJL-3-3-02 vyjadřuje své pocity z přečteného textu
- ČJL-3-3-03 rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění
- ČJL-3-3-04 pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností

Cílové zaměření vzdělávacího oboru v 1. ročníku ZŠ

Vzdělávání v oboru Český jazyk a literatura v 1. ročníku směřuje v rámci jednotlivých složek ke:

Komunikační a slohová výchova

- čtení písmen, slov, vět
- čtení s porozuměním
- naslouchání
- psaní vět
- kultivovanému projevu na úrovni věku

Jazyková výchova

- správné výslovnosti hlásek
- rozvoji slovní zásoby
- chápání významu slov
- rozlišování - hlásky, slova, věty

Literární výchova

- poslechu literárních textů
- zážitkovému čtení a naslouchání
- tvořivým činnostem s literárním textem
- poznávání základních literárních pojmů

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

● ČTENÍ

○ ČJL-3-1-01: plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti

- DV: pozná všechna písmena v tištěném i psaném textu
- DV: skládá slova a věty
- DV: používá základy techniky čtení
- DV: čte jednoduché texty

- ✓ **U: Hlávky, písmena, slabiky, slova, texty podle zvolené nácvikové metody čtení (analyticko-syntetická, genetická, globální)**
- ✓ **U: Skládání slov a vět**
- ✓ **U: Rozvoj techniky čtení**
- ✓ **U: Čtení jednoduchého písemného projevu**

- * OSV1: Rozvoj schopností poznávání: cvičení dovednosti a zapamatování

○ ČJL-3-1-02: porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti

- DV: rozumí čteným slovům, větám a textům, jednoduchým písemným pokynům
- DV: vštěpuje si hygienické návyky při čtení

- ✓ **U: Praktické čtení - pozorné, přiměřeně rychlé**
- ✓ **U: Věcné čtení - porozumění slovům, větám**
- ✓ **U: Hygienické návyky při čtení**

- * OSV1: Rozvoj schopností poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti soustředění

● NASLOUCHÁNÍ

○ ČJL-3-1-03: respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru

- DV: učí se naslouchat druhým, být pozorný a vyjadřovat svá přání
- DV: chápe roli mluvčího a posluchače
- DV: reaguje na jednoduché pokyny a sdělení
- DV: pozdraví, poděkuje, požádá, omluví se

- ✓ **U: Praktické naslouchání**
- ✓ **U: Věcné naslouchání**
- ✓ **U: Reakce na jednoduché pokyny a jednoduchá sdělení**
- ✓ **U: Základní komunikační pravidla - pozornost, naslouchání, role mluvčího a posluchače**

- * OSV1: Rozvoj sociálních schopností: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění
- * OSV7: Mezilidské vztahy: chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého
- * OSV8: Komunikace: cvičení pozorování, cvičení empatického a aktivního naslouchání

● MLUVENÝ PROJEV

○ ČJL-3-1-04: pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost

- DV: vyslovuje správně všechny hlávky, opravuje nesprávnou výslovnost

- ✓ **U: Správná výslovnost, řečová cvičení, oprava nesprávné výslovnosti**
- ✓ **U: Souvislý mluvený projev**

- * OSV3: Seberegulace a sebeorganizace: cvičení sebekontroly, sebeovládání, regulace vlastního jednání a prožívání

○ ČJL-3-1-05: v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči

- DV: s pomocí učitele aplikuje zásady správného dýchání

- ✓ **U: Technika psaní** - čitelný a přehledný písemný projev, úhlednost, úprava
- ✓ **U: Psaní jednotlivých písmen, číslic, spojování písmen a slabik, psaní slov, psaní krátkých vět**

- * OSV4: Psychohygienu: dobrá organizace času, dovednosti zvládnání stresových situací – uvolnění, relaxace

○ **ČJL-3-1-10: píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení**

- DV: opisuje a přepisuje jednoduché texty
- DV: píše jednoduchá sdělení, krátké žánry písemného sdělení
- ✓ **U: Opisy, přepisy, interpunkční znaménka**
- ✓ **U: Psaní jednoduchých sdělení**
- ✓ **U: Žánry písemného projevu** - vzkaz, pozvánka, zápis do notýsku
- * OSV5: Kreativita: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

● ZVUKOVÁ STRÁNKA JAZYKA

○ **ČJL-3-2-01: rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky**

- DV: učí se rozlišovat zvukovou a grafickou podobu slov, člení slova na hlásky, učí se odlišit krátké a dlouhé samohlásky, rozlišuje slovo, slabiku, hlásku
- DV: výslovnost souhláskových skupin
- DV: intonace vět, pozná větu, píše na konci věty tečku
- ✓ **U: Sluchové rozlišení hlásek, výslovnost samohlásek dlouhých a krátkých, souhlásek a souhláskových skupin, intonace vět**
- ✓ **U: Rozlišování zvukové a grafické podoby slova**
- ✓ **U: Písmena malá, velká, tiskací, psací**
- * OSV1: Rozvoj schopností poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění

● SLOVNÍ ZÁSoba A TVOŘENÍ SLOV

○ **ČJL-3-2-02: porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná**

- DV: poznává a porovnává významy slov
- ✓ **U: Slova a pojmy**
- ✓ **U: Význam slov**
- * OSV1: Rozvoj schopností poznávání: cvičení dovedností zapamatování

○ **ČJL-3-2-03: porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost**

- DV: porovnává a třídí slova podle stanoveného hlediska
- DV: rozšiřuje si slovní zásobu
- ✓ **U: Porovnávání slov podle zobecňujícího významu**
- ✓ **U: Slovní zásoba**
- * MV1: Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení: hodnotící prvky ve sdělení – výběr slov

● TVAROSLOVÍ

○ **ČJL-3-2-05: užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves**

- DV: používá správné gramatické tvary podstatných a přídavných jmen i sloves v mluveném projevu
- ✓ **U: Poznávání správných tvarů podstatných jmen, přídavných jmen a sloves v mluveném projevu**
  - × OSV8: Komunikace: komunikační dovednost
  - × MV5: Vliv medií na každodenní život

● SKLADBA

- **ČJL-3-2-06: spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy**
  - DV: správně řadí slova ve větě
  - ✓ **U: Spojování slov do vět**
  - ✓ **U: Stavba věty**
  - ✓ **U: Pořádek slov ve větě**
    - × OSV 10: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládnání učebních problémů vázaných na látku předmětu
- **ČJL-3-2-07: rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky**
  - DV: čte věty se správnou intonací podle postoje mluvčího
  - ✓ **U: Modulace souvislé řeči** - intonace ve větách oznamovacích, tázacích, rozkazovacích s dopomocí
    - × OSV 3: Sebekontrola, sebeovládání: cvičení sebekontroly, sebeovládání

● PRAVOPIS

- **ČJL-3-2-08: odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování**
  - DV: odlišuje v písmu krátké dlouhé samohlásky
  - DV: používá základní interpunkční znaménka při opisu a přepisu
  - DV: píše správně hlásky, slabiky, slova, věty
  - DV: používá velká písmena na začátku vět
  - ✓ **U: Lexikální pravopis** - odlišování krátké a dlouhé samohlásky, používání tečky, čárky, otazníku, vykřičníku, správné psaní hlásek, slabik, slov, vět
  - ✓ **U: Velká písmena na začátku vět**
    - × OSV 1: Rozvoj schopností poznávání: řešení problémů, cvičení dovedností zapamatování
    - × OSV 3 Seberegulace a sebeorganizace: cvičení sebekontroly

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

- **ČJL-3-3-01: čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku**
  - DV: čte literární texty, pozorně naslouchá čtení
  - DV: recituje básně, říkadla a rozpočítadla, z paměti je přednáší
  - ✓ **U: Čtení**
  - ✓ **U: Naslouchání**
  - ✓ **U: Tvořivé činnosti s literárním textem (přednes, dramatizace)**
    - × OSV 11: Hodnoty, postoje, praktická etika

- **ČJL-3-3-02: vyjadřuje své pocity z přečteného textu**
  - DV: vyjadřuje své pocity z přečteného textu
  - DV: rozpozná dobro a zlo v jednání pohádkových postav
    - ✓ **U: Čtení**
    - ✓ **U: Naslouchání**
    - ✓ **U: Tvořivé činnosti s literárním textem (přednes, dramatizace)**
  - × OSV 11: Hodnoty, postoje, praktická etika

- **ČJL-3-3-03: rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění**
  - DV: odliší jednotlivé literární pojmy
    - ✓ **U: Čtení**
    - ✓ **U: Naslouchání**
    - ✓ **U: Literární žánry (rozpočítadlo, hádanka, říkanka, pohádka)**
  - × OSV 11: Hodnoty, postoje, praktická etika

- **ČJL-3-3-04: pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností**
  - DV: pracuje tvořivě s literárním textem a dramatizuje jej
    - ✓ **U: Čtení**
    - ✓ **U: Naslouchání**
    - ✓ **U: Tvořivé činnosti s literárním textem (přednes, dramatizace)**
  - × OSV 11: Hodnoty, postoje, praktická etika

1. období / 2. ročník

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVVO), jichž je dosahováno na konci 1. období:

1. složka: Komunikační a slohová výchova

- ČJL-3-1-01 plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti
- ČJL-3-1-02 porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti
- ČJL-3-1-03 respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru
- ČJL-3-1-04 pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost
- ČJL-3-1-05 v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči
- ČJL-3-1-06 volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích
- ČJL-3-1-07 na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev
- ČJL-3-1-08 zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním
- ČJL-3-1-09 píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev
- ČJL-3-1-10 píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení
- ČJL-3-1-11 seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh

2. složka: Jazyková výchova

- ČJL-3-2-01 rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky
- ČJL-3-2-02 porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná
- ČJL-3-2-03 porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost
- ČJL-3-2-04 rozlišuje slovní druhy v základním tvaru
- ČJL-3-2-05 užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
- ČJL-3-2-06 spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy
- ČJL-3-2-07 rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky
- ČJL-3-2-08 odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě - mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování

3. složka Literární výchova

- ČJL-3-3-01 čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
- ČJL-3-3-02 vyjadřuje své pocity z přečteného textu
- ČJL-3-3-03 rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění
- ČJL-3-3-04 pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností

Cílové zaměření vzdělávacího oboru v 2. ročníku ZŠ

Vzdělávání v oboru Český jazyk a literatura ve 2. ročníku směřuje v rámci jednotlivých složek ke:

Komunikační a slohová výchova

- zdokonalování techniky čtení
- poslechu různých textů a práci s nimi
- orientaci ve slovnících a encyklopediích
- seznámení s útvary společenského styku, vypravování
- úpravnému a čitelnému projevu
- docvičování tvarů psacího písma
- kultivovanému projevu

Jazyková výchova

- učení o větě
- správnému řazení slov v větě a vět v textu
- osvojení pravopisu – jevy ú/ů, ě, tvrdé a měkké souhlásky, párové souhlásky, velká písmena
- osvojení základních druhů slov
- dělení slova na slabiky

Literární výchova

- poslechu literárních textů

- zážitkovému čtení a naslouchání
- tvořivým činnostem s literárním textem
- poznávání základních literárních pojmů

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

● ČTENÍ

○ **ČJL-3-1-01: plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti**

- DV: rozvíjí plynulé čtení krátkých méně náročných textů
- DV: zdokonaluje techniku čtení
- ✓ **U: Praktické čtení** – pozorné, plynulé, přiměřeně rychlé čtení
- ✓ **U: Zdokonalování techniky čtení**
- ✓ **U: Cvičné texty pro nácvik techniky čtení**
- * OSV1: Rozvoj schopností poznávání: cvičení dovednosti a zapamatování, cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění

○ **ČJL-3-1-02: porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti**

- DV: porozumí jednoduchým textům
- DV: při čtení získává informace a nachází klíčová slova
- DV: zlepšuje hygienické návyky při čtení
- ✓ **U: Porozumění jednoduchým textům**
- ✓ **U: Věcné čtení** – čtení jako zdroj informací, čtení vyhledávací (klíčová slova)
- ✓ **U: Hygienické návyky při čtení**
- * OSV1: Rozvoj schopností poznávání: cvičení dovednosti a zapamatování, cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění

● NASLOUCHÁNÍ

○ **ČJL-3-1-02: porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti**

- DV: chápe jednoduché mluvené pokyny a reaguje na ně
- ✓ **U: Reakce na jednoduché pokyny a jednoduchá sdělení**
- * OSV1: Rozvoj sociálních schopností: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění
- * OSV8: Komunikace: cvičení pozorování, cvičení empatického a aktivního naslouchání

○ **ČJL-3-1-03: respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru**

- DV: učí se respektovat základní komunikační pravidla v rozhovoru
- DV: snaží se vyjádřit svůj zážitek z naslouchání
- ✓ **U: Praktické naslouchání** – zdvořilé, ohleduplné, vyjádření kontaktu
- ✓ **U: Věcné naslouchání** – pozorné, soustředěné, s aktivní reakcí, role mluvčího a posluchače
- ✓ **U: Zážitkové naslouchání**
- * OSV3: Seberegulace a sebeorganizace: cvičení sebekontroly, sebeovládání
- * OSV7: Mezilidské vztahy: chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého

● MLUVENÝ PROJEV

○ **ČJL-3-1-04: pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost**

- DV: je schopen poznat chyby ve správné výslovnosti, snaží se správně vyslovovat
  - ✓ **U: Jazykolamy, řečová cvičení**
  - ✓ **U: Správná výslovnost, poznávání chyb ve výslovnosti**
    - * OSV3: Seberegulace a sebeorganizace: cvičení sebekontroly, sebeovládání, regulace vlastního jednání a prožívání

- **ČJL-3-1-05: v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči**
  - DV: zdokonaluje techniku mluveného projevu, používání správného dýchání a tempa řeči v mluvených projevech
    - ✓ **U: Technika mluveného projevu**
    - ✓ **U: Cvičení zaměřená na hospodaření s dechem a užití správného tempa řeči**
      - * OSV1: Rozvoj schopností poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění

- **ČJL-3-1-06: volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích**
  - DV: učí se volit vhodné verbální a nonverbální prostředky řeči v běžných školních situacích
  - DV: vštěpuje si základní komunikační pravidla
    - ✓ **U: Vhodný výběr jazykových prostředků, mimika, gesta**
    - ✓ **U: Základní komunikační pravidla – oslovení, zahájení a ukončení dialogu, role mluvčího a posluchače, střídání rolí, zdvořilost**
      - * OSV8: Komunikace: řeč těla, zvuků, slov

- **ČJL-3-1-07: na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev**
  - DV: učí se tvořit krátké mluvené projevy
    - ✓ **U: Komunikační žánry - pozdrav, oslovení, prosba, omluva, vzkaz**
      - * OSV11: Hodnoty, postoje, praktická etika: dovednost rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne
      - * OSV8: Komunikace: specifické komunikační dovednosti, dialog, komunikace v různých situacích

- **ČJL-3-1-11: seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh**
  - DV: vypráví podle obrázků příběh
    - ✓ **U: Komunikační žánry - dialog na základě obrazového materiálu**
      - * OSV8: Komunikace: specifické komunikační dovednosti, dialog, komunikace v různých situacích,

- **PÍSEMNÝ PROJEV**
  - **ČJL-3-1-08: zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním**
    - DV: upevňuje si základní hygienické návyky spojené se psaním
    - DV: před zahájením práce s digitálními technologiemi si připraví své pracovní místo podle nastavených pravidel
    - DV: po dokončení práce s digitálními technologiemi provede relaxační protahovací cviky s pomocí učitele
      - ✓ **U: Správné sezení, držení psacího nástroje, hygiena zraku**

- ✓ **U: Základní hygienické návyky při práci s digitálními technologiemi**
  - * OSV1: Rozvoj schopností poznávání: řešení problémů, dovednosti pro učení

- **ČJL-3-1-09: píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev**
  - DV: v zásadě píše správné tvary písmen a číslic, obvykle správně spojuje písmena i slabiky, učí se kontrolovat vlastní písemný projev
  - DV: vštěpuje si základy techniky psaní
    - ✓ **U: Technika psaní – úhledný, čitelný, přehledný písemný projev**
    - ✓ **U: Docvičování tvarů psacího písma, málo používaná písmena malé i velké abecedy (X, Y, W)**
    - ✓ **U: Kontrola písemného projevu**
      - * OSV4: Psychohygienu: dobrá organizace času, dovednosti zvládnání stresových situací – uvolnění, relaxace

- **ČJL-3-1-10: píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení**
  - DV: učí se psát věcně i formálně správně jednoduchá sdělení
  - DV: píše poznané jednoduché žánry písemného projevu
    - ✓ **U: Žánry písemného projevu – adresa, blahopřání, pozdrav z prázdnin, obrázková osnova vypravování, jednoduchá osnova vypravování**
      - * OSV5: Kreativita: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

● ZVUKOVÁ STRÁNKA JAZYKA

- **ČJL-3-2-01: rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky**
  - DV: rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky a slabiky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky, dělí slova na konci řádku
  - DV: umí dělit hlásky
  - DV: snaží se používat zásady modulace souvislé řeči
  - DV: seřadí slova v abecedním pořádku podle jejich prvního písmena
  - DV: správně píše slova, ve kterých dochází ke spodobě znělosti
    - ✓ **U: Slovo – hlásky, slabiky**
    - ✓ **U: Dělení hlásek**
    - ✓ **U: Sluchové rozlišení hlásek**
    - ✓ **U: Modulace souvislé řeči – tempo, intonace, přízvuk, hlasitost**
    - ✓ **U: Abeceda**
    - ✓ **U: Spodoba znělosti**
      - * OSV1: Rozvoj schopností poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění

● SLOVNÍ ZÁSoba A TVOŘENÍ SLOV

- **ČJL-3-2-02: porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná**
  - DV: učí se porovnávat a třídit slova podle zobecněného významu
  - DV: rozpozná slovo významově nadřazené
  - DV: v textu najde slova citově zabarvená, vytvoří vlastní, užívá zdobněliny
    - ✓ **U: Významy slov, nadřazenost podřazenost**

- ✓ **U: Slova citově zabarvená**
  - * OSV1: Rozvoj schopností poznávání: cvičení dovedností zapamatování

- **ČJL-3-2-03: porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost**
  - DV: učí se rozlišovat a pojmenovat významy podstatných jmen
    - ✓ **U: Slova podle zobecněného významu, významové okruhy**
    - ✓ **U: Podstatná jména**
  - * MV1: Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení: hodnotící prvky ve sdělení – výběr slov

- **TVAROSLOVÍ**
  - **ČJL-3-2-04: rozlišuje slovní druhy v základním tvaru**
    - DV: seznamuje se se slovními druhy, poznává podstatná jména a slovesa v základním tvaru
      - ✓ **U: Slovní druhy – podstatná jména a slovesa v základním tvaru**
    - * OSV1: Rozvoj schopností poznávání: řešení problémů, dovednosti pro učení

  - **ČJL-3-2-05: užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves**
    - DV: učí se užívat v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen a sloves
      - ✓ **U: Správné gramatické tvary podstatných jmen a sloves v mluveném projevu**
    - * OSV8: Komunikace: komunikační dovednost
    - * MV5: Vliv medií na každodenní život

- **SKLADBA**
  - **ČJL-3-2-06: spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy**
    - DV: vytváří jednoduchá souvětí, učí se vybírat spojky nebo spojovací výrazy
    - DV: učí se tvořit jednoduchá souvětí
    - DV: používá základní interpunkční znaménka ve větách
      - ✓ **U: Věta, pořádek slov ve větě**
      - ✓ **U: Řazení vět v textu**
      - ✓ **U: Interpunkční znaménka ve větě**
    - * OSV 10: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu

  - **ČJL-3-2-07: rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky**
    - DV: poznává v textu druhy vět podle postoje mluvčího
    - DV: rozeznává správná interpunkční znaménka ve větách oznamovacích, tázacích a rozkazovacích
      - ✓ **U: Věty podle postoje mluvčího**
      - ✓ **U: Interpunkční znaménka – tečka, vykřičník, otazník**
    - * OSV 3: Sebekontrola, sebeovládání: cvičení sebekontroly, sebeovládání
    - * OSV 8: Komunikace: dovednosti pro verbální sdělování

● PRAVOPIS

- **ČJL-3-2-08: odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování**
  - DV: odůvodňuje a píše správně: ú/ů, i/y po tvrdých a měkkých souhláskách, dě, tě, ně, bě, pě, vě mimo morfologický šev, párové souhlásky, pravopis zdůvodní
  - DV: píše velká písmena na začátku vět a v typických příkladech vlastních jmen osob a zvířat, pravopis zdůvodní
  - ✓ **U: Lexikální pravopis** – y/i, po tvrdých a měkkých a tvrdých souhláskách, dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě mimo morfologický šev, orientační párové souhlásky, velká písmena na začátku vět, vlastní jména osob a zvířat
    - * OSV 1: Rozvoj schopností poznávání: řešení problémů, cvičení dovedností zapamatování
    - * OSV 3 Seberegulace a sebeorganizace: cvičení sebekontroly

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

● POSLECH LITERÁRNÍCH TEXTŮ, ZÁŽITKOVÉ ČTENÍ A NASLOUCHÁNÍ

- **ČJL-3-3-02: vyjadřuje své pocity z přečteného textu**
  - DV: snaží se rozpoznat své zážitky z četby a vyjadřovat své dojmy a pocity
  - DV: stručně reprodukuje obsah krátkého literárního textu
  - ✓ **U: Zážitky ze čtení a naslouchání**
  - ✓ **U: Vyjadřování dojmů a pocitů z četby literárních textů**
    - * OSV8: Komunikace: specifické komunikační dovednosti, otevřená pozitivní komunikace

● TVOŘIVÉ ČINNOSTI S LITERÁRNÍM TEXTEM

- **ČJL-3-3-01: čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku**
  - DV: vypravuje příběh čteného nebo slyšeného literárního textu
  - DV: přednáší vhodné literární texty, vhodně frázuje, užívá správné tempo a melodii řeči
  - ✓ **U: Vypravování čteného a slyšeného textu**
  - ✓ **U: Přednes vhodných literárních textů**
    - * OSV3: Seberegulace a sebeorganizace: regulace vlastního jednání a prožívání, vůle
- **ČJL-3-3-04: pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností**
  - DV: účastní se dramatizací, přijímá role
  - DV: vytváří vlastní ilustrace k literárním textům
  - DV: vymyslí závěr jednoduchého příběhu
  - ✓ **U: Dramatizace**
  - ✓ **U: Vlastní výtvarný doprovod k literárním textům**
    - * OSV4: Psychohygienu: dovednosti pro pozitivní naladění mysli
    - * OSV5: Kreativita: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity

● ZÁKLADNÍ LITERÁRNÍ POJMY

- **ČJL-3-3-03: rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění**
  - DV: rozliší vyjadřování v próze a ve verších
  - DV: orientuje se v pojmech básník, spisovatel, kniha, čtenář

- DV: odlišuje pohádku od ostatních vyprávění, pozná básničku
- DV: poznává a navštěvuje divadelní představení

- ✓ **U: Literární druhy** – poezie, próza
- ✓ **U: Literární pojmy** – básník, spisovatel, kniha, čtenář
- ✓ **U: Literární žánry** – básně, pohádky, ostatní vypravování, divadelní představení

- × OSV6: Poznávání lidí: vzájemné poznávání se ve skupině a třídě
- × MV2: Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality: různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce
- × MV1: Kulturní diference: poznávání vlastního kulturního zakotvení

1. období / 3. ročník

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVVO), jichž je dosahováno na konci 1. období:

1. složka: Komunikační a slohová výchova

- ČJL-3-1-01 plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti
- ČJL-3-1-02 porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti
- ČJL-3-1-03 respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru
- ČJL-3-1-04 pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost
- ČJL-3-1-05 v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči
- ČJL-3-1-06 volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích
- ČJL-3-1-07 na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev
- ČJL-3-1-08 zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním
- ČJL-3-1-09 píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev
- ČJL-3-1-10 píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení
- ČJL-3-1-11 seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh

2. složka: Jazyková výchova

- ČJL-3-2-01 rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky
- ČJL-3-2-02 porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná
- ČJL-3-2-03 porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost
- ČJL-3-2-04 rozlišuje slovní druhy v základním tvaru
- ČJL-3-2-05 užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
- ČJL-3-2-06 spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy
- ČJL-3-2-07 rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky
- ČJL-3-2-08 odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě - mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování

3. složka Literární výchova

- ČJL-3-3-01 čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
- ČJL-3-3-02 vyjadřuje své pocity z přečteného textu
- ČJL-3-3-03 rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění
- ČJL-3-3-04 pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností

Cílové zaměření vzdělávacího oboru ve 3. ročníku ZŠ

Vzdělávání v oboru Český jazyk a literatura ve 3. ročníku směřuje v rámci jednotlivých složek ke:

Komunikační a slohová výchova

- plynulému čtení s porozuměním
- porozumění písemným nebo mluveným pokynům
- respektování základních komunikačních pravidel v rozhovoru
- vytvoření krátkého mluveného projevu
- osvojení základních hygienických pravidel spojených se psaním
- psaní věcně i formálně správného jednoduchého sdělení
- kultivovanému projevu

Jazyková výchova

- rozlišení grafické a zvukové podoby slova
- porovnávání významu slov
- rozlišení slovních druhů v základním tvaru
- užití správných gramatických tvarů podstatných jmen a sloves
- volbě vhodných jazykových i zvukových prostředků
- odůvodňování a správnému psaní i/y po měkkých, tvrdých a obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech
- správnému psaní typických příkladů vlastních jmen

Literární výchova

- poslechu literárních textů
- zážitkovému čtení a naslouchání
- tvořivým činnostem s literárním textem
- poznávání základních literárních pojmů

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

● ČTENÍ

○ ČJL-3-1-01: plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti

- DV: rozvíjí plynulé čtení náročnějších textů
- DV: zdokonaluje techniku čtení
- DV: doplní text o chybějící část, dovypráví jej, vymyslí název úryvku textu

- ✓ U: **Praktické čtení** – pozorné, plynulé, přiměřeně rychlé čtení hlasité i tiché
- ✓ U: **Zdokonalování techniky čtení**
- ✓ U: **Porozumění přiměřeným textům**

* OSV1: Rozvoj schopností poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění

○ ČJL-3-1-02: porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti

- DV: vyhledá klíčová slova a věty v textu, získá při čtení základní informace
- DV: porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti
- DV: dodržuje hygienické návyky při čtení

- ✓ U: **Věcné čtení** – čtení jako zdroj informací, čtení vyhledávací (klíčová slova, věty)
- ✓ U: **Hygienické návyky při čtení**

* OSV1: Rozvoj schopností poznávání: cvičení dovednosti a zapamatování

● NASLOUCHÁNÍ

○ ČJL-3-1-03: respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru

- DV: získává zážitky z naslouchání a vyjadřuje své dojmy
- DV: respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru, udržuje oční kontakt a vhodnou vzdálenost při rozhovoru, rozhovor bezdůvodně nepřerušuje

- ✓ U: **Praktické naslouchání** – zdvořilé, ohleduplné, kontakt s partnerem
- ✓ U: **Věcné naslouchání** – pozorné, soustředěné, s aktivní reakcí na mluvčího
- ✓ U: **Role mluvčího a posluchače, střídání rolí**
- ✓ U: **Zážitkové naslouchání**
- ✓ U: **Dialog**

* OSV3: Seberegulace a sebeorganizace: cvičení sebekontroly, sebeovládání

* OSV7: Mezilidské vztahy: chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého

● MLUVENÝ PROJEV

○ ČJL-3-1-04: pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost

- DV: umí správně vyslovit nejznámější přejatá slova
- DV: pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou výslovnost

- ✓ U: **Cvičení správné výslovnosti – slova přejatá**
- ✓ U: **Oprava nesprávné a nedbalé výslovnosti**

* OSV3: Seberegulace a sebeorganizace: cvičení sebekontroly, sebeovládání, regulace vlastního jednání a prožívání

- **ČJL-3-1-05: v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči**
  - DV: užívá správnou techniku mluveného projevu, používání správného dýchání a tempa řeči v mluvených projevech
  - ✓ **U: Technika mluveného projevu – dýchání, tvoření hlasu, tempo, plynulost, zvukové prostředky řeči – intonace, hlasitost, přízvuky**
    - * OSV1: Rozvoj schopností poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění

- **ČJL-3-1-06: volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích**
  - DV: učí se volit vhodné verbální a nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích
  - DV: má vypeřstovaná základní komunikační pravidla
  - ✓ **U: Základní komunikační pravidla – oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí, zdvořilé vystupování**
  - ✓ **U: Výběr jazykových prostředků**
  - ✓ **U: Mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta)**
    - * OSV8: Komunikace: řeč těla, zvuků, slov, dovednosti pro sdělení verbální a neverbální

- **ČJL-3-1-07: na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev**
  - DV: začíná používat vyjadřování závislé na komunikační situaci
  - ✓ **U: Komunikační žánry – vypravování podle osnovy, vypravování podle obrazového materiálu, vypravování podle vlastních zážitků**
  - ✓ **U: Základy mluveného projevu závislého na komunikační situaci**
  - ✓ **U: Opraví chyby v samostatném vypravování spolužáka**
    - * OSV11: Hodnoty, postoje, praktická etika: dovednost rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne
    - * OSV8: Komunikace: specifické komunikační dovednosti, dialog, komunikace v různých situacích

- **ČJL-3-1-11: seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh**
  - DV: vypravuje podle obrazového materiálu
  - DV: na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev
  - ✓ **U: Komunikační žánry – vypravování podle osnovy, vypravování podle obrazového materiálu, vypravování podle vlastních zážitků**
  - ✓ **U: Základy mluveného projevu závislého na komunikační situaci**
    - * OSV11: Hodnoty, postoje, praktická etika: dovednost rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne
    - * OSV8: Komunikace: specifické komunikační dovednosti, dialog, komunikace v různých situacích

- **PÍSEMNÝ PROJEV**
  - **ČJL-3-1-08: zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním**
    - DV: zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním
    - DV: před zahájením práce s digitálními technologiemi si samostatně připraví své pracovní místo

- DV: dodrží vymezený čas určený pro práci s digitálními technologiemi
  - DV: po dokončení práce s digitálními technologiemi samostatně provede relaxační protahovací cviky
  - DV: uplatňuje návyky při psaní na školních digitálních zařízeních
  - DV: pracuje s textem v textovém editoru
  - ✓ **U: Základní hygienické návyky** – správné sezení, držení psacího náčiní, hygiena zraku, zacházení s grafickým materiálem
  - ✓ **U: Základní hygienické návyky při práci s digitálními technologiemi**
  - ✓ **U: Technika psaní na klávesnici a na dotykovém zařízení, úprava textu v textovém editoru, práce v textovém editoru (mazání znaků, označování znaků, slov, částí textu atd.)**
  - ✖ OSV1: Rozvoj schopností poznávání: řešení problémů, dovednosti pro učení
- **ČJL-3-1-09: píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev**
- DV: píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky, kontroluje vlastní písemný projev
  - ✓ **U: Technika psaní** – úhledný, čitelný, přehledný písemný projev
  - ✓ **U: Kontrola vlastních písemných projevů**
  - ✖ OSV4: Psychohygiena: dobrá organizace času, dovednosti zvládnání stresových situací – uvolnění, relaxace
- **ČJL-3-1-10: píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení**
- DV: píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení
  - DV: sestaví osnovu a podle ní píše krátké texty
  - ✓ **U: Žánry písemného projevu** – vypravování podle osnovy, popis zvířete, popis předmětu, omluvenka, blahopřání
  - ✓ **U: Rozvoj slovní zásoby**
  - ✓ **U: Základy elektronické komunikace**
  - ✖ OSV5: Kreativita: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

● ZVUKOVÁ STRÁNKA JAZYKA

- **ČJL-3-2-01: rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky**
- DV: rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova
  - DV: správně vyslovuje samohlásky a souhláskové skupiny
  - DV: produkuje souvislou řeč
  - ✓ **U: Zvuková a grafická podoba slova**
  - ✓ **U: Výslovnost souhláskových skupin**
  - ✓ **U: Výslovnost krátkých a dlouhých samohlásek**
  - ✓ **U: Spisovná a nespisovná výslovnost**
  - ✓ **U: Modulace souvislé řeči** – tempo, intonace, přízvuk, hlasitost
  - ✖ OSV1: Rozvoj schopností poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění

● SLOVNÍ ZÁSoba A TVOŘENÍ SLOV

- **ČJL-3-2-02: porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná**
- DV: zná aktivně abecedu, vyhledává a zařazuje slova podle abecedy

- DV: porovnává význam slov, zvláště slova opačného významu a slova souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá ve textu slova příbuzná
  - ✓ **U: Slova a pojmy**
  - ✓ **U: Abeceda, řazení slov podle abecedy**
  - ✓ **U: Vyhledávání v seznamech**
  - ✓ **U: Význam slov, porovnávání významů slov**
  - ✓ **U: Slova souznačná a protikladná**
- * OSV1: Rozvoj schopností poznávání: cvičení pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování

○ **ČJL-3-2-03: porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost**

- DV: porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost
  - ✓ **Porovnávání a třídění slov podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost**
- * MV1: Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení: hodnotící prvky ve sdělení – výběr slov

● **TVAROSLOVÍ**

○ **ČJL-3-2-04: rozlišuje slovní druhy v základním tvaru**

- DV: rozlišuje slovní druhy, rozliší slovní druhy ohebné a neohebné
  - ✓ **U: Slovní druhy, zařazování slov v základním tvaru ke slovním druhům**
- * OSV1: Rozvoj schopností poznávání: řešení problémů, dovednosti pro učení

○ **ČJL-3-2-05: užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves**

- DV: určuje mluvnické kategorie podstatných jmen a sloves
- DV: skloňuje a časuje
- DV: užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
  - ✓ **U: Mluvnické kategorie podstatných jmen: pád, číslo, rod**
  - ✓ **U: Mluvnické kategorie sloves: osoba, číslo, čas**
  - ✓ **U: Skloňování a časování**
- * OSV8: Komunikace: komunikační dovednost
- * MV5: Vliv medií na každodenní život

● **SKLADBA**

○ **ČJL-3-2-06: spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy**

- DV: spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy
  - ✓ **U: Věta jednoduchá, spojování vět do jednoduchých souvětí**
  - ✓ **U: Spojky a jiné spojovací výrazy**
- * OSV 10: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu

○ **ČJL-3-2-07: rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky**

- DV: rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky

- ✓ **U: Věty podle postoje mluvčího**
- ✓ **U: Melodie věty**
- ✗ OSV 3: Sebekontrola, sebeovládání: cvičení sebekontroly, sebeovládání
- ✗ OSV 8: Komunikace: dovednosti pro verbální sdělování

● PRAVOPIS

- **ČJL-3-2-08: odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování**
  - DV: odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách, dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě mimo morfologický šev, párové souhlásky
  - DV: odůvodňuje a správně píše i/y po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech
  - DV: píše velká písmena na začátku vět a v typických příkladech vlastních jmen osob a zvířat
  - ✓ **U: Vyjmenovaná slova**
  - ✓ **U: Slova příbuzná**
  - ✓ **U: Skupiny bě, pě, vě, mě (mimo morfologický šev)**
  - ✓ **U: Vlastní jména míst – obce, řeky, hory**
  - ✓ **U: Psaní nejčastějších přejatých slov**
  - ✗ OSV 1: Rozvoj schopností poznávání: řešení problémů, cvičení dovedností zapamatování
  - ✗ OSV 3 Seberegulace a sebeorganizace: cvičení sebekontroly

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

● POSLECH LITERÁRNÍCH TEXTŮ, ZÁŽITKOVÉ ČTENÍ A NASLOUCHÁNÍ

- **ČJL-3-3-02: vyjadřuje své pocity z přečteného textu**
  - DV: vyjadřuje své pocity z přečteného textu ústně i písemně
  - ✓ **U: Zážitkové čtení – čerpání prožitků a dojmů z literárních textů**
  - ✓ **U: Vyjadřování dojmů a pocitů**
  - ✗ OSV8: Komunikace: specifické komunikační dovednosti, otevřená pozitivní komunikace

● TVOŘIVÉ ČINNOSTI S LITERÁRNÍM TEXTEM

- **ČJL-3-3-01: čte a přednáší zpaměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku**
  - DV: volně reprodukuje přečtený nebo slyšený literární text, účastní se dramatizací, přijímá role
  - ✓ **U: Přednes vhodných literárních textů**
  - ✓ **U: Volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu**
  - ✗ OSV3: Seberegulace a sebeorganizace: regulace vlastního jednání a prožívání, vůle
- **ČJL-3-3-04: pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností**
  - DV: vytváří vlastní ilustrace k literárním textům, čte a přednáší zpaměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
  - ✓ **U: Dramatizace**
  - ✓ **U: Vlastní výtvarný doprovod**
  - ✓ **U: Rozvoj čtenářství**
  - ✗ OSV4: Psychohygiena: dovednosti pro pozitivní naladění mysli

- * OSV5: Kreativita: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity

- **ZÁKLADNÍ LITERÁRNÍ POJMY**

- **ČJL-3-3-03: rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění**
  - DV: rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění
  - DV: pozná a charakterizuje pohádku, bajku, příběh s dětským a zvířecím hrdinou
  - DV: uvede nejznámější autory a ilustrátory knih pro děti
  - ✓ **U: Literární druhy** – poezie, próza, drama
  - ✓ **U: Literární pojmy** – spisovatel, básník, divadelní představení, herec
  - ✓ **U: Literární žánry** – básně, pohádky, povídky, divadelní hra, bajka
  - * OSV6: Poznávání lidí: vzájemné poznávání se ve skupině a třídě
  - * MV2: Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality: různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce
  - * MV1: Kulturní diferenciacce: poznávání vlastního kulturního zakotvení

2. období / 4. ročník

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVVO), jichž je dosahováno na konci 2. období:

1. složka: Komunikační a slohová výchova

- ČJL-5-1-01 čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas
- ČJL-5-1-02 rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává
- ČJL-5-1-03 posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení
- ČJL-5-1-04 reprodukuje obsah přiměřeně složitěho sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta
- ČJL-5-1-05 vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku
- ČJL-5-1-06 rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě
- ČJL-5-1-07 volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru
- ČJL-5-1-08 rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace
- ČJL-5-1-09 píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry
- ČJL-5-1-10 sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržení časové posloupnosti

2. složka: Jazyková výchova

- ČJL-5-2-01 porovnává významy slov, zvláště stejného nebo podobného významu
- ČJL-5-2-02 rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku
- ČJL-5-2-03 určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu
- ČJL-5-2-04 rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary
- ČJL-5-2-05 vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty
- ČJL-5-2-06 odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí
- ČJL-5-2-07 užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje
- ČJL-5-2-08 píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách
- ČJL-5-2-09 zvládá základní příklady syntaktického pravopisu

3. složka: Literární výchova

- ČJL-5-3-01 vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je
- ČJL-5-3-02 volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma
- ČJL-5-3-03 rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů
- ČJL-5-3-04 při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy

Cílové zaměření vzdělávací oboru ve 4. ročníku ZŠ

Vzdělávání v oboru Český jazyk a literatura ve 4. ročníku směřuje v rámci jednotlivých složek ke:

Komunikační a slohová výchova

- čtení s porozuměním potichu i nahlas
- reprodukci přiměřeně složitých sdělení
- náležitě intonaci podle komunikačního záměru
- užívání spisovné výslovnosti
- psaní jednoduchých komunikačních žánrů

Jazyková výchova

- rozvíjení slovní zásoby
- rozlišování spisovných a nespisovných tvarů
- rozlišování slovních druhů a jejich využívání v gramaticky správných tvarech v mluveném projevu
- rozlišování věty jednoduché a souvětí, užívání vhodných spojovacích výrazů
- rozvíjení základů správného pravopisu

Literární výchova

- poslechu literárních textů
- zážitkovému čtení a naslouchání
- tvořivým činnostem s literárním textem
- orientaci v základních literárních pojmech

• ČTENÍ

○ ČJL-5-1-01: čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas

- DV: ví, co obsahuje dodržování správné techniky čtení
- DV: podle svých schopností přečte předem připravený text správnou technikou čtení
- DV: po tichém čtení je schopen reprodukovat text – zachytí posloupnost děje
- DV: čte s porozuměním textu
- DV: snaží se o přednes čteného textu
- DV: dodržuje hygienické návyky při čtení

- ✓ U: **Praktické čtení** - pozorné, plynulé, přiměřeně rychlé
- ✓ U: **Uvědomělé hlasité čtení** - dodržování správné techniky čtení
- ✓ U: **Tiché čtení** - schopnost reprodukce posloupnosti děje
- ✓ U: **Čtení s porozuměním**
- ✓ U: **Čtení s přednesem**
- ✓ U: **Hygienické návyky při čtení**

- * OSV 1: Rozvoj schopností poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění dovednosti pro učení a studium

○ ČJL-5-1-02: rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává

- DV: rozumí pojmům podstatné a okrajové informace
- DV: ve vhodné úpravě zaznamená s pomocí učitele podstatné informace
- DV: začíná používat slovník a encyklopedii
- DV: přečte s porozuměním elektronický text přiměřeného rozsahu
- DV: porozumí významu piktogramu
- DV: používá klíčová slova při vyhledávání informací
- DV: na příkladu uvede způsoby komunikace, které je možné využít v každodenním životě

- ✓ U: **Věcné čtení** - čtení jako zdroj informací, čtení vyhledávací (klíčová slova a věty)
- ✓ U: **Záznam podstatných informací**
- ✓ U: **Literární slovník, encyklopedie**
- ✓ U: **Vyhledávací čtení a využívání klíčových slov**
- ✓ U: **Čtení elektronických textů, význam piktogramů**
- ✓

- * MV 1 Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení: hodnotící prvky, výběr slov a záběrů, identifikace základních orientačních prvků v textu

• NASLOUCHÁNÍ

○ ČJL-5-1-03: posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení

- DV: je ohleduplný a zdvořilý k partnerovi, navazuje s ním kontakt
- DV: odlišuje od sebe jednoduché druhy sdělení
- DV: doplní neúplný text

- ✓ U: **Praktické naslouchání** - zdvořilost, ohleduplnost, kontakt s partnerem
- ✓ U: **Posuzování úplnosti jednoduchého sdělení**

- * OSV 3 Seberegulace a sebeorganizace: cvičení sebekontroly a sebeovládání
- * OSV 7 Mezilidské vztahy: péče o dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého

○ ČJL-5-1-04: reprodukuje obsah přiměřeně složitějšího sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta

- DV: při naslouchání je pozorný, ohleduplný, aktivní, zná roli mluvčího a posluchače, uvědomuje si střídání rolí
- DV: rozlišuje podstatná fakta ve sdělení, v případě potřeby využívá kladení otázek; snaží se správně sdělení reprodukovat

- DV: pojmenuje situace, které může nesprávně reprodukováný obsah sdělení způsobit
- DV: sděluje své dojmy a pocity
- ✓ **U: Věcné naslouchání** - pozorné, soustředěné, aktivní role mluvčího a posluchače, střídání rolí
- ✓ **U: Reprodukce přiměřeně složitého sdělení, reprodukce podstatných fakt, kladení otázek**
- ✓ **U: Záznam slyšeného projevu**
- ✓ **U: Zážitek naslouchání**
- * OSV 1 Rozvoj schopností poznávání: cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů

● MLUVENÝ PROJEV

○ ČJL-5-1-05: vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku

- DV: používá základní komunikační pravidla
- DV: dokáže správně oslovit, zahájit i ukončit dialog i telefonický rozhovor
- DV: rozpozná odlišné vedení a obsah telefonického rozhovoru (přivolání pomoci, linka bezpečí, běžný hovor, manipulativní hovor – cizí osoba)
- DV: pozná, když uslyší hlasovou schránku, ví, kdy začít se zanecháním vzkazu
- DV: elektronická komunikace (chat, sociální sítě, e-mail)
- DV: dodržuje pravidla bezpečnosti při elektronické komunikaci
- ✓ **U: Základní komunikační pravidla** - střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování, oslovení, zahájení a ukončení dialogu
- ✓ **U: Komunikační žánry** - dialog, telefonický rozhovor, vzkaz v hlasové schránce, elektronická komunikace vypravování vlastních zážitků, popis osob, zvířat, věcí
- ✓ **U: Dodržuje pravidla bezpečnosti při elektronické komunikaci**
- * OSV 4 Psychohygiena: dovednosti pro pozitivní naladění mysli, hledání pomoci při potížích
- * OSV 8 Komunikace: řeč těla, zvuků, slov, specifické komunikační dovednosti, dialog, komunikace v různých situacích, otevřená a pozitivní komunikace

○ ČJL-5-1-06: rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě

- DV: vyjmenuje, kde a jakým způsobem se setkává s reklamou
- DV: podle vlastních zkušeností a znalostí odhaluje cíl reklamy, její manipulativnost
- ✓ **U: Reklamy, věcné naslouchání a čtení**
- * MV 1 Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení: pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě

○ ČJL-5-1-07: volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru

- DV: zná a uvědoměle využívá techniku mluveného projevu
- DV: odhadne, jak působí intonace, pauzy a tempo na jiného člověka
- DV: vyjadřuje se podle svého komunikačního záměru a komunikační situace
- ✓ **U: Základy techniky mluveného projevu** - intonace, přízvuk, pauzy, plynulost, zvukové prostředky řeči
- ✓ **U: Vyjadřování závislé na komunikační situaci a komunikačním záměru**
- ✓ **U: Mimojazykové prostředky řeči**
- ✓ **U: Zdvořilé vyjadřování**
- * OSV 8 Komunikace: dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování)

○ ČJL-5-1-08: rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace

- DV: rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost
- DV: zná situace, kde by se měl spisovný jazyk používat
- DV: přímá řeč

- ✓ **U: Výběr vhodných jazykových prostředků podle komunikační situace**
- ✓ **U: Spisovná a nespisovná výslovnost**
- ✓ **U: Přímá řeč**
- ✗ OSV 3: Seberegulace a sebeorganizace: cvičení sebekontroly, sebeovládání, regulace vlastního jednání a prožívání
- ✗ MkV 1: Kulturní diferenciaci: poznávání vlastního kulturního zakotvení

● PÍSEMNÝ PROJEV

- **ČJL-5-1-09: píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry**
  - DV: podle daného návodu napíše obsahově i formálně správně vzkaz, oznámení, pozvánku i zprávu
  - DV: umí číst tiskopisy, uvědomuje si potřebnost a důležitost uváděných údajů
  - DV: zná a dodržuje techniku psaní, především úhlednost a čitelnost
  - DV: dodržuje hygienické návyky při psaní
  - DV: kontroluje své písemné projevy
  - DV: napíše SMS, vhodně využije emotikony
  - ✓ **U: Technika psaní** - úhledný, přehledný, čitelný písemný projev
  - ✓ **U: Kontrola vlastních textů**
  - ✓ **U: Hygienické návyky při psaní**
  - ✓ **U: Žánry písemného projevu** - vzkaz, oznámení, pozvánka, zpráva, vypravování, popis, dopis, jednoduché tiskopisy – dotazník, přihláška
  - ✓ **U: Žánry písemného projevu - SMS**
  - ✗ OSV 7: Mezilidské vztahy: péče o dobré vztahy
  - ✗ OSV 8 Komunikace: specifické komunikační dovednosti
  - ✗ MV 2 Interpretace mediálního sdělení a reality: různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce
- **ČJL-5-1-10: sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržením časové posloupnosti**
  - DV: rozpozná základní části osnovy vyprávění, s pomocí učitele vytváří a zapisuje podrobněji její jednotlivé části
  - DV: dokáže předložené osnovy využívat
  - DV: seznámí se s odlišnostmi mezi vyprávěním, popisem a dopisem, získané informace prakticky dokáže využít, začíná využívat informace ze slovníku a encyklopedie
  - DV: člení text na odstavce
  - ✓ **U: Vytváření osnovy**
  - ✓ **U: Základní části osnovy**
  - ✓ **U: Využívání osnovy při psaní**
  - ✓ **U: Vypravování, popis, dopis**
  - ✓ **U: Vypisování jednoduchých údajů ze slovníku a encyklopedie**
  - ✗ MV 6 Tvorba mediálního sdělení: uplatnění a výběr výrazových prostředků pro tvorbu věcně správných sdělení
  - ✗ OSV 5 Kreativita: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

● **SLOVNÍ ZÁSoba A TVOŘENÍ SLOV**

- **ČJL-5-2-01: porovnává významy slov, zvláště stejného nebo podobného významu**
  - DV: vyhledá a vhodně použije slova stejného nebo podobného významu
  - ✓ **U: Slovní zásoba** - slova jednovýznamová a mnohovýznamová, antonyma, synonyma, homonyma
  - ✗ OSV 1 Rozvoj schopností poznávání: cvičení dovedností zapamatování

○ **ČJL-5-2-02: rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku**

- DV: naznačí stavbu slova – kořen, předponu a příponovou část
- DV: učí se správně využívat stavbu slova při dělení slov
- DV: v příponové části odlišuje při skloňování a časování koncovku
- DV: rozpozná a správně napíše předložku a přeponu

- ✓ **U: Stavba slova - kořen, předpona, přípona**
- ✓ **U: Dělení slov na konci řádku**
- ✓ **U: Rozlišení přípony a koncovky při skloňování a časování**

* OSV 1 Rozvoj schopností poznávání: řešení problémů, dovednosti pro učení

● **TVAROSLOVÍ**

○ **ČJL-5-2-03: určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu**

- DV: zná správné otázky a další pomůcky při rozlišování slovních druhů a používá je
- DV: skloňuje a časuje slova, uvědomuje si gramaticky správné tvary
- DV: určuje základní mluvnické kategorie, zvrtná slovesa

- ✓ **U: Slovní druhy ohebné a neohebné**
- ✓ **U: Skloňování podstatných jmen**
- ✓ **U: Mluvnické kategorie: pád, číslo, rod, vzor**
- ✓ **U: Časování sloves**
- ✓ **U: Mluvnické kategorie: osoba, číslo, čas**
- ✓ **U: Rozlišování zvrtných sloves**

* OSV 1 Rozvoj schopností poznávání: řešení problémů, dovednosti pro učení
* OSV 8 Komunikace: komunikační dovednosti

○ **ČJL-5-2-04: rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary**

- DV: Rozliší slova spisovná a nespisovná
- DV: Zachytí nespisovné tvary slov i odlišnou výslovnost samohlásek, souhlásek a souhláskových skupin

- ✓ **U: Spisovné a nespisovné tvary slov**
- ✓ **U: Odlišná výslovnost hlásek v nespisovných tvarech slov**

* MV 6 Tvorba mediálního sdělení: uplatnění a výběr výrazových prostředků pro tvorbu věcně správných sdělení

● **SKLADBA**

○ **ČJL-5-2-05: vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty**

- DV: vyhledá úplnou základní skladební dvojici ve větě jednoduché a označí ji
- DV: pozná věty jednoduché, které nemají úplnou základní skladební dvojici, a určí jejich základ
- DV: orientuje se v pořádku slov ve větě

- ✓ **U: Základní skladební dvojice**
- ✓ **U: Základ věty**
- ✓ **U: Pořádek slov ve větě**

* OSV 10 Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu

○ **ČJL-5-2-06: odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí**

- DV: podle počtu sloves bezpečně rozliší větu jednoduchou od souvětí
- DV: podle počtu sloves spočítá počet vět v souvětí, všímá si spojovacích výrazů
- ✓ **U: Věta jednoduchá a souvětí**
- ✓ **U: Určování počtu vět v souvětí**
- × MV 6 Tvorba mediálního sdělení: uplatnění a výběr výrazových prostředků pro tvorbu věcně správných sdělení

○ **ČJL-5-2-07: užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje**

- DV: pozná nevhodný výběr spojovacího výrazu v závislosti na smysluplnosti sdělení
- ✓ **U: Spojky a jiné spojovací výrazy v souvětí**
- ✓ **U: Obměna spojek a spojovacích výrazů**
- × OSV 8 Komunikace: komunikační dovednosti

● **PRAVOPIS**

○ **ČJL-5-2-08: píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách**

- DV: přiřazuje k vyjmenovaným slovům i slova příbuzná – odůvodní pravopis
- DV: učí se využívat pomůcky při řešení správného pravopisu – např. Pravidla českého pravopisu
- DV: vysvětlí pravidlo psaní předložek z, s (2. a 7. pád)
- DV: zeměpisné názvy
- DV: orientuje se ve správném psaní koncovek sloves v přítomném čase
- ✓ **U: Lexikální pravopis** - vyjmenovaná slova a slova s nimi příbuzná
  - psaní předložek z, s
  - předpony od-, nad-, před-, pod-, roz-, bez-
  - vlastní jména nejvýznamnějších hor, řek, států
- ✓ **U: Morfologický pravopis** - koncovky podstatných jmen podle vzorů, slovesa v přítomném čase
- ✓ **U: Pravidla českého pravopisu**
- × OSV 1 Rozvoj schopností poznávání: řešení problémů, cvičení dovedností zapamatování
- × OSV 3 Seberegulace a sebeorganizace: cvičení sebekontroly

○ **ČJL-5-2-09: zvládá základní příklady syntaktického pravopisu**

- DV: řeší správně shodu přísudku s podmětem v psaném projevu
- ✓ **U: Syntaktický pravopis** - shoda přísudku s holým podmětem v jednoduchých případech
- × OSV 3 Seberegulace a sebeorganizace: cvičení sebekontroly

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

● **POSLECH LITERÁRNÍCH TEXTŮ, ZÁŽITKOVÉ ČTENÍ A NASLOUCHÁNÍ**

○ **ČJL-5-3-01: vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je**

- DV: pojmenovává své dojmy z četby, učí se je vyjadřovat slovně, výtvarně i dramaticky
- DV: získává vztah k literatuře a čte knihy podle vlastního zájmu při poslechu i četbě literárních textů
- DV: označí v krátkém odstavci literárního textu nejdůležitější část, svůj výběr zdůvodní
- DV: vypíše z textu informace, které jej zaujmou, formuluje otázky vyplývající z textu
- ✓ **U: Zážitkové čtení a naslouchání** - získávání pocitů a dojmů při poslechu i četbě literárních textů
- ✓ **U: Vyjadřování zážitků slovně, písemně, kresbou, dramatizací**
- ✓ **U: Rozvoj čtenářství**
- × OSV 8 Komunikace: specifické komunikační dovednosti, otevřená a pozitivní komunikace

● TVOŘIVÉ ČINNOSTI S LITERÁRNÍM TEXTEM

○ ČJL-5-3-02: volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma

- DV: přednáší vhodné literární texty
  - DV: před ostatními spolužáky dokáže reprodukovat předem připravený text
  - DV: podle zadané osnovy napíše literární text na dané téma
  - DV: účastní se dramatizací a přijímá role
  - DV: vytváří vlastní ilustrace k literárním textům
- ✓ **U: Tvořivé činnosti s literárním textem** - přednes básní a prózy, dramatizace-nácvik hříčky, scénky, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, vlastní tvořivé psaní vlastní výtvarný doprovod k literárním textům
- * OSV 5 Kreativita: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity, tvořivost v mezilidských vztazích
  - * OSV 9 Kooperace a kompetice: rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládnutí soutěže a konkurence
  - * MV 7 Práce v realizačním týmu: utváření týmu, význam věkových a sociálních skupin pro obohacení týmu, komunikace a spolupráce v týmu

● ZÁKLADNÍ LITERÁRNÍ POJMY

○ ČJL-5-3-03: rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů

- DV: rozlišuje pojmy umělecký a neumělecký text
  - DV: pojmenovává na základě nabídky různé typy uměleckých a neuměleckých textů
  - DV: rozliší poezii, prózu a drama
- ✓ **U: Umělecké a neumělecké texty**
- ✓ **U: Základní charakteristika uměleckých a neuměleckých textů, jejich odlišnosti**
- * MV 1 Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení: rozlišování zábavních prvků ve sdělení od informativních

○ ČJL-5-3-04: při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy

- DV: zná základní literární druhy
  - DV: odliší od sebe pohádku, bajku a povídku
  - DV: používá a dovede vysvětlit pojmy spisovatel, básník, báseň, próza
  - DV: vyznačí v básni slova, která se rýmují; odlišuje pojmy rým – verš
  - DV: na základě vlastních zkušeností objasní rozdílnou roli herce a režiséra
  - DV: využívá k četbě časopisy pro děti
  - DV: navštěvuje knihovnu
  - DV: orientuje se ve filmových a televizních produkcích pro děti
- ✓ **U: Základní literární pojmy** - literární druhy – poezie, próza, drama. literární žánry – báseň, pohádka, bajka, povídka, spisovatel, básník, báseň, próza, verš, rým, přirovnání, divadelní přestavení, herec, režisér
- ✓ **U: Časopisy pro děti Film a televize**
- * MV 5 Fungování a vliv médií ve společnosti: vliv médií na kulturu (role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny a společnosti)
  - * MkV 1 Kulturní diferenciací: poznávání vlastního kulturního zakotvení

2. období / 5. ročník

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVVO), jichž je dosahováno na konci 2. období:

1. složka: Komunikační a slohová výchova

- ČJL-5-1-01 čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas
- ČJL-5-1-02 rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává
- ČJL-5-1-03 posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení
- ČJL-5-1-04 reprodukuje obsah přiměřeně složitěho sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta
- ČJL-5-1-05 vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku
- ČJL-5-1-06 rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě
- ČJL-5-1-07 volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru
- ČJL-5-1-08 rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace
- ČJL-5-1-09 píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry
- ČJL-5-1-10 sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržení časové posloupnosti

2. složka: Jazyková výchova

- ČJL-5-2-01 porovnává významy slov, zvláště stejného nebo podobného významu
- ČJL-5-2-02 rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku
- ČJL-5-2-03 určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu
- ČJL-5-2-04 rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary
- ČJL-5-2-05 vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty
- ČJL-5-2-06 odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí
- ČJL-5-2-07 užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje
- ČJL-5-2-08 píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách
- ČJL-5-2-09 zvládá základní příklady syntaktického pravopisu

3. složka: Literární výchova

- ČJL-5-3-01 vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je
- ČJL-5-3-02 volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma
- ČJL-5-3-03 rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů
- ČJL-5-3-04 při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy

Cílové zaměření vzdělávací oboru ve 5. ročníku ZŠ

Vzdělávání v oboru Český jazyk a literatura v 5. ročníku směřuje v rámci jednotlivých složek ke:

Komunikační a slohová výchova

- čtení s porozuměním
- rozlišuje a zaznamenává podstatné informace
- reprodukuje sdělení a pamatuje si podstatná fakta
- vytváří osnovu a na jejím základě krátký mluvený i písemný projev
- volí náležitou intonaci i spisovnou výslovnost podle komunikační situace
- správně píše jednoduché komunikační žánry

Jazyková výchova

- rozšiřování slovní zásoby
- stavba slova
- základní orientace v lexikálním, syntaktickém i morfologickém pravopise
- využívání správných tvarů slov v mluveném i písemném projevu
- využívání jednoduchých vět i souvětí ke komunikaci

Literární výchova

- poslechu literárních textů
- zážitkovému čtení a naslouchání
- tvořivým činnostem s literárním textem
- poznávání základních literárních pojmů

● ČTENÍ

○ ČJL-5-1-01: čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas

- DV: čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas
- DV: stále zdokonaluje techniku čtení
- DV: pozná orientační prvky v textu
- DV: snaží se číst s přednesem
- DV: dodržuje hygienické návyky při čtení
- DV: sdílí s ostatními čtenáři své pochopení textu a své prožitky

- ✓ **U: Praktické čtení** - pozorné, plynulé přiměřeně rychlé, uvědomělé hlasité čtení, tiché čtení, pozorné čtení
- ✓ **U: Zdokonalování techniky čtení**
- ✓ **U: Znalost orientačních prvků v textu**
- ✓ **U: Porozumění čteným textům**
- ✓ **U: Čtení s přednesem**
- ✓ **U: Hygienické návyky při čtení**

- * OSV 1 Rozvoj schopností poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, dovednosti pro učení a studium

○ ČJL-5-1-02: rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává

- DV: využívá slovníky a encyklopedie
- DV: porovnává informace ze dvou zdrojů
- DV: rozhodne, které informace v textu jsou nepodstatné pro jeho smysl
- DV: přečte s porozuměním elektronický text přiměřeného rozsahu
- DV: využívá orientační prvky v textu
- DV: vyhledá informace ve slovnících, dětských encyklopediích a v doporučených online zdrojích
- DV: porovná informace ze dvou zdrojů
- DV: rozhodne, které informace v textu jsou pro smysl textu podstatné a nepodstatné

- ✓ **U: Věcné čtení** - čtení jako zdroj informací čtení vyhledávací – rozlišení podstatných a okrajových informací záznam podstatných informací
- ✓ **U: Využívání slovníků a encyklopedií**
- ✓ **U: Poznámky a výpisky**
- ✓ **U: Věcné čtení (porovnávání informací z více zdrojů), čtení elektronických textů**

- * MV 1 Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení: hodnotící prvky, výběr slov a záběrů, identifikace základních orientačních prvků v textu

● NASLOUCHÁNÍ

○ ČJL-5-1-03: posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení

- DV: posuzuje a opravuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení

- ✓ **U: Praktické naslouchání** - ohleduplné, zdvořilé, vyjadřující kontakt s partnerem
- ✓ **U: Věcné naslouchání** - pozorné, soustředěné, s aktivní reakcí na mluvčího, posuzování úplnosti nebo neúplnosti jednoduchého sdělení

- * OSV 3 Seberegulace a sebeorganizace: cvičení sebekontroly a sebeovládání
- * OSV 7 Mezilidské vztahy: péče o dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého

○ ČJL-5-1-04: reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta

- DV: reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta
- DV: zaznamená slyšený projev a reaguje na něj otázkami
- DV: sděluje své dojmy z naslouchání

- ✓ U: Zaznamenávání slyšeného projevu
- ✓ U: Reakce otázkami
- ✓ U: Zapamatování podstatných faktů
- ✓ U: Reprodukce obsahu slyšeného projevu
- ✓ U: Zážitek naslouchání

* OSV 1 Rozvoj schopností poznávání: cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů

● MLUVENÝ PROJEV

○ ČJL-5-1-05: vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku

- DV: vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku
- DV: dokáže ústně podat zprávu a oznámení, umí vypravovat
- DV: dodržuje základní komunikační pravidla
- ✓ U: **Základní komunikační pravidla** - střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování
- ✓ U: **Komunikační žánry** - dialog, telefonický rozhovor, vzkaz na záznamníku, zpráva, oznámení, vypravování
- ✓ U: **Pravidla bezpečnosti elektronické komunikace**
- * OSV 4 Psychohygiena: dovednosti pro pozitivní naladění mysli, hledání pomoci při potížích
- * OSV 8 Komunikace: řeč těla, zvuků, slov, specifické komunikační dovednosti, dialog, komunikace v různých situacích, otevřená a pozitivní komunikace

○ ČJL-5-1-06: rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě

- DV: rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě, názor zdůvodní a obhajuje
- ✓ U: **Reklamy, inzerce**
- * MV 1 Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení: pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě, hodnotící prvky ve sdělení (výběr slov a záběrů)

○ ČJL-5-1-07: volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru

- DV: volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru
- ✓ U: **Základy techniky mluveného projevu** - vyjadřování závislé na komunikačním záměru
- ✓ U: **Mimozajkykové prostředky řeči**
- * OSV 8 Komunikace: dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování)

○ ČJL-5-1-08: rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace

- DV: rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace
- ✓ U: **Vyjadřování závislé na komunikační situaci**
- ✓ U: **Využívání spisovné a nespisovné výslovnosti**
- ✓ U: **Zdvořilé vyjadřování**
- ✓ U: **Literární dialog, přímá řeč**
- * OSV 3 Seberegulace a sebeorganizace: cvičení sebekontroly, sebeovládání, regulace vlastního jednání a prožívání
- * MkV 1 Kulturní diferenciaci: poznávání vlastního kulturního zakotvení

● PÍSEMNÝ PROJEV

○ ČJL-5-1-09: píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry

- DV: píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry
  - DV: odliší popis od vyprávění
  - DV: pozná rozdíl mezi soukromým a úředním dopisem
  - DV: zdokonaluje techniku psaní
  - DV: dodržuje základní hygienické návyky při psaní
  - ✓ **U: Upevňování techniky psaní** - dodržování základních hygienických návyků při psaní
  - ✓ **U: Komunikační žánry** - zpráva, oznámení, dopis, popis děje a pracovního postupu, inzerát, tiskopisy – dotazník, přihláška
    - * OSV 7 Mezilidské vztahy: péče o dobré vztahy
    - * OSV 8 Komunikace: specifické komunikační dovednosti
    - * MV 2 Interpretace mediálního sdělení a reality: různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce
- **ČJL-5-1-10: sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržením časové posloupnosti**
- DV: sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržením časové posloupnosti, zdůvodní význam osnovy
  - DV: účastní se na tvorbě třídního nebo školního časopisu
  - DV: zaznamená si vhodnou formou informace a data, s nimiž chce v budoucnu pracovat
  - DV: využije pro záznam a porovnání informací digitální technologie (např. myšlenková mapa, textové zpracování, tabulka)
  - DV: vhodně se zapojí do elektronické komunikace, udržuje ji a ukončí ji
  - DV: napíše e-mail
  - DV: vyplní elektronickou přihlášku / formulář / anketu
  - ✓ **U: Vyprávění**
  - ✓ **U: Vytváření osnovy**
  - ✓ **U: Vytváření vlastního vyprávění s dodržováním časové posloupnosti**
  - ✓ **U: Třídní a školní časopis**
  - ✓ **U: E-mail, elektronický formulář, anketa**
    - * MV 6 Tvorba mediálního sdělení: tvorba mediálního sdělení pro školní časopis, rozhlas, televizi či internetové médium
    - * OSV 5 Kreativita: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

● SLOVNÍ ZÁSoba A TVOŘENÍ SLOV

- **ČJL-5-2-01: porovnává významy slov, zvláště stejného nebo podobného významu**
- DV : porovnává významy slov, zvláště stejného nebo podobného významu
  - ✓ **U: Slova jednovýznamová a mnohovýznamová, antonyma, synonyma, homonyma**
    - * OSV 1 Rozvoj schopností poznávání: cvičení dovedností zapamatování
- **ČJL-5-2-02: rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku**
- DV: rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku
  - DV: uvede slova příbuzná k českým slovům
  - DV: graficky označí ve slovech kořen, slootovný základ, předponu a příponovou část
  - DV: uvědomuje si psaní předpon s-, z-, vz-
  - DV: použije pravidlo pro psaní předložek z, s (2. a 7. pád)
  - ✓ **U: Stavba slova** - kořen, předpona, přípona, koncovka, slova příbuzná
  - ✓ **U: Předpony s-, z-, vz** – rozpozná bezpečně
  - ✓ **U: Dělení slov na konci řádku, odvozování slov**

● TVAROSLOVÍ

○ ČJL-5-2-03: určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu

- DV: určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu
- DV: určuje mluvnické kategorie podstatných jmen
- DV: rozlišuje přídavná jména tvrdá a měkká
- DV: určuje mluvnické kategorie sloves
- DV: pozná zvrtné sloveso
- DV: rozliší slovesné tvary

- ✓ **U: Slovní druhy ohebné i neohebné**
- ✓ **U: Podstatná jména** - mluvnické kategorie – pád, číslo, rod vzor
- ✓ **U: Přídavná jména** - rozlišení přídavných jmen tvrdých a měkkých, **vzory**
- ✓ **U: Slovesa** - mluvnické kategorie – osoba, číslo, způsob (oznamovací, rozkazovací), čas
- ✓ **U: Poznávání zvrtných sloves**
- ✓ **U: Jednoduché a složené slovesné tvary**

- * OSV 1 Rozvoj schopností poznávání: řešení problémů, dovednosti pro učení
- * OSV 8 Komunikace: komunikační dovednosti

○ ČJL-5-2-04: rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary

- DV: rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary

- ✓ **U: Slova spisovná a nespisovná**

- * MV 6 Tvorba mediálního sdělení: uplatnění a výběr výrazových prostředků pro tvorbu věcně správných sdělení

● SKLADBA

○ ČJL-5-2-05: vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty

- DV: vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty
- DV: na nevyjádření podmět odkáže odpovídajícím osobním zájmenem

- ✓ **U: Základní skladební dvojice**
- ✓ **U: Podmět holý a rozvítý, nevyjádřený**
- ✓ **U: Přísudek holý a rozvítý**
- ✓ **U: Část podmětová a část přísudková v neúplných základních skladebních dvojicích**

- * OSV 10 Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládnutí učebních problémů vázaných na látku předmětu

○ ČJL-5-2-06: odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí

- DV: odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí
- DV: spojí věty, oddělí věty v souvětí čárkou nebo vhodným spojovacím výrazem

- ✓ **U: Věta jednoduchá a souvětí**
- ✓ **U: Změna jednoduché věty v souvětí**

- * MV 6 Tvorba mediálního sdělení: uplatnění a výběr výrazových prostředků pro tvorbu věcně správných sdělení

○ **ČJL-5-2-07: užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje**

- DV: užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje
- DV: upraví spojení vět v souvětí dle zadání, užije správný spojovací výraz

- ✓ **U: Spojky a spojovací výrazy**
- ✓ **U: Vnímání spojek a, i, ani, nebo, že, protože, když ...**

* OSV 8 Komunikace: komunikační dovednosti

● **PRAVOPIS**

○ **ČJL-5-2-08: píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách**

- DV: píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách
- DV: koncovky podstatných jmen píše podle vzorů
- DV: koncovky přídavných jmen tvrdých a měkkých píše podle vzorů
- DV: správně řeší pravopis u sloves v přítomném čase
- DV: pracuje s Pravidly českého pravopisu

- ✓ **U: Lexikální pravopis** - vyjmenovaná slova a slova s nimi příbuzná v rozšířené slovní zásobě,
- ✓ **U: Morfologický pravopis** - předložky s, z, koncovky podstatných jmen podle vzorů, pravopis sloves v přítomném čase
- ✓ **U: Pravidla českého pravopisu**

* OSV 1 Rozvoj schopností poznávání: řešení problémů, cvičení dovedností zapamatování
* OSV 3 Seberegulace a sebeorganizace: cvičení sebekontroly

○ **ČJL-5-2-09: zvládá základní příklady syntaktického pravopisu**

- DV: zvládá základní příklady syntaktického pravopisu
  - ✓ **U: Syntaktický pravopis** - shoda přísudku s holým podmětem v jednoduchých případech
- * OSV 3 Seberegulace a sebeorganizace: cvičení sebekontroly

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

● **POSLECH LITERÁRNÍCH TEXTŮ, ZÁŽITKOVÉ ČTENÍ A NASLOUCHÁNÍ**

○ **ČJL-5-3-01: vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je**

- DV: vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je
- DV: získává vztah k literatuře a čte knihy podle svých zájmů

- ✓ **U: Pocity a prožitky při poslechu a četbě**
- ✓ **U: Vyjadřování dojmů z četby a poslechu**
- ✓ **U: Výchova k čtenářství**

* OSV 8 Komunikace: specifické komunikační dovednosti, otevřená a pozitivní komunikace

● **TVOŘIVÉ ČINNOSTI S LITERÁRNÍM TEXTEM**

○ **ČJL-5-3-02: volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma**

- DV: volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma
- DV: přednáší vhodné literární texty
- DV: Zpracuje a přednese literární referát
- DV: účastní se dramatizací a přijímá role
- DV: tvoří podle svých schopností vlastní texty a ilustrace
- DV: napíše pohádku, povídku, bajku, dotvoří ji obrázky

- DV: ohodnotí vlastní text a diskutuje o něm
  - ✓ **U: Volná reprodukce přečteného nebo slyšeného literárního textu**
  - ✓ **U: Přednes vhodných literárních textů**
  - ✓ **U: Literární referáty**
  - ✓ **U: Dramatizace: nácvik hříčky, scénky**
  - ✓ **U: Vlastní tvořivé psaní**
  - ✓ **U: Vlastní výtvarný doprovod**
- * OSV 5 Kreativita: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity, tvořivost v mezilidských vztazích
- * OSV 9 Kooperace a kompetice: rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládnutí soutěže a konkurence
- * MV 7 Práce v realizačním týmu: utváření týmu, význam věkových a sociálních skupin pro obohacení týmu, komunikace a spolupráce v týmu

● ZÁKLADNÍ LITERÁRNÍ POJMY

○ ČJL-5-3-03: rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů

- DV: rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů
  - ✓ **U: Umělecké a neumělecké texty, publicistické a populárně naučné texty**
    - * MV 1 Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení: rozlišování zábavních prvků ve sdělení od informativních

○ ČJL-5-3-04: při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy

- DV: při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy
- DV: orientuje se v základních literárních druzích a žánrech
- DV: zná časopisy pro děti a mládež
- DV: orientuje se ve filmových a televizních produkcích pro děti
- DV: vyhledává informace, navštěvuje knihovnu
- DV: pozná v textu zvláštní či zvláště užitá jazykové prostředky, za pomoci učitele vysvětlí, proč je autor užil, popíše, jak na něj působí
  - ✓ **U: Literární druhy** - poezie, próza, drama
  - ✓ **U: Literární žánry** – báseň, lyrická báseň, pohádka, bajka, povídka, divadelní představení, - spisovatel, básník, herec, režisér, - verš, rým, přirovnání
  - ✓ **U: Časopisy pro děti a mládež**
  - ✓ **U: Film a televize**
  - ✓ **U: Poznávání informačních zdrojů**
    - * MV 5 Fungování a vliv médií ve společnosti: vliv médií na kulturu (role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny a společnosti)
    - * MkV 1 Kulturní diferenciacce: poznávání vlastního kulturního zakotvení

Vzdělávací oblast:

Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět:

Anglický jazyk

Vzdělávací oblast: **Jazyk a jazyková komunikace**
Vyučovací předmět: **Anglický jazyk**

Charakteristika oboru:

V předmětu Anglický jazyk je realizován obsah vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace, oboru cizí jazyk. Základní myšlenkou výuky jazyka je diferencovat žáky podle talentu a nadání.

Důraz je kladen na komunikační schopnosti žáků. Výuka směřuje k tomu, aby žáci byli schopni porozumět se s cizincem v běžných situacích a hovořit s ním o jednoduchých tématech, rozumět čtenému textu na příslušné jazykové úrovni, poslechovým cvičením. Důraz je též kladen na poznávání reálií.

U žáků se SPU je kladen důraz především na mluvený projev a dovednost porozumět se. K lepšímu zvládnutí vzdělávacího obsahu bude využíván vhodný výukový software.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- chápání jazyka jako svébytného historického jevu, v němž se odráží historický a kulturní vývoj národa, a tedy jako významného sjednocujícího činitele národního společenství a jako důležitého a nezbytného nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako potenciálního zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství
- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako bohatého mnohotvárného prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnutí běžných pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama
- individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založených na uměleckém textu a k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání.

Angličtina a digitální technologie

Digitální technologie napomáhají rozvíjet jazykové dovednosti žáků v oblasti recepce i produkce. Podporují aktivní využívání osvojovaného jazyka, usnadňují orientaci v online prostředí a umožňují lepší přístup k informacím.

Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka anglického jazyka společně s ostatními předměty vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení:

Učitel pracuje s žáky různými metodami (projektové vyučování, komunikativní metoda, metoda Total Physical Response (TPR), činnostní vyučování, audioorální metoda, diskuse) a organizačními formami (frontální výuka, práce ve dvojicích, skupinová práce, individualizovaná výuka), aby lépe pochopili a propojili nové informace. Učí žáky plánovat a hodnotit vlastní učení tím, že jim ukazuje, jak pro tyto činnosti využívat jazykové portfolio. Využívá hudební a filmovou produkci anglofonních zemí, aby motivoval žáky rozšířit si slovní zásobu a zdokonalit správnou výslovnost. Zadává úkoly, při kterých žáci potřebují využívat ICT pro získávání informací a řešení úkolů a pro komunikaci.

Kompetence k řešení problémů:

Učitel navozováním problémových situací z reálného života učí žáky vhodně reagovat s pomocí cizího jazyka (metoda hraní rolí, simulace). Zadáváním vhodných úloh na porovnávání psaného a mluveného slova vede žáky k tomu, aby si rozdělily zaznamenali a dále s nimi pracovali.

Kompetence komunikativní:

Učitel používá audio a videonahrávky, aby s žáky procvičil porozumění (recepti) mluvenému slovu. Využívá písně, říkadla a básně pro žákovu řízenou produkci. Využívá metodu hraní rolí k vzájemné interakci žáků při výuce.

Kompetence sociální a personální:

Učitel zařazováním vhodných konverzačních témat vede žáky ke spolupráci, vzájemné pomoci a respektu. Při nepochopení cizojazyčného výrazu motivuje žáky k tomu, aby si navzájem ve skupině pomáhali.

Kompetence občanské:

Učitel využíváním autentických obrázků motivuje žáky k poznávání kultury, zvyků a tradic anglofonních a jiných zemí. Využíváním zkušenosti žáků z cizojazyčného prostředí jim přibližuje chování a jednání lidí různých sociokulturních skupin.

Kompetence pracovní:

Učitel podporuje žáky, aby pravidelně pracovali se svým jazykovým portfoliem. Zařazuje úkoly na rozšíření slovní zásoby tak, aby současně rozvíjely jemnou motoriku žáků.

Kompetence digitální:

Motivujeme žáky k využívání programů, aplikací a webových stránek pro osvojování slovní zásoby a správné výslovnosti. Vedeme žáky k využívání online aplikací pro seznámení s reáliemi, které se týkají probíraných témat. Vedeme žáky k dodržování zásad bezpečnosti při práci s online aplikacemi a zásad ochrany osobních údajů.

Tematické okruhy průřezových témat zařazené do oboru Anglický jazyk

3. ročník

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

OSV 1 Rozvoj schopností a poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování; řešení problémů; dovednosti pro učení a studium

OSV 2 Sebepoznání a sebepojetí: informace o mé osobě

OSV 3 Seberegulace a sebeorganizace: cvičení sebekontroly, sebeovládání, vůle; organizace vlastního času, plánování učení a studia; stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení

Multikulturní výchova (MkV)

MkV 2 Lidské vztahy: vztahy mezi kulturami, vzájemné obohacování, ale i jejich rozdílnosti, právo všech žít společně a podílet se na spolupráci

4. ročník

Multikulturní výchova (MkV)

MkV 1 Kulturní diferenciaci: poznávání vlastního kulturního zakotvení

MkV 2 Lidské vztahy: vztahy mezi kulturami, vzájemné obohacování, ale i jejich rozdílnosti, právo všech žít společně a podílet se na spolupráci

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

VMEGS 1 Evropa a svět nás zajímá: život dětí v jiných zemích

5. ročník

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

OSV 4 Psychohygienu: hledání pomoci při potížích, dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému

Multikulturní výchova (MkV)

MkV 1 Kulturní diferenciaci: poznávání vlastního kulturního zakotvení

MkV 2 Lidské vztahy: vztahy mezi kulturami, vzájemné obohacování, ale i jejich rozdílnosti, právo všech žít společně a podílet se na spolupráci

MkV 4 Multikulturalita: vstřícný postoj k odlišnostem

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

VMEGS 1 Evropa a svět nás zajímá: život dětí v jiných zemích

VMEGS 2 Objevujeme Evropu a svět: vzdělávání mladých Evropanů

Učební plán předmětu Anglický jazyk v souladu s učebním plánem školy

Ročník:	1.	2.	3.	4.	5.	celkem
Hodin:	-	-	3	3	3	9

1. období / 3. ročník

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVVO), jichž je dosahováno na konci 1. období:

Řečové dovednosti

- CJ-3-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně
- CJ-3-1-02 zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal
- CJ-3-1-03 rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu
- CJ-3-1-04 rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu
- CJ-3-1-05 přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení
- CJ-3-1-06 píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy

- **CJ-3-1-01: rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně**
  - DV: vybaví si a reprodukuje slovní zásobu v daných okruzích v přiměřeném rozsahu
  - DV: čte a vyslovuje srozumitelně jednotlivá slova
- **CJ-3-1-02: zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal**
  - DV: pozdraví, krátce se představí a poděkuje
  - DV: rozumí jednoduchým pokynům ve třídě
  - DV: zeptá se a jednoduše odpoví na dotaz, na jméno a věk osoby
  - DV: klade krátké ano/ne otázky k ověření správnosti svého odhadu
- **CJ-3-1-03: rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu**
  - DV: píše jednoduchá slova a věty podle předlohy a přečte je, napíše krátká sdělení
  - DV: pojmenuje věci, které mu jsou blízké a napíše je
- **CJ-3-1-04: rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu**
  - DV: reaguje na jednoduché, každodenně užívané příkazy a žádosti
  - DV: rozumí pomalému a správně vyslovovanému dialogu
- **CJ-3-1-05: přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení**
  - DV: s pomocí učitele se orientuje a používá slovníček v učebnici
- **CJ-3-1-06: píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy**
  - DV: napíše slova a jednoduchou zprávu spolužákovi, vzkaz, informaci podle textové či obrázkové předlohy

Učivo kterým jsou dosahovány očekávané výstupy prvního období:

- ✓ U: Rodina
- ✓ U: Číslice 0 – 12
- ✓ U: Domov, můj pokoj, můj byt
- ✓ U: Barvy
- ✓ U: Školní potřeby

- ✓ U: Volný čas
- ✓ U: Vybraná domácí zvířata
- ✓ U: Nálady a pocity
- ✓ U: Obličej a tělo, základní smysly
- ✓ U: Oblečení
- ✓ U: Hračky

- ✓ U: Motivační říkanky a písně
- ✓ U: Pozdrav
- ✓ U: Poděkování
- ✓ U: Jednoduchá žádost
- ✓ U: Dotazy a krátké odpovědi
- ✓ U: Dialog
- ✓ U: Pokyny a příkazy ve třídě
- ✓ U: Obrázkové knihy
- ✓ U: Adresa
- ✓ U: Komiksy

- ✓ U: Člen neurčitý
- ✓ U: Základní podstatná jména
- ✓ U: Pravidelné tvoření množného čísla podstatných jmen
- ✓ U: Základní přídavná jména
- ✓ U: Osobní zájmena
- ✓ U: Základní číslovky
- ✓ U: Rozkazovací způsob
- ✓ U: Kladná negativní odpověď
- ✓ U: Sloveso „to be“, otázka, zápor u slovesa být
- ✓ U: Sloveso „have got“ v otázce a odpovědi
- ✓ U: Sloveso „like“ v kladné větě a otázce
- ✓ U: Hlásky a jejich výslovnost, slovní přízvuk
- ✓ U: Pravopis
- ✓ U: Předložky místa nebo času
- ✓ U: Věta jednoduchá
- ✓ U: Slovní zásoba učebnice

- * OSV2: informace o mé osobě
- * MkV2: tolerantní vztahy s jinými lidmi
- * OSV3: regulace vlastního chování

2. období / 4. ročník

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVVO), jichž je dosahováno na konci 2. období:

Poslech s porozuměním

- CJ-5-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností
- CJ-5-1-02 rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
- CJ-5-1-03 rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu

Mluvení

- CJ-5-2-01 zapojí se do jednoduchých rozhovorů
- CJ-5-2-02 sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- CJ-5-2-03 odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá

Čtení s porozuměním

- CJ-5-3-01 vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům
- CJ-5-3-02 rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu

Psaní

- CJ-5-4-01 napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života
- CJ-5-4-02 vyplní osobní údaje do formuláře

Poslech s porozuměním

- **CJ-5-1-01: rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností**
  - DV: rozumí jednoduchým pokynům učitele a reaguje na ně
  - DV: rozumí krátkým a jednoduchým otázkám
- **CJ-5-1-02: rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu**
  - DV: vybaví si slovní zásobu daného tématu
  - DV: porozumí významu slov a slovních spojení vztahujících se k osvojovaným tématům
  - DV: porozumí jednoduchým otázkám souvisejícím s osvojovanými tématy
  - DV: vybírá a řadí obrázky podle témat, doplní odpověď
  - DV: přiřazuje známá slova a věty k obrázkům
- **CJ-5-1-03: rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu**
  - DV: zachytí konkrétní informace v krátkém a jednoduchém poslechovém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům
  - DV: porozumí tématu krátkého a jednoduchého poslechového textu

Mluvení

- **CJ-5-2-01: zapojí se do jednoduchých rozhovorů**
  - DV: používá základní zdvořilostní obraty, vybaví si pozdravy při setkání a loučení s dítětem i dospělým,
  - DV: sestaví odpověď na jednoduchou otázku při rozhovoru
  - DV: sdělí, co má a nemá rád
  - DV: umí poskytnout konkrétní informaci o sobě, dalších osobách zvířatech a věcech

- **CJ-5-2-02: sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat**
  - DV: sdělí, co má a nemá rád
  - DV: sdělí počet a množství
  - DV: sdělí čas
  - DV: jednoduše o něco požádá a poděkuje
  - DV: sdělí základní informace o své rodině
  - DV: popíše skutečnosti, se kterými se běžně setkává za použití jednoduchých slovních spojení a vět

- **CJ-5-2-03: odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá**
  - DV: sdělí, co má a nemá rád
  - DV: zeptá se na množství a odpoví
  - DV: zeptá se na čas a odpoví
  - DV: jednoduše o něco požádá a poděkuje
  - DV: umí pokládat jednoduché otázky a ptát se na konkrétní informace k osvojovaným tématům

Čtení s porozuměním

- **CJ-5-3-01: vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům**
  - DV: v jednoduchých textech, které jsou doplněny obrázky a jsou o známých tématech, vyhledá požadovanou informaci

- **CJ-5-3-02: rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu**
  - DV: s právně odpoví na otázky k jednoduchému textu
  - DV: rozumí významu slov a slovních spojení v krátkém textu

Psaní

- **CJ-5-4-01: napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života**
  - DV: napíše pohlednici a jednoduchou zprávu kamarádovi
  - DV: používá fráze a věty při psaní
  - DV: napíše jednoduché zprávy týkající se jeho základních potřeb a osobních informací
  - DV: představí členy své rodiny
  - DV: napíše krátký vzkaz pro spolužáka či člena rodiny
  - DV: vede si elektronický slovníček s osvojovanou slovní zásobou
  - DV: napíše krátkou textovou zprávu, ve které uvede informaci o místě a čase

- **CJ-5-4-02: vyplní osobní údaje do formuláře**
  - DV: vyplní jednoduchý formulář

Učivo kterým jsou dosahovány dílčí výstupy ve čtvrtém ročníku:

- ✓ U: Abeceda
- ✓ U: Číslovky 1 – 20 (100)
- ✓ U: Domov-místo, kde bydlím, město
- ✓ U: Počasí
- ✓ U: Časové údaje(dny v týdnu, měsíce)
- ✓ U: Nákupy, záliby a volný čas
- ✓ U: Zvířata v ZOO
- ✓ U: Oslavy narozenin a vybraných svátků
- ✓ U: Školní třída a škola
- ✓ U: Základní jídlo, potraviny a chutě

- ✓ U: Žádost a poděkování
- ✓ U: Pozdravy
- ✓ U: Pokyny a příkazy ve škole
- ✓ U: Jednoduchý popis
- ✓ U: Pohlednice, e-mail, dopis, SMS
- ✓ U: Jednoduchý dotaz
- ✓ U: Motivační písničky a říkanky
- ✓ U: Orientace v textu, překlad textu
- ✓ U: Obrázkové knihy
- ✓ U: Jednoduché návody
- ✓ U: Komiks

- ✓ U: Člen určitý a neurčitý
- ✓ U: Určování počitatelnosti s „much/many“
- ✓ U: Podstatná jména
- ✓ U: Vybraná přídavná jména
- ✓ U: Tázací a přivlastňovací zájmena
- ✓ U: Základní číslovky
- ✓ U: Vazba „there is / there are“
- ✓ U: Sloveso „can“ v kladných větách v otázce a v záporu
- ✓ U: Předložky místa
- ✓ U: Kladné a záporné příkazy
- ✓ U: Dovětky typu že ano? / že ne?
- ✓ U: Otázky na zjištění pozice věcí a osob
- ✓ U: Určování času, otázky na čas
- ✓ U: Slovesa „to be“ a „to have“
- ✓ U: Přítomný čas prostý
- ✓ U: Slovosled kladné a záporné věty
- ✓ U: Otázka, krátká kladná i záporná odpověď
- ✓ U: Základní fonetické znaky – pasivně
- ✓ U: Vztah mezi zvukovou a grafickou podobou jazyka
- ✓ U: Pravopis, základní pravidla psaní slov
- ✓ U: Práce se slovníkem
- ✓ U: Přivlastňovací přídavná jména
- ✓ U: Zájmena ukazovací a přivlastňovací
- ✓ U: Interaktivní výukové materiály
- ✓ U: Práce s elektronickým slovníkem
- ✓ U: Terminologie v angličtině pro práci s digitálními technologiemi

- * *MkV 1 - písně, poezie anglicky mluvících zemí, zvyky a tradice*
- * *MkV 2 - příběhy dětí*
- * *VMEGS1 - život dětí v jiných zemích*

2. období / 5. ročník

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVVO), jichž je dosahováno na konci 2. období:

Poslech s porozuměním

- CJ-5-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností
- CJ-5-1-02: rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
- CJ-5-1-03: rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu

Mluvení

- CJ-5-2-01 zapojí se do jednoduchých rozhovorů
- CJ-5-2-02 sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- CJ-5-2-03 odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá

Čtení s porozuměním

- CJ-5-3-01 vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům
- CJ-5-3-02 rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu

Psaní

- CJ-5-4-01 napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života
- CJ-5-4-02 vyplní osobní údaje do formuláře

Poslech s porozuměním

- **CJ-5-1-01: rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností**
  - DV: rozumí jednoduchým pokynům učitele a reaguje na ně
  - DV: rozumí krátkým a jednoduchým otázkám souvisejícím s osvojovanými tématy
- **CJ-5-1-02: rozumí slovům a jednoduchým větám pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu**
  - DV: vybaví si slovní zásobu daného tématu
  - DV: porozumí významu slov a slovních spojení vztahujících se k osvojovaným tématům
  - DV: porozumí jednoduchým otázkám souvisejícím s osvojovanými tématy
  - DV: rozumí smyslu jednoduchých vět
  - DV: přiřazuje známá slova a věty k obrázkům
  - DV: vnímá rozdíl mezi slovy protikladnými
- **CJ-5-1-03: rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu**
  - DV: zachytí konkrétní informace v krátkém a jednoduchém poslechovém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům
  - DV: porozumí tématu krátkého a jednoduchého poslechového textu

Mluvení

- **CJ-5-2-01: zapojí se do jednoduchých rozhovorů**
  - DV: používá základní zdvořilostní obraty, vybaví si pozdravy při setkání a loučení s dítětem i dospělým
  - DV: používá základní fráze a věty
  - DV: za podpory učitele udrží průběh rozhovoru v modelové situaci, hraní rolí
  - DV: sestaví odpověď na jednoduchou otázku při konverzaci rozhovoru
  - DV: sdělí, co má a nemá rád
  - DV: umí poskytnout konkrétní informaci o sobě, dalších osobách zvířatech a věcech
  - DV: svými slovy vyjádří smysl textu
  - DV: mluví krátkými větami v zadané roli, pozdraví, zeptá se a odpoví na otázky, rozloučí se
  - DV: mluví o tom, co má a nemá rád, co se mu líbí a nelíbí

- **CJ-5-2-02: sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat**
  - DV: sdělí, co má a nemá rád
  - DV: sdělí počet a množství
  - DV: sdělí čas
  - DV: jednoduše o něco požádá a poděkuje
  - DV: sdělí základní informace o své rodině

- **CJ-5-2-03: odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá**
  - DV: sdělí, co má a nemá rád
  - DV: zeptá se na množství a odpoví
  - DV: zeptá se na čas a odpoví
  - DV: jednoduše o něco požádá a poděkuje
  - DV: umí pokládat jednoduché otázky a ptát se na konkrétní informace

Čtení s porozuměním

- **CJ-5-3-01: vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům**
  - DV: v jednoduchých textech, které jsou doplněny obrázky a jsou o známých tématech, vyhledá požadovanou informaci
  - DV: čte krátké jednoduché texty
  - DV: seřadí jednoduché věty podle obsahu
  - DV: pracuje s dvojjazyčným slovníkem, orientuje se ve zkratkách a symbolech
  - DV: nalezne známá slova a věty v jednoduchých textech daných tématických okruhů

- **CJ-5-3-02: rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu**
  - DV: rozumí krátkým a jednoduchým pokynům v textu
  - DV: vyhledá informace k jednoduchému tématu na internetu
  - DV: správně odpoví na otázky k jednoduchému textu
  - DV: rozumí významu slov a slovních spojení v krátkém textu k tématům z běžného života
  - DV: rozumí známým jménům, slovům a velmi jednoduchým větám, například na vývěskách, plakátech nebo v katalogu
  - DV: chápe obsah jednoduchých osobních dopisů
  - DV: rozumí smyslu vyhledané informace a dokáže se zeptat na konkrétní věc
  - DV: srozumitelně vyslovuje jednoduchý čtený text se známou slovní zásobou

○ **CJ-5-4-01: napiše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života**

- DV: napiše pohlednici a jednoduchou zprávu kamarádovi
- DV: používá fráze a věty při psaní
- DV: napiše jednoduché zprávy týkající se jeho základních potřeb a osobních informací
- DV: představí členy své rodiny
- DV: napiše krátký vzkaz pro spolužáka či člena rodiny, blahopřání, pohlednici, neformální dopis
- DV: reprodukuje hlavní myšlenky textu s pomocí obrázku nebo osnovy
- DV: na základě poslechu krátké konverzace shrne písemně její obsah
- DV: napiše krátký e-mail o své osobě, rodině a svých zájmech

○ **CJ-5-4-02: vyplní osobní údaje do formuláře**

- DV: vyplní jednoduchý formulář, který se týká jeho osoby, rodiny a kamarádů, zvířat nebo předmětů
- DV: digitálně vyplní jednoduchý formulář týkající se základních osobních údajů

Učivo kterým jsou dosahovány očekávané výstupy na konci 2. období:

- ✓ U: Abeceda
- ✓ U: Číslovky 1 – 100
- ✓ U: Město a venkov
- ✓ U: Naše obec
- ✓ U: Názvy povolání
- ✓ U: Lidské tělo
- ✓ U: Počasí – jednoduchý popis situace, roční období
- ✓ U: Volný čas, moje koníčky, denní program, vyjádření času
- ✓ U: Orientace v plánu města, instrukce, jak se dostanu..., možnosti činností ve městě
- ✓ U: Popis mého domu a bytu
- ✓ U: Školní rozvrh
- ✓ U: Hodiny, čas, dny v týdnu, měsíce v roce
- ✓ U: Zvířata ve volné přírodě
- ✓ U: Vyučovací předměty v anglické škole, rozvrh, prázdniny
- ✓ U: Nákupy- ceny výrobků, potravin, plakátky, vývěsky
- ✓ U: Tradice, zvyky (Vánoce, Velikonoce)

- ✓ U: Komiksy, krátké texty na daná témata
- ✓ U: Osobní dopis
- ✓ U: Písničky, říkanky, básničky
- ✓ U: Práce s textem, doplňování textu
- ✓ U: Pohlednice z prázdnin
- ✓ U: Leták a plakát
- ✓ U: E-mail, chat, SMS
- ✓ U: Jednoduché návody
- ✓ U: Představení blízkých osob (co chtějí, co mají rádi, zaměstnání)

- ✓ U: Předložky místa in, between, out, behind, at, under, on...
- ✓ U: Předložky času
- ✓ U: Vazba there is, there are
- ✓ U: Sloveso „to be“, „to have“
- ✓ U: Sloveso „can“, „must“, „shall“, „need“, tvorba záporů a otázky, zkrácené a plné tvary
- ✓ U: Rozkazovací způsob
- ✓ U: Plnovýznamová slovesa pro každodenní činnosti
- ✓ U: Přítomný čas prostý, přítomný čas průběhový
- ✓ U: Množné číslo podstatných jmen
- ✓ U: Přivlastňovací přídavná jména
- ✓ U: Zájmena ukazovací a přivlastňovací
- ✓ U: Základní a řadové číslovky
- ✓ U: Otázky s „who/what/when/wher/how/why“
- ✓ U: Pořádek slov ve větě a v otázce
- ✓ U: Bezpečnost při práci s online aplikacemi
- ✓ U: Elektronický formulář – osobní údaje, vytvoření hesla apod.

- * OSV4 –organizace a plánování volného čas
- * VMEGS 2- vzdělávání mladých Evropanů
- * VMEGS -1 zvyky a tradice

Vzdělávací oblast:

Matematika a její aplikace

Vyučovací předmět:

Matematika

Vzdělávací oblast: **Matematika a její aplikace**
Vyučovací předmět: **Matematika**

Charakteristika oboru:

V oboru Matematika je realizován obsah vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace. Mezi hlavní cíle matematiky 1. období patří vnímání významu matematiky založeného především na aktivních činnostech a jejich použití v praktickém životě. Žáky postupně vedeme k získání matematické gramotnosti tak, aby si uvědomovali, že se matematika prolíná celým základním vzděláváním.

Žáci v ní mají získat početní dovednosti v oboru přirozených čísel do 1 000, aby si uměli poradit s praktickými úlohami denní potřeby, ve všech oblastech bez problémů rozpoznat příčiny a důsledky, odvodit nové skutečnosti, naučit se rýsovat, pracovat s tabulkami, vyhledávat informace, ověřovat pravdivost svých tvrzení.

Matematika by měla být postavena na rozvíjení vlastních zkušeností žáků, potřeby počítat, kreslit, hrát si. Práce by měla být zajímavá a povzbuzující. Ve vzdělávacím předmětu matematika směřujeme výuku ještě specificky k :

- porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům
- rozvíjení pozornosti, přesnosti, vytrvalosti
- rozpoznávání různých typů změn na jejichž základě se učí uvažovat, svoji práci kontrolovat, srovnávat
- učení sebedůvěry, sebekázně a vzájemným vztahům ve skupině, třídě, škole
- uplatnění logického myšlení na základě řešení problémových situací, jejichž obtížnost je závislá na rozumové vyspělosti žáků, logické
- uvažování může podchytit i ty žáky, kteří jsou v matematice méně úspěšní
- využívání prostředků výpočetní techniky (především kalkulátory, vhodný počítačový software, určité typy výukových programů) a používání některých dalších pomůcek, které umožňují přístup k matematice i žákům, kteří mají nedostatky v numerickém počítání a v základech rýsovacích technik

Vzdělávací obor matematika je tvořen v tomto období třemi složkami, které se navzájem prolínají:

Čísla a početní operace
Závislosti, vztahy a práce s daty
Geometrie v rovině a v prostoru

Matematika se vyučuje ve všech ročnících 1. období. Část geometrická prolíná matematikou v 1. a 2. ročníku, od 3.roč. je doporučena 1 hodina týdně samostatně.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti:

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- ✓ využívání matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech - odhady, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace
- ✓ rozvíjení paměti žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním si nezbytných matematických vzorců a algoritmů
- ✓ rozvíjení kombinatorického a logického myšlení, ke kritickému usuzování a srozumitelné a věcné argumentaci prostřednictvím řešení matematických problémů
- ✓ rozvíjení abstraktního a exaktního myšlení osvojováním si a využíváním základních matematických pojmů a vztahů, k poznávání jejich charakteristických vlastností a na základě těchto vlastností k určování a zařazování pojmů
- ✓ vytváření zásoby matematických nástrojů (početních operací, algoritmů, metod řešení úloh) a k efektivnímu využívání osvojeného matematického aparátu
- ✓ vnímání složitosti reálného světa a jeho porozumění; k rozvíjení zkušenosti s matematickým modelováním (matematizací reálných situací), k vyhodnocování matematického modelu a hranic jeho použití; k poznání, že realita je složitější než její matematický model, že daný model může být vhodný pro různorodé situace a jedna situace může být vyjádřena různými modely
- ✓ provádění rozboru problému a plánu řešení, odhadování výsledků, volbě správného postupu k vyřešení problému a vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému
- ✓ přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky, prováděním rozborů a zápisů při řešení úloh a ke zdokonalování grafického projevu
- ✓ rozvíjení spolupráce při řešení problémových a aplikovaných úloh vyjadřujících situace z běžného života a následně k využití získaného řešení v praxi; k poznávání možností matematiky a skutečnosti, že k výsledku lze dospět různými způsoby
- ✓ rozvíjení důvěry ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, k soustavné sebekontrolě při každém kroku postupu řešení, k rozvíjení systematickosti, vytrvalosti a přesnosti, k vytváření dovednosti vyslovovat hypotézy na základě zkušenosti nebo pokusu a k jejich ověřování nebo vyvrácení pomocí protipříkladů

Matematika a digitální technologie

Digitální technologie slouží jako jeden z nástrojů, které žáci využívají k řešení matematických úloh a problémů a k získávání dat. Doporučené online zdroje využívají dohledání chybějících informací.

Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka matematiky vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení:

Učí se metodám poznávání matematiky a využívá je v praktických činnostech tím, že učitel seznamuje žáky s několika různými postupy řešení a při výuce používá matematické termíny, znaky, symboly, rozvíjí kreativitu a učební dovednosti žáků, potřebné k samostatnému učení (makety peněz, matematické pomůcky), používá vhodné učební pomůcky (rýsovací potřeby, obrazový materiál, pracovní listy) a věnuje se dovednosti autokorekce chyb.

Kompetence k řešení problémů:

Učí se řešit problémové situace a úlohy běžného života tím, že žáci ověřují správnost řešení problémů, pokud možno prakticky. Volí vhodné postupy, přiměřené věku tím, že učitel žákům předkládá dostatečné množství vyřešených úloh a zadává dostatek úloh k samostatnému řešení, zadává úkoly k posílení schopnosti žáků využívat vlastních zkušeností, individuálního přístupu k problémům, znalosti kreativity při jejich řešení, předkládá modely matematických postupů, vede žáky k jejich porozumění a správnému používání.

Kompetence komunikativní:

Učí se užívat matematický jazyk včetně symboliky a na úrovni věku jej používat při řešení praktických příkladů a slovních úloh. Je veden k přesnému a logicky uspořádanému vyjadřování v matematice. Učí se stručně, přehledně sdělovat postup tím, že učitel dává prostor pro samostatné řešení zadaných problémů a jejich ústní a písemnou obhajobu, seznamuje žáky s historií matematiky, učí žáky aplikovat matematické postupy v praxi.

Kompetence sociální a personální:

Je veden k osvojování dovedností kooperace a společného hledání optimálních řešení problémů, pracuje ve skupině, pozitivně ovlivňuje řešení matematických úloh a učí se vzájemně spolupracovat se všemi žáky ve třídě, škole. Vytváří pozitivní představu o sobě samém tím, že učitel zadává dostatek úloh pro skupinu žáků a dává žákům prostor objektivně hodnotit vlastní práci v kolektivu, vytváří partnerské vztahy učitel-žák a vnáší přátelskou atmosféru do procesu výuky, uplatňuje individuální přístup jak talentovaným žákům, tak i žákům s poruchami učení.

Kompetence občanské:

Učí se poznávat realitu života tím, že učitel vede žáky k uvědomění si odpovědnosti sám k sobě samému a rozvíjení důvěry ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh k soustavné sebekontrolě při každém kroku postupu, k respektování věkových intelektových, sociálních a etnických zvláštností žáků.

Kompetence pracovní:

Žáci se učí zpracovávat data získaná pozorováním a měřením tím, že učitel žáky seznámí s různými metodami zápisu naměřených hodnot, vede žáky k samostatnosti, k vytrvalosti a přesnosti, k vytváření dovednosti vyslovovat hypotézy na základě zkušeností nebo pokusu k jejich ověřování, rozvíjí smysl pro povinnost (příprava na výuku).

Kompetence digitální:

Učíme žáky rozlišování obrazných symbolů, porozumění jejich významu (např. značky, piktogramy, šipky), odlišování symbolů s jednoznačným a nejednoznačným významem. Vedeme žáky k posouzení úplnosti dat s ohledem na řešený problém, k dohledávání chybějících informací potřebných k řešení úloh nebo situací v doporučených online zdrojích a k ověřování informací z více zdrojů. Motivujeme žáky k využití digitálních technologií v situacích, kdy jim jejich použití usnadní činnost (např. převedení údajů z tabulky do diagramu v tabulkovém procesoru). Klademe důraz na používání kalkulátoru, např. při provádění kontroly odhadů.

Tematické okruhy průřezových témat zařazené do předmětu

- **Osobnostní a sociální výchova (OSV)**

- **Osobnostní rozvoj**

OSV 1: **Rozvoj schopností poznávání:** - cvičení pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů

OSV 3: **Seberegulace a sebeorganizace** : cvičení sebekontroly, sebeovládání

- OSV 5: **Kreativita**
- **Sociální rozvoj**

OSV 6: **Poznávání lidí:** vzájemné poznávání ve skupině/třídě, rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech, chyby při poznávání lidí

OSV 9: **Kooperace a kompetice:** rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládnání situací soutěže, konkurence

- **Morální rozvoj**

OSV 10: **Řešení problémů a rozhodovací dovednosti:** zvládnání učebních problémů vázaných na látku předmětu

- **Environmentální výchova (EV)**

EV 4: **Vztah člověka k prostředí:** řešení odpadového hospodářství, ochrana přírody obce, zajišťování ochrany životního prostředí v obci

Učební plán předmětu Matematika v souladu s učebním plánem školy

Ročník hodin	1.	2.	3.	4.	5.	celkem
	5	5	5	5	5	25

1. období / 1. ročník

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVVO), jichž je dosahováno na konci 1. období

1. složka: Číslo a početní operace

- M-3-1-01 používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků
- M-3-1-02 čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti
- M-3-1-03 užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose
- M-3-1-04 provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly
- M-3-1-05 řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace

2. složka: Závislosti, vztahy a práce s daty

- M-3-2-01 orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času
- M-3-2-02 popisuje jednoduché závislosti z praktického života
- M-3-2-03 doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel

3. složka: Geometrie v rovině a v prostoru

- M-3-3-01 rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci
- M-3-3-02 porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky
- M-3-3-03 rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině

Cílové zaměření vzdělávacího oboru v 1. ročníku ZV

Vzdělávání v oboru matematika a její aplikace v 1. ročníku směřuje v rámci jednotlivých složek k:

Číslo a početní operace

- vytváření představ o jednotlivých číslech 1 – 5, 6 – 10, 10 – 20 na základě názoru
- používání přirozených čísel do 20, k modelování reálných situací, počítání předmětů v daném souboru
- čtení, zapisování a porovnávání čísel do 20, užívání a zapisování vztahů rovnosti, větší, menší
- užívání lineárního uspořádání, zobrazování čísel do 20 na číselné ose
- pamětnému počítání z paměti jednoduchých početních operací s přirozenými čísly do 20
- řešení a tvoření úloh samostatně nebo za pomoci učitele, úloh, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace

Geometrie v rovině a v prostoru

- určování geometrických útvarů - krychle, kvádr, válec, koule, vyhledává podobnosti a odlišnosti útvarů, analogického určování – čtverce, obdélníku, trojúhelníku, kruh

Závislosti a práce s daty

- rozvoji logického myšlení, posilování sebedůvěry žáků, kteří jsou v matematice méně zdatní
- základům využívání výpočetní techniky, ostatních názorných pomůcek k rozvoji matematických znalostí, využití peněz k přiblížení životních situací

ČÍSLA A POČETNÍ OPERACE

- **M-3-1-01: používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků**

- DV: poznává jednotlivá čísla do 20 na základě názoru
- DV: určí počet daného čísla do 10, do 20
- DV: využívá matematické pomůcky

- ✓ **Vytváření představ o jednotlivých číslech na základě názoru**
- ✓ **Přirozená čísla 1-5, 6-10, 10 – 20**
- ✓ **Určování čísel v řadě do 10, do 20**
- ✓ **Pojmy před, za, hned před, hned za, postavení čísla v číselné řadě**
- ✓ **Počítání a určování předmětů v daném souboru**

- * OSV 1: rozvoj schopností poznávání pozornost a soustředění, cvičení dovednosti

- **M-3-1-02: čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti**
  - DV: porovnává čísla dané skupiny, využívá znaky větší, menší, =
  - DV: dokáže napsat i přečíst čísla 0 – 20
  - ✓ **Využívání názorných pomůcek: dominové karty, kostky, počítadlo apod.**
  - ✓ **Porovnávání čísel v daném oboru a využívání matem. znaků a symbolů.**
  - ✓ **Psaní jednotlivých čísel 0 – 20.**

- **M-3-1-03: užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose**
  - DV: umí číslo vyhledat, zapsat, porovnat na číselné ose
  - DV: využívá matematické znaky
  - DV: užívá číselnou osu ke sčítání, odčítání v oboru čísel do 20
  - ✓ **Číselná osa, znázorňování čísel**
  - ✓ **Určování čísel na číselné ose**
  - ✓ **Porovnávání čísel pomocí číselné osy**
  - ✓ **Sčítání, odčítání čísel pomocí číselné osy**

- **M-3-1-04: provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly**
  - DV: umí z paměti sčítat a odčítat do 5, do 10, do 20, v druhé desítce vychází z analogie 1. desítky
  - DV: sčítá a odčítá čísla do 20 bez přechodu desítky
  - DV: zapisuje příklady a provádí zkoušky správnosti výpočtu
  - DV: využívá komutativnosti
  - ✓ **Vyvození +, - na názorných příkladech.**
  - ✓ **Sčítání, odčítání do 5, do 10**

- **M-3-1-05: řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace**
  - DV: sestaví jednoduché slovní úlohy s pomocí
  - DV: využívá matematických her k rozvoji matematických dovedností
  - ✓ **Zápis příkladů, čtení, řešení písemně i z paměti. Využívání početních situací v praktických činnostech**
  - ✓ **Práce ve skupině, postavení členů ve skupině.**
    - * OSV 6: rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech. Poznávání lidí ve skupině, třídě, chyby při poznávání lidí.

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

- **M-3-2-01: orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času**
  - DV: určí části dne, doba spánku, doba denní
  - DV: Vyjmenuje dny v týdnu, měsíce, určí jejich pořadí
  - ✓ **Orientace v čase, propojení s prvoukou.**
  - ✓ **Určování časové jednotky – hodina v průběhu dne a noci, časový údaj – den, měsíc, rok**
    - * OSV 3: sebezpoznaní, sebepojetí, moje učení

- **M-3-2-02: popisuje jednoduché závislosti z praktického života**
  - DV: řeší jednoduché slovní úlohy, provádí za pomoci učitele zápisy slovních úloh

- ✓ Čtení s porozuměním, řešení slovních úloh.
- ✓ Určení data a zápis – číselně, slovně.
- ✓ Střídání ročních dob, měření teploty, porovnávání výsledků měření
- ✓ Čtení jednoduchých tabulek.

* EV 4: vztah člověka a prostředí

○ **M-3-2-03: doplňuje tabulky, schémata posloupnosti čísel**

- DV: za pomoci učitele se orientuje na číselné ose.
- DV: určí místo v řadě
- ✓ **Vztahy o několik více, méně.**
- ✓ **Číslovky řadové**

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

○ **M-3-3-01: rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa, nachází v realitě jejich reprezentaci**

- DV: rozezná a určí základní rozdíly čtverce, obdélníku, určí je na krychli, kvádru.
- DV: určí shodné a neshodné tvary základních útvarů
- ✓ **Základní útvary – čtverec, obdélník, trojúhelník, kružnice**
- ✓ **Rovinné útvary krychle, kvádr, koule, válec**

* OSV 1 – Rozvoj schopností poznávání

○ **M-3-3-03: rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině**

- DV: dokáže vymodelovat a určit souměrný útvar
- DV: Vyhledá v prostoru, v rovině určitý geometrický útvar
- ✓ **Modelování rovinných útvarů, vyhledávání ve svém okolí, použití stavebnic, vytváření stavebních celků**

* OSV 9 – Kooperace a kompetice, rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládnutí situace soutěže, konkurenci

1. období / 2. ročník

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVVO), jichž je dosahováno na konci 1. období

1. složka: Číslo a početní operace

- M-3-1-01 používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků
- M-3-1-02 čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti
- M-3-1-03 užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose
- M-3-1-04 provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly
- M-3-1-05 řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace

2. složka: Závislosti, vztahy a práce s daty

- M-3-2-01 orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času
- M-3-2-02 popisuje jednoduché závislosti z praktického života
- M-3-2-03 doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel

3. složka: Geometrie v rovině a v prostoru

- M-3-3-01 rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci
- M-3-3-02 porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky
- M-3-3-03 rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině

Cílové zaměření vzdělávacího oboru v 2. ročníku ZV

Vzdělávání v oboru matematika a její aplikace v 2. ročníku směřuje v rámci jednotlivých složek k:

Číslo a početní operace

- sčítání a odčítání do 20 s přechodem přes desítku
- čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 100
- užívá lineárního uspořádání, zobrazování čísel do 100 na číselné ose
- pamětné sčítání a odčítání s přechodem desítky
- řešení a tvoření slovních úloh samostatně nebo za pomoci učitele, kde aplikuje a modeluje osvojené početní operace

Geometrie v rovině a v prostoru

- manipulace s pravítkem, rýsování přímky, lomené čáry
- rýsování a měření úsečky v cm, měření metrem
- modely souměrných útvarů v rovině (krychle, koule, kvádr)

Závislosti a práce s daty

- počítání s penězi, bankovky, mince do 100
- popisuje jednoduché závislosti z praktického života (využití her na obchod)
- názorné zavedení násobilky 0, 1, 2, 3, 4, 5, které je odvozeno z opakovaného přičítání stejných čísel

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

- **M-3-1-01: používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků**
  - DV: sčítá a odčítá čísla do 20 s přechodem přes desítku
  - DV: poznává jednotlivá čísla do 100
  - DV: určí počet daného čísla do 100. Zapiše a přečte všechna čísla do 100
  - DV: určí posloupnost jednotlivých čísel do 100
  - ✓ **Sčítání a odčítání do 20 s přechodem přes desítku**
  - ✓ **Vytváření představ jednotlivých čísel do 100 na základě názoru**
  - ✓ **Počítání do 100 s určením správného počtu, zápisy a čtení čísel**
  - ✓ **Pojmy před, za, hned před, hned za, postavení čísla v číselné řadě**
  - ✓ **Počítání a určování předmětů v daném souboru**
  - ✓ **Využívání názorných pomůcek - dominové karty, kostky, počítadlo apod.**

- * OSV 1: rozvoj schopností poznávání pozornost a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení
- **M-3-1-02: čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 100, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti**
  - DV: vyhledá dané číslo v řadě, dokáže přečíst všechna čísla 20 – 100
  - DV: dokáže určit a porovnat velikost daného čísla
  - ✓ **Čtení, psaní , porovnávání čísel do 100.**
- **M-3-1-03: užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose**
  - DV: najde a zapíše dané číslo na číselné ose
  - DV: porovnává čísla dané skupiny, využívá znaky větší, menší, =
  - ✓ **Orientace na číselné ose**
  - ✓ **Porovnávání čísel v daném oboru a využívání matem. znaků a symbolů.**
  - ✓ **Psaní jednotlivých čísel 20 – 100.**
- **M-3-1-04: provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly**
  - DV: sčítá a odčítá do 100 vybrané příklady, dokáže použít číselné osy, počítá z paměti
  - DV: zapisuje příklady a provádí zkoušky správnosti výpočtu
  - DV: využívá komutativnosti
  - DV: zapisuje příklady a provádí zkoušky správnosti výpočtu
  - ✓ **Sčítání a odčítání do 100 s přechodem desítky (20+30, 45+8)**
  - ✓ **Počítání s použitím závorek**
  - ✓ **Doplňování a využívání komutativního zákona ke kontrole výpočtů**
  - * OSV 6: rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech. Poznávání lidí ve skupině, třídě. Chyby při poznávání lidí.
- **M-3-1-05: řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace**
  - DV: využívá matematických her k rozvoji matematických dovedností
  - ✓ **Práce ve skupině, postavení členů ve skupině.**

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

- **M-3-2-01: orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času**
  - DV: dokáže určit hodiny, minuty
  - DV: vyjmenuje dny v týdnu, měsíce, určí jejich pořadí
  - ✓ **Převody času, měsíc, den, hodina, minuta**
  - ✓ **Určování času na hodinách ručičkových i digitálních**
  - * OSV 3: sebepoznání, sebepojetí, moje učení
- **M-3-2-02: popisuje jednoduché závislosti z praktického života**
  - DV: řeší jednoduché slovní úlohy, provádí za pomoci učitele zápisy slovních úloh
  - ✓ **Čtení s porozuměním, řešení slovních úloh.**
  - ✓ **Vymýšlení slovních úloh na základě poznatků z praktického života**

* EV 4: vztah člověka a prostředí

○ **M-3-2-03: doplňuje tabulky, schémata posloupnosti čísel**

■ DV: dokáže pracovat s jednoduchou tabulkou

✓ **Práce s tabulkami, diagramy**

* EV 4: vztah člověka a prostředí

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

○ **M-3-3-01: rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa, nachází v realitě jejich reprezentaci**

■ DV: Rozezná, pojmenuje krychli, kvádr, kouli, jehlan.

✓ **Základní útvary v prostoru – krychle, kvádr, jehlan, koule.**

✓ **Modelování těles. Určování odlišností jednotlivých těles.**

* OSV 1: rozvoj schopnosti poznávání

○ **M-3-3-02: porovnávání velikostí útvarů, měří a odhaduje délku úsečky**

■ DV: narýsuje úsečku, určí délku úsečky na cm a porovná, změří délku lomené čáry

■ DV: zná významy slov velký, větší, dlouhý, delší a opaky

✓ **Rýsování úseček, měření pomocí pravítka na cm, porovnávání délek úseček**

○ **M-3-3-03: rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině**

■ DV: určí shodné a neshodné strany geometrických útvarů

■ DV: určí dané geometrické tvary, popíše rozdíly

■ DV: dokáže vymodelovat a určit souměrný útvar

■ DV: vyhledá v prostoru, v rovině určitý geometrický útvar

✓ **Modelování čtverců, obdélníků, kruhů, trojúhelníků**

✓ **Modelování rovinných útvarů, vyhledávání ve svém okolí, použití stavebnic, vytváření stavebních celků**

* OSV 9: Kooperace a kompetice, rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládnání situace soutěže, konkurenci

1. období / 3. ročník

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVVO), jichž je dosahováno na konci 1. období

1. složka: Číslo a početní operace

- M-3-1-01 používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků
- M-3-1-02 čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti
- M-3-1-03 užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose
- M-3-1-04 provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly
- M-3-1-05 řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace

2. složka: Závislosti, vztahy a práce s daty

- M-3-2-01 orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času
- M-3-2-02 popisuje jednoduché závislosti z praktického života
- M-3-2-03 doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel

3. složka: Geometrie v rovině a v prostoru

- M-3-3-01 rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci
- M-3-3-02 porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky
- M-3-3-03 rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině

Cílové zaměření vzdělávacího oboru ve 3. ročníku ZV

Vzdělávání v oboru matematika a její aplikace ve 3. ročníku směřuje v rámci jednotlivých složek k:

Číslo a početní operace

- vytváření představ o jednotlivých číslech do 1000 na základě názoru
- používání přirozených čísel do 1000 k modelování reálných situací, počítání předmětů v daném souboru
- čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1000, užívá a zapisuje vztahy rovnosti, větší, menší
- užívání lineárního uspořádání, zobrazování čísel do 1000 na číselné ose
- pamětnému počítání z paměti jednoduchých početních operací s přirozenými čísly do 1000
- řešení a tvoření slovních úloh samostatně nebo za pomoci učitele, kde aplikuje a modeluje osvojené početní operace

Geometrie v rovině a v prostoru

- určování geometrických prostorových útvarů – kvádr, válec
- určování geometrických rovinných útvarů
- rýsování, měření, různá měřidla, jednotky délky
- orientace v prostoru

Závislosti a práce s daty

- rozvoji logického myšlení, posilování sebedůvěry žáků, kteří jsou v matematice méně zdatní
- základům využívání výpočetní techniky, ostatních názorných pomůcek k rozvoji matematických znalostí, využití peněz k přiblížení životních situací
- užití znalostí v praktickém životě

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

- **M-3-1-01: používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků**
  - DV: používá komutativnosti v řešení početních operací
  - DV: sčítá a odčítá dvojciferná čísla do 100 z paměti i písemně
  - DV: používá násobilku k řešení úloh
  - DV: dokáže správně používat matematické symboly +, -, x, :
  - DV: poznává jednotlivá čísla do 1000 na základě názoru
  - DV: určí počet daného čísla do 100, do 1000
- ✓ **Vlastnosti početních operací s přirozenými čísly**

- ✓ Sčítání a odčítání dvojciferných čísel do 100 z paměti i písemně
- ✓ Násobilka a dělení v oboru násobilky do 100
- ✓ Vytváření představ jednotlivých čísel na základě názoru
- ✓ Přirozená čísla 0 – 1000
- ✓ Určování čísel v řadě do 1000 po desítkách, stovkách, jednotkách
- ✓ Pojmy před, za, hned před, hned za, postavení čísla v číselné řadě
- ✓ Počítání a určování předmětů v daném souboru

* OSV 1: rozvoj schopností poznávání pozornost a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů

○ **M-3-1-02: čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti**

- DV: využívá matematické pomůcky
- DV: porovnává čísla dané skupiny, využívá znaky $>$, $<$, $=$
- ✓ Využívání názorných pomůcek, dominové karty, kostky, počítadlo apod.
- ✓ Porovnávání čísel v daném oboru a využívání matematických znaků a symbolů

○ **M-3-1-03: užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose**

- DV: dokáže napsat i přečíst čísla od 100 do 1000
- DV: umí číslo vyhledat, zapsat, porovnat na číselné ose
- ✓ Psaní a čtení jednotlivých čísel 100 – 1000
- ✓ Číselná osa, znázorňování čísel
- ✓ Určování čísel na číselné ose
- ✓ Porovnávání čísel pomocí číselné osy

* OSV 1: rozvoj schopností poznávání pozornost a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů

○ **M-3-1-04: provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly**

- DV: využívá matematické znaky
- DV: umí z paměti sčítat a odčítat jednoduché příklady do 1000
- DV: zapisuje příklady a provádí zkoušky správnosti výpočtu
- ✓ Vlastnosti početních operací s přirozenými čísly do 1000
- ✓ Sčítání a odčítání z paměti
- ✓ Násobení dvojciferných čísel jednociferným
- ✓ Písemné sčítání dvou trojciferných čísel

* OSV 6: rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech. Poznávání lidí ve skupině, třídě. Chyby při poznávání lidí.

○ **M-3-1-05: řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace**

- DV: využívá matematických her k rozvoji matematických dovedností
- DV: využívá komutativnosti
- sestaví jednoduché slovní úlohy
- ✓ Využívání početních situací v praktických činnostech
- ✓ Práce ve skupině, postavení členů ve skupině

* OSV 6: rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech. Poznávání lidí ve skupině, třídě. Chyby při poznávání lidí.

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

○ **M-3-2-01: orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času**

- DV: zná jednotky času: hodina, minuta, vteřina
  - ✓ **Orientace v čase, propojení s prvoukou**
  - ✓ **Měření jednotek času, vytváření správné představy o jejich velikosti na základě praktických činností**
    - * OSV 3: sebezpoznání, sebezpojetí, moje učení

- **M-3-2-02: popisuje jednoduché závislosti z praktického života**
  - DV: provádí odhady předběžného výsledku měření
  - DV: umí narýsovat a používat tabulku násobků
    - ✓ **Provádění jednoduchých převodů času**
    - ✓ **Praktické využívání v Tv, prvouce**
      - * EV 4: vztah člověka a prostředí

- **M-3-2-03: doplňuje tabulky, schémata posloupnosti čísel**
  - DV: dokáže vyhledat spoje (autobusové) do místa a z místa bydliště
    - ✓ **Práce s tabulkami, diagramy – sestavování, jízdní řády**
      - * EV 4: vztah člověka a prostředí

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

- **M-3-3-01: rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa, nachází v realitě jejich reprezentaci**
  - DV: Rozezná a určí základní rozdíly čtverce, obdélníku, určí je na krychli, kvádru
  - DV: Určí shodné a neshodné strany geometrických útvarů
    - ✓ **Základní rovinné útvary – trojúhelník, obdélník, čtverec**
      - * OSV 1: rozvoj schopností poznávání

- **M-3-3-02: porovnávání velikostí útvarů, měří a odhaduje délku úsečky**
  - DV: Provádí jednoduché převody
  - DV: Dokáže narýsovat a změřit úsečky různé délky
  - DV: Narýsuje a změří úsečky v různých polohách
    - ✓ **Různá měřidla délky, měření úsečky**
    - ✓ **Jednotky délky: mm, cm, dm, m**
    - ✓ **Přímka, úsečka, bod, průsečík**
    - ✓ **Rýsování**
      - * OSV 1: rozvoj schopností poznávání

- **M-3-3-03: rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině**
  - DV: Dokáže vymodelovat a určit souměrný útvar
  - DV: Vyhledá v prostoru, v rovině určitý geometrický útvar
    - ✓ **Základní prostorové útvary (kvádr, válec)**
    - ✓ **Modelování rovinných útvarů, vyhledávání ve svém okolí, použití stavebnic, vytváření stavebních celků**
      - * OSV 9: Kooperace a kompetice, rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládnání situace soutěže, konkurenci

2. období / 4. ročník

Výuka je zařazena do hlavních předmětů. Měření, odhadování vzdáleností, práce ekologického rázu probíhají podle možností v okolí školy. Je členěna na výuku geometrie a aritmetiky.

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVVO), jichž je dosahováno na konci 2. období

Vzdělávání v oboru matematika a její aplikace ve 4. ročníku směřuje v rámci jednotlivých složek k:

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

- M-5-1-01 využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení
- M-5-1-02 provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel
- M-5-1-03 zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel
- M-5-1-04 řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel
- M-5-1-05 modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku
- M-5-1-06 porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel
- M-5-1-07 přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty
- M-5-1-08 porozumí významu znaku „-“ pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

- M-5-2-01 vyhledává, sbírá a třídí data
- M-5-2-02 čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

- M-5-3-01 narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici), užívá jednoduché konstrukce
- M-5-3-02 sčítá a odčítá graficky úsečky, určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran
- M-5-3-03 sestrojí rovnoběžky a kolmice
- M-5-3-04 určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu
- M-5-3-05 rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru

NESTANDARTNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

- M-5-4-01 řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky

Cílové zaměření vzdělávacího oboru matematika a její aplikace ve 4. ročníku ZŠ

Vzdělávání vzdělávacího oboru matematika ve 4. ročníku směřuje v rámci jednotlivých složek k:

Číslo a početní operace

- vytváření představ o jednotlivých číslech do 10 000 na základě názoru
- používání přirozených čísel do 10 000 k modelování reálných situací, počítání předmětů v daném souboru
- čtení, zapisování a porovnávání čísel do 10 000, užívání a zapisování vztahů rovnosti, větší, menší
- užívání lineárního uspořádání, zobrazování čísel do 10 000 na číselné ose
- pamětnému počítání z paměti jednoduchých početních operací s přirozenými čísly do 10 000
- řešení a tvoření úloh samostatně nebo za pomoci učitele, úloh, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace

Geometrie v rovině a v prostoru

- určování geometrických prostorových útvarů - kvádr, válec
- určování geometrických rovinných útvarů - kružnice, kruh, trojúhelník, užívá jednoduché konstrukce trojúhelníku ze tří stran pomocí kružítka
- sčítá a odčítá graficky úsečky
- rýsuje přímkou, polopřímku, úsečky, kolmice, rovnoběžky, různoběžky
- rýsování, měření, různá měřidla, jednotky délky cm, mm
- orientace v prostoru, čtvercová síť
- osa souměrnosti

Závislosti a práce s daty

- rozvoji logického myšlení, posilování sebedůvěry žáků, kteří jsou v matematice méně zdatní
- základům využívání výpočetní techniky, ostatních názorných pomůcek k rozvoji matematických znalostí, využití peněz k přiblížení životních situací
- užití znalostí v praktickém životě

Nestandardní aplikační úlohy a problémy

- řešení jednoduchých praktických slovních úloh
- porozumění práci s kalkulátorem, jednoduchým počítačovým programem

ČÍSLA A POČETNÍ OPERACE

- **M-5-1-01: využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení**
  - DV: používá komutativnosti v řešení početních operací
  - DV: sčítá a odčítá dvojciferná čísla do 1 000 z paměti i písemně
  - DV: používá násobilku k řešení úloh
  - DV: dokáže správně používat matematické symboly + , - , x , :
  - DV: poznává jednotlivá čísla do 10 000 na základě názoru
  - DV: určí počet daného čísla do 10 000

  - ✓ **U: Vlastnosti početních operací s přirozenými čísly**
  - ✓ **U: Sčítání a odčítání dvojciferných čísel do 1 000 z paměti i písemně**
  - ✓ **U: Násobilka a dělení v oboru násobilky do 100**
  - ✓ **U: Násobení jednociferným a dvojciferným činitelem**
  - ✓ **U: Pamětné dělení se zbytkem v oboru násobilky**
  - ✓ **U: Vytváření představ o jednotlivých číslech na základě názoru**
  - ✓ **U: Přirozená čísla 0 – 10 000**
  - ✓ **U: Určování čísel v řadě do 10 000 po jednotkách, desítkách, stovkách, tisících**
  - ✓ **U: Pojmy před, za, hned před, hned za, postavení čísla v číselné řadě**
  - ✓ **U: Počítání a určování předmětů v daném souboru**

  - * OSV 1: rozvoj schopností poznávání, pozornost a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů
  - * OSV 8: komunikace: cvičení pozorování a aktivního naslouchání

- **M-5-1-02: provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel**
  - DV: snaží se využívat počtu do 10 000 v nejrůznějších životních situacích

  - ✓ U: Využívání názorných pomůcek: dominových karet, kostky, počítadlo apod.
  - ✓ Písemné algoritmy početních operací

  - * OSV 3: osobnostní rozvoj – cvičení sebekontroly, vůle, organizace vlastního času, plánování učení

- **M-5-1-03: zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel**
  - DV: dokáže písemně sčítat, odčítat, násobit, dělit v oboru do 10 000
  - DV: umí zaokrouhlovat čísla na desítky a stovky
  - DV: dokáže použít komutativní a asociativní zákon

  - ✓ **U: Zaokrouhlování čísel na desítky, stovky, odhady**
  - ✓ **U: Vlastnosti početních operací s přirozenými čísly do 10 000**
  - ✓ **U: Sčítání a odčítání z paměti**
  - ✓ **U: Cvičení odhadů, kontroly výsledků početních operací**

  - * OSV 10: morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti, zvládnání učebních problémů vázaných na látku..

- **M-5-1-04: řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel**

- DV: porovnává čísla dané skupiny, využívá znaky větší, menší, =
- DV: pracuje s jednotkami hmotnosti, objemu, délky a času
- DV: převádí jednotky délky na mm, cm, dm, m, km, hmotnosti dkg, kg, t
- DV: sestaví graf pomocí výsledků v tabulkách
- DV: řeší jednoduché slovní úlohy
- DV: využívá matematických her k rozvoji matematických dovedností

- ✓ **U: Jednotky hmotnosti kg, dkg, tuna**
- ✓ **U: Délky – mm, cm, dm, m, km**
- ✓ **U: Tabulky, grafy**
- ✓ **U: Řešení slovních úloh**
- ✓ **U: Jednoduchá měření**
- ✓ **U: Práce s kalkulátorem, softwarem**

* OSV 10: morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti, zvládnání učebních problémů vázaných na látku.

• **M-5-1-05: modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku**

- DV: vysvětlí a znázorní vztah mezi celkem a jeho částí vyjádřenou zlomkem na příkladech z běžného života
- DV: využívá názorné obrázky k určování nejčastějších zlomků
- DV: pracuje s částmi celku, skládá z částí celky

- ✓ **U: Zlomky, číselník, jmenovatel, zlomková čára**

• **M-5-1-06: porovnává, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel**

- DV: porovná zlomky se stejným jmenovatelem (poloviny, čtvrtiny)
- DV: sčítá a odčítá jednoduché zlomky se stejným jmenovatelem pomocí názorných obrázků

- ✓ **U: Sčítání a odčítání jednoduchých zlomků se stejným jmenovatelem**
- ✓ **U: Společný jmenovatel**

ZÁVISLOSTI A PRÁCE S DATY

• **M-5-2-01: vyhledává, sbírá a třídí data**

- DV: dokáže měřit, vážit, zaznamenávat důležitosti, sestavit a doplnit tabulku
- DV: na základě doplnění sestaví a zhodnotí výsledky grafu
- DV: doplní údaje, které chybí v digitální tabulce
- DV: využije pro uspořádání získaných dat digitální tabulku

- ✓ **U: Práce s tabulkami, zápisy, řešení**
- ✓ **U: Názorné sestavení grafů, zapisování a vyhodnocení na základě údajů v tabulce**
- ✓ **U: Práce s daty v elektronické podobě**

* EV 3: lidské aktivity a problémy životního prostředí

• **M-5-2-02: popisuje jednoduché závislosti z praktického života**

- DV: pokouší se o sestavení diagramu

- ✓ **U: Práce s diagramem**
- ✓ **U: Praktické využívání v TV, přírodovědě**

* EV 3: lidské aktivity a problémy životního prostředí

GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU

• **M-5-3-01: narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník, kružnici),**

užívá jednoduché konstrukce

- DV : sestrojí čtverec, obdélník
- DV: rozumí trojúhelníkové nerovnosti
- DV: dokáže narýsovat daný trojúhelník

- ✓ **U: Konstrukce čtverce, obdélníku, trojúhelníku**

- * OSV 1: Rozvoj schopností poznávání

- **M-5-3-02: sčítá a odčítá graficky úsečky, určí délku lomené čáry, obvod obdélníku sečtením jeho stran**

- DV: dokáže narýsovat součet, rozdíl, násobek úseček
- DV: rýsuje a určuje délku lomené čáry
- DV: dokáže označit přímkou, polopřímku, úsečku, určí rozdíly
- DV: vypočítá obvod obdélníku, čtverce

- ✓ **U: Grafický součet, rozdíl, násobek úseček**
- ✓ **U: Rýsování přímky, polopřímky, úsečky, lomené čáry**
- ✓ **U: Výpočty obvodů daných mnohoúhelníků**

- * OSV 1: Rozvoj schopností poznávání
- * OSV 3: Cvičení sebekontroly, vůle

- **M-5-3-03: sestrojí rovnoběžky a kolmice**

- DV: narýsuje rovnoběžky v různých polohách v rovině, určí rovnoběžník
- DV: rýsuje kolmice pomocí kružítka

- ✓ **U: Rýsování rovnoběžek v různých polohách, rýsování rovnoběžníků**

- * OSV 3: Cvičení sebekontroly, vůle

- **M-5-3-04: určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu**

- DV: využije čtvercové sítě k výpočtu obsahu geometrických těles
- DV: používá jednotky obsahu, vzorce k výpočtu obsahu
- DV: vysvětlí rozdíl obvod x obsah

- ✓ **U: Čtvercová síť**
- ✓ **U: Výpočty obsahu**
- ✓ **U: Výsledky obvodů x obsahů porovnávání**
- ✓ **U: Označení geometrických tvarů v prostoru**

- * OSV 6: Sociální rozvoj komunikace, cvičení pozorování

- **M-5-3-05: rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru**

- DV : narýsuje čtvercovou síť, vyznačí čtverec, obdélník, určí osu souměrnosti

- ✓ **U: Souřadnice bodů ve čtvercové síti**
- ✓ **U: Čtvercová síť, rýsování obrazců**

- * OSV 6: Sociální rozvoj komunikace, cvičení pozorování

NESTANTARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

- **M-5-4-01: řeší jednoduché, praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky**

- DV: účastní se řešení zajímavých slovních úloh
- DV: využívá časové přímky v dějinách vlasti
- DV: porovnává čísla počtu obyvatel v jednotlivých státech Evropy

- DV: pokouší se řešit zajímavé matematické hry
- DV: pracuje s krychlemi

- ✓ **U: Řešení zajímavých slovních úloh na úrovni skupinové práce, praktické příklady - obchodování, pošta, banka**
- ✓ **U: Letopočty, výpočty doby minulé x současné**
- ✓ **U: Propojení s vlastivědou, přírodovědou**
- ✓ **U: Magické čtverce – sestavování, řešení**
- ✓ **U: Stavby z krychlí**

- * VMEGS 1: Evropa a svět nás zajímá, místa události v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu
- * VMEGS 2: Objevujeme Evropu a svět – naše vlast a Evropa

2. období / 5. ročník

Výuka je zařazena do hlavních předmětů. Měření, odhadování vzdáleností, práce ekologického rázu probíhají podle možností v okolí školy. Je členěna na výuku geometrie a aritmetiky.

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVVO), jichž je dosahováno na konci 2. období

Vzdělávání v oboru matematika a její aplikace v 5. ročníku směřuje v rámci jednotlivých složek k:

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

- M-5-1-01 využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení
- M-5-1-02 provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel
- M-5-1-03 zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel
- M-5-1-04 řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel
- M-5-1-05 modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku
- M-5-1-06 porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel
- M-5-1-07 přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty
- M-5-1-08 porozumí významu znaku „-“ pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

- M-5-2-01 vyhledává, sbírá a třídí data
- M-5-2-02 čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

- M-5-3-01 narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici), užívá jednoduché konstrukce
- M-5-3-02 sčítá a odčítá graficky úsečky, určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran
- M-5-3-03 sestrojí rovnoběžky a kolmice
- M-5-3-04 určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu
- M-5-3-05 rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru

NESTANDARTNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

- M-5-4-01 řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky

Cílové zaměření vzdělávacího oboru matematika a její aplikace v 5. ročníku ZŠ

Vzdělávání vzdělávacího oboru matematika v 5. ročníku směřuje v rámci jednotlivých složek k:

Čísla a početní operace

- uvědomění si matematiky jako vědy potřebné nejen pro sebe, ale i pro společnost, která má mnohostranné využití v nejrůznějších oblastech lidské činnosti
- používání přirozených čísel do 1 000 000 k modelování reálných situací, počítání předmětů v daném souboru
- ke čtení, zapisování a porovnávání čísel do 1 000 000, užívání a zapisování vztahů rovnosti, větší, menší
- užívání lineárního uspořádání, zobrazování čísel do 1 000 000 na číselné ose
- pamětnému počítání z paměti jednoduchých početních operací s přirozenými čísly do 1 000 000
- řešení a tvoření úloh samostatně nebo za pomoci učitele, úloh, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace
- získání číselných údajů měřeními odhadováním, výpočtem a zaokrouhlováním

Geometrie v rovině a v prostoru

- určování geometrických prostorových útvarů - kvádr, válec, jehlan, krychle
- poznávání vzájemné polohy objektů v rovině (v prostoru)
- učení odhadů, měření délky, obvodu, obsahu základních geometrických tvarů
- rýsuje přímkou, polopřímku, úsečky, kolmice, rovnoběžky, různoběžky
- zdokonalení svého grafického projevu

Závislosti a práce s daty

- rozvoji logického myšlení, posilování sebedůvěry žáků, kteří jsou v matematice méně zdatní
- základům využívání výpočetní techniky, ostatních názorných pomůcek k rozvoji matematických znalostí, využití peněz k přiblížení životních situací
- užití znalostí v praktickém životě
- využití jednoduchého vhodného počítačového softwaru nebo kalkulátoru

Nestandardní aplikační úlohy a problémy

- řešení jednoduchých praktických slovních úloh
- porozumění práci s kalkulátorem, jednoduchým počítačovým programem

ČÍSLA A POČETNÍ OPERACE

- **M-5-1-01: využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení**
  - DV: používá komutativnosti v řešení početních operací
  - DV: sčítá a odčítá dvojciferná čísla do 1 000 000 z paměti i písemně
  - DV: používá násobilku k řešení úloh
  - DV: dokáže správně používat matematické symboly + , - , x , :
  - ✓ **U: Vlastnosti početních operací s přirozenými čísly**
  - ✓ **U: Sčítání a odčítání dvojciferných čísel do 1 000 000 z paměti i písemně**
  - ✓ **U: Násobilka a dělení v oboru násobilky do 100**
  - ✓ **U: Písemné násobení dvojciferným a trojčiferným činitelem**
  - ✓ **U: Pamětné dělení se zbytkem v oboru násobilky**
  - ✓ **U: Písemné dělení jednociferným dělitelem**
  - * OSV 1: rozvoj schopností poznávání, pozornost a soustředění, cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů
- **M-5-1-02: provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel**
  - DV: poznává jednotlivá čísla do 1 000 000 na základě názoru
  - DV: určí počet daného čísla do 1 000 000
  - DV: určí počet daného čísla do 1 000 000
  - DV: snaží se využívat počtu do 1 000 000 v nejrůznějších životních situacích
  - DV: Dokáže písemně sčítat, odčítat, násobit, dělit v oboru do 10 000
  - ✓ **U: Vytváření představ o jednotlivých číslech na základě názoru**
  - ✓ **U: Přirozená čísla 0 – 1 000 000**
  - ✓ **U: Určování čísel v řadě do 1 000 000 po jednotkách, desítkách, stovkách, tisících, desetitisících**
  - ✓ **U: Pojmy před, za, hned před, hned za, postavení čísla v číselné řadě**
  - ✓ **U: Počítání a určování předmětů v daném souboru využití matematických symbolů**
  - * OSV 8: komunikace - cvičení pozorování a aktivního naslouchání
  - * OSV 3: osobnostní rozvoj – cvičení sebekontroly, vůle, organizace vlastního času, plánování učení
- **M-5-1-03: zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel**
  - DV: umí zaokrouhlovat čísla na desítky, stovky, tisíce, miliony
  - DV: Snaží se odhadovat výsledek
  - ✓ **U: Zaokrouhlování do milionu. Využívání názorných pomůcek – dominové karty, kostky, počítadlo apod.**
  - ✓ **U: Písemné algoritmy početních operací**
  - ✓ **U: Zaokrouhlování čísel na desítky, stovky, odhady**
  - * OSV 10: morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti, zvládnutí učebních problémů vázaných na látku

- **M-5-1-04: řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel**
  - DV: porovnává čísla dané skupiny, využívá znaky větší, menší, =
  - DV: pracuje s jednotkami hmotnosti, objemu, délky a času
  - DV: převádí jednotky délky na dm, m, km, hmotnosti dkg, kg, t
  - DV: sestaví graf pomocí výsledků v tabulkách
  - DV: řeší složené slovní úlohy
  - DV: Dokáže napsat a přečíst římské číslice do 20. Ví jak se číslice odvozují. Zná znaky římských čísel
  - DV: Převádí celá čísla na zlomky
  - DV: Určí část z celku
  - DV: zapíše desetinné číslo
  - DV: využívá matematických her k rozvoji matematických dovedností
  - ✓ **U: Vlastnosti početních operací s přirozenými čísly do 1 000 000**
  - ✓ **U: Sčítání a odčítání z paměti**
  - ✓ **U: Cvičení odhadů, kontroly výsledků početních operací**
  - ✓ **U: Jednotky hmotnosti kg, dkg, tuna, délky – dm, m, km**
  - ✓ **U: Tabulky, grafy**
  - ✓ **U: Řešení slovních úloh**
  - ✓ **U: Jednoduchá měření**
  - ✓ **U: Práce s kalkulátorem, softwarem**
  - ✓ **U: Římské číslice**
  - ✓ **U: Číslice L, C, D, M**
  - ✓ **U: Čtení letopočtů**
  - ✓ **U: Zlomky**
  - ✓ **U: Základní počítání a převody**
  - ✓ **U: Desetinná čísla – základní poznatky**
  - ✓ **U: Zajímavé matematické úlohy**
  - * OSV 10: morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti, zvládnání učebních problémů vázaných na látku

- **M-5-1-05: modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku**
  - DV: vysvětlí a znázorní vztah mezi celkem a jeho částí vyjádřenou zlomkem na příkladech z běžného života
  - DV: využívá názorné obrázky k určování nejčastějších zlomků $1/2$, $1/4$, $1/3$, $1/5$, $1/10$ celku
  - DV: vyjádří celek z jeho dané poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny
  - ✓ **U: Zlomky, číselník, jmenovatel, zlomková čára**
  - ✓ **U: Grafické znázornění zlomků**

- **M-5-1-06: porovnává, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel**
  - DV: porovná zlomky se stejným jmenovatelem (poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny...)
  - DV: sčítá a odčítá jednoduché zlomky se stejným jmenovatelem (poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny) pomocí názorných obrázků a tyto početní operace zapisuje
  - DV: znázorní zlomky v kruhovém diagramu, čtvercové síti, na číselné ose
  - ✓ **U: Sčítání a odčítání zlomků**
  - ✓ **U: Společný jmenovatel**
  - ✓ **U: Grafické znázornění zlomků, kruhový diagram, čtvercová síť, číselná osa**

- **M-5-1-07: přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty**
  - DV: vysvětlí a znázorní vztah mezi celkem a jeho částí vyjádřenou desetinným číslem na příkladech z běžného života
  - DV: přečte, zapíše, znázorní desetinná čísla v řádu desetin na číselné ose a jejich úsecích, ve čtvercové síti nebo v kruhovém diagramu
  - DV: porovná desetinná čísla v řádu desetin
  - ✓ **U: Celá čísla**

- ✓ **U: Desetinná čísla a početní operace s nimi**
- ✓ **U: Číselné osy s desetinnými čísly**
- **M-5-1-08: porozumí významu znaku „-“ pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose**
  - DV: znázorní na číselné ose, přečte, zapíše a porovná celá čísla v rozmezí -100 až +100
  - DV: nalezne reprezentaci záporných čísel v běžném životě
  - ✓ **U: Vyznačení záporných a kladných celých čísel na číselné ose**

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

- **M-5-2-01: vyhledává, sbírá a třídí data**
  - DV: vyhledá si autobusové a vlakové spoje
  - DV: na základě doplnění sestaví a zhodnotí výsledky grafu
  - DV: zapíše a utřídí získaná data (výsledky pozorování) s využitím digitálních technologií
  - DV: rozhodne, která data jsou podstatná s ohledem na řešený problém
  - DV: získá nebo dohledá chybějící data v doporučeném digitálním zdroji
  - ✓ **U: Práce s daty – praktické využití jízdních řádů a ceníků.**
  - ✓ **U: Práce s doporučenými digitálními zdroji**
  - ✓ **U: Třídění získaných nebo vyhledaných dat podle daných / zvolených kritérií**
  - × EV 3: lidské aktivity a problémy životního prostředí
- **M-5-2-02: čte a sestavuje jednoduché tabulky, grafy v celém oboru přirozených čísel**
  - DV: pracuje s tabulkami a jejími výsledky, sestaví graf
  - DV: pokouší se o sestavení diagramu
  - DV: využije pro uspořádání získaných dat tabulku, diagram, schéma
  - DV: navrhne způsob grafického záznamu informací za pomoci digitálních technologií
  - ✓ **U: Tabulky, grafy, diagramy**
  - ✓ **U: Práce s diagramem**
  - ✓ **U: Praktické využívání v TV, přírodovědě**
  - ✓ **U: Zásady práce se daty v tabulkovém procesoru**
  - × EV 3: lidské aktivity a problémy životního prostředí

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

- **M-5-3-01: narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník, kružnici) užívá jednoduché konstrukce**
  - DV : sestrojí trojúhelník, čtverec, obdélník
  - DV: rozumí trojúhelníkové nerovnosti
  - DV: dokáže narýsovat daný trojúhelník
  - ✓ **U: Konstrukce čtverce, obdélníku**
  - ✓ **U: Trojúhelníková nerovnost**
  - ✓ **U: Sestrojení daného trojúhelníku (pravoúhlý, rovnostranný, rovnoramenný)**
  - × OSV 1: Rozvoj schopností poznávání
- **M-5-3-02: sčítá a odčítá graficky úsečky, určí délku lomené čáry, obvod obdélníku sečtením jeho stran**
  - DV: dokáže narýsovat součet, rozdíl, násobek úseček
  - DV: rýsuje a určuje délku lomené čáry
  - DV: dokáže označit přímkou, polopřímkou, úsečkou, určí rozdíly
  - DV: vypočítá obvod obdélníku, čtverce
  - ✓ **U: Grafický součet, rozdíl, násobek úseček**

- ✓ **U: Rýsování přímky, polopřímky, úsečky, lomené čáry**
- ✓ **U: Výpočty obvodů daných mnohoúhelníků**
  - * OSV 1: Rozvoj schopností poznávání
  - * OSV 3: Cvičení sebekontroly, vůle

- **M-5-3-03: sestrojí rovnoběžky a kolmice**
  - DV: narýsuje rovnoběžky v různých polohách v rovině, určí rovnoběžník
  - DV: rýsuje kolmice pomocí kružítka

  - ✓ **U: Rýsování rovnoběžek v různých polohách, rýsování rovnoběžníků**
    - * OSV 3: Cvičení sebekontroly, vůle

- **M-5-3-04: určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu**
  - DV: využije čtvercové sítě k výpočtu obsahu geometrických těles
  - DV: používá jednotky obsahu, vzorce k výpočtu obsahu
  - DV: vysvětlí rozdíl obvod x obsah

  - ✓ **U: Čtvercová síť**
  - ✓ **U: Výpočty obsahu**
  - ✓ **U: Výsledky obvodů x obsahů porovnávání**
    - * OSV 6: Sociální rozvoj komunikace, cvičení pozorování

- **M-5-3-05: rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru**
  - DV: narýsuje čtvercovou síť, vyznačí čtverec, obdélník, určí osu souměrnosti
  - DV: narýsuje osu úhlu

  - ✓ **U: Označení geometrických tvarů v prostoru**
  - ✓ **U: Souřadnice bodů ve čtvercové síti**
  - ✓ **U: Čtvercová síť, rýsování obrazců**
  - ✓ **U: Osa úhlu, úsečky, osově souměrné útvary**
    - * OSV 6: Sociální rozvoj- komunikace, cvičení pozorování

NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

- **M-5-4-01: řeší jednoduché, praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky**
  - DV: dokáže řešit slovní úlohy spojené se všemi matematickými operacemi na úrovni žáka 1. stupně
  - DV: posoudí, kdy mu digitální technologie napomohou při řešení úloh a problémů vycházejících z praktického života a využije je

  - ✓ **U: Řešení zajímavých slovních úloh na úrovni skupinové práce, praktické příklady – obchodování, pošta, banka**
  - ✓ **U: Letopočty, výpočty doby minulé x současné**
  - ✓ **U: Propojení s vlastivědou, přírodovědou**
  - ✓ **U: Magické čtverce – sestavování, řešení**
  - ✓ **U: Odhady**
  - ✓ **U: Objevování a experimentování s digitálními technologiemi při řešení matematických problémů**
    - * OSV 6: Sociální rozvoj- komunikace, cvičení pozorování

Vzdělávací oblast:

Informatika

Vyučovací předmět:

Informatika

Vzdělávací oblast: **Informatika**
Vyučovací předmět: **Informatika**

Charakteristika vzdělávací oblasti:

Vzdělávací oblast Informatika se zaměřuje především na rozvoj inforatického myšlení a na porozumění základním principům digitálních technologií. Je založena na aktivních činnostech, při kterých žáci využívají inforatické postupy a pojmy. Poskytuje prostředky a metody ke zkoumání řešitelnosti problémů i hledání a nalézání jejich optimálních řešení, ke zpracování dat a jejich interpretaci a na základě řešení praktických úkolů i poznatky a zkušenost, kdy je lepší práci přenechat stroji, respektive počítači. Pochopení, jak digitální technologie fungují, přispívá jednak k porozumění zákonitostem digitálního světa, jednak k jejich efektivnímu, bezpečnému a etickému užívání.

Na prvním stupni základního vzdělávání si žáci prostřednictvím her, experimentů, diskusí a dalších aktivit vytvářejí první představy o způsobech, jakými se dají data a informace zaznamenávat, a objevují inforatické aspekty světa kolem nich. Postupně si žáci rozvíjejí schopnost popsat problém, analyzovat ho a hledat jeho řešení. Ve vhodném programovacím prostředí si ověřují algoritmicke postupy. Informatika také společně s ostatními obory pokládá základy uživatelských dovedností. Poznáváním, jak se s digitálními technologiemi pracuje, si žáci vytvářejí základ pro pochopení inforatických konceptů. Součástí je i bezpečné zacházení s technologiemi a osvojování dovedností a návyků, které vedou k prevenci rizikového chování.

V průběhu základního vzdělávání žáci začínají vyvíjet funkční technická řešení problémů. Osvojují si časté testování prototypů a jejich postupné vylepšování jako přirozenou součást designu a vývoje v informačních technologiích. Zvažují a ověřují dopady navrhovaných řešení na jedince, společnost, životní prostředí.

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět inforaticka dává prostor všem žákům porozumět tomu, jak funguje počítač a informační systémy. Zabývá se automatizací, programováním, optimalizací činností, reprezentací dat v počítači, kódováním a modely popisujícími reálnou situaci nebo problém. Dává prostor pro praktické aktivní činnosti a tvořivé učení se objevováním, spoluprací, řešením problémů, projektovou činností. Pomáhá porozumět světu kolem nich, jehož nedílnou součástí digitální technologie jsou.

Hlavní důraz je kladen na rozvíjení žákova inforatického myšlení s jeho složkami abstrakce, algoritmicke a dalšími. Praktickou činností s tvorbou jednotlivých typů dat a s aplikacemi vnímáme jako prostředek k získání zkušeností k tomu, aby žák mohl poznávat, jak počítač funguje, jak reprezentuje data různého typu, jak pracují informační systémy a jaké problémy inforaticka řeší.

Škola je zaměřena na inforaticku a technické směřování rozvoje žáků, proto jsou do výuky zařazeny základy robotiky jako aplikovaná oblast, propojující inforaticku a programování s technikou, umožňují řešit praktické komplexní problémy, podporovat tvořivost a projektovou činností a rozvíjet tak inforatické myšlení.

Škola klade důraz na rozvíjení digitální gramotnosti v ostatních předmětech, k tomu přispívá inforaticka svým specifickým dílem.

Organizační a obsahové vymezení vyučovacího předmětu

Výuka probíhá na noteboocích s myší, buď v PC učebně, nebo v běžné učebně s přenosnými notebooky, s připojením k internetu. Některá témata probíhají bez počítače.

V řadě činností preferujeme práci žáků ve dvojicích u jednoho počítače, aby docházelo k diskusi a spolupraci. Žák nebo dvojice pracuje individuálním tempem.

Výuka je orientována činností, s aktivním žákem, který objevuje, experimentuje, ověřuje své hypotézy, diskutuje, tvoří, řeší problémy, spolupracuje, pracuje projektově, konstruuje své poznání.

Není kladen naprosto žádný důraz na pamětné učení a reprodukci.

Pro výuku jsou zakoupené následující pomůcky:

- robotická stavebnice LEGO WeDo
- robotická stavebnice LEGO Boost
- alternativně - programovatelná deska Micro:bit

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- ✓ systémovému přístupu při analýze situací a jevů světa kolem ně
- ✓ nacházení různých řešení a výběru toho nejvhodnějšího pro danou situaci
- ✓ ke zkušenosti, že týmová práce umocněná technologiemi může vést k lepším výsledkům než samostatná práce
- ✓ porozumění různým přístupům ke kódování informací i různým způsobům jejich organizace
- ✓ rozhodování na základě relevantních dat a jejich korektní interpretace, jeho obhajování pomocí věcných argumentů
- ✓ komunikaci pomocí formálních jazyků, kterým porozumí i stroje
- ✓ standardizování pracovních postupů v situacích, kdy to usnadní práci
- ✓ posuzování technických řešení z pohledu druhých lidí a jejich vyhodnocování v osobních, etických, bezpečnostních, právních, sociálních, ekonomických, environmentálních a kulturních souvislostech

- ✓ nezdolnosti při řešení těžkých problémů, zvládnání nejednoznačnosti a nejistoty a vypořádání se s problémy s otevřeným koncem
- ✓ otevřenosti novým cestám, nástrojům, snaze postupně se zlepšovat

Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka Informatiky přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení:

Učí se vyhledávat a třídit informace, interpretovat je na základě pochopení jejich obsahu a významu. Učí se ovládat základní funkce některých programů, získané poznatky pak aplikuje při řešení praktických problémů v různých předmětech; tím že: žáci vyhledávají informace podle pokynů vyučujícího, dané informace zpracovávají v konkrétních pracích. Učí se dovednostem pracovat s informačními a komunikačními technologiemi, využívá je v ostatních vzdělávacích oblastech. Tištěné i digitální dokumenty používá jako zdroje informací. Umožňuje nalézat spolehlivé aktuální informace z většího množství zdrojů. Informační a komunikační technologie racionalizují práci.

Kompetence k řešení problémů:

Učí se získané poznatky zobecňovat a aplikovat v různých oblastech života. Ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost; tím že: informace vyhodnocuje, zpracovává, při vyhledávání na Internetu používá vhodné cesty.

Kompetence komunikativní:

Umí naslouchat, ptát se, formulovat otázky, vysvětlovat, vést dialog, chápat postoje a záměry účastníků komunikace, reagovat odpovídajícím způsobem, využívá k tomu informační a komunikační prostředky (mail, chat, konference, diskuse), tím, že: umí komentovat výsledky své práce (především při prezentaci). Umí odeslat a přijmout zprávu s přílohou, umí uložit informace z webu a dále je zpracovat. Využívá úsporný a formalizovaný způsob komunikace a prezentace, tím podporuje logicky uspořádané a přesné způsoby vyjadřování. Využívá informační a komunikační technologie ke snazší, rychlejší a spolehlivější výměně informací.

Kompetence sociální a personální:

Spolupracuje a pracuje v pracovní skupině podle svých schopností a na základě poznání nebo přijetí své role, vyjednává a hledá kompromisní řešení, pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce; třídí a zpracovává informace; tím, že: řeší jednoduché pracovní úkoly za pomoci vhodně vybraného programu, promýšlí nejvhodnější pracovní postupy z hlediska očekávaného výsledku a volí odpovídající technologie.

Kompetence občanské:

Učí se rozhodovat zodpovědně podle dané situace, respektuje přesvědčení druhých lidí a učí se zodpovědnosti; tím, že: dodržuje informační etiku.

Kompetence pracovní:

Seznamuje se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, zásady hygieny práce, zásady zdravého pracovního prostředí, tím, že: dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti, adaptuje se na změněné nebo nové podmínky. Učí se využívat získané znalosti a zkušenosti v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje a přípravy na budoucnost.

Kompetence digitální:

Učí se ovládat běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby, umí je využívat je při učení i seznamuje se s možnostmi jejich zapojení do života školy a do společnosti. Umí rozhodnout, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít. Seznamuje se s možnostmi získávání a vyhledávání dat učí se je kriticky posuzovat, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu. Umí vytvořit a upravit digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků. Využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce. Chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání. Předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních. Seznamuje se při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí se etickým jednáním a jeho důvody.

Tematické okruhy průřezových témat zařazené do předmětu

Mediální výchova (MV)

MV 7: Práce v realizačním týmu: redakce školního časopisu

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

OSV 8: Komunikace: cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání, dovednosti pro verbální i neverbální sdělování, specifické komunikační dovednosti

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

VMEGS 1: Evropa a svět nás zajímá: naši sousedé v Evropě, zvyky a tradice národů

Multikulturální výchova (MkV)

MkV 4: Multikulturalita: vstřícný postoj k odlišnostem

Učební plán předmětu Informatika v souladu s učebním plánem školy

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	celkem
hodin	-	-	-	1	1	2

2. období / 4. ročník**Ovládání digitálního zařízení**

Tematický celek RVP Digitální technologie	
Očekávané výstupy RVP Žákyně/žák: <ul style="list-style-type: none"> ● I-5-4-01 najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu ● I-5-4-03 dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi 	Očekávané výstupy ŠVP Žákyně/žák: <ul style="list-style-type: none"> ● pojmenuje jednotlivá digitální zařízení, se kterými pracuje, vysvětlí, k čemu slouží ● vysvětlí, co je program a rozdíly mezi člověkem a počítačem ● edituje digitální text, vytvoří obrázek ● přehraje zvuk či video ● uloží svoji práci do souboru, otevře soubor ● používá krok zpět, zoom ● řeší úkol použitím schránky ● dodržuje pravidla a pokyny při práci s digitálním zařízením
Zdroje A: metodika Základy informatiky pro 1. stupeň ZŠ (https://imysleni.cz/ucebnice/zaklady-informatiky-pro-1-stupen-zs) B: učebnice Informatika pro 1. stupeň základní školy (https://www.albatrosmedia.cz/tituly/12848534/informatika-pro-1-stupen-zakladni-skoly/) C: Jednoduché ovládání počítače (http://home.pf.jcu.cz/jop/) D: Datová Lhota (https://decko.ceskatelevize.cz/datova-lhota/ve-skole)	
Učivo Digitální zařízení Zapnutí/vypnutí zařízení/aplikace Ovládání myši Kreslení čar, vybarvování Používání ovladačů Ovládání aplikací (schránka, krok zpět, zoom) Kreslení bitmapových obrázků Psaní slov na klávesnici Editace textu Ukládání práce do souboru Otevírání souborů Přehrávání zvuku Příkazy a program	Odkaz na učivo ve zdrojích A: Počítač a síť B: kap. 2 C: klikání myši, tahání myši C: kreslení čáry a vybarvování C: ovladače B: kap. 3, 5 B: kap. 3 C: psaní na klávesnici B: kap. 5, C: doplňování a úprava textu B: kap. 3, 5 B: kap. 3, 5 C: přehrávání zvuku D: Hodina „Co je počítačový program“
Výukové metody a formy Diskuse, práce ve skupinách, samostatná práce, praktické činnosti, objevování, experiment, použití videa	

Práce ve sdíleném prostředí

Tematický celek RVP Digitální technologie	
Očekávané výstupy RVP Žákyně/žák: <ul style="list-style-type: none"> ● I-5-4-01 najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu ● I-5-4-02 propojí digitální zařízení, uvede možná rizika, která s takovým propojením souvisejí ● I-5-4-03 dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi	Očekávané výstupy ŠVP Žákyně/žák: <ul style="list-style-type: none"> ● uvede různé příklady využití digitálních technologií v zaměstnání rodičů ● najde a spustí aplikaci, kterou potřebuje k práci ● propojí digitální zařízení a uvede bezpečnostní rizika, která s takovým propojením souvisejí ● pamatuje si a chrání své heslo, přihlásí se ke svému účtu a odhlásí se z něj ● při práci s grafikou a textem přistupuje k datům i na vzdálených počítačích a spouští online aplikace ● rozpozná zvláštní chování počítače a případně přivolá pomoc dospělého
Zdroje A: učebnice Základy informatiky pro 1. stupeň ZŠ (https://imysleni.cz/ucebnice/zaklady-informatiky-pro-1-stupen-zs) B: učebnice Informatika pro 1. stupeň základní školy (https://www.albatrosmedia.cz/tituly/12848534/informatika-pro-1-stupen-zakladni-skoly/) C: Datová Lhota (https://decko.ceskatelevize.cz/datova-lhota/ve-skole)	
Učivo Využití digitálních technologií v různých oborech Ergonomie, ochrana digitálního zařízení a zdraví uživatele Počítačová data, práce se soubory Propojení technologií, internet Úložiště, sdílení dat, cloud, mazání dat, koš Technické problémy a přístupy k jejich řešení	Odkaz na učivo ve zdrojích A: Využití digitálních technologií B: kap. 8 (částečně) C: Hodina „Já a počítačový svět“, B: kap. 6 B: kap. 7, C: Hodina „Já a počítačový svět“ C: Hodina „Kam se schovají data“
Výukové metody a formy Diskuse, práce ve skupinách, samostatná práce, praktické činnosti, objevování, experiment, použití videa	

Základy robotiky se stavebnicí

Tematický celek RVP Algoritmizace a programování	
Očekávané výstupy RVP Žákyně/žák: <ul style="list-style-type: none"> ● I-5-2-01 sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů ● I-5-2-02 popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení ● I-5-2-03 v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy ● I-5-2-04 ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu	Očekávané výstupy ŠVP Žákyně/žák: <ul style="list-style-type: none"> ● sestaví robota podle návodu ● sestaví program pro robota ● oživí robota, otestuje jeho chování ● najde chybu v programu a opraví ji ● upraví program pro příbuznou úlohu ● pomocí programu ovládá světelný výstup a motor ● pomocí programu ovládá senzor ● používá opakování, události ke spouštění programu
Zdroje robotická stavebnice LeGO WeDo 2.0 učebnice Edukační robotika s LEGO WeDo pro 1. stupeň základní školy (https://imysleni.cz/ucebnice/edukacni-robotika-s-lego-wedo-2-0-pro-1-stupen-zakladni-skoly)	
Učivo Sestavení programu a oživení robota Ovládání světelného výstupu Ovládání motoru Opakování příkazů Ovládání klávesnicí – události Ovládání pomocí senzoru	Odkaz na učivo ve zdrojích Aktivita 1 – Jednoduchý robot Aktivita 1 – Jednoduchý robot Aktivita 2 – Ventilátor Aktivita 3 – Kolotoč Aktivita 4 – Nákladní výtah Aktivita 5 – Závora
Výukové metody a formy Práce ve skupině, objevování, experiment, diskuse	

Úvod do kódování a šifrování dat a informací

Tematický celek RVP Data, informace a modelování	
Očekávané výstupy RVP Žákyně/žák: <ul style="list-style-type: none"> ● I-5-1-02 popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji ● I-5-1-03 vyčte informace z daného modelu	Očekávané výstupy ŠVP Žákyně/žák: <ul style="list-style-type: none"> ● sdělí informaci obrázkem ● předá informaci zakódovanou pomocí textu či čísel ● zakóduje/zašifruje a dekoduje/dešifruje text ● zakóduje a dekoduje jednoduchý obrázek pomocí mřížky ● obrázek složí z daných geometrických tvarů či navazujících úseček
Zdroje metodika Základy informatiky pro 1. stupeň ZŠ (https://imysleni.cz/ucebnice/zaklady-informatiky-pro-1-stupen-zs)	
Učivo Piktogramy, emodži Kód Přenos na dálku, šifra Pixel, rastr, rozlišení Tvary, skládání obrazce	Odkaz na učivo ve zdrojích Kódování informace obrázkem Kódování informace textem Kódování informace číslem Kódování a šifrování textu Kódování rastrového obrázku Kódování vektorového obrázku
Výukové metody a formy Diskuse, badatelské aktivity, problémová výuka, samostatná práce ve dvojicích či skupinách	

Úvod do práce s daty

Tematický celek RVP Informační systémy	
Očekávané výstupy RVP Žákyně/žák: <ul style="list-style-type: none"> ● I-5-1-01 uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat ● I-5-3-02 pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data 	Očekávané výstupy ŠVP Žákyně/žák: <ul style="list-style-type: none"> ● pracuje s texty, obrázky a tabulkami v učebních materiálech ● doplní posloupnost prvků ● umístí data správně do tabulky ● doplní prvky v tabulce ● v posloupnosti opakujících se prvků nahradí chybný za správný
Zdroje Práce s daty (https://imysleni.cz/ucebnice/prace-s-daty-pro-5-az-7-tridu-zakladni-skoly)	
Učivo Data, druhy dat Doplňování tabulky a datových řad Kritéria kontroly dat Řazení dat v tabulce Vizualizace dat v grafu	Odkaz na učivo ve zdrojích Víme, co jsou data Evidujeme data Kontrolujeme data Filtrujeme, třídíme a řadíme data Porovnáváme a prezentujeme data
Výukové metody a formy Praktické činnosti, experiment, samostatná práce, práce ve dvojici, diskuse	

Základy programování – příkazy, opakující se vzory

Tematický celek RVP Algoritmizace a programování	
Očekávané výstupy RVP Žákyně/žák: <ul style="list-style-type: none"> ● I-5-2-01 sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů ● I-5-2-02 popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení ● I-5-2-03 v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy ● I-5-2-04 ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu 	Očekávané výstupy ŠVP Žákyně/žák: <ul style="list-style-type: none"> ● v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program pro ovládání postavy ● v programu najde a opraví chyby ● rozpozná opakující se vzory, používá opakování, stanoví, co se bude opakovat a kolikrát ● vytvoří a použije nový blok ● upraví program pro obdobný problém
Zdroje učebnice Základy programování ve Scratch pro 5. ročník základní školy (https://imysleni.cz/ucebnice/zaklady-programovani-ve-scratchi-pro-5-rocnik-zakladni-skoly)	
Učivo Příkazy a jejich spojování Opakování příkazů Pohyb a razítkování Ke stejnému cíli vedou různé algoritmy Vlastní bloky a jejich vytváření Kombinace procedur	Odkaz na učivo ve zdrojích Modul 1 Bádání 1,2 Modul 1 Bádání 2,3 Modul 1 Bádání 2,3 Modul 1 Bádání 3 Modul 1 Bádání 4 Modul 1 Bádání 4
Výukové metody a formy Samostatná práce ve dvojici, praktické činnosti, diskuse, objevování, experiment, problémová výuka	

Úvod do informačních systémů

Tematický celek RVP Informační systémy	
Očekávané výstupy RVP Žákyně/žák: <ul style="list-style-type: none"> ● I-5-3-01 v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi	Očekávané výstupy ŠVP Žákyně/žák: <ul style="list-style-type: none"> ● nalezne ve svém okolí systém a určí jeho prvky ● určí, jak spolu prvky souvisí
Zdroje metodika Základy informatiky pro 1. stupeň ZŠ (https://imysleni.cz/ucebnice/zaklady-informatiky-pro-1-stupen-zs)	
Učivo Systém, struktura, prvky, vztahy	Odkaz na učivo ve zdrojích Systémy kolem nás
Výukové metody a formy Diskuse, badatelské aktivity, samostatná práce, heuristický rozhovor	

Základy programování – vlastní bloky, náhoda

Tematický celek RVP Algoritmizace a programování	
Očekávané výstupy RVP Žákyně/žák: <ul style="list-style-type: none"> ● I-5-2-01 sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů ● I-5-2-02 popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení ● I-5-2-03 v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy ● I-5-2-04 ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu	Očekávané výstupy ŠVP Žákyně/žák: <ul style="list-style-type: none"> ● v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program řídicí chování postavy ● v programu najde a opraví chyby ● rozpozná opakující se vzory, používá opakování, stanoví, co se bude opakovat a kolikrát ● rozpozná, jestli se příkaz umístí dovnitř opakování, před nebo za něj ● vytváří, používá a kombinuje vlastní bloky ● přečte zápis programu a vysvětlí jeho jednotlivé kroky ● rozhodne, jestli a jak lze zapsaný program nebo postup zjednodušit ● cíleně využívá náhodu při volbě vstupních hodnot příkazů
Zdroje učebnice Základy programování ve Scratch pro 5. ročník základní školy (https://imysleni.cz/ucebnice/zaklady-programovani-ve-scratchi-pro-5-rocnik-zakladni-skoly)	
Učivo Kreslení čar Pevný počet opakování Ladění, hledání chyb Vlastní bloky a jejich vytváření Změna vlastností postavy pomocí příkazu Náhodné hodnoty Čtení programů Programovací projekt	Odkaz na učivo ve zdrojích Modul 2 Bádání 1,2 Modul 2 Bádání 2 Modul 2 Bádání 1,2,3 Modul 2 Bádání 2 Modul 2 Bádání 3 Modul 2 Bádání 3 Modul 2 Bádání 3,4 Modul 2 Bádání 4
Výukové metody a formy Samostatná práce ve dvojici, praktické činnosti, diskuse, objevování, experiment, problémová výuka	

Úvod do modelování pomocí grafů a schémat

Tematický celek RVP Data, informace a modelování	
Očekávané výstupy RVP Žákyně/žák: <ul style="list-style-type: none"> ● I-5-1-02 popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji ● I-5-1-03 vyčte informace z daného modelu 	Očekávané výstupy ŠVP Žákyně/žák: <ul style="list-style-type: none"> ● pomocí grafu znázorní vztahy mezi objekty ● pomocí obrázku znázorní jev ● pomocí obrázkových modelů řeší zadané problémy
Zdroje metodika Základy informatiky pro 1. stupeň ZŠ https://imysleni.cz/ucebnice/zaklady-informatiky-pro-1-stupen-zs	
Učivo Graf, hledání cesty Schémata, obrázkové modely Model	Odkaz na učivo ve zdrojích Grafové modely Další grafové modely Řešení problémů pomocí modelů
Výukové metody a formy Diskuse, badatelské aktivity, problémová výuka, práce ve dvojicích či skupinách	

Základy programování – postavy a události

Tematický celek RVP Algoritmizace a programování	
Očekávané výstupy RVP Žákyně/žák: <ul style="list-style-type: none"> ● I-5-2-01 sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů ● I-5-2-02 popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení ● I-5-2-03 v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy ● I-5-2-04 ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu 	Očekávané výstupy ŠVP Žákyně/žák: <ul style="list-style-type: none"> ● v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program pro řízení pohybu a reakcí postav ● v programu najde a opraví chyby ● používá události ke spuštění činnosti postav ● přečte zápis programu a vysvětlí jeho jednotlivé kroky ● upraví program pro obdobný problém ● ovládá více postav pomocí zpráv
Zdroje učebnice Základy programování ve Scratch pro 5. ročník základní školy https://imysleni.cz/ucebnice/zaklady-programovani-ve-scratchi-pro-5-rocnik-zakladni-skoly	
Učivo Ovládání pohybu postav Násobné postavy a souběžné reakce Modifikace programu Animace střídáním obrázků Spouštění pomocí událostí Vysílání zpráv mezi postavami Čtení programů Programovací projekt	Odkaz na učivo ve zdrojích Modul 3 Bádání 1 Modul 3 Bádání 1 Modul 3 Bádání 1 Modul 3 Bádání 1,2 Modul 3 Bádání 2 Modul 3 Bádání 3 Modul 3 Bádání 4 Modul 3 Bádání 4
Výukové metody a formy Samostatná práce ve dvojici, praktické činnosti, diskuse, objevování, experiment, problémová výuka	

Vzdělávací oblast:

Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět:

Prvouka

Vzdělávací oblast: Člověk jeho svět
Vyučovací předmět: Prvouka

Charakteristika vzdělávací oblasti:

Ve vzdělávacím oboru Prvouka je realizován obsah vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět v pěti tematických složkách:

Místo, kde žijeme
Lidé kolem nás
Lidé a čas
Rozmanitost přírody
Člověk a jeho zdraví

Prvouka je komplexně pojatým předmětem s mnoha vazbami k ostatním předmětům. Cílem je rozvoj osobnosti žáka v oblasti vědomostí, dovedností a postojů týkajících se přírody a společnosti. Výchova a vzdělání dětí v tomto předmětu má připravit do života lidi, kteří budou dobře zorientováni ve světě, tj. budou schopni nalézt své místo v rodině, zaměstnání, společenském životě. Budou umět pečovat o své zdraví, využít svůj volný čas a žít stylem, který umožní život i dalším generacím. Tato komplexní oblast vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví, bezpečí a dalších témat.

Při vymezení témat se v žádném případě nejedná o jejich vymezení časové. Časový plán si sestavuje učitel sám, využívá možností projektů, vycházek a exkurzí.

Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti. Poznávají sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamují se vzdálenějšími jevy a se složitějšími ději. Učí se vnímat krásy lidských výtvorů a přírodních jevů, soustředěně je pozorují a přemýšlí o nich. Podmínkou úspěšného vzdělávání v této oblasti je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací.

Propojením této oblasti s reálným životem a s praktickou zkušeností pomáhá žákovi zvládat nové životní situace, upevňovat pracovní a režimové návyky. Na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí chápe organizaci života v rodině, ve škole, obci a ve společnosti. Různé činnosti a úkoly by měly probudit kladný vztah k místu jejich bydliště, postupně rozvíjet vztah k naší zemi. Seznamují se s problémy, které provázejí soužití lidí, celé společnosti nebo jsou problémy globálními. Žáci poznávají, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase.

Poznávají planetu Zemi jako planetu sluneční soustavy, kde vznikl a rozvíjí se život. Poznávají velkou rozmanitost i proměnlivost živé a neživé přírody. Na základě praktického poznávání okolní krajiny a dalších informací se žáci učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat, hodnotit svá pozorování a záznamy, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu, hledat možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody, zlepšení životního prostředí a k trvale udržitelnému rozvoji. Učí se pozorovat krásu lidských výtvorů a přírodních jevů, soustředěně je pozorovat, přemýšlet o nich a chránit je.

Dále poznávají člověka jako živou bytost, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají, jak se člověk vyvíjí a co je pro člověka vhodné či nevhodné. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, i o bezpečném chování v různých životních situacích včetně situací ohrožení. Uvědomují si svoji odpovědnost za své zdraví i za zdraví jiných lidí.

V tematickém okruhu Místo, kde žijeme se žáci učí na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí v něm chápat organizaci života v rodině, ve škole, v obci, ve společnosti. Učí se do tohoto každodenního života vstupovat s vlastní aktivitou a představami, hledat nové i zajímavé věci a bezpečně se v tomto světě pohybovat. Důraz je kladen na dopravní výchovu, praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků (např. v dopravní výchově). Různé činnosti a úkoly by měly přirozeným způsobem probudit v žácích kladný vztah k místu jejich bydliště, postupně rozvíjet jejich národní cítění a vztah k naší zemi.

V tematickém okruhu Lidé kolem nás si žáci postupně osvojují a upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam a podstatu tolerance, pomoci a solidarity mezi lidmi, vzájemné úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen. Poznávají, jak se lidé sdružují, baví, jakou vytvářejí kulturu. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, se světem financí, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost nebo i svět (globální problémy). Celý tematický okruh tak směřuje k prvotním poznatkům a dovednostem budoucího občana demokratického státu.

V tematickém okruhu Lidé a čas se žáci učí orientovat v dějích a v čase. Poznávají, jak a proč se čas měří, jak události postupují v čase a utvářejí historii věcí a dějů. Učí se poznávat, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase. V tematickém okruhu se vychází od neznámějších událostí v rodině, obci a regionu a postupuje se k nejdůležitějším okamžikům v historii naší země. Podstatou tematického okruhu je vyvolat u žáků zájem o minulost, o kulturní bohatství regionu i celé země. Proto je důležité, aby žáci mohli samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z dostupných zdrojů, především pak od členů své rodiny i od lidí v nejbližším okolí, aby mohli společně navštěvovat památky, sbírky regionálních i specializovaných muzeí, veřejnou knihovnu atd.

V tematickém okruhu Rozmanitost přírody žáci poznávají Zemi jako planetu sluneční soustavy, kde vznikl a rozvíjí se

život. Poznávají velkou rozmanitost i proměnlivost živé i neživé přírody naší vlasti. Jsou vedeni k tomu, aby si uvědomili, že Země a život na ní tvoří jeden nedílný celek, ve kterém jsou všechny hlavní děje ve vzájemném souladu a rovnováze, kterou může člověk snadno narušit a velmi obtížně obnovovat. Na základě praktického poznávání okolní krajiny a dalších informací se žáci učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat a hodnotit svá pozorování a záznamy, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu, hledat možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody, zlepšení životního prostředí a k trvale udržitelnému rozvoji.

V tematickém okruhu Člověk a jeho zdraví žáci poznávají především sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají zdraví jako stav bio-psycho-sociální rovnováhy života. Žáci se seznamují s tím, jak se člověk vyvíjí a mění od narození do dospělosti, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy, mezilidských vztahů atd. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci i a poskytování první pomoci a o bezpečném. Osvojují si bezpečné chování a vzájemnou pomoc v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel. Žáci si postupně uvědomují, jakou odpovědnost má každý člověk za své zdraví a bezpečnost i za zdraví jiných lidí. Žáci docházejí k poznání, že zdraví je nejcennější hodnota v životě člověka. Potřebné vědomosti a dovednosti získávají tím, že pozorují názorné pomůcky, sledují konkrétní situace, hrají určené role a řeší modelové situace důležitá hodnota v životě člověka.

Potřebné vědomosti a dovednosti ve vzdělávacím oboru Člověk a jeho svět získávají žáci především tím, že pozorují názorné pomůcky, přírodu a činnosti lidí, hrají určené role, řeší modelové situace atd.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti:

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního rozpočtu
- orientaci ve světě informací a k časovému a místním propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenovávání pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě respektu a společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, k plnění povinností a společných úkolů
- samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci i v méně běžných situacích, k bezpečné komunikaci prostřednictvím elektronických médií, k poznávání a ovlivňování své jedinečnosti (možností a limitů)
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
- poznávání podstaty zdraví i příčin jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení
- poznávání a upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech.

Cíle v oblasti postojů:

- jsem školák
- pozitivní vztah ke vzdělání, ke spolužákům, učitelům a škole jako instituci
- negativní vztah k nežádoucím formám chování, jako je podlost, lež, krádež a násilí
- chci se chovat správně
- pozitivní vztah k přírodě a její ochraně
- staří a postižení lidé, malé děti, těhotné ženy a slabí jedinci si zaslouží ochranu a pozornost.
- chování ve škole je v určitých ohledech odlišné od chování doma nebo venku
- zdraví a rodina má vysokou nenahraditelnou hodnotu.

Cíle v oblasti dovedností a schopností:

- sdělit svoji adresu
- používat prakticky základní formy společenského styku
- připravit si své pracovní místo, plnit své základní školní povinnosti
- zapsat počasí pomocí dohodnutých značek
- umět správně pojmenovat části svého těla včetně intimních částí
- provádět základní úkony osobní hygieny

- pozorovat jevy v přírodě a pozorování jednoduchým způsobem sdělit
- zapojit se do her s ostatními dětmi
- napsat svoji adresu a adresu školy
- orientovat se bezpečně v kalendáři. Přečíst na hodinách čas na hodiny a minuty
- dovést pečovat o pokojové rostliny
- zhotovit jednoduché krmítko a doplňovat ho krmivem
- pohybovat se podle pravidel pro chodce
- v okolí školy a bydliště umět určit hlavní světové strany
- dodržovat dopravní kázeň, připravovat se na roli cyklisty
- třídit odpady
- pozorovat lupou a pořídit jednoduchý nákres pozorování
- podle instrukce provést jednoduchý pokus
- měřit délku a teplotu
- přiložit na ránu náplast a jednoduchý obvaz, změřit si teplotu

Člověk a jeho svět a digitální technologie

Vzdělávací oblast nabízí prostor pro témata týkající se pohybu v online prostředí se zaměřením na téma bezpečí a ochrany vlastní osoby a zdraví. Žáci se v modelových situacích prostřednictvím dramatizace nebo hry učí rozpoznávat a řešit nebezpečné nebo nepříjemné situace, do kterých se v souvislosti s používáním digitálních technologií mohou dostat.

Zapojení digitálních technologií umožňuje žákům názornější porozumění přírodním jevům, které nelze pozorovat v reálných podmínkách, rozšiřuje možnosti provádění a zaznamenání pokusů, slouží k prohlížení rozměrných 3D objektů a k 3D prohlídkám pamětihodností (virtuální prohlídky měst, muzeí).

Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka Prvouky společně s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení:

Učitel vede žáky k zakládání pokusů a tím žák pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti. Učitel nabízí různé zdroje informací a tím vede žáka k vyhledávání a třídění informací z různých zdrojů informací (encyklopedie, přírodovědné knihy a časopisy...). Učitel jasně, stručně, srozumitelně a v souvislostech provádí výklad a tím vede žáka k užívání obecně platných termínů, znaků a symbolů, uvádí věci do souvislostí.

Kompetence k řešení problémů:

Učitel nabízí problémové úkoly, objasňuje více druhů řešení a tím učí žáka řešit problémy, volit vhodné způsoby řešení, užívat při řešení problému empirické a logické postupy, tyto postupy prakticky ověřuje. Učitel společně s žáky vytváří pravidla a kritéria hodnocení a tím umožňuje žákovi sledovat vlastní pokrok při zdolávání problémů.

Kompetence komunikativní:

Učitel nabízí různé texty a záznamy, audio i videotechniku a tím umožňuje žákovi porozumět různým typům textů a záznamů a obrazového materiálu. Učitel poskytuje žákovi informační a komunikační prostředky a technologie a tím vede žáka k efektivnímu využívání těchto prostředků pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem.

Kompetence sociální a personální:

Učitel umožňuje žákům podílet se na vytváření pravidel práce v týmu a tím se žák učí spolupracovat ve skupině a respektovat daná pravidla. Učitel poskytuje žákům prostor pro skupinovou práci a kooperativní učení a tím učí žáky podílet se na příjemné atmosféře v týmu. Učitel je žákům rádcem a tím vede žáka k tomu, že žák umí v případě potřeby poskytnout pomoc nebo o ni požádat; učitel umožňuje žákům klást otázky a tím žák přispívá k diskusi v malé skupině, cítí potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení problémů.

Kompetence občanské:

Učitel uznává možnost volby při rozhodování a tím umožňuje žákovi rozhodovat se podle dané situace, poskytovat účinnou pomoc dle svých možností. Rovněž umožňuje dávat věci, jevy do souvislostí a vede žáky k zodpovědnosti za svá rozhodnutí a tím jej učí chápat základní ekologické souvislosti, znát požadavky na kvalitní životní prostředí a rozhodovat se v zájmu podpory a ochrany zdraví.

Kompetence pracovní:

Učitel poskytuje žákům různé nástroje a pomůcky a tím vede žáka k používání materiálů, nástrojů a vybavení a dodržování vymezených pravidel. Učitel předkládá různá rizika a následky nejen ve vztahu k lidem, ale i k přírodě a tím vede žáka k zodpovědnému přístupu k výsledkům pracovní činnosti i z hlediska ochrany svého zdraví a zdraví druhých, i z hlediska ochrany životního prostředí

Kompetence digitální

Klademe důraz na vytváření společných pravidel chování ve třídě včetně pravidel při práci s technologiemi a na jejich dodržování. Vedeme žáky k dodržování pravidel chování při interakci v digitálním prostředí, k ochraně osobních údajů a k uvědomění si, které údaje je vhodné, a naopak nevhodné o sobě zveřejňovat a proč. Vedeme žáky k respektování autorských práv při využívání obrázků, videí a informací. Vedeme žáky ke zdravému používání online technologií, k uvědomění si zdravotních rizik, která mohou nastat při jejich dlouhodobém používání, a k jejich předcházení, např. zařazováním relaxačních chviliek. Motivujeme žáky ke zkoumání přírody s využitím online aplikací a ke vhodnému využívání digitálních map a navigací. Dáváme žákům prostor k plánování a realizaci pozorování a pokusů s účelným využitím digitálních technologií

Tematické okruhy průřezových témat zařazené do oboru Prvouka

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj

OSV 1 Rozvoj schopností poznání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, řešení problémů

OSV 2 Sebepoznání a sebepojetí: moje tělo, co o sobě vím a co ne, můj vztah ke mně samému, moje vztahy k druhým lidem

OSV 3 Seberegulace a sebeorganizace: organizace vlastního času, plánování učení

OSV 4 Psychohygienu: dobrá organizace času, rozumové zpracování problému, hledání pomoci při potížích

OSV 5 Kreativita: nápady, originalita, tvořivost

Sociální rozvoj

OSV 6 Poznávání lidí: vzájemné poznávání ve třídě

OSV 7 Mezilidské vztahy: chování podporující dobré vztahy, respektování, podpora, pomoc

OSV 8 Komunikace: řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, pravda, lež a předstírání v komunikaci, komunikace v různých situacích

OSV 9 Kooperace a kompetice: rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro kooperaci

Morální rozvoj

OSV 10 Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů

OSV 11 Hodnoty, postoje, praktická etika: vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlnost, pomáhající chování

Výchova demokratického občana (VDO)

VDO 2 Občan, občanská společnost a stát: přijímat odpovědnost za své postoje a činy (zejména v ochraně životního prostředí)

Multikulturní výchova (MkV)

MkV 2 Lidské vztahy: právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci, uplatňování principu slušného chování (základní morální hodnoty)

Environmentální výchova (EV):

EV 1 Ekosystémy: les, pole, vodní zdroje, lidské sídlo, kulturní krajina

EV 2 Základní podmínky života: voda, ovzduší, půda, ochrana biologických druhů, energie, přírodní zdroje,

EV 3 Lidské aktivity a problémy životního prostředí: doprava a životní prostředí, vlivy průmyslu na prostředí, odpady a hospodaření s odpady, ochrana přírody, změny v krajině

Mediální výchova (MV)

MV 1 Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení: hledání rozdílů mezi různými druhy sdělení, chápání podstaty mediálního sdělení

MV 2 Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality: vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti, identifikace společensky významných hodnot

MV 4 Vnímání autora mediálních sdělení: identifikování postojů a názorů autora v mediovaném sdělení, výrazové prostředky

MV 5 Fungování a vliv médií ve společnosti: vliv a role médií v každodenním životě

Učební plán předmětu Prvouka v souladu s učebním plánem školy

Ročník:	1.	2.	3.	4.	5.	celkem
Hodin:	2	2	3	-	-	7

1. období / 1. ročník

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVVO), jichž je dosahováno na konci 1. období:

Očekávaných výstupů předmětu je dosahováno především ve třetím postupném ročníku. Na ně plynule navazují dílčí výstupy vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět v předmětu Přírodověda a Vlastivěda ve čtvrtém ročníku.

Prvouka v 1. ročníku je soustředěna kolem dvou základních témat. V prvním pololetí je to zejména začlenění dítěte do života třídy a školy. Celým rokem prochází pozorování změn v přírodě v různých ročních dobách. Témata prvouky představují velmi často jádro, kolem kterého je koncipován celý školní den.

Na právě aktuální téma navazují další předměty, které ho umožní nahlížet z jiných pohledů. Tento přístup podporuje v dětech návyk komplexního přístupu, udržuje zájem dětí střídáním činností a umožňuje udržet zájem dětí i v předmětech, kde je to jinak těžké.

1. složka: MÍSTO, KDE ŽIJEME

- ČJS-3-1-01 vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí
- ČJS-3-1-02 začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)

2. složka: LIDÉ KOLEM NÁS

- ČJS-3-2-01 rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům
- ČJS-3-2-02 odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností

3. složka: LIDÉ A ČAS

- ČJS-3-3-01 využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- ČJS-3-3-02 pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu
- ČJS-3-3-03 uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost

4. složka: ROZMANITOST PŘÍRODY

- ČJS-3-4-01 pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- ČJS-3-4-02 rozřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě
- ČJS-3-4-03 provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů

5. složka: ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

- ČJS-3-5-01 uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví
- ČJS-3-5-02 rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
- ČJS-3-5-03 chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek
- ČJS-3-5-04 reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

Tematické okruhy ve vzdělávacím oboru Prvouka v 1. ročníku

- **Jsem školák:** moje škola, učitelé, spolužáci, základy společenského styku, moje pracovní místo, moje školní povinnosti
- **Moje rodina:** moje adresa, moje rodina, příbuzenské vztahy, můj volný čas, moje zájmy, čím se baví ostatní
- **Roční doby:** změny v přírodě, počasí, tradice (Vánoce, Velikonoce)
- **Živočichové a rostliny:** v jednotlivých ročních dobách, pozorování přírody, hry dětí
- **Orientace v čase:** (měsíce, dny, celé hodiny)
- **Části lidského těla:** chci znát své tělo a chci o něj pečovat, názvy vnějších částí lidského těla včetně částí intimních, důležitost všech částí lidského těla, odmítání hanlivých (vulgárních) výrazů v souvislosti s lidským tělem, znalost správných názvů částí těla je nezbytná například ve styku s lékařem,
- **Pečujeme o své zdraví:** osobní hygiena, správná výživa, nemoc, úraz, prevence
- **Jsem chodec:** základy dopravní výchovy chodce, bezpečná cesta do školy

Cílové zaměření vzdělávacího oboru v 1. ročníku ZŠ

Vzdělávání v oboru Prvouka v 1. ročníku směřuje v rámci jednotlivých složek k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové spolupráci
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenování pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
- poznávání podstaty zdraví i příčin nemocí, k upevňování preventivního chování

MÍSTO, KDE ŽIJEME

- **ČJS-3-1-01: vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí**
  - DV: zná název školy, jméno učitelky, vychovatelky, ředitele školy
  - DV: rozlišuje jednotlivá povolání vyskytující se ve škole
  - DV: orientuje se v prostředí školy
  - DV: zná cestu do školy a zpět, rozpozná „kritická místa“
  - DV: zná pravidla bezpečné chůze po chodníku, po silnici
  - DV: přechází silnici na bezpečném místě
  - DV: orientuje se ve škole – rozmístění tříd, jídelna, školní družina
  - ✓ **U: Domov – prostředí domova, orientace v místě bydliště, adresa bydliště žáka**
  - ✓ **U: Bezpečná cesta do školy**
  - ✓ **U: Škola – prostředí školy, orientace ve škole, činnosti ve škole**
  - MkV 2: Lidské vztahy: právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci, uplatňování principu slušného chování
  - VDO 2: Občan, občanská společnost a stát: přijímat odpovědnost za své postoje a činy
- **ČJS-3-1-02: začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)**
  - DV: rozlišuje typy domů, bytů
  - DV: rozpozná ekosystémy (les, pole, louka, rybník, řeka) v blízkosti školy a domova
  - DV: uvědomuje si rozdíl mezi silnicí, polní cestou, lesní cestou
  - DV: uplatňuje bezpečné chování na různých typech cest
  - ✓ **U: Obec – její části, významné budovy v obci, poloha v krajině, okolí školy**
  - × VDO 2: Občan, občanská společnost a stát: přijímat odpovědnost za své postoje a činy

LIDÉ KOLEM NÁS

- **ČJS-3-2-01: rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům**
  - DV: rozlišuje vztahy v rodině (rodiče, děti, prarodiče, teta, strýc)
  - DV: vypráví o životě v rodině na základě osobních zkušeností
  - DV: vnímá role v rodině a vztahy mezi jednotlivými členy rodiny
  - DV: uvědomuje si rozdíl mezi právem a povinností v souvislosti s rolami v rodině (rodič – dítě)
  - DV: zprostředkovává ostatním oslavy a tradice v rodině na základě vlastní zkušenosti
  - DV: podílí se na vytváření pravidel soužití
  - DV: vnímá pravidla soužití jako nutnou součást mezilidských vztahů
  - DV: umí si připravit pomůcky podle pokynu učitele
  - DV: učí se rozlišovat nežádoucí formy chování
  - DV: začíná si uvědomovat rozdíly mezi spolužáky (charakter, vlastnosti, dovednosti, schopnosti)
  - DV: tyto rozdíly se snaží respektovat
  - DV: vnímá rozdíl mezi základními lidskými právy a naplňování povinností
  - ✓ **U: Rodina – postavení jedince v rodině, příbuzenské vztahy, rodinné soužití, pomoc v rodině**
  - ✓ **U: Oslavy a zvyky v rodině**
  - ✓ **U: Soužití lidí - komunikace v rodině**
  - ✓ **U: Projevy lásky a citu, pomoc slabým**
  - ✓ **U: Škola – pravidla soužití: vztahy mezi dětmi, vzájemná pomoc a respektování**
  - ✓ **U: Chování lidí : pravidla společenského styku – pozdrav, poděkování právo a spravedlnost – právo na relaxaci, na základní lidské potřeby (pitný režim, toaleta), práva a povinnosti žáků školy**
  - ✓ **U: Povinnosti: v rodině, ve škole**
  - * OSV 7: Mezilidské vztahy: chování podporující dobré vztahy, respektování, podpora, pomoc
  - * OSV 6: Poznávání lidí: vzájemné poznávání ve třídě
  - * OSV 11: Hodnoty, postoje, praktická etika: vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlnost, pomáhající chování

LIDÉ A ČAS

- **ČJS-3-3-01: využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti**
  - DV: orientuje se v čase (rok, měsíc, týden, den, hodina, včera, dnes, zítra)
  - DV: sestavuje svůj režim dne s ohledem na povinnosti i práva
  - DV: vyjmenuje dny v týdnu
  - DV: orientuje se v souvislostech (dnes pondělí, včera neděle) minulosti, přítomnosti a budoucnosti)
  - ✓ **U: Orientace v čase a časový řád – určování času, režim dne, kalendář, roční období**
  - * OSV 3: Seberegulace a sebeorganizace: organizace vlastního času, plánování učení
  - * OSV 4: Psychohygienu: dobrá organizace času, rozumové zpracování problému, hledání pomoci při potížích

ROZMANITOST PŘÍRODY

- **ČJS-3-4-01: pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích**
  - DV: zná roční období a umí pojmenovat jejich základní charakteristické rysy (např. s volným časem dítěte, s proměnami přírody)

- DV: rozlišuje skupenství vody na základě vlastního pozorování
  - DV: přiřadí do ročních období významné oslavy a tradice (Vánoce, Velikonoce)
  - DV: uvědomuje si tradiční význam svátků
- ✓ **U: Orientace v čase – roční období, kalendář, významné dny a svátky**
- * EV 2: Základní podmínky života: voda, ovzduší, půda, ochrana biologických druhů, energie, přírodní zdroje
- **ČJS-3-4-02: roztrídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě**
- DV: pozná listnaté, jehličnaté stromy a ovocné stromy
  - DV: rozlišuje strom, keř a bylinu
  - DV: zná základní části stromu a byliny
  - DV: podle viditelných znaků rozlišuje ovoce a zeleninu
  - DV: uvědomuje si jejich význam v přírodě i význam pro člověka
  - DV: zná domácí i volně žijící zvířata
  - DV: pojmenuje mláďata domácích zvířat
- ✓ **U: Rostliny a živočichové**
- ✓ **U: Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody: ochrana rostlin a živočichů**
- * EV 4: Vztah člověka k prostředí: naše obec, náš životní styl, prostředí a zdraví
- **ČJS-3-4-03: provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změní základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů**
- DV: provádí jednoduchá pozorování změn v přírodě v souvislosti s ročními obdobími
  - DV: změny zapisuje pomocí jednoduchých značek
- ✓ **U: Jednoduché pokusy a pozorování**

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

- **ČJS-3-5-01: uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví**
- DV: pojmenuje základní části lidského těla
  - DV: uplatňuje správný pitný režim
  - DV: sestavuje správný denní režim i s ohledem na pohybové aktivity
  - DV: zná zásady správné životosprávy
  - DV: dodržuje správné hygienické návyky (mytí rukou, celková osobní hygiena, čisté zuby)
  - rozliší nemoc a úraz, pozná projevy běžné nemoci (nachlazení, rýma, angína)
  - DV: ví, jak se zachová při drobném poranění (přivolání dospělého, poskytnutí základního ošetření)
  - DV: zná zásady správného chování u lékaře (i zubního)
- ✓ **U: Lidské tělo – životní potřeby a projevy**
- ✓ **U: Péče o zdraví – nemoc, drobná poranění a úrazy, první pomoc**
- * OSV 2: Sebepoznání a sebepojetí: moje tělo, co o sobě vím a co ne, můj vztah ke mně samému, moje vztahy k druhým lidem
  - * OSV 4: Psychohygiena: dobrá organizace času, rozumové zpracování problému, hledání pomoci při potížích
- **ČJS-3-5-02: rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných**

- DV: zná zásady bezpečného chování ve skupině a uvědomuje si následky svého chování
- DV: snaží se předcházet úrazům a poraněním sebe i druhých

✓ **U: Osobní bezpečí – krizové situace (šikana, týrání)**

- * OSV 2: Sebepoznání a sebepojetí: moje tělo, co o sobě vím a co ne, můj vztah ke mně samému, moje vztahy k druhým lidem

○ **ČJS-3-5-03: chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné ; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek**

- DV: ví, jak se chovat při setkání s neznámými osobami
- DV: upozorní na podezřelé chování jedince dospělé osobu (rodič, učitel, vychovatelka)
- DV: vyhýbá se osamělým místům, kde by byl vystaven nebezpečí

✓ **U: Osobní bezpečí; krizové situace**

✓ **U: Telefonní čísla 150, 155, 158, 112**

○ **ČJS-3-5-04: reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech**

- DV: ví, jak se chovat při mimořádné události
- DV: upozorní na mimořádnou událost (požár, dopravní nehoda...)
- DV: řídí se pokyny vyučujícího při mimořádné události

✓ **U: Mimořádné události**

1. období / 2. ročník

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVVO), jichž je dosahováno na konci 1. období:

Očekávaných výstupů předmětu je dosahováno především ve třetím postupném ročníku. Na ně plynule navazují dílčí výstupy vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět v předmětu Přírodověda a Vlastivěda ve čtvrtém ročníku.

Pojetí prvouky v druhém ročníku se v zásadě neliší od ročníku prvního. Pro děti je zajímavé, umožníme-li jim využít nabyté dovednosti čtení a psaní. Nalezneme-li vhodnou spojitost mezi tématem, kterému se chceme věnovat v prvouce, zpestříme tak významně vyučování jazykové složky i prvouky samotné. Úspěch je většinou věcí vhodné motivace dětí, kterou lze právě v prvouce nalézt velmi často.

1. složka: MÍSTO, KDE ŽIJEME

- ČJS-3-1-01 vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí
- ČJS-3-1-02 začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)

2. složka: LIDÉ KOLEM NÁS

- ČJS-3-2-01 rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům
- ČJS-3-2-02 odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností

3. složka: LIDÉ A ČAS

- ČJS-3-3-01 využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- ČJS-3-3-02 pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu
- ČJS-3-3-03 uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost

4. složka: ROZMANITOST PŘÍRODY

- ČJS-3-4-01 pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- ČJS-3-4-02 roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě
- ČJS-3-4-03 provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů

5. složka: ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

- ČJS-3-5-01 uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví
- ČJS-3-5-02 rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
- ČJS-3-5-03 chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek
- ČJS-3-5-04 reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

Tematické okruhy ve vzdělávacím oboru Prvouka ve 2. ročníku

- Žiji mezi lidmi: základy slušného chování v rodině a společnosti, ohleduplnost, kamarádství, správné stolování, datum narození, adresa školy
- Náš rok: orientace v čase - kalendářní a školní rok, týdny, dny, hodiny a minuty, denní režim dětí, práce a odpočinek, minulost, současnost, budoucnost, úcta k tradicím a památkám
- Příroda kolem nás: ochrana přírody, domácí zvířata a jejich mláďata, pokojové rostliny, zelenina, ovoce

- (ovocné stromy), pomoc živočichům v přírodě v nepříznivých situacích
- Člověk a jeho smysly: péče o sluch a zrak
- Pečujeme o zdraví: prevence nemocí a úrazů, zdravý životní styl, vliv pohybu na zdraví, poučení o škodlivosti kouření, základy duševní hygieny
- Technika a práce lidí: povolání rodičů, úcta k práci a jejím výsledkům, hry a hračky dříve a nyní
- Dopravní výchova: prohlubování dopravních návyků chodce, dítě v dopravních prostředcích

Cílové zaměření vzdělávacího oboru ve 2. ročníku ZŠ

Vzdělávání v oboru Prvouka ve 2. ročníku směřuje v rámci jednotlivých složek k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové spolupráci
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenování pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
- poznávání podstaty zdraví i příčin nemocí, k upevňování preventivního chování

MÍSTO, KDE ŽIJEME

- **ČJS-3-1-01: vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí**
  - DV: popíše svoji cestu do školy
  - DV: rozezná základní dopravní značky, přechází na přechodu pro chodce, zná semafor
  - DV: zná běžné dopravní prostředky včetně hromadných
  - DV: ví, kde je zastávka místního hromadného dopravního prostředku a jak se na ní chovat
  - ✓ **U: Domov: prostředí domova, orientace v místě bydliště, adresa bydliště žáka**
  - ✓ **U: Bezpečná cesta do školy**
  - * MkV 2: Lidské vztahy: právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci, uplatňování principu slušného chování (základní morální hodnoty)
  - * VDO 2: Občan, občanská společnost a stát: přijímat odpovědnost za své postoje a činy (zejména v ochraně životního prostředí)
- **ČJS-3-1-02: začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)**
  - DV: popíše svůj domov (byt, dům)
  - DV: vyjmenuje jednotlivé místnosti svého domova a jeho vybavení
  - DV: nakreslí jednoduchý plán svého domova
  - DV: jednoduše vysvětlí rozdíl mezi vesnicí a městem
  - DV: pozná významné budovy v obci a jejich značení
  - ✓ **U: Domov: prostředí domova, panelový dům, nájemní dům, byt, vesnice, město**
  - ✓ **U: Obec: úřady, policie, hasiči, nemocnice, pošta, nádraží, kulturní zařízení, jiné dominanty města**
  - * VDO 2: Občan, občanská společnost a stát: přijímat odpovědnost za své postoje a činy (zejména v ochraně životního prostředí)

LIDÉ KOLEM NÁS

- **ČJS-3-2-01: rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům**
  - DV: zná role rodinných příslušníků

- DV: orientuje se v širších rodinných vztazích (sestřenice, teta, strýc)
  - DV: hovoří o významných událostech v rodině (oslavy, výročí)
  - DV: vyjmenuje povolání členů rodiny
  - DV: zná běžné domácí práce, přiměřeně se některých účastní
  - DV: rozliší pojem „známý rodiny“ na základě důvěry a míry přátelství
  - DV: nejen barva vlasů liší lidi navzájem
  - DV: uvědomuje si odlišnosti v nářečí i cizím jazyku
  - DV: vnímá povahové vlastnosti jako další prvek odlišností
  - DV: uvědomuje si odlišnosti podle různých zájmů a koníčků
  - DV: vypráví o svých koníčcích a zálibách
- ✓ **U: Rodina: známí a noví lidé – odstupňování známosti podle důvěry a přátelství (pomoci)**
  - ✓ **U: Známí a noví lidé podle společných zájmů**
  - ✓ **U: Jak se seznamujeme: na co musíme být opatrní**
  - ✓ **U: Práce, zaměstnání, řemesla, nezaměstnanost, odpočinek, zábava**
  - ✓ **U: Využití volného času: cestování, sport, kultura, hry**
  - ✓ **U: Podobní a odlišní lidé – barva pleti, místní původ, povahové vlastnosti, jazyk a nářečí**
  - ✓ **U: Volný čas**
- * OSV 6: Poznávání lidí: vzájemné poznávání ve třídě
  - * OSV 7: Mezilidské vztahy: chování podporující dobré vztahy, respektování, podpora, pomoc
  - * OSV 11: Hodnoty, postoje, praktická etika: vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlnost, pomáhající chování

LIDÉ A ČAS

- **ČJS-3-3-01: využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti**
  - DV: rozlišuje jednotlivé části dne (svítání, ráno, dopoledne...)
  - DV: určuje celé hodiny, půlhodiny, čtvrt hodiny
  - DV: vyjmenuje měsíce kalendářního roku a přiřadí k nim volnočasové aktivity
  - DV: vyjmenuje měsíce školního roku a přiřadí k nim důležité mezníky (začátek a konec roku, pololetí)
  - DV: přiřadí členy rodiny k časovým pojmům
  - DV: znázorní jednoduchý rodokmen – strom života rodiny
  - ✓ **U: Orientace v čase: hodiny nástěnné, sluneční, přesýpací (historické hledisko)**
  - ✓ **U: Budík, hodiny náramkové, věžní**
  - ✓ **U: Kalendář: stolní, trhací, záznamník, diář**
  - ✓ **U: Minulost a současnost: dříve, dávno, nedávno, včera, předevčírem, zítra, pozítří**
  - ✓ **U: Rodokmen**
  - * OSV 3: Seberegulace a sebeorganizace: organizace vlastního času, plánování učení
  - * OSV 4: Psychohygiéna: dobrá organizace času, rozumové zpracování problému, hledání pomoci při potížích

ROZMANITOST PŘÍRODY

- **ČJS-3-4-01: pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích**
  - DV: pozoruje přírodu v ročních obdobích
  - DV: svá pozorování zapíše domluvenými značkami
  - DV: pozoruje změny i na živočiších (zimní a letní srst)
  - DV: ptáci stěhovaví a přezimující
  - DV: stromy opadavé a neopadavé
  - DV: dokáže jednoduše definovat pojmy - savec, pták, hmyz
  - ✓ **U: Proměny přírody**
  - ✓ **U: Živočiškové ve volné přírodě: srst, přezimování, stavba těla ptáků, savců (čtyřnohá zvířata)**
  - ✓ **U: Ptáci a jejich hnízda, péče o ptáky v zimě**

- * EV 2: Základní podmínky života: voda, ovzduší, půda, ochrana biologických druhů, energie, přírodní zdroje,

○ **ČJS-3-4-02: rozřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě**

- DV: zná pojmy – zelenina, ovoce, zemědělské plodiny
- DV: rozlišuje druhy zeleniny – košťálová, kořenová, listová, cibulová, listová
- DV: rozlišuje druhy ovoce – malvice, peckovice, bobule
- DV: zná stavbu těla rostlin – kořen, stonek, list, květ, plod,
- DV: přiřadí pojmy – dužnina, jádřinec, pecka, semeno, slupka
- DV: přiřadí k ovocnému stromu ovoce
- DV: zná význam ovoce a zeleniny v jídelníčku člověka
- DV: ví, které zemědělské plodiny se vyskytují v regionu
- DV: ví proč a jak jsou užitečné včely
- DV: zná význam pokojových rostlin – okrasné a užitkové
- DV: jednoduchým způsobem se o pokojové rostliny stará (zalévání, kypření, otírání prachu)
- DV: pokojové rostliny kvetoucí a nekvetoucí
- DV: zná zvířata, která můžeme chovat v bytě
- DV: popíše, jak se o zvířata v zajištění staráme
- DV: zná kvetoucí rostliny na louce (léčivé byliny)
- DV: vyjmenuje hmyz vyskytující se na louce
- DV: vyjmenuje polní plodiny – obilí, zná jejich význam
- DV: rozlišuje práce na poli – setí, sklizeň, plevel, výrobky
- DV: ví, co dává les člověku
- DV: pozná stromy jehličnaté a listnaté
- DV: ví, jak se v lese chováme a jak jej chráníme
- DV: zná ptáky a zvířata žijící v lese
- DV: podle atlasu hub pojmenuje alespoň tři jedlé a tři jedovaté houby
- DV: vysvětlí, co můžeme vyčíst z pařezu
- DV: pozná sever v přírodě podle mechu na stromech a podle mravenišť
- DV: vyjmenuje ryby žijící v rybníku nebo v řece
- DV: zná další živočichy žijící u vody a ve vodě
- DV: vysvětlí, co je nebezpečím pro čistotu rybníků a řek

- ✓ **U: Zelenina a ovoce: – jejich druhy a význam pro člověka**
- ✓ **U: Zemědělské plodiny**
- ✓ **U: Pokojové rostliny**
- ✓ **U: Domácí mazlíčci**
- ✓ **U: Péče o zvířata v zajištění – podmínky života**
- ✓ **U: Chráněné rostliny**
- ✓ **U: Chránění živočichové**
- ✓ **U: Ekosystém – louka**
- ✓ **U: Ekosystém – pole**
- ✓ **U: Ekosystém – les**
- ✓ **U: Ochrana životního prostředí – les**
- ✓ **U: Péče o své zdraví**
- ✓ **U: První pomoc při otravě**
- ✓ **U: Ekosystém – rybník, řeka**

- * EV 3: Lidské aktivity a problémy životního prostředí: doprava a životní prostředí, vlivy průmyslu na prostředí, odpady a hospodaření s odpady, ochrana přírody, změny v krajině
- * EV 4: Vztah člověka k prostředí: naše obec, náš životní styl, prostředí a zdraví
- * EV 1: Ekosystémy: les, pole, vodní zdroje, lidské sídlo, kulturní krajina
- * EV 3: Lidské aktivity a problémy životního prostředí: doprava a životní prostředí, vlivy průmyslu na prostředí, odpady a hospodaření s odpady, ochrana přírody, změny v krajině
- * EV 4: Vztah člověka k prostředí: naše obec, náš životní styl, prostředí a zdraví
- * EV 1: Ekosystémy: vodní zdroje, lidské sídlo, kulturní krajina

○ **ČJS-3-4-03: provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů**

- DV: pozoruje a zapisuje růst rostlin ze semena (hrách, pažitka)

- DV: jednoduchým způsobem zjišťuje čistotu vody v přírodě
  - DV: pozoruje přeměnu vody v páru
  - DV: pozoruje přeměnu páry na vodu
  - DV: pozoruje a zapisuje změnu vnitřní i venkovní teploty v závislosti na ročním období
  - DV: změří čas, vzdálenost a teplotu s využitím digitálních technologií
- ✓ **U: Semeno – rostlina**
  - ✓ **U: Koloběh vody v přírodě**
  - ✓ **U: Ochrana životního prostředí – voda**
  - ✓ **U: Teplota vody**
  - ✓ **U: Teplota vzduchu**
  - ✓ **U: Herbář**
- * OSV 10: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů
  - * OSV 9: Kooperace a kompetice: rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro kooperaci

ČLOVĚK A JEHO ZRAVÍ

- **ČJS-3-5-01: uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví**
  - DV: popíše své hygienické návyky během dne
  - DV: rozezná a umí použít mycí prostředky, čistící prostředky, prací prostředky
  - DV: umí vysvětlit, proč je nezbytné udržovat pracovní místo a dům v pořádku a čistotě
  - DV: rozlišuje části trupu, hlavy, horní a dolní končetiny
  - DV: zná pět smyslů a ví, jak je chráníme
  - DV: seznámí se se základními vnitřními orgány člověka – mozek, plíce, srdce, žaludek
  - DV: porovnává funkci vnitřních orgánů se životem rostlin a zvířat
  - ✓ **U: Lidské tělo – vnitřní orgány**
  - ✓ **U: Hygiena a čistota**
  - ✓ **U: Pořádek a čistota**
  - ✓ **U: Péče o zdraví**
  - * OSV 2: Sebepoznání a sebepojetí: moje tělo, co o sobě vím a co ne, můj vztah ke mně samému, moje vztahy k druhým lidem
  - * OSV 4: Psychohygiena: dobrá organizace času, rozumové zpracování problému, hledání pomoci při potížích
  - * OSV 1: Rozvoj schopností poznání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, řešení problémů
- **ČJS-3-5-02: rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných**
  - DV: ví, co je úraz (jak vzniká)
  - DV: ví, jak přivolat pomoc
  - DV: zná základní vybavení lékárničky, ví, kdo je školní zdravotník
  - DV: respektováním pravidel chování předchází případným úrazům
  - DV: zná některé dětské nemoci (nakažlivé) a ví, jak neohrožovat druhé
  - ✓ **U: Péče o zdraví**
  - ✓ **U: Důležitá telefonní čísla: 150, 155, 158, 156, 112**
  - ✓ **U: Pravidla chování**
  - ✓ **U: Dětské nemoci**
  - * OSV 2: Sebepoznání a sebepojetí: moje tělo, co o sobě vím a co ne, můj vztah ke mně samému, moje vztahy k druhým lidem
- **ČJS-3-5-03: chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu**

nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek

- DV: učí se komunikovat s cizími lidmi bez ostychu, ale obezřetně
- DV: ví, komu se může svěřit s nepříjemným pocitem při komunikaci s neznámým člověkem
- DV: požádá o pomoc pro svého kamaráda
- DV: vnímá rozdíl mezi hrou, šikanou a násilím
- DV: je schopen odsoudit brutalitu a násilí v médiích (akční filmy)

- ✓ **U: Osobní bezpečí: rizikové prostředí**
- ✓ **U: Osobní bezpečí: služby odborné pomoci**
- ✓ **U: Brutalita a násilí v médiích**

- * OSV 8: Komunikace: řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, pravda, lež a předstírání v komunikaci, komunikace v různých situacích
- * MV 2: Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality: vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti, identifikace společensky významných hodnot

○ **ČJS-3-5-04: reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech**

- DV: naslouchá a respektuje pokyny dospělých
- DV: zachová klid při vyhlášení poplachu a dále jedná podle pokynů

- ✓ **U: Situace hromadného ohrožení**
- ✓ **U: Mimořádné události**

- * OSV 7: Mezilidské vztahy: chování podporující dobré vztahy, respektování, podpora, pomoc

1. období / 3. ročník

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVVO), jichž je dosahováno na konci 1. období:

Očekávaných výstupů předmětu je dosahováno především ve třetím postupném ročníku. Na ně plynule navazují dílčí výstupy vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět v předmětu Přírodověda a Vlastivěda ve čtvrtém ročníku.

Třetí ročník uzavírá první etapu výchovy a vzdělávání dětí zaměřenou na oblast přírody a společnosti. Základním zdrojem informací je stále bezprostřední dětská zkušenost, konkrétní věci a jevy v přírodě a společnosti. Na základě této konkrétní zkušenosti dochází již k prvním zobecněním a vytváření základů budoucích postojů mladého člověka. Nic není hotovo, jsou jen připraveny základy další výchovy a vzdělávání.

1. složka: MÍSTO, KDE ŽIJEME

- ČJS-3-1-01 vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí
- ČJS-3-1-02 začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)

2. složka: LIDÉ KOLEM NÁS

- ČJS-3-2-01 rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům
- ČJS-3-2-02 odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností

3. složka: LIDÉ A ČAS

- ČJS-3-3-01 využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- ČJS-3-3-02 pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu
- ČJS-3-3-03 uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost

4. složka: ROZMANITOST PŘÍRODY

- ČJS-3-4-01 pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- ČJS-3-4-02 roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě
- ČJS-3-4-03 provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů

5. složka: ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

- ČJS-3-5-01 uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví
- ČJS-3-5-02 rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
- ČJS-3-5-03 chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek
- ČJS-3-5-04 reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

Tematické okruhy ve vzdělávacím oboru Prvouka ve 3. ročníku

- Místo, kde žiji – okolí školy, okolí bydliště, orientace v místní krajině, hlavní světové strany,
- Minulost naší obce (města), lidé a jejich práce, volný čas, služby, kultura, sport, školství, náboženství
- Neživá příroda – základní vlastnosti látek a změny látek (hmotnost, teplota, objem), koloběh vody v přírodě, půda a její součásti, význam, nezbytné podmínky života
- Živá příroda – rostliny kvetoucí a nekvetoucí, části rostlin, hospodářské a léčivé rostliny, rostliny v okolí školy

- Živočiškové – rozmanitost, stavba těla vybraných druhů, hospodářské a domácí zvířata
- Člověk – správné držení těla, správné pracovní polohy při běžných činnostech ve škole i doma, volba oblečení a správné obuvi, péče o zdraví, otužování
- Ochrana přírody a životního prostředí – ochrana živočichů a rostlin, přírodního prostředí, životní prostředí člověka a jeho ochrana
- Dopravní výchova – dopravní kázeň, cestování dopravními prostředky, dokončení výchovy chodce

Cílové zaměření vzdělávacího oboru ve 3. ročníku ZŠ

Vzdělávání v oboru Prvouka ve 3. ročníku směřuje v rámci jednotlivých složek k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové spolupráci
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenování pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
- poznávání podstaty zdraví i příčin nemocí, k upevňování preventivního chování

MÍSTO, KDE ŽIJEME

- **ČJS-3-1-01: vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí**
  - DV: ví, kdy a kde se narodil, kde prožil své dětství
  - DV: řekne a napíše celou svoji adresu
  - DV: pojmenuje jednotlivé místnosti bytu a jejich vybavení
  - DV: nakreslí jednoduchý plán bytu
  - DV: popíše a do plánu obce zakreslí cestu z místa bydliště do školy
  - DV: do plánu vyznačí i polohu významných budov
  - DV: řekne a zakreslí nebezpečná místa
  - DV: vyjmenuje dopravní značky z okolí bydliště a školy
  - ✓ **U: Domov: prostředí domova, orientace v místě bydliště, adresa bydliště žáka**
  - ✓ **U: Bezpečná cesta do školy**
  - * VDO 2: Občan, občanská společnost a stát: přijímat odpovědnost za své chování
- **ČJS-3-1-02: začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí**
  - DV: vypráví zajímavosti z historie své obce
  - DV: vyjmenuje významné historické památky své obce
  - DV: mapuje okolí školy a bydliště
  - DV: nakreslí jednoduchý orientační plán
  - DV: orientuje se ve dalších částech obce, zná směr cesty
  - DV: zná nejbližší okolní obce, vyhledává je na regionální mapě
  - DV: pracuje s regionální mapou, dává do souvislostí vyčtené údaje – řeky, silnice, obce, popíše podle mapy cestu do krajského města
  - ✓ **U: Obec: Minulost, a současnost obce, rozdíly mezi městem a vesnicí, mapa**
  - * MV1: Hledání rozdílů mezi různými sděleními
  - * OSV5: Nápady, originalita, tvořivost

LIDÉ KOLEM NÁS

- **ČJS-3-2-01: rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům**
  - DV: vypráví, při jakých příležitostech se setkává širší rodina
  - DV: pojmenuje příbuzenské vztahy v rodině s určením otcovy a matčiny strany
  - DV: hovoří o pravidlech chování v rodině, pojmenuje svoji pravidelnou účast na chodu domácnosti

  - ✓ **U: Rodina: příbuzenské vztahy oslavy, tradice**
  - ✓ **U: Role v rodině, pravidla chování a soužití v rodině**

  - × OSV 7: Mezilidské vztahy: chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc
  - × MkV 2: Právo všech lidí žít společně

- **ČJS-3-2-02: odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností**
  - DV: zná povolání svých rodičů i blízkých příbuzných a dokáže jednoduše popsat, co se dělá v daném povolání
  - DV: vyvozuje potřebu i význam povolání (pro rodinu, společnost, kolektiv)
  - DV: uvědomuje si rozdíl mezi psychickou a fyzickou prací

  - ✓ **U: Povolání, práce, řemesla**
  - ✓ **U: Fyzická a psychická práce**
  - ✓ **U: Relaxace – volný čas**

  - × VDO 2: Přijímat odpovědnost za svůj život

LIDÉ A ČAS

- **ČJS-3-3-01: využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti**
  - DV: pro orientaci v čase běžně používá kalendář
  - DV: v kalendáři s jistotou vyhledá datum svého narození i blízké rodiny
  - popíše různá měřidla času
  - ví, kde získá informace o životě v dávných dobách

  - ✓ **U: Orientace v čase: časový řád**

  - × OSV 3: organizace vlastního času
  - × OSV 4: dobrá organizace času

- **ČJS-3-3-02: pojmenuje některé rodáky, kulturní a historické památky, významné události regionu**
  - DV: pojmenuje významné rodáky a přiřadí k nim danou činnost
  - DV: sestavuje „encyklopedii“ významných osobností – sportovní a kulturní

  - ✓ **U: Jak žili lidé dříve**
  - ✓ **U: Významné osobnosti současnosti i nedávné minulosti**

- **ČJS-3-3-03: uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost**
  - DV: orientuje se ve vlastní rodině, zná zásady rodinného soužití
  - DV: mluví o lidské společnosti
  - DV: porovnává minulost a současnost

- ✓ U: Rodina
- ✓ U: Lidská společnost
- ✓ U: Minulost a současnost, zvyky a tradice

ROZMANITOST PŘÍRODY

- **ČJS-3-4-01: pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích**
  - DV: na základě vlastního pozorování ví, v jaké podobě se v přírodě nachází voda a jak mění svoji podobu
  - DV: popíše a jednoduše zakreslí koloběh vody v přírodě
  - DV: vyjmenuje základní podmínky života na Zemi
  - DV: ví, jaký význam má Slunce pro život na Zemi
  - DV: pozoruje a zaznamenává délku a intenzitu světla v ročních obdobích
  - DV: ví, při jaké teplotě voda mění své skupenství
  - DV: uvědomuje si důležitost vzduchu pro život a co je zdrojem kyslíku
  - DV: uvědomuje si vztah lidí k životnímu prostředí: čistota vody, vzduchu
  - DV: navrhuje opatření ke zvýšení čistoty ovzduší a vody
  - DV: rozlišuje správné a špatné v chování lidí k přírodě

  - ✓ U: Neživá příroda: podmínky života na Zemi
  - ✓ U: Slunce – Země
  - ✓ U: Světlo, teplo
  - ✓ U: Teplota
  - ✓ U: Vzduch
  - ✓ U: Čistota životního prostředí
  - ✓ U: Ochrana životního prostředí

  - × EV 2: voda, ovzduší, energetické zdroje
  - × EV 2: vliv průmyslu na životní prostředí, ochrana životního prostředí

- **ČJS-3-4-02: rozřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě**
  - DV: rozlišuje užitkové přírodniny
  - DV: jednoduchým způsobem vysvětlí rozdíl mezi přírodninou a surovinou
  - DV: ví, z jakých přírodnin se získávají suroviny: dřevo, vlna, mléko, kůže
  - DV: vysvětluje rozdíl mezi živou a neživou přírodou
  - DV: pozoruje a popisuje, jakým způsobem probíhá výživa rostlin
  - DV: zná v okolí obce chráněné přírodní druhy a uvědomuje si správné chování
  - DV: uvádí příklady a porovnává kvetoucí a nekvetoucí rostliny
  - DV: jednoduchým způsobem popíše rozdíl mezi rostlinami dřevnatými a dužnatými
  - DV: vyvozuje a popisuje odlišnosti hub od rostlin

  - ✓ U: Živá a neživá příroda
  - ✓ U: Výživa rostlin
  - ✓ U: Chráněné rostliny a živočichové
  - ✓ U: Kvetoucí a nekvetoucí rostliny
  - ✓ U: Dřeviny – stromy a keře
  - ✓ U: Bylina
  - ✓ U: Houby

  - × EV 3: Ochrana přírody

- **ČJS-3-4-03: provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů**
  - DV: pozoruje, kdy se mění skupenství vody, měření zapisuje
  - DV: pozoruje a zapisuje koloběh vody v přírodě
  - DV: pozoruje a zapisuje intenzitu slunečního světla
  - DV: voda, důležitá součást života – provádí jednoduchá pozorování
  - DV: provádí jednoduchá měření: délka, hmotnost, objem, teplota

- DV: naplňuje pokus, s využitím digitálnych technológií jej provede
  - DV: zaznamená výsledky pokusu s využitím digitálnych technológií
  - DV: podílí se na vytvoření společných pravidel chování ve třídě včetně pravidel při práci s počítačem, tabletem, interaktivní tabulí, mobilním telefonem apod. a pravidla dodržuje
  - DV: naplňuje pokus, s využitím digitálnych technológií jej provede
- ✓ **U: Pracovní nástroje a jejich využívání**
  - ✓ **U: Veličiny: délka, hmotnost, objem, teplota**
  - ✓ **U: látky a jejich vlastnosti – měření veličin s využitím digitálnych technológií (např. digitální lupy)**
  - ✓ **U: plánování a záznam jednoduchých pokusů**
  - ✓ **U: péče o zdraví – pravidla při práci s digitálními technologiemi**
- * OSV 10: Řešení učebních problémů
  - * OSV 11: Odpovědnost, spolehlivost

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

- **ČJS-3-5-01: uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví**
  - DV: vysvětlí rozdílnosti člověka od ostatních savců
  - DV: vnímá rozdíly mezi pohlavím
  - DV: učí se respektovat odlišné pohlaví
  - DV: uvědomuje si, co je důležité pro zdravý způsob života a co našemu tělu škodí
  - DV: vyjmenuje zásady zdravého způsobu života a snaží se je dodržovat
  - DV: ví, jaké látky by měla obsahovat zdravá výživa
  - DV: vyjmenuje možné návykové látky (alkohol, tabák, léky)
  - DV: rozlišuje smyslová ústrojí a některé důležité vnitřní orgány: ledviny, plíce, žaludek
  - ✓ **U: Lidské tělo**
  - ✓ **U: Stavba těla rostlin, savců, ptáků a člověka**
  - ✓ **U: Zdravý životní styl**
  - ✓ **U: Návykové látky**
  - * OSV 2: Moje tělo, co o něm vím
  - * OSV 11: Odpovědnost, spolehlivost

- **ČJS-3-5-02: rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných**
  - DV: zná rozdíl mezi nemocí a úrazem
  - DV: uvědomuje si souvislosti mezi výživou a zdravím
  - DV: respektuje pravidla kolektivních her
  - DV: pravidelným pohybem pomáhá ke zdravému životnímu stylu
  - ✓ **U: Nemoc a úraz**
  - ✓ **U: Zdravá výživa**
  - ✓ **U: Pravidla při hrách, první pomoc**
  - ✓ **U: Pravidelný pohyb jakou součástí zdravého životního stylu**
  - * VDO 2: Respektování pravidel, odpovědnost za své činy a chování

- **ČJS-3-5-03: chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek**
  - DV: upozorní na podezřelé chování neznámého jedince

- DV: umí odmítnout nepřijemnou komunikaci
- ví, kam se obrátí o pomoci či radu
- ✓ **U: Osobní bezpečí**
- ✓ **U: Komunikace s neznámým jedincem**
- ✓ **U: Instituce a organizace poskytující pomoc**
- × OSV 8: Předstírání v komunikaci
- × OSV 7: Podpora, pomoc

○ **ČJS-3-5-04: reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech**

- DV: respektuje pokyny dospělých při mimořádných událostech
- DV: zachovává chladnou hlavu při cvičeních (vyhlášení cvičného poplachu)
- ✓ **U: Zásady chování při mimořádných událostech**
- ✓ **U: Cvičný poplach – nácvik přesunu do bezpečí**
- ✓ **U: Zkouška sirén, prevence vzniku požáru, integrovaný záchranný systém**
- × OSV 7: Naslouchání, respektování

Vzdělávací oblast:

Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět:

Vlastivěda

Charakteristika vzdělávací oblasti:

V předmětu Vlastivěda je realizován obsah vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět v prvních třech vybraných okruzích z pěti tematických okruhů:

Místo, kde žijeme
Lidé kolem nás
Lidé a čas
Rozmanitost přírody
Člověk a jeho zdraví

Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti. Poznávají sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamují se vzdálenějšími jevy a se složitějšími ději. Učí se vnímat krásy lidských výtvorů a přírodních jevů, soustředěně je pozoruje a přemýšlí o nich. Podmínkou úspěšného vzdělávání v této oblasti je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací. Propojením této oblasti s reálným životem a s praktickou zkušeností pomáhá žákovi zvládat nové životní situace, upevňovat pracovní a režimové návyky. Na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí chápe organizaci života v rodině, ve škole, obci a ve společnosti. Různé činnosti a úkoly by měly probudit kladný vztah k místu jejich bydliště, postupně rozvíjet vztah k naší zemi a k evropanství. Seznamují se s problémy, které provázejí soužití lidí, celé společnosti nebo i globální problémy. Žáci poznávají, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase. Poznávají historii a současnost České republiky i v kontextu Evropy.

Cíle v oblasti postojů

mám rád místo, kde žiji, vážím si tradic rodiště, regionu i celé vlasti
patřím k svému národu, jsem na něj hrdý
vážím si tradic a kultury ostatních národů a etnik, respektuji jejich svobodu a nezávislost
mám úctu k lidským právům a demokracii

Cíle v oblasti dovedností a schopností

pomocí jednoduchých měříčských pomůcek nakreslit plán okolí školy, domu, zahrady
použít kompasu a směrové růžice k orientaci v krajině a na mapě podle světových stran hlavních i vedlejších
pracovat s mapami jako hlavním zdrojem informací o určitém území
vyhledávat informace v literatuře, časopisech, novinách, orientovat se v jízdním řádu, telefonním seznamu, poštovních směrovacích číslech
poskytnout základní informace o místě, ve kterém žiji, a o svém regionu

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního rozpočtu
- orientaci ve světě informací a k časovému a místním propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenovávání pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě respektu a společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, k plnění povinností a společných úkolů
- samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci i v méně běžných situacích, k bezpečné komunikaci prostřednictvím elektronických médií, k poznávání a ovlivňování své jedinečnosti (možností a limitů)
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
- poznávání podstaty zdraví i příčin jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení
- poznávání a upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech.

Člověk a jeho svět a digitální technologie

Vzdělávací oblast nabízí prostor pro témata týkající se pohybu v online prostředí se zaměřením na téma bezpečí a ochrany vlastní osoby a zdraví. Žáci se v modelových situacích prostřednictvím dramatizace nebo hry učí rozpoznávat a řešit nebezpečné nebo nepříjemné situace, do kterých se v souvislosti s používáním digitálních technologií mohou dostat.

Zapojení digitálních technologií umožňuje žákům názornější porozumění přírodním jevům, které nelze pozorovat v reálných podmínkách, rozšiřuje možnosti provádění a zaznamenání pokusů, slouží k prohlížení rozměrných 3D objektů a k 3D prohlídkám pamětihodností (virtuální prohlídky měst, muzeí).

Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka Vlastivědy společně s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení:

učitel vede žáky k zakládání pokusů a tím žák pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti. Učitel nabízí různé zdroje informací a tím vede žáka k vyhledávání a třídění informací z různých zdrojů informací (encyklopedie, přírodovědné knihy a časopisy...). Učitel jasně, stručně, srozumitelně a v souvislostech provádí výklad a tím vede žáka k užívání obecně platných termínů, znaků a symbolů, uvádí věci do souvislostí.

Kompetence k řešení problémů:

učitel nabízí problémové úkoly, objasňuje více druhů řešení a tím vede žáka řešit problémy, volit vhodné způsoby řešení, užívat při řešení problému empirické a logické postupy, tyto postupy prakticky ověřuje. Učitel společně s žáky vytváří pravidla a kritéria hodnocení a tím umožňuje žákovi sledovat vlastní pokrok při zdolávání problémů.

Kompetence komunikativní:

učitel nabízí různé texty a záznamy, audio i videotechniku a tím umožňuje žákovi porozumět různým typům textů a záznamů i obrazového materiálu. Učitel poskytuje žákovi informační a komunikační prostředky a technologie a tím vede žáka k efektivnímu využívání těchto prostředků pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem.

Kompetence sociální a personální:

učitel umožňuje žákům podílet se na vytváření pravidel práce v týmu a tím se žák učí spolupracovat ve skupině a respektovat daná pravidla, učitel poskytuje žákům prostor pro skupinovou práci a kooperativní učení a tím učí žáky podílet se na příjemné atmosféře v týmu. Učitel je žákům rádcem a tím vede žáka k tomu, že žák umí v případě potřeby poskytnout pomoc nebo o ni požádat. Učitel umožňuje žákům klást otázky a tím žák přispívá k diskusi v malé skupině, cítí potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení problémů.

Kompetence občanské:

učitel uznává možnost volby při rozhodování a tím umožňuje žákovi rozhodovat se podle dané situace, poskytovat účinnou pomoc dle svých možností. Učitel umožňuje dávat věci, jevy do souvislostí a vede žáky k zodpovědnosti za svá rozhodnutí a tím se žák učí chápat základní ekologické souvislosti, znát požadavky na kvalitní životní prostředí a rozhodovat se v zájmu podpory a ochrany zdraví.

Kompetence pracovní:

učitel poskytuje žákům různé nástroje a pomůcky a tím vede žáka k používání materiálů, nástrojů a vybavení a dodržování vymezených pravidel. Učitel předkládá různá rizika a následky nejen ve vztahu k lidem, ale i k přírodě a tím vede žáka k zodpovědnému přístupu k výsledkům pracovní činnosti i z hlediska ochrany svého zdraví a zdraví druhých, i z hlediska ochrany životního prostředí

Kompetence digitální

Klademe důraz na vytváření společných pravidel chování ve třídě včetně pravidel při práci s technologiemi a na jejich dodržování. Vedeme žáky k dodržování pravidel chování při interakci v digitálním prostředí, k ochraně osobních údajů a k uvědomění si, které údaje je vhodné, a naopak nevhodné o sobě zveřejňovat a proč. Vedeme žáky k respektování autorských práv při využívání obrázků, videí a informací. Vedeme žáky ke zdravému používání online technologií, k uvědomění si zdravotních rizik, která mohou nastat při jejich dlouhodobém používání, a k jejich předcházení, např. zařazováním relaxačních chviliek. Motivujeme žáky ke zkoumání přírody s využitím online aplikací a ke vhodnému využívání digitálních map a navigací. Dáváme žákům prostor k plánování a realizaci pozorování a pokusů s účelným využitím digitálních technologií

Tematické okruhy průřezových témat zařazené do oboru Vlastivěda

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj

OSV 1 Rozvoj schopností poznání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, řešení problémů

OSV 2 Sebepoznání a sebepojetí: moje tělo, co o sobě vím a co ne, můj vztah ke mně samému, moje vztahy k druhým lidem

OSV 3 Seberegulace a sebeorganizace: organizace vlastního času, plánování učení

OSV 4 Psychohygienu: dobrá organizace času, rozumové zpracování problému, hledání pomoci při potížích

OSV 5 Kreativita: nápady, originalita, tvořivost

Sociální rozvoj

OSV 6 Poznávání lidí: vzájemné poznávání ve třídě

OSV 7 Mezilidské vztahy: chování podporující dobré vztahy, respektování, podpora, pomoc

OSV 8 Komunikace: řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, pravda, lež a předstírání v komunikaci, komunikace v různých situacích

OSV 9 Kooperace a kompetice: rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro kooperaci

Morální rozvoj

OSV 10 Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládnutí učebních problémů vázaných na látku předmětů

OSV 11 Hodnoty, postoje, praktická etika: vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlnost, pomáhající chování

Výchova demokratického občana (VDO)

VDO 2 Občan, občanská společnost a stát: přijímat odpovědnost za své postoje a činy (zejména v ochraně životního prostředí)

Multikulturní výchova (MkV)

MkV 2 Lidské vztahy: právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci, uplatňování principu slušného chování (základní morální hodnoty)

Environmentální výchova (EV):

EV 1 Ekosystémy: les, pole, vodní zdroje, lidské sídlo, kulturní krajina

EV 2 Základní podmínky života: voda, ovzduší, půda, ochrana biologických druhů, energie, přírodní zdroje,

EV 3 Lidské aktivity a problémy životního prostředí: doprava a životní prostředí, vlivy průmyslu na prostředí, odpady a hospodaření s odpady, ochrana přírody, změny v krajině

EV 4 Vztah člověka k prostředí: naše obec, náš životní styl, prostředí a zdraví

Mediální výchova (MV)

MV 1 Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení: hledání rozdílů mezi různými druhy sdělení, chápání podstaty mediálního sdělení

MV 2 Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality: vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti, identifikace společensky významných hodnot

MV 3 Vnímání autora mediálních sdělení: identifikování postojů a názorů autora v mediovaném sdělení, výrazové prostředky, fungování a vliv médií ve společnosti – vliv a role médií v každodenním životě

Učební plán předmětu Vlastivěda v souladu s učebním plánem školy

Ročník:	1.	2.	3.	4.	5.	celkem
Hodin:	-	-	-	2	2	4

2. období / 4. ročník

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVVO), jichž je dosahováno na konci 2. období:

Na konci 4. ročníku základního vzdělávání žák:

MÍSTO, KDE ŽIJEME

- ČJS-5-1-01 určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu
- ČJS-5-1-02 určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
- ČJS-5-1-03 rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy
- ČJS-5-1-04 vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam
- ČJS-5-1-05 porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích
- ČJS-5-1-06 rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam

LIDÉ KOLEM NÁS

- ČJS-5-2-01 vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)
- ČJS-5-2-02 rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už nemohou tolerovat
- ČJS-5-2-04 orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy

LIDÉ A ČAS

- ČJS-5-3-01 pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy
- ČJS-5-3-02 využívá, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti
- ČJS-5-3-03 srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik

Cílové zaměření předmětu Vlastivěda ve 4. ročníku

Vzdělávání v předmětu Vlastivěda ve 4. ročníku směřuje k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové spolupráci
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenování pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- utváření ohleduplného vztahu ke kulturním a společenským výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
- poznávání podstaty zdraví i příčin nemocí, k upevňování preventivního chování

Tématické okruhy Vlastivědy ve 4. ročníku

- světové strany: orientace v místní krajině, plán okolí školy
- chci být dobrý cyklista: základní pravidla pohybu v silničním provozu, pasivní a aktivní bezpečnost
- hospodářství: výroby, zboží, obchod, peníze, ceny
- seznámení s mapou (barvy, hranice, základní značky), světové strany na mapě, tvary zemského povrchu, základní typy krajiny
- mapa České republiky, sousední státy, hlavní město Praha, nejvyšší pohoří, řeky, státní symboly, region ve kterém žijí, kulturní a průmyslové centrum, obyvatelé krajiny, města, průmysl, vesnice, venkov, zemědělství, exkurze do zajímavých míst
- dějiny vlasti: pověsti a báje jako prostředek k probuzení zájmu o dějiny národa a regionu. Svědectví práce našich předků uchované v památkách

- **ČJS-5-1-01: určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu**
  - DV: zná a uplatňuje zásady bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
  - DV: chce být dobrým cyklistou, dodržuje základní pravidla pohybu v silničním provozu, pasivní a aktivní bezpečnost
    - ✓ **U: Obec, město, Česká republika: mapa, orientační body a linie**
    - ✓ **U: První pomoc**
    - ✓ **U: BESIP – dopravní značky, křižovatky, pravidla silničního provozu z hlediska chodce a cyklisty**
      - * OSV 1: dovednost zapamatování si
      - * OSV 9: řešení konfliktů, dovednost pro kooperaci
      - * VDO 1: demokratické vztahy

- **ČJS-5-1-02: určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě**
  - DV: rozlišuje světové strany na mapě
  - DV: přiřadí světové strany na mapě, zorientuje mapu v přírodě, podle mapy a orientačních bodů se pohybuje v terénu
    - ✓ **U: Mapa ČR – zemský povrch, nížiny, pohoří, vodní toky a plochy**
    - ✓ **U: Regionální turistická mapa**

- **ČJS-5-1-03: rozlišuje mezi náčrtý, plány a základními typy map naší republiky, Evropy**
  - DV: pracuje s plánem obce, popíše cestu do školy ze svého bydliště, označí „kritické body“ bezpečné cesty do školy, navrhne řešení
  - DV: seznámí se s mapou (barvy, hranice, základní značky), světové strany na mapě, tvary zemského povrchu, základní typy krajiny
    - ✓ **U: Obec, město, místní krajina**
    - ✓ **U: Zemský povrch a jeho tvary, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu**
      - * VMEGS 2: naše vlast a Evropa

- **ČJS-5-1-04: vyhledává typické regionální zvláštnosti osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam**
  - DV: poznává dějiny vlasti – pověsti a báje jako prostředek k probuzení zájmu o dějiny národa a regionu.
  - DV: svědectví práce našich předků uchované v památkách.
  - DV: seznámení s mapou (barvy, hranice, základní značky), světové strany na mapě, tvary zemského povrchu, základní typy krajiny
  - DV: pozná mapu České republiky, sousední státy, nejvyšší pohoří, řeky, nížiny
  - DV: region ve kterém žijí, kulturní a průmyslové centrum regionu, obyvatelé krajiny, města, průmysl, vesnice, venkov, zemědělství, exkurze do zajímavých míst
    - ✓ **U: Historické zvláštnosti regionu (UNESCO, hrady a zámky, významné památky)**
    - ✓ **U: Mapa České republiky**
    - ✓ **U: Regiony ČR – surovinové zdroje, výroby, služby a obchod**
      - * VMEGS 1: rodinné příběhy, život dětí v jiných zemích

- **ČJS-5-1-05: porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích**
  - DV: vyhledává na mapě místo svého prázdninového pobytu

- DV: hovoří, zaznamenává a porovnává místo svého pobytu s místem bydliště
  - ✓ U: Regiony ČR
- **ČJS-5-1-06: rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam**
  - DV: poznává polohu a významné historické postavení hlavního města Prahy
  - DV: rozlišuje státní symboly a jejich význam,
  - DV: zná místní samosprávu a státní správu
    - ✓ **U: Národ, základy státního zřízení a politického systému ČR**
    - ✓ **U: Státní správa a samospráva (třídní, místní, krajská), státní symboly**
      - * VDO 2: základní principy demokratického státu

LIDÉ KOLEM NÁS

- **ČJS-5-2-01: vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci**
  - DV: vyvozuje, stanovuje a dodržuje pravidla chování ve třídě, ve škole
  - DV: respektuje pravidla soužití v rodině
  - DV: zná a respektuje pravidla soužití v obci, uvědomuje si možné následky při porušování pravidel
  - DV: zná a respektuje pravidla silničního provozu v obci
    - ✓ **U: Státní správa a samospráva**
    - ✓ **U: Pravidla soužití – třídní, školní, společenská**
    - ✓ **U: Práce městské a státní policie**
      - * VDO 2: základní principy a hodnoty demokratického systému
      - * VDO 4: základní kategorie fungování demokracie: zákon spravedlnost, řád, norma, právo, morálka
- **ČJS-5-2-02: rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která nemohou tolerovat**
  - DV: všímá si, registruje a popisuje nevhodné chování spolužáků a spoluobčanů; navrhne opatření a řešení
  - DV: odmítne nepříjemnou nebo rizikovou komunikaci v digitálním světě
  - DV: na příkladu rozliší jednání v souladu s pravidly a jednání porušující pravidla v digitálním světě
    - ✓ **U: Soužití lidí: obchod, firmy, zájmová sdružení a spolky, pomoc nemocným a sociálně slabším**
    - ✓ **U: Právo a spravedlnost: základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní chování**
    - ✓ **U: Ochrana majetku a nárok na reklamaci**
    - ✓ **U: soužití lidí – komunikace v digitálním světě (např. SMS)**
    - ✓ **U: chování lidí – uvědomění si rizikové situace v online prostředí**
    - ✓ **U: vlastnictví – autorská práva**
      - * VDO 2: Listina základních práv a svobod, přijímání odpovědnosti za své postoje a činy
      - * VDO 4: základní kategorie fungování demokracie
- **ČJS-5-2-03: orientuje se v základních formách vlastnictví, používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácení peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy**
  - DV: vnímá a popisuje různé druhy vlastnictví a hospodářství – výrobky, zboží, obchod, peníze, ceny
    - ✓ **U: Vlastnictví: soukromé, veřejné, osobní, společné**
    - ✓ **U: Hmotný a nehmotný majetek, peníze**
    - ✓ **U: Způsoby placení, příjmy a výdaje domácnosti**

LIDÉ A ČAS

- **ČJS-5-3-01: pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy**
  - DV: orientuje se v čase, rozumí dějinám jako časovému sledu událostí
  - DV: orientuje se v kalendáři a na jeho základě je schopen určit roční období
  - ✓ U: **Orientace v čase a časový řád: určování času, čas jako fyzikální veličina, kalendář, letopočet**
  - ✓ U: **Dějiny jako časový sled událostí**

- **ČJS-5-3-02: využívá, knihoven, sbírek muzeí jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti**
  - DV: umí vyhledávat regionální památky, zajímá se o možnosti péče o památky
  - DV: seznamuje se s minulostí kraje a předků
  - ✓ U: **Regionální památky, péče o památky (UNESCO), lidé pečující o památky**
    - * VMEGS 3: kořeny a zdroje evropské civilizace

- **ČJS-5-3-03: srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik**
  - DV: seznamuje se s pověstmi regionu i ČR
  - ✓ U: **Minulost v našem životě, svědectví našich předků**

2. období / 5. ročník

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVVO), jichž je dosahováno na konci 2. období:

Na konci 2. období základního vzdělávání žák:

MÍSTO, KDE ŽIJEME

- ČJS-5-1-01 určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu
- ČJS-5-1-02 určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
- ČJS-5-1-03 rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy
- ČJS-5-1-04 vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam
- ČJS-5-1-05 porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích
- ČJS-5-1-06 rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam

LIDÉ KOLEM NÁS

- ČJS-5-2-01 vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)
- ČJS-5-2-02 rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už nemohou tolerovat
- ČJS-5-2-04 orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy

LIDÉ A ČAS

- ČJS-5-3-01 pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy
- ČJS-5-3-02 využívá, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti
- ČJS-5-3-03 srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifíků

Cílové zaměření předmětu Vlastivěda v 5. ročníku

Vzdělávání v předmětu Vlastivěda v 5. ročníku směřuje k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové spolupráci
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenování pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- utváření ohleduplného vztahu ke kulturním a společenským výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
- poznávání podstaty zdraví i příčin nemocí, k upevňování preventivního chování

Tématické okruhy Vlastivědy v 5. ročníku

- mapa: měřítko, poledníky, rovnoběžky, další značky na mapě
- Česká republika: státoprávní uspořádání, instituce demokratického státu, jejich vzájemné vztahy a vztahy mezi občanem a těmito institucemi (prezident, parlament, vláda, zákony, soudy, volby)
- Praha: hlavního města republiky, jeho minulost a současnost
- základní poznatky o regionech ČR: města, průmysl, zemědělství, obyvatelstvo, surovinové a energetické zdroje, zajímavosti v regionech
- dějiny naší vlasti: časová přímka 0 - 2000 (rok, století, tisíciletí), nejvýznamnější osobnosti a události v našich dějinách (vycházejí z literárního zpracování, ne data), regionální zajímavosti - vlastenecká výchova
- doprava a cestování: vzájemně propojený svět, na kole jezdím bezpečně
- za hranicemi ČR: Evropa, evropské státy, hlavní města sousedních států, poznatky získané cestováním dětí, svět - kontinenty, lidská společenství, elementární charakteristika kontinentů a jejich obyvatel, významné cesty a objevy

MÍSTO, KDE ŽIJEME

- **ČJS-5-1-01: určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu**
  - DV: ukáže polohu svého města (obce) na mapě, pracuje s mapou z hlediska měřítka
  - DV: ukáže a určí na mapě poledníky, rovnoběžky, další značky na mapě
  - ✓ **U: Česká republika:**
    - orientační body a linie
    - mapa – poledníky a rovnoběžky**BESIP – pravidla silničního provozu z hlediska chodce a cyklisty**
Cyklostezky v regionu
  - * VDO 2: občan jako odpovědný člen společnosti

- **ČJS-5-1-03: rozlišuje mezi náčrtly, plány a základními typy map vyhledává jednoduché údaje o sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy**
  - DV: vyznačí na mapě ČR základní orientační body – významné řeky, pohoří, nížiny, přehradu
  - DV: pozná polohu ČR v Evropě
  - DV: uvědomuje si postavení ČR za hranicemi - Evropa, evropské státy, hlavní města sousedních států
  - DV: předává poznatky získané cestováním dětí,
  - DV: svět - kontinenty, lidská společenství, elementární charakteristika kontinentů a jejich obyvatel
  - DV: významné cesty a objevy
  - DV: poznává dějiny vlasti – pověsti a báje jako prostředek k probuzení zájmu o dějiny národa a regionu
  - DV: svědectví práce našich předků uchované v památkách.
  - DV: seznamuje se s evropskou historií
  - ✓ **U: Mapa ČR: zemský povrch a jeho tvary, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu**
  - ✓ **U: Evropa a svět – kontinenty, evropské státy, EU**
  - ✓ **U: Cestování**
  - ✓ **U: Historické zvláštnosti regionu (UNESCO, hrady a zámky, významné památky)**
  - ✓ **U: Vybrané pojmy z Řeckých bájí a pověstí**
  - * VMEGS 1: naši sousedé v Evropě, život dětí v jiných zemích, zvyky a tradice národů Evropy

- **ČJS-5-1-04: vyhledává typické regionální zvláštnosti osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam**
  - DV: vnímá soužití lidí na základě společného „evropského“ domu
  - DV: pozná nejbližší národní sousedy ČR, porovnává povrch, vodstvo
  - DV: v rámci EU dokáže vyhledávat zvláštnosti
  - ✓ **U: Evropa a EU**
  - * VMEGS 2: – mezinárodní setkávání, životní styl a vzdělávání mladých Evropanů

- **ČJS-5-1-05: porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích**
  - DV: na základě vlastních zkušeností porovnává způsob života i přírodu
  - DV: zprostředkovává ostatním pohled na život v zahraničí
  - ✓ **U: Evropa a EU**
  - * VMEGS 2: mezinárodní setkávání, životní styl a vzdělávání mladých Evropanů

- **ČJS-5-1-06: rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam**
  - DV: poznává polohu a významné historické postavení hlavního města Prahy
  - DV: rozlišuje a zná státní symboly a jejich význam
  - DV: zná místní samosprávu a státní správu, zná princip krajské samosprávy
  - ✓ **U: Národ, základy státního zřízení a politického systému ČR**
  - ✓ **U: Státní správa a samospráva (místní, krajská), státní a krajské symboly**
  - ✓ **U: Symboly EU**
  - ✓ **U: Česká republika: státoprávní uspořádání, instituce demokratického státu, jejich vzájemné vztahy a vztahy mezi občanem a těmito institucemi (prezident, parlament, vláda, zákony, soudy, volby)**
  - * VMEGS 2: státní a evropské symboly

LIDÉ KOLEM NÁS

- **ČJS-5-2-01: vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci, ve společnosti**
  - DV: vyvozuje, stanovuje a dodržuje pravidla chování ve třídě, ve škole
  - DV: respektuje pravidla soužití v rodině,
  - DV: zná a respektuje pravidla soužití v obci, uvědomuje si možné následky při porušování pravidel
  - DV: zná a respektuje pravidla silničního provozu v obci (bezpečná jízda na kole)
  - ✓ **U: Státní správa a samospráva: pravidla soužití – třídní, školní, společenská**
  - ✓ **U: Práce městské a státní policie**
  - ✓ **U: BESIP – dodržování pravidel silničního provozu**
  - * VDO 1: škola jako model demokratické společnosti, demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole
  - * VDO 2: občan jako odpovědný člen společnosti
- **ČJS-5-2-02: rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která nemohou tolerovat**
  - DV: všimá si, registruje a popisuje nevhodné chování spolužáků a spoluobčanů, navrhne opatření a řešení
  - DV: vnímá a posuzuje chování představitelů politických stran
  - DV: pojmenuje rozdíly v komunikaci ve fyzickém a digitálním světě
  - DV: uvede na příkladu rozdíly mezi reálnou a digitální identitou
  - DV: uvede příklad informace, která může poškozovat druhou osobu
  - DV: uvede, které údaje o sobě může zveřejnit a své tvrzení zdůvodní
  - DV: vyhledá svou digitální stopu a porovná ji s jinou digitální stopou (např. známé osobnosti, spolužáka)
  - DV: uvědomuje si, že zveřejněné informace lze jen obtížně odstranit
  - ✓ **U: Soužití lidí – obchod, firmy, zájmová sdružení a spolky, pomoc nemocným a sociálně slabším**
  - ✓ **U: Právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní chování**
  - ✓ **U: soužití lidí – komunikace v digitálním světě, digitální identita**
  - ✓ **U: chování lidí – předcházení konfliktním situacím v online prostředí**
  - ✓ **U: osobní bezpečí – ochrana osobních údajů, digitální stopa**
  - * VDO 2: – přijímá odpovědnost za své postoje a činy, práva a povinnosti občana
  - * VDO 3 – společenské organizace a hnutí
- **ČJS-5-2-03: orientuje se v základních formách vlastnictví, používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vrátet dluhy**
  - DV: vnímá a popisuje různé druhy vlastnictví a hospodářství – výrobky, zboží, obchod, peníze, ceny
  - DV: uvědomuje si významné sociální problémy z evropského i světového hlediska, problémy konzumní společnosti

- ✓ **U: Vlastnictví: soukromé, veřejné, osobní, společné**
- ✓ **U: Rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti**
- ✓ **U: Hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení**
- ✓ **U: Banka jako správce peněz, úspory, půjčky**
- ✓ **U: Hmotný a nehmotný majetek, peníze a jejich hodnota (euro a ostatní měny)**
- ✓ **U: Doprava a cestování: vzájemně propojený svět**

- * VMEGS 1 – naši sousedé v Evropě, lidová slovesnost
- * VMEGS 2 – život Evropanů a styl života evropských rodinách

LIDÉ A ČAS

- **ČJS-5-3-01: pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy**
  - DV: orientuje se v čase, rozumí dějinám jako časovému sledu událostí
  - DV: orientuje se v kalendáři a na jeho základě je schopen určit roční období
  - DV: poznává dějiny naší vlasti

  - ✓ **U: Orientace v čase a časový řád: určování času, čas jako fyzikální veličina, kalendář, letopočet**
  - ✓ **U: Denní režim**
  - ✓ **U: Dějiny jako časový sled událostí: časová přímka 0 - 2000 (rok, století, tisíciletí), nejvýznamnější osobnosti a události v našich dějinách (vycházejí z literárního zpracování, ne data)**
  - ✓ **U: Regionální zajímavosti – vlastenecká výchova**

- **ČJS-5-3-02: využívá, knihoven, sbírek muzeí jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti**
  - DV: umí vyhledávat regionální památky, zajímá se o možnosti péče o památky
  - DV: seznamuje se s minulostí kraje a předků
  - DV: vnímá různé druhy a typy kultury, zná rozdíl mezi masovou kulturou a subkulturou

  - ✓ **U: Významné státní památky, péče o památky (UNESCO), lidé pečující o památky**
  - ✓ **U: Kulturní instituce**
  - ✓ **U: Média, multikulturní společnost**

  - * MV 1: poznávání vlastního kulturního zakotvení
  - * MV 2: vztahy mezi kulturami
  - * MV 3: rovnocennost všech etnických skupin a kultur

- **ČJS-5-3-03: srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik**
  - DV: seznamuje se se způsobem života a práce našich předků
  - DV: k poznávání používá regionální specifika

  - ✓ **U: Současnost a minulost v našem životě**

Vzdělávací oblast:

Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět:

Přírodověda

Vzdělávací oblast: **Člověk jeho svět**
Vyučovací předmět: **Přírodověda**

Charakteristika oboru:

V předmětu Přírodověda je realizován obsah vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět v pěti tematických okruzích:

- Místo, kde žijeme
- Lidé kolem nás
- Lidé a čas
- Rozmanitost přírody
- Člověk a jeho zdraví.

Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti. Poznávají sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamují se vzdálenějšími jevy a se složitějšími ději. Učí se vnímat krásy lidských výtvorů a přírodních jevů, soustředěně je pozoruje a přemýšlí o nich. Podmínkou úspěšného vzdělávání v této oblasti je vlastní prožitok žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací. Propojením této oblasti s reálným životem a s praktickou zkušeností pomáhá žákovi zvládat nové životní situace, upevňovat pracovní a režimové návyky.

Na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí chápou organizaci života v rodině, ve škole, obci a ve společnosti. Různé činnosti a úkoly by měly probudit kladný vztah k místu jejich bydliště, postupně rozvíjet vztah k naší zemi. Seznamují se s problémy, které provázejí soužití lidí, celé společnosti nebo i globální problémy. Žáci poznávají, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase. Poznávají planetu Zemi jako planetu sluneční soustavy, kde vznikl a rozvíjí se život. Poznávají velkou rozmanitost i proměnlivost živé a neživé přírody. Na základě praktického poznávání okolní krajiny a dalších informací se žáci učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat, hodnotit svá pozorování a záznamy, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu, hledat možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody, zlepšení životního prostředí a k trvale udržitelnému rozvoji. Dále poznávají člověka jako živou bytost, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají, jak se člověk vyvíjí a co je pro člověka vhodné či nevhodné. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech i o bezpečném chování v různých životních situacích. Uvědomují si svoji odpovědnost za své zdraví i za zdraví jiných lidí.

Cíle v oblasti postojů:

- pozitivní vztah k ochraně přírody a životního prostředí
- negativní vztah ke kouření, alkoholu, drogám, násilí a bezohlednosti mezi lidmi
- technika musí člověku sloužit, ne ho ovládat. Člověk je odpovědný za techniku
- při práci odpovídám za bezpečnost svou i svých spolupracovníků
- planeta Země je nepatrnou součástí vesmíru, která je značně ohrožena současným způsobem rozvoje civilizace

Cíle v oblasti dovedností a schopností:

- poznávat domácí zvířata, některé typické rostliny a živočichy volně žijící
- poznávat nejběžnější nerosty a horniny vyskytující se v regionu
- popsat známého živočicha, nalézt jeho zobrazení v atlasu, totéž u známých rostlin
- změřit teplotu těla, přivolat pomoc, přiložit obvaz, uložit raněného do stabilizované polohy
- měřit délku, hmotnost, objem, čas, teplotu
- zaznamenat jednoduchá pozorování, zpracovat údaje do tabulky, pořídít jednoduchý nákres
- pozorovat lupou
- určit živočicha či rostliny s použitím atlasu
- v přiměřené míře třídit informace
- účastnit se práce ve skupině, vyřešit dílčí úkol, spolupracovat s ostatními
- používat základní úkony první pomoci
- sestavit podle návodu jednoduchý pokus, elektrický obvod

Člověk a jeho svět a digitální technologie

Vzdělávací oblast nabízí prostor pro témata týkající se pohybu v online prostředí se zaměřením na téma bezpečí a ochrany vlastní osoby a zdraví. Žáci se v modelových situacích prostřednictvím dramatizace nebo hry učí rozpoznávat a řešit nebezpečné nebo nepříjemné situace, do kterých se v souvislosti s používáním digitálních technologií mohou dostat.

Zapojení digitálních technologií umožňuje žákům názornější porozumění přírodním jevům, které nelze pozorovat v reálných podmínkách, rozšiřuje možnosti provádění a zaznamenání pokusů, slouží k prohlížení rozměrných 3D objektů a k 3D prohlídkám pamětihodností (virtuální prohlídky měst, muzeí).

Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka Přírodovědy společně s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět přispívá k utváření a

rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení:

Učitel vede žáky k zakládání pokusů a tím žák pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti. Učitel nabízí různé zdroje informací a tím vede žáka k vyhledávání a třídění informací z různých zdrojů informací (encyklopedie, přírodovědné knihy a časopisy). Učitel jasně, stručně, srozumitelně a v souvislostech provádí výklad a tím vede žáka k užívání obecně platných termínů, znaků a symbolů, uvádí věci do souvislostí

Kompetence k řešení problémů:

Učitel nabízí problémové úkoly, objasňuje více druhů řešení a tím vede žáka řešit problémy, volit vhodné způsoby řešení, užívat při řešení problému empirické a logické postupy, tyto postupy prakticky ověřuje. Učitel společně s žáky vytváří pravidla a kritéria hodnocení a tím umožňuje žákovi sledovat vlastní pokrok při zdolávání problémů.

Kompetence komunikativní:

Učitel nabízí různé texty a záznamy, audio i videotechniku a tím umožňuje žákovi porozumět různým typům textů a záznamů, obrazového materiálu. Učitel poskytuje žákovi informační a komunikační prostředky a technologie a tím vede žáka k efektivnímu využívání těchto prostředků pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem.

Kompetence sociální a personální:

Učitel umožňuje žákům podílet se na vytváření pravidel práce v týmu a tím se žák učí spolupracovat ve skupině a respektovat daná pravidla, učitel poskytuje žákům prostor pro skupinovou práci a kooperativní učení a tím učí žáky podílet se na příjemné atmosféře v týmu. Učitel je žákům rádcem a tím vede žáka k tomu, že žák umí v případě potřeby poskytnout pomoc nebo o ni požádat. Učitel umožňuje žákům klást otázky a tím žák přispívá k diskusi v malé skupině, cítí potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení problémů.

Kompetence občanské:

Učitel uznává možnost volby při rozhodování a tím umožňuje žákovi rozhodovat se podle dané situace, poskytovat účinnou pomoc dle svých možností. Učitel umožňuje dávat věci, jevy do souvislostí a vede žáky k zodpovědnosti za svá rozhodnutí a tím se žák učí chápat základní ekologické souvislosti, znát požadavky na kvalitní životní prostředí a rozhodovat se v zájmu podpory a ochrany zdraví.

Kompetence pracovní:

Učitel poskytuje žákům různé nástroje a pomůcky a tím vede žáka k používání materiálů, nástrojů a vybavení a dodržování vymezených pravidel. Učitel předkládá různá rizika a následky nejen ve vztahu k lidem, ale i k přírodě a tím vede žáka k zodpovědnému přístupu k výsledkům pracovní činnosti i z hlediska ochrany svého zdraví a zdraví druhých, i z hlediska ochrany životního prostředí.

Kompetence digitální

Klademe důraz na vytváření společných pravidel chování ve třídě včetně pravidel při práci s technologiemi a na jejich dodržování. Vedeme žáky k dodržování pravidel chování při interakci v digitálním prostředí, k ochraně osobních údajů a k uvědomění si, které údaje je vhodné, a naopak nevhodné o sobě zveřejňovat a proč. Vedeme žáky k respektování autorských práv při využívání obrázků, videí a informací. Vedeme žáky ke zdravému používání online technologií, k uvědomění si zdravotních rizik, která mohou nastat při jejich dlouhodobém používání, a k jejich předcházení, např. zařazováním relaxačních chviliek. Motivujeme žáky ke zkoumání přírody s využitím online aplikací a ke vhodnému využívání digitálních map a navigací. Dáváme žákům prostor k plánování a realizaci pozorování a pokusů s účelným využitím digitálních technologií

Tematické okruhy průřezových témat zařazené do oboru Přírodověda

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj

OSV 1 Rozvoj schopností poznání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, řešení problémů

OSV 2 Sebepoznání a sebepojetí: moje tělo, co o sobě vím a co ne, můj vztah ke mně samému, moje vztahy k druhým lidem

OSV 3 Seberegulace a sebeorganizace: organizace vlastního času, plánování učení

OSV 4 Psychohygienu: dobrá organizace času, rozumové zpracování problému, hledání pomoci při potížích

OSV 5 Kreativita: nápady, originalita, tvořivost

Sociální rozvoj

OSV 6 Poznávání lidí: vzájemné poznávání ve třídě

OSV 7 Mezilidské vztahy: chování podporující dobré vztahy, respektování, podpora, pomoc

OSV 8 Komunikace: řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, pravda, lež a předstírání v komunikaci, komunikace v různých situacích

OSV 9 Kooperace a kompetice: rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro kooperaci

Morální rozvoj

OSV 10 Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů

OSV 11 Hodnoty, postoje, praktická etika: vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlnost, pomáhající chování

Výchova demokratického občana (VDO)

VDO 2 Občan, občanská společnost a stát: přijímat odpovědnost za své postoje a činy (zejména v ochraně životního prostředí)

Multikulturní výchova (MkV)

MkV 2 Lidské vztahy: právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci, uplatňování principu slušného chování (základní morální hodnoty)

Environmentální výchova (EV):

EV 1 Ekosystémy: les, pole, vodní zdroje, lidské sídlo, kulturní krajina

EV 2 Základní podmínky života: voda, ovzduší, půda, ochrana biologických druhů, energie, přírodní zdroje,

EV 3 Lidské aktivity a problémy životního prostředí: doprava a životní prostředí, vlivy průmyslu na prostředí, odpady a hospodaření s odpady, ochrana přírody, změny v krajině

Mediální výchova (MV)

MV 1 Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení: hledání rozdílů mezi různými druhy sdělení, chápání podstaty mediálního sdělení

MV 2 Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality: vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti, identifikace společensky významných hodnot

MV 3 Vnímání autora mediálních sdělení: identifikování postojů a názorů autora v mediovaném sdělení, výrazové prostředky

MV 4 Fungování a vliv médií ve společnosti: vliv a role médií v každodenním životě

Učební plán předmětu Přírodověda v souladu s učebním plánem školy

Ročník:	1.	2.	3.	4.	5.	celkem
Hodin:	-	-	-	2	2	4

2. období / 4. ročník

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVVO), jichž je dosahováno na konci 4. ročníku:

MÍSTO, KDE ŽIJEME

- ČJS-5-1-01 určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu
- ČJS-5-1-02 určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
- ČJS-5-1-03 rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy
- ČJS-5-1-04 vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam
- ČJS-5-1-05 porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích
- ČJS-5-1-06 rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam

LIDÉ KOLEM NÁS

- ČJS-5-2-01 vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)
- ČJS-5-2-02 rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už nemohou tolerovat
- ČJS-5-2-04 orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy

LIDÉ A ČAS

- ČJS-5-3-01 pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy
- ČJS-5-3-02 využívá, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti
- ČJS-5-3-03 srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik

ROZMANITOST PŘÍRODY

- ČJS-5-4-01 objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činnostmi člověka
- ČJS-5-4-02 vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období
- ČJS-5-4-03 zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy
- ČJS-5-4-04 porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy
- ČJS-5-4-05 zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat
- ČJS-5-4-06 založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

- ČJS-5-5-01 využívá poznatků o lidském těle a podpoře vlastního zdravého způsobu života
- ČJS-5-5-02 rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození
- ČJS-5-5-03 účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob
- ČJS-5-5-04 uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista
- ČJS-5-5-05 předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- ČJS-5-5-06 uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou
- ČJS-5-5-07 rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc

Tematické okruhy ve vzdělávacím oboru Přírodověda ve 4. ročníku

- **Země:** Země, vesmír, Slunce, planety, družice Země, Měsíc, lety do vesmíru (základní informace)
- **Podmínky života na Zemi:** sluneční záření (světlo, teplo), voda, vzduch, půda
- **Živá příroda:** rostliny z různého prostředí, živočichové z různého prostředí, způsob výživy a stavba těla, funkce jednotlivých částí, projevy života, význam živočichů a rostlin v přírodě a pro člověka, péče člověka o živočichy a rostliny
- **Člověk:** základní ústrojí lidského těla: trávicí, dýchací, oběhové a močopohlavní, jejich funkce v závislosti na nezbytných podmínkách života, péče o zdraví (prevence), první pomoc při úrazech
- **Technika:** elektrické přístroje a dětské hračky, bezpečnost při manipulaci s přístroji
- **Ekologie:** (nejde o ekologii jako vědu) ekosystémy v okolí školy, potravní řetězce, chráněná území, chráněné rostliny a živočichové, obecné zásady ochrany přírody a životního prostředí člověka
- **Měření a vážení:** délka, hmotnost, objem, čas, teplota

Cílové zaměření vzdělávacího oboru ve 4. ročníku ZŠ

Vzdělávání v oboru Přírodověda ve 4. ročníku směřuje v rámci jednotlivých složek k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové spolupráci
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenování pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
- poznávání podstaty zdraví i příčin nemocí, k upevňování preventivního chování

MÍSTO, KDE ŽIJEME

- **ČJS-5-1-02: určí světové strany v přírodě i podle mapy, řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě**
  - DV: zná světové strany
  - DV: rozlišuje světové strany v přírodě podle přírodních jevů (hvězdy, mraveniště, stromy...)
  - DV: přiřadí světové strany na mapě, zorientuje mapu v přírodě
  - DV: zná zásady bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
  - DV: zná zásady poskytnutí první pomoci
  - ✓ **U: Okolní krajina: světové strany, orientační body a linie, mapa, lidské tělo, první pomoc**
    - × OSV 1:
    - × OSV 2:
    - × OSV 9:
    - × VDO 1:
- **ČJS-5-1-04: vyhledává typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení hospodářství a kultury**
  - DV: zná chráněné krajinné oblasti, území v okolí obce (v nejbližším regionu)
  - ✓ **U: Okolní krajina: působení lidí na krajinu, orientační body – nejvyšší hora, vodstvo**
    - × EV 4: náš životní styl, životní prostředí a zdraví
- **ČJS-5-1-05: porovná přírodu v naší vlasti a v jiných zemích**
  - DV: vypravuje svých prožitcích
  - DV: porovnává přírodu v okolí svého bydliště s širším okolím (region, kraj)
  - ✓ **U: Okolní krajina: tvary zemského povrchu, rozšíření půd, zemědělství, zajímavosti**
    - × EV 3: zemědělství a životní prostředí

LIDÉ KOLEM NÁS

- **ČJS-5-2-02: rozpozná ve svém okolí jednání a chování (ve vztahu k přírodě), která se tolerovat nemohou**
  - DV: zná zásady ochrany životního prostředí
  - DV: začíná si uvědomovat důležitost třídění odpadu (informační zdroje)
  - DV: uvědomuje si rozdíl mezi soukromým a státním
  - DV: posuzuje a hodnotí chování lidí ve vztahu k přírodě
  - ✓ **U: Chování lidí: Ochrana životního prostředí. Třídění odpadu. Právo a spravedlnost ve vztahu k přírodě. Základní globální problémy – problémy životního prostředí, problémy konzumní společnosti**
    - * EV 3: odpady a hospodaření s odpady, ochrana přírody,
    - * EV 4: ekologický problém a způsoby řešení

LIDÉ A ČAS

- **ČJS-5-3-02: využívá, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti**
  - DV: vyhledává informace o přírodních podmínkách regionu
  - DV: navštěvuje vhodné výstavy a expozice
  - ✓ **U: Základní globální problémy**
    - * EV 4: prostředí a zdraví

ROZMANITOST PŘÍRODY

- **ČJS-5-4-01: objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka**
  - DV: základní projevy života, podmínky života - výživa, dýchání, růst, rozmnožování, vývin (různé druhy organismů)
  - DV: zná základní společenstva v okolí školy, obce – rozpozná vzájemné vztahy mezi organismy, některé příčiny porušování rovnováhy
  - ✓ **U: Základní podmínky života: voda, vzduch, půda**
    - * EV 2: voda, ovzduší (čistota ovzduší), půda – zdroj výživy
- **ČJS-5-4-02: vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru rozdělení času a střídání ročních období**
  - DV: chápe vztahy mezi planetami,
  - DV: vyjmenuje planety sluneční soustavy
  - DV: vnímá planetu Zemi jako součást vesmíru
  - DV: uvědomuje si nutnost vesmírného bádání – lety do vesmíru
  - ✓ **U: Vesmír a Země: Sluneční soustava, planety, den a noc, roční období**
- **ČJS-5-4-03: zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionu, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy**
  - DV: popíše základní projevy života na konkrétních organismech,
  - DV: prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy
  - ✓ **U: Živočichové: znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života**
  - ✓ **U: Základní skupiny živočichů, zástupci a jejich poznávání**
  - ✓ **U: Stavba těla vybraných živočichů a funkce jednotlivých částí jejich těla**

- ✓ U: Základní rozdíly mezi savci, ptáky, plazy, rybami, obojživelníky, hmyzem
  - ✓ U: Význam přírody pro člověka
  - ✓ U: Význam chovu domácích zvířat
  - ✓ U: Živočiškové ve volné přírodě, chov zvířat v zajetí – ZOO
  - ✓ U: Potravní závislosti v přírodě
  - ✓ U: Rostliny – stavba těla, reprodukce, význam pro přírodu i člověka
- × EV 4: rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, náš životní styl
- **ČJS-5-4-04: porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy**
- DV: pozoruje základní podmínky života ve vztahu k podnebí a počasí, zakládá jednoduché pokusy (voda, vzduch, půda, světlo – tma)
  - DV: pozoruje základní projevy života organismů při terénní výuce s využitím digitálních technologií
- ✓ U: Voda a vzduch: oběh vody v přírodě, proudění vzduchu
  - ✓ U: Den a noc, roční období
  - ✓ U: Význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva a živočišstva na Zemi
  - ✓ U: Podnebí a počasí
  - ✓ U: životní podmínky rostlin a živočichů – pozorování s využitím digitálních technologií
- × EV 4: prostředí a zdraví, způsoby ochrany zdraví
- **ČJS-5-4-05: zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat**
- DV: zná konkrétní činnosti člověka v přírodě (těžba nerostů, zemědělská půda, energetické zdroje – elektrárna, průmysl – znečištění ovzduší)
- ✓ U: Nerosty a horniny: hospodářsky významné horniny a nerosty
  - ✓ U: Zvětrávání
  - ✓ U: Půda: vznik půdy a její význam
  - ✓ U: Voda: výskyt, vlastnosti a formy vody
  - ✓ U: Oběh vody v přírodě
  - ✓ U: Vzduch: vlastnosti, složení, proudění, význam pro život
  - ✓ U: Hoření látek
- × EV 2: přírodní zdroje a vlivy na prostředí
- **ČJS-5-4-06: založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu**
- DV: pozoruje a třídí látky, pozoruje a zapisuje vlastnosti látek (lupa), voda, nerosty, horniny, rostliny,
  - DV: zakládá herbář
- ✓ U: Látky a jejich vlastnosti: třídění látek
  - ✓ U: Změny látek a skupenství
  - ✓ U: Vlastnosti porovnání látek
  - ✓ U: Vážení a měření veličin (délka, hmotnost, objem, čas, teplota)
  - ✓ U: Herbář
- × OSV 1: cvičení pro řešení problému
- × OSV 5: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

- **ČJS-5-5-01: využívá poznatků o lidském těle k podpoře vlastního zdravého způsobu života**
- DV: zná základní stavbu lidského těla, srovnává s ostatními živočichy (savci, ryby, plazi, ptáci)
  - DV: ví, co je zdravý způsob života (životospráva, denní režim, odpočinek, pitný režim, nemoc - úraz,

- úrazová zábrana)
  - DV: vnímá reklamní vlivy na zdravý životní styl
  - Lidské tělo: základní stavba (smyslové vnímání)
  - ✓ **U: Péče o zdraví, zdravá výživa, zdravý životní styl**
    - * OSV 6: vzájemné poznávání, rozvoj pozornosti vůči odlišnostem, chyby při poznávání lidí
    - * MV 1 – kritický přístup k reklamnímu sdělení

- **ČJS-5-5-02: rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození**
  - DV: uvědomuje si etapy života po narození: předškolák, školák, dospělost
  - ✓ **U: Lidské tělo, vývoj lidského těla**
    - * OSV 6: odlišnosti různých věkových skupin

- **ČJS-5-5-03: účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob**
  - DV: sestavuje svůj denní režim s účelným a efektivním využíváním času s ohledem na oprávněné nároky rodiny a školy
  - ✓ **U: Denní režim**
  - ✓ **U: Učení a volný čas**
  - ✓ **U: Pomoc blízkým osobám**
    - * OSV 4: dobrá organizace času

- **ČJS-5-5-04: uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista**
  - DV: zná a orientuje se v situacích ohrožujících život
  - DV: uvědomuje si každodenní nebezpečí na silnicích (bezpečná cesta do školy)
  - DV: vnímá každodenní možnosti krizových situací
  - DV: zná rizika mimořádných událostí
  - DV: ví, jak se má chovat při vzniku požáru
  - DV: uvědomuje si zdravotní rizika při dlouhotrvajícím využívání digitálních technologií
  - DV: uvede na příkladech možná nebezpečí, která jsou spojena se vstupem do online prostředí
  - ✓ **U: Dopravní výchova – bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce a cyklisty**
  - ✓ **U: Krizové situace – šikana, týrání**
  - ✓ **U: Média – brutalita a jiné formy násilí**
  - ✓ **U: Dopravní značky, bezpečnostní prvky**
  - ✓ **U: Varovné signály, zkouška sirén, evakuace**
  - ✓ **péče o zdraví – pravidla při práci s digitálními technologiemi, osobní bezpečí – bezpečné chování v online prostředí**
    - * OSV 7: péče o dobré vztahy, respektování, podpora a pomoc, lidská práva
    - * MV 1: rozlišování mediálního sdělení od reality života

- **ČJS-5-5-05: předvede v modelových situacích jednoduché způsoby odmítání návykových látek**
  - DV: rozpozná běžná léčiva od lentilek
  - DV: umí rozlišit lék jako pomocníka i nepřítel
  - DV: zahraje různé situace ve kterých je kladen důraz na odmítání
  - DV: uvědomuje si rizika návykových látek a prostředků
  - ✓ **U: Návykové látky a zdraví: tabák, alkohol, počítače (soustavná hra)**
  - ✓ **U: Hrací automaty**

- ✓ **U: Nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií**
  - * OSV 10: dovednosti při řešení problémů, rozhodování z hlediska různých typů problémů
  - * VDO 2: přijímat odpovědnost za své postoje a činy, právo říci „Ne“

- **ČJS-5-5-06: uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou**
  - DV: dodržuje zásady zdravé výživy
  - DV: zná význam otužování
  - DV: rozlišuje a posuzuje brutalitu a jiné formy násilí (televize-realita)

  - ✓ **U: Osobní bezpečí – bezpečné chování v rizikovém prostředí, brutalita a jiné formy násilí v médiích**
  - ✓ **U: Výběr a způsoby uchování potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim**
    - * MV 2: různé typy sdělení, rozdíl mezi faktickým a fiktivním obsahem

- **ČJS-5-5-07: rozpozná život ohrožující zranění, ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc**
  - DV: zná rozdíl mezi nemocí a úrazem, v rámci svých možností jim umí předcházet
    - ✓ **U: Nemoc (nachlazení, otužování, zdravá výživa, pitný režim)**
    - ✓ **U: Úraz (drobná poranění – řezná, tržná rána a jejich ošetření)**
    - ✓ **U: Prevence úrazů a zranění**
    - ✓ **U: Služby odborné pomoci**
    - ✓ **U: Přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví**
    - ✓ **U: Čísla na tísňové volání a správný způsob vedení rozhovoru**

2. období / 5. ročník

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVVO), jichž je dosahováno na konci 2. období:

MÍSTO, KDE ŽIJEME

- ČJS-5-1-01 určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu
- ČJS-5-1-02 určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
- ČJS-5-1-03 rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy
- ČJS-5-1-04 vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam
- ČJS-5-1-05 porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích
- ČJS-5-1-06 rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam

LIDÉ KOLEM NÁS

- ČJS-5-2-01 vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)
- ČJS-5-2-02 rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už nemohou tolerovat
- ČJS-5-2-04 orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy

LIDÉ A ČAS

- ČJS-5-3-01 pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy
- ČJS-5-3-02 využívá, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti
- ČJS-5-3-03 srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik

ROZMANITOST PŘÍRODY

- ČJS-5-4-01 objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činnostmi člověka
- ČJS-5-4-02 vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období
- ČJS-5-4-03 zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy
- ČJS-5-4-04 porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy
- ČJS-5-4-05 zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat
- ČJS-5-4-06 založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

- ČJS-5-5-01 využívá poznatků o lidském těle a podpoře vlastního zdravého způsobu života
- ČJS-5-5-02 rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození
- ČJS-5-5-03 účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob
- ČJS-5-5-04 uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista
- ČJS-5-5-05 předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- ČJS-5-5-06 uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou
- ČJS-5-5-07 rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc

Tematické okruhy ve vzdělávacím oboru Přírodověda v 5. ročníku

Přírodověda v 5. ročníku završuje základní etapu přírodovědné výchovy a vzdělávání žáků 1. stupně. Na vybraných tématech se žáci připravují na systematictější studium systému poznání na druhém stupni školy. V centru pozornosti je člověk s jeho vztahy k okolnímu světu. Témata jsou pojata tak, aby umožnila vyjít z konkrétní zkušenosti dětí.

- země - postavení Země ve vesmíru, Slunce, planety, hvězdy, základní seznámení s magnetickou a gravitační silou, pohyby Země, střídání dne a noci, letní a zimní den
- neživá příroda - některé důležité nerosty a horniny, jejich zvětvování, hospodářské využití, horniny a nerosty v regionu, neobnovitelné přírodní zdroje
- půda - její význam, druhy, využívání, zúrodnování, ochrana
- zkoumání látek - experimenty s porovnáváním tvarů, velikostí, vlastností látek skupenstvím, jednoduché třídění látek
- věda a lidské poznání - věda jako projev lidského ducha a vůle i jako zdroj pokroku, její naděje i rizika
- živá příroda - pozorování, určování a základní třídění rostlin (semenné, výtrusné, houby, mikroorganismy - na příkladech), pozorování, určování a základní třídění živočichů obratlovci, bezobratlí – příklady
- přírodní společenstva - (louka, pole, les, rybník) potravní řetězce a pyramidy, rovnováha v přírodě
- člověk - stavba lidského těla, kostra, vnitřní a smyslové orgány, správná životospráva, zodpovědnost za své zdraví, původ jedince a druhu, etapy života
- technika - technické prostředky (páka, kladka), technický pokrok, zdroje energie, základní poznatky o elektrickém obvodu, bezpečnost při zacházení s elektrickými zařízeními
- svět lidské práce - potřeby, výroba, obživa, práce, zaměstnání, surovina, obnovitelné a neobnovitelné zdroje, energie, odpady, úspory, recyklace.
- ekologie - prospěšné a škodlivé zásahy člověka do přírody a krajiny, zemědělství jako specifická lidská činnost zásadně ovlivňující krajinu, průmyslové výroby a doprava ve vztahu k životnímu prostředí, vzájemná závislost a ovlivňování člověka a krajiny, živelné pohromy a ekologické katastrofy, odpovědnost lidí, mezinárodní dohody, význam lesa a péče o něj

Cílové zaměření vzdělávacího oboru v 5. ročníku ZŠ

Vzdělávání v oboru Přírodověda ve 5. ročníku směřuje v rámci jednotlivých složek k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové spolupráci
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenování pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
- poznávání podstaty zdraví i příčin nemocí, k upevňování preventivního chování

MÍSTO, KDE ŽIJEME

- **ČJS-5-1-02: určí světové strany v přírodě i podle mapy, řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě**
  - DV: zná světové strany
  - DV: rozlišuje světové strany v přírodě podle přírodních jevů (hvězdy, mraveniště, stromy...)
  - DV: přiřadí světové strany na mapě, zorientuje mapu v přírodě
  - DV: zná zásady bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
  - DV: zná zásady poskytnutí první pomoci

✓ **U: Okolní krajina: světové strany, orientační body a linie, mapa, lidské tělo, první pomoc**

  - x OSV 1:
  - x OSV 2:
  - x OSV 9:
  - x VDO 1:
- **ČJS-5-1-04: vyhledává typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam**

- DV: zná chráněné krajinné oblasti, území v okolí obce (v nejbližším regionu)
- ✓ **U: Okolní krajina: působení lidí na krajinu, orientační body – nejvyšší hora, vodstvo**
  - * EV 4: náš životní styl, životní prostředí a zdraví
- **ČJS-5-1-05: porovná přírodu v naší vlasti a v jiných zemích**
  - DV: porovnává přírodu v okolí svého bydliště s širším okolím (region,kraj)
  - ✓ **U: Okolní krajina: tvary zemského povrchu, rozšíření půd, zemědělství, zajímavosti**
    - * EV 3: zemědělství a životní prostředí

LIDÉ KOLEM NÁS

- **ČJS-5-2-02: rozpozná ve svém okolí jednání a chování (ve vztahu k přírodě), která se tolerovat nemohou**
  - DV: zná zásady ochrany životního prostředí
  - DV: začíná si uvědomovat důležitost třídění odpadu (informační zdroje)
  - DV: uvědomuje si rozdíl mezi soukromým a státním
  - DV: posuzuje a hodnotí chování lidí ve vztahu k přírodě
  - ✓ **U: Chování lidí: Ochrana životního prostředí. Třídění odpadu. Právo a spravedlnost ve vztahu k přírodě. Základní globální problémy – problémy životního prostředí, problémy konzumní společnosti**
    - * EV 3: odpady a hospodaření s odpady, ochrana přírody,
    - * EV 4: ekologický problém a způsoby řešení

LIDÉ A ČAS

- **ČJS-5-3-02: využívá, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti**
  - DV: vyhledává informace o přírodních podmínkách regionu
  - DV: navštěvuje vhodné výstavy a expozice
  - ✓ **U: Základní globální problémy**
    - * EV 4: prostředí a zdraví

ROZMANITOS PŘÍRODY

- **ČJS-5-4-01: objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka**
  - DV: základní projevy života, podmínky života - výživa, dýchání, růst, rozmnožování, vývin (různé druhy organismů)
  - DV: zná základní společenstva v okolí školy, obce – rozpozná vzájemné vztahy mezi organismy, některé příčiny porušování rovnováhy
  - ✓ **U: Základní podmínky života: voda, vzduch, půda**
    - * EV 2: voda, ovzduší (čistota ovzduší), půda – zdroj výživy
- **ČJS-5-4-02: vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru rozdělení času a střídání ročních období**
  - DV: chápe vztahy mezi planetami,

- DV: vyjmenuje planety sluneční soustavy
- DV: vnímá planetu Zemi jako součást vesmíru
- DV: uvědomuje si nutnost vesmírného bádání – lety do vesmíru

✓ **U: Vesmír a Země: Sluneční soustava, planety, den a noc, roční období**

○ **ČJS-5-4-03: zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy**

- DV: popíše základní projevy života na konkrétních organismech,
- DV: prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy

✓ **U: Živočichové: znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života**

✓ **U: Základní skupiny živočichů, zástupci a jejich poznávání**

✓ **U: Stavba těla vybraných živočichů a funkce jednotlivých částí jejich těla**

✓ **U: Základní rozdíly mezi savci, ptáky, plazi, rybami, obojživelníky, hmyzem**

✓ **U: Význam přírody pro člověka**

✓ **U: Význam chovu domácích zvířat**

✓ **U: Živočichové ve volné přírodě, chov zvířat v zajetí – ZOO**

✓ **U: Potravní závislosti v přírodě**

✓ **U: Rostliny – stavba těla, reprodukce, význam pro přírodu i člověka**

* EV 4: rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, náš životní styl

○ **ČJS-5-4-04: porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy**

- DV: pozoruje základní podmínky života ve vztahu k podnebí a počasí, zakládá jednoduché pokusy (voda, vzduch, půda, světlo – tma)
- zaznamená výsledky pozorování s využitím digitálních technologií
- využije digitální technologie k vyhledání informací o vybraném organismu

✓ **U: Voda a vzduch: oběh vody v přírodě, proudění vzduchu**

✓ **U: Den a noc, roční období**

✓ **U: Význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva a živočišstva na Zemi**

✓ **U: Podnebí a počasí**

✓ **U: životní podmínky pro život rostlin – záznam pozorování s využitím digitálních technologií**

✓ **U: rostliny, houby, živočichové – vyhledávání informací v doporučených digitálních zdrojích**

* EV 4: prostředí a zdraví, způsoby ochrany zdraví

○ **ČJS-5-4-05: zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat**

- DV: zná konkrétní činnosti člověka v přírodě (těžba nerostů, zemědělská půda, energetické zdroje – elektrárna, průmysl – znečištění ovzduší)

✓ **U: Nerosty a horniny: hospodářsky významné horniny a nerosty**

✓ **U: Zvětrávání**

✓ **U: Půda: vznik půdy a její význam**

✓ **U: Voda: výskyt, vlastnosti a formy vody**

✓ **U: Oběh vody v přírodě**

✓ **U: Vzduch: vlastnosti, složení, proudění, význam pro život**

✓ **U: Hoření látek**

* EV 2: přírodní zdroje a vlivy na prostředí

○ **ČJS-5-4-06: založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu**

- DV: pozoruje a třídí látky, pozoruje a zapisuje vlastnosti látek (lupa), voda, nerosty, horniny, rostliny,
- DV: zakládá herbář

- ✓ **U: Látky a jejich vlastnosti: třídění látek**
- ✓ **U: Změny látek a skupenství**
- ✓ **U: Vlastnosti porovnání látek**
- ✓ **U: Vážení a měření veličin (délka, hmotnost, objem, čas, teplota)**
- ✓ **U: Herbář**

- * OSV 1: cvičení pro řešení problému
- * OSV 5: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

- **ČJS-5-5-01: využívá poznatků o lidském těle podpoře vlastního zdravého způsobu života**
  - DV: zná základní stavbu lidského těla, srovnává s ostatními živočichy (savci, ryby, plazi, ptáci)
  - DV: ví, co je zdravý způsob života (životospráva, denní režim, odpočinek, pitný režim, nemoc - úraz, úrazová zábrana)
  - DV: vnímá reklamní vlivy na zdravý životní styl
  - Lidské tělo: základní stavba (smyslové vnímání)

  - ✓ **U: Péče o zdraví, zdravá výživa**
    - * OSV 6: vzájemné poznávání, rozvoj pozornosti vůči odlišnostem, chyby při poznávání lidí
    - * MV 1 – kritický přístup k reklamnímu sdělení

- **ČJS-5-5-02: rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození**
  - DV: uvědomuje si etapy života po narození: předškolák, školák, dospělost

  - ✓ **U: Lidské tělo, vývoj lidského těla**
    - * OSV 6: odlišnosti různých věkových skupin

- **ČJS-5-5-03: účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob**
  - DV: sestavuje svůj denní režim s účelným a efektivním využíváním času s ohledem na oprávněné nároky rodiny a školy

  - ✓ **U: Denní režim**
  - ✓ **U: Učení a volný čas**
  - ✓ **U: Pomoc blízkým osobám**

  - * OSV 4: dobrá organizace času

- **ČJS-5-5-04: uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví, vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista**
  - DV: zná a orientuje se v situacích ohrožujících život
  - DV: předchází rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích
  - DV: uvědomuje si každodenní nebezpečí na silnicích (bezpečná cesta do školy)
  - DV: vnímá každodenní možnosti krizových situací
  - DV: umí přivolat první pomoc a použít čísla tísňového volání

  - ✓ **U: Dopravní výchova – bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce a cyklisty**
  - ✓ **U: Krizové situace – šikana, týrání**
  - ✓ **U: Média – brutalita a jiné formy násilí**

  - * OSV 7: péče o dobré vztahy, respektování, podpora a pomoc, lidská práva
  - * MV 1: rozlišování mediálního sdělení od reality života

- **ČJS-5-5-05: předvede v modelových situacích jednoduché způsoby odmítání návykových látek**

- DV: rozpozná běžná léčiva od lentilek
- DV: umí rozlišit lék jako pomocníka i nepřítele
- DV: zná škodlivost hracích automatů, počítačů a dalších druhů závislosti
- DV: zahraje různé situace ve kterých je kladen důraz na odmítání
- DV: uvědomuje si rizika návykových látek a prostředků
- DV: uvědomuje si nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií

✓ **U: Návykové látky a zdraví: tabák, alkohol, počítače (soustavná hra)**

- * OSV 10: dovednosti při řešení problémů, rozhodování z hlediska různých typů problémů
- * VDO 2: přijímat odpovědnost za své postoje a činy, právo říci „Ne“

○ **ČJS-5-5-06: uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou**

- DV: dodržuje zásady zdravé výživy
- DV: umí vybírat a uchovávat potraviny
- DV: zná význam otužování
- DV: zná vhodnou skladbu stravy, dodržuje pitný režim
- DV: rozlišuje a posuzuje brutalitu a jiné formy násilí (televize-realita)

✓ **U: Osobní bezpečí – bezpečné chování v rizikovém prostředí, brutalita a jiné formy násilí v médiích**

- * MV 2: různé typy sdělení, rozdíl mezi faktickým a fiktivním obsahem

○ **ČJS-5-5-07: rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc**

- DV: zná rozdíl mezi nemocí a úrazem, v rámci svých možností jim umí předcházet

- ✓ **U: Nemoc (nachlazení, otužování, zdravá výživa, pitný režim)**
- ✓ **U: Úraz (drobná poranění – řezná, tržná rána a jejich ošetření)**
- ✓ **U: Služby odborné pomoci**

Vzdělávací oblast:

Umění a kultura

Vyučovací předmět:

Hudební výchova

Charakteristika oboru

V předmětu Hudební výchova je realizován obsah vzdělávací oblasti Umění a kultura. V počáteční etapě základního vzdělání si klade hudební výchova za cíl vzbudit zájem žáka o setkávání s hudbou a rozvíjet jeho elementární hudební dovednosti prostřednictvím pěveckých, rytmických, poslechových, instrumentálních a pohybových činností. Hudební výchova je charakterizována jako činnostní, tvořivý proces. Základem je hra, která poskytuje prostor pro uplatnění dětské aktivity, spontánnosti i vlastního experimentování.

Učivo oboru lze rozdělit na 4. vzájemně se prolínající složky, jež jsou v průběhu 1. období zaměřeny především na:

Vokální činnosti (VČ) a hudební teorie (HT)

- pěvecký a mluvní projev: pěvecké dovednosti (dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónu, dynamicky odlišený zpěv), hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu
- hudební rytmus: realizace písní ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu
- dvojhlas a vícehlas: prodleva, kánon, lidový dvojhlas
- intonace, vokální improvizace: diatonické postupy v durových a mollových tóninách, hudební hry
- záznam vokální hudby: zachycení melodie písně pomocí jednoduchého grafického vyjádření, nota jako grafický znak pro tón, zápis rytmu jednoduché písně, notový zápis jako opora při realizaci písně

Instrumentální činnosti (IČ) a rytmické činnosti (RČ)

- hra na hudební nástroje: reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladeb pomocí jednoduchých hudebních nástrojů z Orffova instrumentáře
- rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace: hudební hry, jednoduchá písňová forma (a – b)
- záznam instrumentální melodie: čtení a zápis rytmického schématu jednoduchého motivu či tématu instrumentální skladby, využití programů pro notové zápisy

Hudebně pohybové činnosti (HPČ)

- taktování, pohybový doprovod znějící hudby: dvoudobý, třídobý a čtyřdobý takt, taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tance
- pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znějící hudby: pantomima a pohybová improvizace s využitím tanečních kroků
- orientace v prostoru: utváření pohybové paměti, reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách

Poslechové činnosti (PČ)

- kvalita tónů: délka, síla, barva, výška
- vztahy mezi tóny: souzvuk, akord
- hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem: rytmus, melodie, harmonie, barva, kontrast a gradace, pohyb melodie (melodie vzestupná a sestupná), zvukomalba, metrické, rytmické, dynamické, harmonické změny v hudebním proudu
- hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj
- hudební styly a žánry: hudba taneční, pochodová, ukolébavka...
- hudební formy: malá písňová forma, velká písňová forma, rondo, variace
- interpretace hudby: slovní vyjádření (jaká je to hudba a proč je taková)

Hudební výchova a digitální technologie

Hudební výchovu, hudební umění, hudbu i zvukovou tvorbu a s ní spojené zvukové experimenty si již nelze představit bez digitálních technologií. Ty se stávají důležitým nástrojem vlastní tvořivosti žáků, součástí žakových experimentů, prezentací ale i žakovy vlastní sebeprezentace. Digitální technologie navíc umožňují hudební činnosti více vzájemně propojovat – žáci si mohou nejen zaznamenávat vlastní hudební aktivity, ale i sami vytvářet či dotvářet hudební doprovody, komponovat hudební miniatury, vytvářet zvukové objekty či vyhledávat i vytvářet zvukové a hudební podklady k vizuálním projektům apod. Tvůrčí uplatnění digitálních technologií navíc podporuje přirozené mezioborové vazby, zejména mezi výtvarným uměním, hudbou, filmem a audiovizí.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Ve vzdělávacím předmětu hudební výchova směřujeme výuku specificky s ohledem na vrozené hudební vlohy každého žáka k:

- rozvoji hudebního sluchu
- rozvoji hudebního a emocionálního citění
- objevování souvislostí mezi slovním a hudebním rytmem a pohybovým vyjádřením (pohyb je prostředkem pro rozvíjení všech hudebních činností)

- práci s hudebně nerozvinutými žáky
- postupnému vytváření a upevňování základních pěveckých návyků

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace;
- chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddelitelné součásti lidské existence; k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy; k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevu a potřeb a k utváření hierarchie hodnot;
- spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností;
- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince; k tvořivému přístupu ke světu, k možnosti aktivního překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života;
- zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě.

Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka Hudební výchovy společně s ostatními předměty vzdělávací oblasti Umění a kultura přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení:

Žák poznává smysl a cíl učení, vytváří si pozitivní vztah k učení tím, že: učitel žáka seznamuje se základními návyky a dovednostmi v jednotlivých oblastech hudebních činností (hlasové, rytmické, instrumentální, poslechové, pohybové) a vše podpoří osobním příkladem.

Kompetence k řešení problémů:

Žák se nenechá odradit počátečním nezdarem tím, že: učitel se snaží najít příčiny neúspěchu a citlivým přístupem za pomoci dětského kolektivu je pomáhá odstraňovat a následně rozvíjet kvalitu hlasových, pohybových dovedností jedince. Podpoří ho důvěrou.

Kompetence komunikativní:

Žák se učí dialogu se spolužáky, s učitelem, učí se rozumět a používat komunikační prostředky hudby tím, že: učitel učí žáka porozumět a pracovat s notovým záznamem, vysvětlí a na konkrétních příkladech ukáže, že skladba nebo píseň může být i osobním sdělením, poselstvím pro druhé.

Kompetence sociální a personální:

Žák si začíná uvědomovat osobní zodpovědnost v rámci kolektivu, aktivně se zapojuje do kolektivních činností tím, že: učitel vybírá vhodné hudebně pohybové hry s rytmicko-melodickým doprovodem, připravuje různé soutěže, kvízy, které vyžadují práci ve skupině, pomáhá žákovi získat pocit potřeby, důležitosti, sebedůvěry.

Kompetence občanské:

Žák si začíná uvědomovat své povinnosti i svá práva, začíná si vytvářet svůj osobní vztah k instituci, kterou je škola, obec tím, že: učitel navštěvuje se žáky hudební besedy, divadelní představení, zajistí návštěvu koncertu v ZUŠ, připravuje se žáky veřejná vystoupení pro rodiče, pro děti z mateřské školky, pro staré lidi v domech s pečovatelskou službou apod.

Kompetence pracovní:

Žák si osvojuje základní hygienické, pracovní návyky, tím, že: učitel ho seznamuje se základy hlasové hygieny, učí správnému držení těla při zpěvu, demonstruje mu možnosti práce s lidským hlasem.

Kompetence digitální:

Vedeme žáky k aktivnímu a smysluplnému využívání elektronických hudebních nástrojů, digitálních aplikací i dostupných programů jako nástrojů pro reprodukční, produkční i vlastní tvůrčí počiny. Motivujeme žáky k zaznamenávání, snímání a přenosu i prezentaci hudby a hudebních i zvukových projektů prostřednictvím digitálních technologií, případně k uplatnění digitálních technologií jako nástroje sebereprezentace v rámci vlastních audiovizuálních projektů. Vedeme žáky k vyhledávání a sdílení inspiračních zdrojů, uměleckých děl i běžné produkce s respektem k autorství a autorským právům

Tematické okruhy průřezových témat zařazené do oboru Výtvarná výchova

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj

OSV 1 Rozvoj schopností poznání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování

OSV 2: Sebepoznání a sebepojetí: moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty); co o sobě vím a co ne

OSV 4: Psychohygiena: dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému, uvolnění a relaxace

OSV 5: Kreativita: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity tvořivost v mezilidských vztazích

Sociální rozvoj

OSV 6: Poznávání lidí: vzájemné poznávání se ve skupině či třídě

OSV 7: Mezilidské vztahy: empatie a pohled na svět očima druhého

OSV 8: Komunikace: řeč těla, řeč zvuků a slov

OSV 9: Kooperace a kompetice: dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky

Mediální výchova

MV 5: Fungování a vliv médií ve společnosti: vliv médií na kulturu (role filmu, televize, internetu v životě jednotlivce, rodiny, společnosti)

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

VMEGS 1: Evropa a svět nás zajímá: rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa, události a artefakty v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu, naši sousedé v Evropě, život dětí v jiných zemích, lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy

Environmentální výchova

ENV 4: Vztah člověka k prostředí: prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví)

Učební plán předmětu Hudební výchova v souladu s učebním plánem školy

Ročník:	1.	2.	3.	4.	5.	celkem
Hodin:	1	2	2	1	1	7

HUDEBNÍ VÝCHOVA - vzdělávací obsah oboru

1. období / 1. ročník

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVVO), jichž je dosahováno na konci 1. období:

Na konci 1. období základního vzdělávání žák:

- HV-3-1-01 zpívá v jednohlase
- HV-3-1-02 rytmitizuje a melodizuje jednoduché texty
- HV-3-1-03 využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře
- HV-3-1-04 reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie
- HV-3-1-05 rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby
- HV-3-1-06 rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální

Cílové zaměření vzdělávacího oboru v 1. ročníku ZŠ

Vzdělávání v oboru Hudební výchova v 1. ročníku směřuje k těmto cílům:

- žák se učí hravou formou pracovat s dechem, hlasem, učí se tvořit hlavový tón
- žák je veden k čistému a rytmicky přesnému zpěvu intonačně jednoduchých písní
- učí se sluchem postihnout správné znění svého hlasu i svých spolužáků
- rytmitizace a melodizace textu vede k pochopení, že se dá lidská řeč zapsat i v jiné podobě než slovní
- učí se poznávat rytmicko-melodické nástroje Orffovského instrumentáře a seznámí se s nejjednoduššími technikami doprovodu, učí se jednoduchými pohybovými prvky vyjádřit průběh melodie, zaznamenat rytmické a tempové změny

● VOKÁLNÍ ČINNOSTI

○ HV-3-1-01: Zpívá v jednohlase

- DV: Zpívá intonačně a rytmicky jednoduché písně

✓ U: **Zásady hlasové hygieny**

✓ U: **Hlasová, dechová, artikulační cvičení (tvoření hlavového tónu, rozšiřování hlasového rozsahu, měkké nasazení tónů)**

✓ U: **Zpěv intonačně jednoduchých písní v rozsahu jednočárkované oktávy**

✓ U: **Intonace: model ge, gage**

- * OSV 1: Cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování

○ HV-3-1-02: Rytmitizuje a melodizuje jednoduché texty

- DV: pokouší se melodizovat krátký úsek textu či říkadla

✓ U: **Melodizace říkadel**

✓ U: **Individuální práce s „nezpěváky“**

- * OSV 6: Poznávání lidí: vzájemné poznávání se ve skupině či třídě

- * OSV 8: Komunikace: řeč zvuků a slov

● RYTMICKÉ ČINNOSTI

○ HV-3-1-02: Rytmitizuje a melodizuje jednoduché texty

- DV: pokouší se rytmitizovat krátký úsek textu či říkadla

✓ U: **Rytmus, metrum, pulsace písně**

✓ U: **Rytmitizace slov, slovních spojení, říkadel...**

- * OSV 1: Cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování
  - **HV-3-1-03: využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře**
    - DV: S pomocí učitele realizuje jednoduchý rytmický doprovod na některý z Orffových nástrojů
      - ✓ **U: Jednoduchý rytmický doprovod**
      - ✓ **U: Orffův instrumentář**
    - * OSV 8: Komunikace: řeč zvuků a slov
- **POSLECHOVÉ ČINNOSTI**
- **HV-3-1-05: rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby**
    - DV: Porovná dva tóny lišící se některou ze svých kvalit
      - Poslechové činnosti
      - ✓ **U: Tón – zvuk**
      - ✓ **U: Rozlišení změny výšky tónu**
      - ✓ **U: Analýza průběhu melodie (stoupá, klesá, opakované tóny)**
      - ✓ **U: Učitelův vzorový přednes písničky.**
      - ✓ **U: Hudební pohádky**
    - * OSV 1: Rozvoj schopností poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování
    - * OSV 4: Psychohygiena: dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; uvolnění relaxace
- **HUDEBNĚ TEORETICKÉ ČINNOSTI**
- **HV-3-1-05: rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby**
    - DV: Porovná dva tóny lišící se některou ze svých kvalit
      - ✓ **U: Pojmy: notová osnova, houslový klíč**
      - ✓ **U: Kvality tónu (délka, výška, síla, barva)**
    - * OSV 1: Rozvoj schopností poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování
- **HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI**
- **HV-3-1-04: Reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo**
    - DV: spontánně reaguje pohybem na hudbu
      - ✓ **U: Správné držení těla**
      - ✓ **U: Rytmická chůze, běh**
      - ✓ **U: Přisunný krok**
      - ✓ **U: Dětské lidové hry**
      - ✓ **U: Lidový tanec (mazurka)**
    - * OSV 2: Sebeznámání a sebepečení: moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty); co o sobě vím a co ne
    - * OSV 7: Mezilidské vztahy: empatie a pohled na svět očima druhého
    - * OSV 8: Komunikace: řeč těla, řeč zvuků a slov

● **INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI**

- **HV-3-1-02: Rytmizuje a melodizuje jednoduché texty**
  - DV: pokouší se melodizovat krátký úsek textu či říkadla
    - ✓ **U: Hra na dětské zvonkohry**
      - * OSV 5: Kreativita: cvičení pro rozvoj základní rysů kreativity, tvořivost v mezilidských vztazích
- **HV-3-1-03: využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře**
  - DV: S pomocí učitele realizuje jednoduchý rytmický doprovod na některý z Orffových nástrojů
    - ✓ **U: Jednoduché ostinátní doprovody na Orffovy hudební nástroje**
      - * OSV 5: Kreativita: cvičení pro rozvoj základní rysů kreativity, tvořivost v mezilidských vztazích

1. období / 2. ročník

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVVO), jichž je dosahováno na konci 1. období:

Na konci 1. období základního vzdělávání žák:

- HV-3-1-01 zpívá v jednohlase
- HV-3-1-02 rytmičuje a melodizuje jednoduché texty
- HV-3-1-03 využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře
- HV-3-1-04 reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie
- HV-3-1-05 rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby
- HV-3-1-06 rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální

Cílové zaměření vzdělávacího oboru ve 2. ročníku ZŠ

- získávání správných dechových, pěveckých a intonačních návyků, dovedností
- k intonačně čistému a rytmicky přesnému zpěvu písně
- schopnosti převádět lidskou řeč do rytmu a melodie, graficky ji zapsat (rytmizace a melodizace říkadel)
- rozvíjení tvořivosti, rytmického a harmonického cítění pomocí hry na dětské rytmicko melodické nástroje Orffovského instrumentáře
- schopnosti pohybem reagovat na hudbu, osvojují si základní pohybové dovednosti
- seznámení s výrazovými prostředky hudby pomocí hudebních pohádek

● VOKÁLNÍ ČINNOSTI

○ HV-3-1-01: Zpívá v jednohlase

- DV: zpívá jednoduché lidové i umělé písně, pokouší se uplatňovat základní pěvecká pravidla

✓ **U: Zásady hlasové hygieny**

✓ **U: Hlasová, dechová, artikulační cvičení (tvoření hlavového tónu, rozšiřování hlasového rozsahu, měkké nasazení tónů)**

✓ **U: Lidová píseň**

✓ **U: Umělá píseň**

* OSV 1: Rozvoj schopností poznávání: cvičení smyslového vnímání, cvičení dovedností zapamatování

* OSV 6: Poznávání lidí: vzájemné poznávání se ve skupině či třídě

* OSV 8: Komunikace: řeč těla, řeč zvuků a slov

○ HV-3-1-02: Rytmičuje a melodizuje jednoduché texty

- DV: snaží se melodizovat krátký text či říkadlo pomocí vybraných intonačních modelů

✓ **U: Melodizace říkadel pomocí intonačních modelů**

✓ **U: Intonace: durový trojzvuk**

✓ **U: Individuální práce s „nezpěváky“**

○ OSV 1: Rozvoj schopností poznávání: cvičení smyslového vnímání, cvičení dovedností zapamatování

○ OSV 6: Poznávání lidí: vzájemné poznávání se ve skupině či třídě

○ OSV 8: Komunikace: řeč těla, řeč zvuků a slov

● RYTMICKÉ ČINNOSTI

○ HV-3-1-02: Rytmičuje a melodizuje jednoduché texty

- DV: s dopomocí zachytí rytmus, metrum a pulsaci jednoduché písně

✓ **U: Rytmus, metrum, pulsace písně**

- ✓ **U: Rytmizace slov, slovních spojení, říkadel**
  - * OSV 1: Rozvoj schopností poznávání: cvičení smyslového vnímání, cvičení dovedností zapamatování
- **HV-3-1-03: využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře**
  - DV: pokouší se samostatně realizovat jednoduchý rytmický doprovod na některý s Orffových nástrojů
  - ✓ **U: Jednoduché ostinátní doprovody na Orffovy hudební nástroje**
    - * OSV 5: Kreativita: cvičení pro rozvoj základní rysů kreativity, tvořivost v mezilidských vztazích
    - * OSV 8: Komunikace: řeč zvuků a slov
- **POSLECHOVÉ ČINNOSTI**
  - **HV-3-1-05: rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby**
    - DV: Stručně verbálně popíše průběh melodie
    - DV: Vyjádří vybrané charakteristiky hudebního proudu v základních protikladech
    - ✓ **U: Sluchová analýza průběhu melodie**
    - ✓ **U: Výrazové prostředky hudby**
    - ✓ **U: Krátké poslechové skladby**
    - ✓ **U: Pojmy: smutně – vesele, rychle – pomalu, krátce – dlouze**
      - * OSV 1: Rozvoj schopností poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování
      - * OSV 4: Psychohygienu: dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; uvolnění relaxace
  - **HV-3-1-06: rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální**
    - DV: Sluchově rozliší základní skupiny nástrojů
    - ✓ **U: Poznávání nejběžnějších hudebních nástrojů**
      - * OSV 1: Rozvoj schopností poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování
      - * OSV 4: Psychohygienu: dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; uvolnění relaxace
- **HUDEBNĚ TEORETICKÉ ZNALOSTI**
  - **HV-3-1-05: rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby**
    - DV: V grafickém zápisu rozpozná výrazné změny dynamiky
    - DV: Rozliší 2/4 a 3/4 takt
    - ✓ **U: Takt, taktová čára, označení taktu**
    - ✓ **U: 2/4, 3/4**
    - ✓ **U: Taktování 2/4 taktu**
    - ✓ **U: Dynamická znaménka p – f**
    - ✓ **U: Grafický zápis melodie**
      - * OSV 1: Rozvoj schopností poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování
- **HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI**
  - **HV-3-1-04: Reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku**
    - DV: spontánně reaguje pohybem na znějící hudbu

- DV: s pomocí učitele se snaží pohybem vyjádřit metrum, tempo, dynamiku
  - ✓ **U: Správné držení těla**
  - ✓ **U: Hudebně pohybové a taneční hry**
  - ✓ **U: Poskok, cval**
    - * OSV 2: Sebepoznání a sebepojetí: moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty); co o sobě vím a co ne
    - * OSV 7: Mezilidské vztahy: empatie a pohled na svět očima druhého
    - * OSV 8: Komunikace: řeč těla, řeč zvuků a slov
    - * OSV 4: Psychohygienu: dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; uvolnění, relaxace
    - * OSV 5: Kreativita: Cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity, tvořivost v mezilidských vztazích

● INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

○ **HV-3-1-02: Rytmizuje a melodizuje jednoduché texty**

- DV: snaží se melodizovat krátký text nebo říkadlo pomocí vybraných intonačních modelů
  - ✓ **U: Jednoduché ostinátní doprovody na dětské nástroje Orffovského instrumentáře**
    - * OSV 5: Kreativita: cvičení pro rozvoj základní rysů kreativity, tvořivost v mezilidských vztazích

○ **HV-3-1-03: využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře**

- DV: pokouší se samostatně realizovat jednoduchý rytmický doprovod na některý z Orffových nástrojů
  - **Jednoduché ostinátní doprovody na Orffovy hudební nástroje**
    - * OSV 5: Kreativita: cvičení pro rozvoj základní rysů kreativity, tvořivost v mezilidských vztazích

1. období / 3. ročník

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVVO), jichž je dosahováno na konci 1. období:

Na konci 1. období základního vzdělávání žák:

- HV-3-1-01 zpívá v jednohlase
- HV-3-1-02 rytmičuje a melodizuje jednoduché texty
- HV-3-1-03 využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře
- HV-3-1-04 reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie
- HV-3-1-05 rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby
- HV-3-1-06 rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální

Cílové zaměření vzdělávacího oboru ve 3. ročníku ZŠ

- získávání správných dechových, pěveckých a intonačních návyků, dovedností
- dovednosti intonovat píseň s melodickou oporou hudebního nástroje na základě individuální schopnosti
- získání zkušeností se čtením notového zápisu, učí se základním prvkům notopisu
- poznávání výrazových prostředků hudby (tempové, dynamické změny)
- nácviku jednoduché, nenáročné techniky hry na dětské nástroje Orffovského instrumentáře
- seznámení s lidovým tancem a s jednoduchými tanečními kroky

● VOKÁLNÍ ČINNOSTI

○ HV-3-1-01: Zpívá v jednohlase

- DV: zpívá jednoduché lidové, umělé i populární písně pro děti s uplatněním základních pěveckých návyků
- DV: melodizuje říkadla a jednoduché texty pomocí osvojených intonačních modelů
- ✓ **U: Zásady hlasové hygieny**
- ✓ **U: Dechová, hlasová, artikulační cvičení**
- * OSV 1: Rozvoj schopností poznávání: cvičení smyslového vnímání, cvičení dovedností zapamatování

○ HV-3-1-02: Rytmičuje a melodizuje jednoduché texty

- DV: melodizuje říkadla a jednoduché texty pomocí osvojených intonačních modelů
- ✓ **U: Upevňování hlavového tónu**
- ✓ **U: Rozšiřování hlasového rozsahu**
- ✓ **U: Měkké nasazení tónů, vázání tónů, vyrovnávání vokálů**
- ✓ **U: Hudební dělení slov**
- ✓ **U: Lidová píseň**
- ✓ **U: Umělá píseň**
- ✓ **U: Populární píseň pro děti**
- ✓ **U: Melodizace říkadel pomocí intonačních modelů**
- ✓ **U: Intonace: pěti tónová stupnicová durová řada, opakované tóny**
- ✓ **U: Individuální práce s „nezpěváky“**
- * OSV 6: Poznávání lidí: vzájemné poznávání se ve skupině či třídě
- * OSV 8: Komunikace: řeč zvuků a slov

● RYTMICKÉ ČINNOSTI

○ HV-3-1-02: Rytmizuje a melodizuje jednoduché texty

- DV: s dopomocí naznačí rytmus, metrum a pulsaci písně
- DV: samostatně rytmitizuje jednoduchý text
- ✓ U: Rytmus, metrum, doprovod písně
- ✓ U: Hra

○ HV-3-1-05: rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby

- DV: zpívá jednoduché lidové i umělé písně, pokouší se uplatňovat základní pěvecká pravidla
- ✓ U: Upevňování hlavového tónu
- ✓ U: Rozlišování hlasového rozsahu
- ✓ U: Měkké nasazení tónu, vázání tónů, vyrovnávání vokálů, hudební dělení slov
- ✓ U: Hra otázka – odpověď (příprava pro pochopení písňové hudební formy)
- OSV 1: Rozvoj schopností poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování

○ HV-3-1-03: využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře

- DV: samostatně realizuje jednoduchý rytmický doprovod na některý s Orffových nástrojů
- ✓ U: Jednoduché ostinátní doprovody
- ✓ U: Orffovy hudební nástroje
- ✓ U: Rytmizace říkadel
- OSV 8: Komunikace: řeč zvuků a slov
- OSV 5: Kreativita: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity, tvořivost v mezilidských vztazích

● POSLECHOVÉ ČINNOSTI

○ HV-3-1-05: rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby

- DV: Popíše průběh melodie
- DV: Zachytí výrazné změny tempa a dynamiky
- ✓ U: Sluchová analýza průběhu melodie, písně, skladby
- ✓ U: Rozlišení dynamických změn, barvy hudebního nástroje
- * OSV 1: Rozvoj schopností poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování

○ HV-3-1-06: rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální

- DV: rozliší tóninu dur a moll
- DV: rozpozná základní hudební nástroje
- DV: rozliší skladby vokální, instrumentální a vokálně instrumentální
- ✓ U: Sluchové rozlišení dur / moll tóniny
- ✓ U: Skladba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální
- ✓ U: Hudební forma: rondo
- * OSV 4: Psychohygienu: dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému, uvolnění relaxace

● HUDEBNĚ TEORETICKÉ ČINNOSTI

○ HV-3-1-06: rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby

- DV: V grafickém zápisu rozliší noty / tóny a porovná jejich jednotlivé kvality
  - ✓ **U: Takt 4/4 = C**
  - ✓ **U: Taktování $\frac{3}{4}$ taktu**
  - ✓ **U: Hodnoty not a pomlk (čtvrt'ová, půlová, celá, osminová)**
  - ✓ **U: Psaní not a linky do mezer – bez určování not**
  - ✓ **U: Pojmy: repetice, legato, zesilovat, zeslabovat, piano, forte**
- * OSV 1: Rozvoj schopností poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování

● HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

○ HV-3-1-04: Reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie

- DV: pohybem v prostoru vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku a směr melodie
  - ✓ **U: Hudebně pohybové a taneční hry**
  - ✓ **U: Orientace v prostoru, pohyb ve dvojicích**
  - ✓ **U: Krokové, běhové etudy**
- * OSV 2: Sebepoznání a sebepojetí: moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty); co o sobě vím a co ne
- * OSV 7: Mezilidské vztahy: empatie a pohled na svět očima druhého
- * OSV 8: Komunikace: řeč těla, řeč zvuků a slov
- * OSV 4: Psychohygiena: dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; uvolnění, relaxace
- * OSV 5: Kreativita: Cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity, tvořivost v mezilidských vztazích

● INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

○ HV-3-1-02: Rytmizuje a melodizuje jednoduché texty

- DV: melodizuje říkadla a jednoduché texty pomocí osvojených intonačních modelů nebo podle své hudební fantazie
- DV: porovná různé doprovody k písním včetně doprovodu elektronickým nástrojem; podle svého pocitu vybere doprovod, který považuje za vhodnější, a pokusí se svoji volbu zdůvodnit, zvolený doprovod podle svých dispozic realizuje
  - ✓ **U: Jednoduché ostinátní doprovody na dětské nástroje Orffovského instrumentáře**
  - ✓ **U: různorodé hudební doprovody lidových i umělých písní interpretované učitelem i žáky na akustické i elektronické nástroje (Orffův instrumentář, kytara, klavír, keyboard) nebo vytvořené v aplikacích, zdůvodnění výběru (líbí–nelíbí, proč – hra s hudební barvou), samostatný výběr z nabízených možností, případně samostatná hra doprovodů či hra s dopomocí učitele**
- * OSV 5: Kreativita: Cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity, tvořivost v mezilidských vztazích

2. období / 4. ročník

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVVO), jichž je dosahováno na konci 2. období:

Na konci 2. období základního vzdělávání žák:

- HV-5-1-01 zpívá v jednohlase či dvojhase v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti
- HV-5-1-02 realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not
- HV-5-1-03 využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní
- HV-5-1-04 rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby
- HV-5-1-05 vytváří jednoduché přehry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace
- HV-5-1-06 rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků
- HV-5-1-07 ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace

Cílové zaměření vzdělávacího oboru ve 4. ročníku ZŠ

- upevňování návyků správné hlasové hygieny
- intonačně čistá a rytmicky přesná interpretace písně
- vytváření základů dvojhlasého zpěvu (kánon, držené prodlevové tóny), i s oporou melodického nástroje
- další prohloubení znalostí o hudbě českých i světových skladatelů
- seznámení se základy hudební teorie, dovednosti orientovat se v notovém zápise
- schopnost pohybem sdělovat své pocity, nálady

● VOKÁLNÍ ČINNOSTI

- **HV-5-1-01: zpívá v jednohlase či dvojhase v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti**
  - DV: zpívá lidové, umělé a populární písně pro děti dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase, uplatňuje základní pěvecké návyky
  - DV: pokouší se zpívat kánon
    - ✓ U: Hlasová hygiena
    - ✓ U: Dechová, hlasová, artikulační cvičení (rozšiřování hlasového rozsahu, vyrovnávání vokálů, hudební dělení slov, frázování)
    - ✓ U: Lidová píseň (jednohlas, dvojhlas, kánon)
    - ✓ U: Umělá píseň
    - ✓ U: Populární píseň pro děti
  - × OSV 1:
  - × OSV 8:
  - × VMEGS 1:
  - × EV 4:
- **HV-5-1-02: realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not**
  - DV: v hrubých obrysech se orientuje v zápisu jednoduché písně
    - ✓ U: Melodizace textu
    - ✓ U: Intonace: model edec, spodní 5. stupeň
  - × OSV 1:
  - × OSV 8:
  - × VMEGS 1:
  - × EV 4:

RYTMICKÉ ČINNOSTI

- **HV-5-1-03: využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní**
  - DV: naznačí rytmus a metrum písně
    - ✓ U: Rytmus, metrum, doprovod písně
    - ✓ U: Rytmizace říkadel
      - * OSV 1:
      - * OSV 2:
      - * OSV 8:

- **HV-5-1-05: vytváří jednoduché přehry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace**
  - DV: vytváří a realizuje jednoduché rytmické doprovody písní pomocí hry na tělo nebo Orffových nástrojů
    - ✓ U: Rytmické doprovody písní
    - ✓ U: Orffovy hudební nástroje)
      - * OSV 1:
      - * OSV 2:
      - * OSV 8:

POSLECHOVÉ ČINNOSTI

- **HV-5-1-06: rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků**
  - DV: rozpozná výrazné melodické rytmické, tempové a dynamické změny v proudu hudby
  - DV: identifikuje vybrané hudební nástroje
  - DV: stručně verbálně vyjádří základní charakter skladby
    - ✓ U: Sluchové rozlišení melodické, rytmické, tempové a dynamické změny
    - ✓ U: Výrazové prostředky hudby
    - ✓ U: Hudební nástroje
    - ✓ U: Kratší skladby českých i světových skladatelů
      - * OSV 1:
      - * OSV 4:
      - * MV 5:

HUDEBNĚ TEORETICKÉ ZNALOSTI

- **HV-5-1-02: realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not**
  - DV: v hrubých obrysech se orientuje v zápisu jednoduché písně
    - ✓ U: Nota čtvrt'ová s tečkou
    - ✓ U: Taktování 4/4 = C taktu, 3/4 taktu
    - ✓ U: Hudební abeceda
    - ✓ U: Rytmický zápis čtyřtaktí lidové písně
      - * OSV 1:

- **HV-5-1-04: rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby**

- DV: určí základní charakteristické prvky vybraných tanců
  - ✓ **U: Pohybové ztvárnění rytmu, melodie, dynamiky (hudební motiv, perioda, hudební věta)**
    - × OSV 2:
    - × OSV 4:
    - × OSV 5:
    - × OSV 7:
    - × OSV 8:
    - × OSV 9:

- **HV-5-1-07: ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace**
  - DV: předvede některé základní taneční kroky
    - ✓ **U: Taneční hry**
    - ✓ **U: Lidový tanec (polka)**
    - ✓ **U: Poskočný krok**
      - × OSV 2:
      - × OSV 4:
      - × OSV 5:
      - × OSV 7:
      - × OSV 8:
      - × OSV 9:

INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

- **HV-5-1-02: realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not**
  - DV: v hrubých obrysech se orientuje v zápisu jednoduché písně
  - na dostupném elektronickém nástroji zvolí s dopomocí vhodný rejstřík a doprovodí píseň prodlevou, hrou basových tónů či rytmickým vzorkem (patternem) připraveným učitelem
  - ve skladbě prezentované prostřednictvím digitálního zobrazení (na interaktivní tabuli nebo počítači) seřadí části hrané skladby do správného celku
  - doprovodí píseň na dostupném elektronickém nástroji, například hraním prodlevy či basových tónů označených učitelem na klaviatuře elektronického nástroje, nebo pomocí rytmického vzorku (patternu) připraveného učitelem ve zvolené aplikaci
    - ✓ **U: hra na dětské hudební nástroje Orffovského instrumentáře, vytváření přede hry, jednoduchého ostinátčního doprovodu písně, dohry**
    - ✓ **hudební hry pomocí aplikace, např. Sluchohry, nebo hry vytvořené ve vhodné aplikaci (Audacity aj.)**
    - ✓ **hra na keyboard, případně MIDI klávesy propojené s vhodným počítačem – prodleva, basové tóny, doprovody z rytmické databanky, tvorba či přiřazení vhodného patternu k písni (aplikace WebAudio Drum Machine, Chrome Music Lab aj.)**
      - × OSV 5:
      - × OSV 9:

2. období / 5. ročník

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVVO), jichž je dosahováno na konci 2. období:

Na konci 2. období základního vzdělávání žák:

- HV-5-1-01 zpívá v jednohlase či dvojhase v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti
- HV-5-1-02 realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not
- HV-5-1-03 využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní
- HV-5-1-04 rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby
- HV-5-1-05 vytváří jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace
- HV-5-1-06 rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků
- HV-5-1-07 ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace

Cílové zaměření vzdělávacího oboru v 5. ročníku ZŠ

- upevňování návyků v oblasti hlasového výcviku, hlasové hygieny
- upevňování intonačních dovedností a jejich využití při nácviu intonačně jednoduché písně nebo její části
- využití individuálních instrumentálních dovedností při doprovodu písně (žáci navštěvující ZUŠ)
- poznávání děl našich i světových hudebních skladatelů

● **VOKÁLNÍ ČINNOSTI**

- **HV-5-1-01: zpívá v jednohlase či dvojhase v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti**
  - DV: zpívá dle svých dispozic kvalitně v jednohlase nebo jednoduchém dvojhase v durových i mollových tóninách, využívá získané pěvecké dovednosti
    - ✓ **U: Hlasová hygiena**
    - ✓ **U: Dechová, hlasová, artikulační cvičení (rozšiřování hlasového rozsahu, vyrovnávání vokálů, frázování)**
    - ✓ **U: Lidová píseň (dvojhlas, kánon, držené tóny, lidový dvojhlas, quodlibet - zpěv 2 či více písní současně)**
      - x OSV 1:
      - x OSV 4:
      - x OSV 8:
- **HV-5-1-02: realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not**
  - DV: dle svých schopností realizuje jednoduchou píseň podle jejího zápisu
    - ✓ **U: Umělá píseň**
    - ✓ **U: Populární píseň pro děti**
    - ✓ **U: Lidová píseň jiných národů**
    - ✓ **U: Melodizace textu**
    - ✓ **U: Intonace: obraty trojzvuku, orientace v durové tónině v rámci zvládnutých intonačních modelů**
      - x OSV 1:
      - x OSV 4:
      - x OSV 8:
      - x VMEGS 1:
      - x EV 4:

● RYTMICKÉ ČINNOSTI

- HV-5-1-03: využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní
- HV-5-1-05: vytváří jednoduché přehry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace
  - DV: improvizuje jednoduché doprovody k písním a k jejich realizaci využívá hru na tělo i Orffovy nástroje
    - ✓ U: Rytmizace textu
    - ✓ U: Synkopa, ligatura
    - ✓ U: Předvěti – závěti
    - ✓ U: Jednoduché ostinátní doprovody písní
    - ✓ U: Orffovy hudební nástroje
  - × OSV 1:
  - × OSV 5:
  - × OSV 8:

● POSLECHOVÉ ČINNOSTI

- HV-5-1-04: rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby
  - DV: rozpozná některé prvky hudební formy jednoduché písně či skladby
    - ✓ U: Orientace v základních hudebních prostředích (rytmus, melodie, dynamika, tempo)
    - × OSV 1:
    - × OSV 4:
- HV-5-1-06: rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků
  - DV: stručně verbálně popíše charakter skladby a jeho změny
  - DV: identifikuje změny v proudu hudby
    - ✓ U: Sluchová analýza dur, moll trojzvuku (kvintakordu)
    - ✓ U: Hudební pořady pro děti v médiích nebo živě na koncertech
    - ✓ U: Zajímavosti ze života hudebních skladatelů a hudebních interpretů minulosti i současnosti
    - ✓ U: Hudební uskupení: lidová kapela, smyčcový kvartet, symfonický orchestr
    - ✓ U: Výrazové prostředky hudby
  - × OSV 1:
  - × OSV 4:
  - × MV 5:

● HUDEBNĚ TEORETICKÉ ZNALOSTI

- HV-5-1-02: realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not
  - DV: dle svých schopností realizuje píseň / skladbu podle jejího notového zápisu
    - ✓ U: Takt 3/8, 6/8
    - ✓ U: Upevňování dovedností taktování (přípravný zdvih, závěr)
    - ✓ U: Funkce posuvek (křížek, béčko)
    - ✓ U: Rytmicko-melodický zápis jednoduché melodie (čtyřtaktí)
  - × OSV 1:

- **HV-5-1-04: rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby**
  - DV: podle notového zápisu rozpozná hudební formu jednoduché písně / skladby
  - ✓ **U: Písňová forma dvoudílná - aa, ab, třídílná - aba**
    - × OSV 1:

● HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

- **HV-5-1-07: ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace**
  - DV: využívá osvojené základní taneční kroky ke ztvárnění hudby pohybem
  - DV: reaguje na změny v proudu znějící hudby
  - ✓ **U: Lidový tanec**
  - ✓ **U: vyjádří hudbu a reakci na změny v proudu znějící hudby pantomimou nebo pohybovou improvizací s využitím tanečních kroků**
    - × OSV 2:
    - × OSV 4:
    - × OSV 5:
    - × OSV 7:
    - × OSV 8:
    - × OSV 9:

INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

- **HV-5-1-03: využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní**
- **HV-5-1-05: vytváří jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace**
  - DV: improvizuje jednoduché doprovody k písním, k jejich realizaci využívá hru na tělo nebo Orffovy nástroje
  - na dostupném elektronickém nástroji zvolí vhodný rejstřík a doprovodí píseň prodlevou, hrou basových tónů či rytmickým vzorkem (patternem) připraveným učitelem nebo jím samotným ve zvolené aplikaci (např. WebAudio Drum Machine)
  - ve skladbě prezentované prostřednictvím digitálního zobrazení (na interaktivní tabuli nebo počítači) seřadí části hrané skladby do správného pořadí a případně rozpozná návrat hlavní melodie (tématu), opakování motivu apod.
  - vytvoří přede hru, mezihru či dohru k vybrané písni za pomoci dostupných hudebních nástrojů či za pomoci dostupných hudebních aplikací (WebAudio Drum Machine, Music Maker Jam aj.)
  - z dostupných zdrojů vybere vhodnou aplikaci pro vlastní hudební pokusy a navrhne, jak by šlo aplikaci využít například pro vlastní tvorbu, a případně zrealizuje svůj hudební nápad
  - ✓ **U: Využití hry na klasické hudební nástroje (žáci ZUŠ)**
  - ✓ **U: Tvoření vlastních jednoduchých doprovodů (přede hra, mezihra, dohra)**
  - ✓ **hudební hry pomocí aplikace, např. Sluchohry, poznávání výrazných částí (návratů, opakování) písně či skladby z grafického (digitálního) záznamu (např. aplikace Audacity)**
  - ✓ **hra na keyboard, případně MIDI klávesy propojené s vhodným počítačem – prodleva, basové tóny, doprovody z rytmické databanky, tvorba či přiřazení vhodného patternu k písni (aplikace WebAudio Drum Machine, Chrome music lab aj.)**
    - × OSV 5:
    - × OSV 9:

Vzdělávací oblast:

Umění a kultura

Vyučovací předmět:

Výtvarná výchova

Charakteristika oboru

V oboru Výtvarná výchova je realizován obsah vzdělávací oblasti Umění a kultura. Učivo oboru lze rozdělit na 3 vzájemně propojené složky společné pro 1. a 2. období:

Rozvíjení smyslové citlivosti

- prvky vizuálně obrazného vyjádření: linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury – jejich jednoduché vztahy (podobnost, kontrast, rytmus), jejich kombinace a proměny v ploše, objemu a prostoru
- uspořádání objektů do celků: uspořádání na základě jejich výraznosti, velikosti a vzájemného postavení ve statickém a dynamickém vyjádření
- reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly: vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových a vyjádření vizuálních podnětů prostředky vnímatelnými ostatními smysly
- smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření: umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama

Uplatňování subjektivity

- prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností – manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby
- typy vizuálně obrazných vyjádření: jejich rozlišení, výběr a uplatnění – hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, sochařství, plastika, animovaný film, komiks, fotografie, elektronický obraz, reklama
- přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením: hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, založené na smyslovém vnímání)

Ověřování komunikačních účinků

- osobní postoj v komunikaci: jeho utváření a zdůvodňování; odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejetých) v rámci skupin, v nichž se dítě pohybuje; jejich porovnávání s vlastní interpretací
- komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření: v komunikaci se spolužáky, rodinnými příslušníky a v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje (ve škole i mimo školu); vysvětlování výsledků tvorby podle svých schopností a zaměření
- proměny komunikačního obsahu: záměry tvorby a proměny obsahu vlastních vizuálně obrazných vyjádření i děl výtvarného umění

Výtvarná výchova a digitální technologie

Výtvarná výchova nabízí různorodé tvůrčí činnosti a širokou škálu vizuálních prostředků, které zahrnují jak prostředky považované za tradiční, tak digitální technologie. Žák skrze tvůrčí práci a experimentování s nimi poznává a objevuje svět i sebe sama, svoji jedinečnost, zájmy, témata. Digitální technologie tak přirozeně rozšiřují možnosti vlastní tvorby o metody a postupy umění nových médií i zapojení se do tvůrčího procesu ve všech jeho fázích, včetně prezentací a sdílení výsledků. Rovněž přispívají k vytváření různých variant řešení a rozšiřují možnosti postprodukce. Tvůrčí uplatnění digitálních technologií navíc podporuje přirozené mezioborové vazby zejména mezi výtvarným uměním, hudbou, filmem a audiovizí.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace
- chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddelitelné součásti lidské existence; k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, citění, prožívání a představy; k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevů a potřeb a k utváření hierarchie hodnot
- spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností
- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince; k tvořivému přístupu ke světu, k možnosti aktivního překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života
- zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě

Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka Výtvarné výchovy společně s ostatními předměty vzdělávací oblasti Umění a kultura přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení:

Učí se vyhledávat a třídit informace a na základě jejich pochopení a propojení je efektivně využívat v procesu učení (poznávání), v tvůrčích činnostech a praktickém životě; tím, že učitel vede žáky k orientaci v oblasti vizuální kultury, která se jich bezprostředně dotýká, a to jak v rámci zprostředkování školou, tak i s přesahem do každodenního života.

Učí se operovat s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádět věci do souvislostí, propojovat do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí; tím, že učitel přivádí žáky do světa vizuálního vyjadřování v roli tvůrců i příjemců, učí je porovnávat různé druhy vizuálního vyjadřování z hlediska jejich kontextu, účelu i estetického působení, vřazovat poznatky ze světa výtvarného umění a širší vizuální kultury do vlastního systému chápání a užívání symbolické výtvarné řeči a na základě toho jim pomáhá si vytvářet komplexnější pohled především na společenské a kulturní jevy.

Učí se samostatně pozorovat a experimentovat, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti; tím, že učitel vede žáky k tvořivému zpracovávání podnětů ze svého okolí, k experimentování s výtvarnými materiály a vyjadřovacími prostředky a k vyhledávání nejvhodnějších forem pro vyjádření svých zážitků, k porovnávání výsledků své práce s výsledky práce ostatních a k vytváření úsudku o vlastním výtvarném vyjadřování.

Kompetence k řešení problémů:

Učí se vyhledávat informace vhodné k řešení problému, využívat získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechat se odradit případným nezdarem a vytrvale hledat řešení; tím, učitel vede k samostatnému hledání možností řešení výtvarných úkolů s využitím všech dostupných informací, prostředků a technik.

Učí se samostatně řešit problémy, volit vhodné způsoby řešení, užívat při řešení empirické a tvořivé postupy; tím, že učitel pobízí k experimentování a k nacházení osobitého a individuálního řešení zadaného úkolu. Sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů, učí se obhájit vlastní řešení, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí; tím, že učitel vede žáky k vědomí odpovědnosti za vlastní dílo jako součásti osobní výpovědi.

Kompetence komunikativní:

Učí se formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, výstižně, souvisle a kultivovaně v ústním projevu; tím, že učitel vede žáky k vysvětlování a obhajování svého pojetí výtvarného úkolu. Učí se naslouchat promluvám druhých lidí, porozumět jim, vhodně na ně reagovat, účinně se zapojovat do diskuse, obhajovat svůj názor a vhodně argumentovat; tím, že učitel rozvíjí dovednost vyslechnout v diskusi názor ostatních a vyslovit a obhájit vlastní názor na práci druhého i na díla a produkty z oblasti výtvarného umění a obecné vizuální kultury.

Učí se rozumět obrazům a jiným vizuálním vyjádřením, gestům a jiným komunikačním prostředkům, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění; tím, že učitel vede k vědomému využívání postupů, technik a materiálů z široké oblasti vizuálního vyjadřování pro vlastní tvůrčí vyjádření v rámci zadaných úkolů i pro vyjádření vlastní osobní výpovědi.

Učí se využívat informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem; tím, že učitel vede k tvořivému hledání různých způsobů vizuálního vyjádření a jejich kombinací.

Kompetence sociální a personální:

Učí se účinně spolupracovat ve skupině, podílet se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňovat kvalitu společné práce; tím, že učitel vede k práci ve dvojici i ve skupině, učí žáky vnímat svou roli a své místo v pracovní skupině, ocenit svůj přínos ke zduaru společné práce.

Učí se podílet na utváření příjemné atmosféry v týmu, přispívat k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápat potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňovat zkušenosti druhých lidí, respektovat různá hlediska; tím, že učitel učí vyslovit a obhájit svůj názor a stanovisko a současně přijmout, pochopit a respektovat odlišný názor druhého.

Učí se vytvářet si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; tím, že učitel poskytuje prostor k prezentaci vlastní práce a vyslovení svého názoru, i když je v rozporu se stanoviskem většiny, učí žáky přijmout i kritiku a nesouhlas.

Kompetence občanské:

Učí se respektovat přesvědčení druhých lidí, vážit si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí; tím, učitel učí v diskusích i přímo vnímáním výtvarných děl vnímat emoce, postoje a přesvědčení druhých, respektovat jejich odlišnost a přijímat je jako další z mnoha možností, hájit právo druhých na vyjádření odlišného názoru a přijímat i dílo, jež mu není blízké, jako svébytné vyjádření zasluhující si úctu a pozornost.

Učí se respektovat, chránit a oceňovat naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevovat pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojovat do kulturního dění; tím, že učitel učí vnímat tvorbu vlastní i druhých lidí jako jedinečný výsledek duševního úsilí a práce, propojující naši současnou kulturu s jejím

historickým základem.

Kompetence pracovní:

Učí se používat bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení pracovny výtvarné výchovy i další, určené k samostatné tvorbě ve vyučovacích hodinách tím, že učitel vytváří možnosti pro osvojení základních dovedností i pro samostatnou práci.

Digitální kompetence:

Motivujeme žáky k užívání různorodých vizuálně obrazných prostředků včetně digitálních technologií při vlastní tvorbě, k nalézání neobvyklých postupů a různých variant řešení. Poskytujeme žákům prostor ke sdílení a prezentaci tvůrčího záměru, témat a výsledků tvůrčí práce v rovině tvorby, vnímání a interpretace. Vedeme žáky k vyhledávání a sdílení inspiračních zdrojů, uměleckých děl i běžné produkce s respektem k autorství a autorským právům.

Tematické okruhy průřezových témat zařazené do oboru Výtvarná výchova

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj

OSV 1 Rozvoj schopností poznání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, řešení problémů

OSV 2: Sebepoznání a sebepojetí: já jako zdroj informací o sobě; druhí jako zdroj informací o mně; moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty); co o sobě vím a co ne; jak se promítá mé já v mém chování; můj vztah ke mně samé/mu; moje vztahy k druhým lidem

OSV 4:

OSV 5: Kreativita: cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti "dotahovat" nápady do reality)

Sociální rozvoj

OSV 8: Komunikace: řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků; cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování)

OSV 9: Kooperace a kompetice: rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci, dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky

Morální rozvoj

OSV 11: Hodnoty, postoje, praktická etika: analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

VMEGS 1:

VMEGS 2:

VMEGS 3: Jsme Evropané: kořeny a zdroje evropské civilizace

Multikulturní výchova (MkV)

MkV 1 Kulturní difference: jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; člověk jako nedílná jednota tělesné i duševní stránky, ale i jako součást etnika; poznávání vlastního kulturního zakotvení; respektování zvláštností různých etnik

MkV 2 Lidské vztahy: vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti); tolerance, empatie, umět se vžít do role druhého; osobní příspěví k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy

Mediální výchova (MV)

Tematické okruhy receptivních činností:

MV 1 Kritické vnímání mediálních sdělení: pěstování kritického přístupu k reklamě; hodnotící prvky ve sdělení (výběr záběrů); hledání rozdílu mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením

MV 2: Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality: hlavní rysy reprezentativnosti (rozlišení reality od médií zobrazovaných stereotypů, jako reprezentace reality); vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti (rozlišení sdělení potvrzujících předsudky a představy od sdělení vycházejících ze znalosti problematiky a nezaujatého postoje

MV 4: Vnímání autora mediálních sdělení: identifikování postojů a názorů autora v mediovaném sdělení; výrazové prostředky a jejich uplatnění pro vyjádření či zastření názoru a postoje i pro záměrnou manipulaci; prvky signalizující explicitní či implicitní vyjádření hodnocení, výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru a hodnotového významu

MV 5: Fungování a vliv médií ve společnosti: role médií v každodenním životě jednotlivce, vliv médií na postoje a chování; vliv médií na kulturu (role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti)

○ Tematické okruhy produktivních činností:

MV 6: Tvorba mediálního sdělení: uplatnění a výběr výrazových prostředků a jejich kombinací pro tvorbu komunikačně (společensky a situačně) vhodných sdělení; tvorba mediálního sdělení pro školní časopis, rozhlas, televizi či internetové médium; technologické možnosti a jejich omezení

MV 7: Práce v realizačním týmu: redakce školního časopisu, rozhlasu, televize či internetového média

Učební plán předmětu Výtvarná výchova v souladu s učebním plánem školy

Ročník:	1.	2.	3.	4.	5.	celkem
Hodin:	1	1	1	1	1	5

1. období / 1., 2. a 3. ročník

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVVO), jichž je dosahováno na konci 1. období:

Na konci 1. období základního vzdělávání žák:

- **VV-3-1-01:** rozpoznává linie, tvary, objemy, barvy, objekty, porovnává je a třídí na základě zkušeností, vjemů, zážitků a představ
- **VV-3-1-02:** v tvorbě projevuje své vlastní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace
- **VV-3-1-01:** vnímá události různými smysly a vizuálně je vyjadřuje
- **VV-3-1-04:** interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností
- **VV-3-1-05:** na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

Cílové zaměření vzdělávacího oboru v 1. období

Vzdělávání v oboru Výtvarná výchova v 1., 2. a 3. ročníku směřuje k:

- vyhledávání poznatků a informací o smyslově poznatelném světě a k jejich využití v procesu tvorby a vnímání díla
- samostatnému pozorování a využívání získaných výsledků ve vlastní tvorbě
- kritickému posuzování děl vlastních i cizích, hledání jejich shodných, podobných a odlišných znaků
- vytváření a posilování komunikativních dovedností ve verbální i neverbální oblasti
- naslouchání promluvám druhých lidí a jejich porozumění, obhajování svého názoru v diskusi
- účinné spolupráci ve skupině
- vytváření si pozitivní představy o sobě samém
- pozitivnímu postoji k uměleckým dílům a smyslu pro tvořivost
- bezpečnému a účinnému používání nástrojů, materiálů a vybavení v rámci vlastní tvorby

○ **VV-3-1-01: Rozpoznává linie, tvary, objemy, barvy, objekty), porovnává je a třídí na základě zkušeností, vjemů, zážitků a představ**

- DV: Rozeznává barvy v základní škále, kterou má k dispozici; vnímá odlišné odstíny, pojmenuje je v přirovnání
- DV: Rozezná základní plošné a prostorové tvary, dovede je pojmenovat a použít ve vlastním obrazném vyjádření
- DV: Pomocí přiřazení a přirovnání dovede charakterizovat základní prvky vizuálně obrazného vyjádření (barva, linie, tvar, povrch, objem, objekt)
- DV: Dovede pojmenovat a charakterizovat prvky použité ve vlastním vyjádření a jednoduše zdůvodnit jejich užití
- DV: Charakterizuje konkrétní barvu, tvar, objem, povrch, objekt a dovede je převést do vlastního vizuálně obrazného vyjádření
- DV: učí se rozlišovat mezi jednotlivými vizuálními obsahy a objevuje, k čemu jsou určeny (například kresba v knize, animace v reklamě / v animovaném filmu pro děti)
- DV: při vlastní tvorbě objevuje možnosti různých prostředků (kresby, malby, digitální fotografie, nástrojů vybraných programů pro kreslení)
- DV: experimentuje s prostředky, kterými je možné vyjádřit nebo zachytit smyslový vjem, seznamuje se s jednoduchými postupy a prostředky animace s využitím digitálních technologií
- DV: seznamuje se s různorodostí vizuální produkce i v online prostředí, vybere díla, která ho zaujala, a jednoduše sdělí důvod svého výběru
- DV: postupně se učí vytvářet si a třídít digitální fotodokumentaci svých vlastních děl i proto, aby je mohl sdílet s ostatními

✓ **U: Barevný svět kolem nás, barvy, které známe**

✓ **U: Má to barvu jako....**

✓ **U: Barvy, které patří k sobě, stejné a podobné barvy a odstíny**

✓ **U: Moje nejmilejší barevné oblečení, hračky, knižní ilustrace**

✓ **U: Veselé barvy; malujeme jednou, dvěma, všemi barvami**

✓ **U: Setkávání a mísení příbuzných a odlišných barev**

✓ **U: Linie, plochy, tvary: kde jsou kolem nás**

✓ **U: Najdi, ukaž, namaluj, nakresli, vytvoř nejdelší čáru, největší čtverec, trojúhelník, kouli,**

krychli...

- ✓ U: Kde jsou (barvy, linie, tvary, textury povrchu...) kolem nás a kde jsou v obrazech, sochách, v architektuře: pozoruj a vyprávěj
- ✓ U: Co je nejtmavší, nejsvětější, nejbarevnější, kolem nás, ve škole, doma, v přírodě
- ✓ U: Malujeme, kreslíme, modelujeme, tvoříme objekty a instalace a tím vyprávíme o světě kolem nás a o sobě v něm
- ✓ U: Sbírky a instalace z drobných předmětů, přírodnin a materiálů, tvůrčí zpracování a reflexe těchto předmětů
- ✓ U: vybraná vizuální díla umělecké i běžné produkce (malba, grafika, socha, ilustrace architektura, animace, hraný film, reklama); vnímání – reprodukce a originál; edukativní programy v dostupných galeriích
- ✓

- * OSV 1: Rozvoj schopností poznávání - cvičení smyslového vnímání
- * OSV 2: Sebepoznání a sebepojetí; poznávání osobitých rysů vlastního vnímání a vyjádření skutečnosti, porovnávání s ostatními, rozvoj sebehodnocení

○ **VV-3-1-02: V tvorbě projevuje své vlastní zkušenosti; uplatňuje přitom v plošném a prostorovém uspořádání linie, tvary, objem, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace**

- DV: Dovede prostřednictvím VOV vyjádřit vjem sluchový, hmatový, dotykový, chuťový či pohybový
- DV: Uvědomuje si specifika vnímání různými smysly, vyhledává nejpřesvědčivější způsoby vyjádření
- DV: Uvědomuje si a dovede vyjádřit vjemy interiéru i exteriéru budov a krajiny. Vnímá prostředí kolem sebe jako prostor pro prožívání a komunikaci
- DV: Vnímá a vlastním VOV vyjadřuje proměny prostředí (počasí, světlo, teplo, den, noc) a nálady (radost, smutek, přátelství, osamělost)
- DV: K situaci, vyjádřené vlastním VOV dovede vyprávět příběh. Citlivě a pozorně naslouchá příběhům ostatních
- ✓ U: Namaluj, nakresli, vymodeluj, jak zpívají ptáci, jak chutná čokoláda, jak voní mateřídouška, jak pohladíš kotě, jak navlékáš korálky...; vizuální vyjádření vjemů ostatních smyslů
- ✓ U: Moje nejmilejší místo, kam si přivedu kamarády
- ✓ U: Kam půjdu, když mám radost, když je mi smutno? Veselá, klidná a smutná místa okolo nás
- ✓ U: Denní a roční doby, proměny počasí a nálad vyjádřené všemi dostupnými prostředky
- ✓ U: Vyprávíme obrazem – všední i nevšední situace, příhody a události
- * OSV 2: Sebepoznání a sebepojetí; vytváření si vlastního světa představ, vzpomínek, obrazů
- * OSV 5: Kreativita; rozvíjení tvůrčí zvědavosti při práci se základními vyjadřovacími prostředky

○ **VV-3-1-03: Vnímá události různými a vizuálně je vyjadřuje**

- DV: Vyjádří podle zadání vlastní zkušenost prožitku reálného světa
- DV: Dovede využít vlastní zkušenost s reálným trojrozměrným světem v různých druzích vizuálního vyjádření
- DV: Využívá rozličné nabídnuté materiály, techniky a formáty
- DV: Dovede se vyjádřit i slovy, pohybem, zvukem, přemístěním nebo proměnou objektu
- DV: Vnímá pohyb vlastního těla, jeho umístění a přemístění v prostoru a využívá je jako svébytný vyjadřovací prostředek
- ✓ U: Zázitky z každodenního života, cesta do školy, výlet, škola v přírodě, s využitím všech prostředků vizuálního vyjadřování
- ✓ U: Malba štětcem, houbou, prsty..., kresba dřívkem, tužkou, rozličnými materiály a nástroji zanechávajícími různou stopu
- ✓ U: Největší a nejmenší obraz, který znám a který dovedu vytvořit
- ✓ U: Proměna běžné učebny přemístěním nábytku a instalací, pohádkový hrad, jeskyně, džungle...
- ✓ U: Stopy ve sněhu nebo v písku jako záznam vlastního pohybu
- ✓ U: Místo jenom pro mne, vyhledání a označení svého místa v přírodě
- * OSV 2: Sebepoznání a sebepojetí; další poznávání a rozvíjení osobitých rysů vlastního prožívání a vyjadřování skutečnosti
- * OSV 8: Komunikace: poznávání komunikačních účinků vlastního vyjádření, rozvíjení dovednosti citlivě vnímat vyjádření a nálady vlastní i druhých

- **VV-3-1-04: Interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svou dosavadní zkušeností**
  - DV: Rozpozná a slovně vyjádří námět a základní náladu díla; dovede odlišit výraz a náladu zobrazených postav; vnímá a pojmenuje odlišné působení barevného ladění díla. Jednoduše zdůvodní svůj názor
  - ✓ **U: Veselé a smutné tvary, barvy a linie, veselé a smutné tváře a postavy, veselý a smutný den... Mohli by si spolu hrát? Rozuměli by si?**
    - * OSV 8: Komunikace: rozvíjení dovednosti vnímat výrazové možnosti a účinky různých VOV

- **VV-3-1-05: Na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytváří, vybírá či upravuje**
  - DV: Vnímá zásadní odlišnosti v charakteru konkrétních vizuálních produktů určených dětem, rozpozná typický autorský rukopis
  - DV: Dovede jednoduše odůvodnit a svoji oblibu konkrétních ilustrací, animovaných filmů, hraček, počítačových her a jejich hrdinů
  - DV: Dovede vyslechnout a respektovat odlišný názor na své i cizí dílo
  - DV: Dovede spolupracovat na společném díle ve dvojici i ve skupině, vnímá vlastní přínos pro společnou práci
  - DV: Aktivně spolupracuje na vytváření společného prostředí ve třídě
  - ✓ **U: Nové příběhy známých postaviček, kolektivní instalace nebo koláž**
  - ✓ **U: Moje oblíbené pohádkové knížky, večerníčky, animované filmy; vyprávění, dramatizace či vlastní obrazové vyjádření příběhu**
  - ✓ **U: Svět našich hraček; společná instalace ve třídě**
  - ✓ **U: Společné sbírky předmětů, materiálů, přírodnin, společná práce na instalaci výtvarných prací**
  - ✓ **U: smyslové podněty a jejich vyjádření; kombinace vybraných prostředků – například kresba a otisk, malba a frotáž; jednoduchá úprava digitální fotografie – změna barevnosti, velikosti apod.; animace podle zájmu, a to samostatně i jako společný výstup**
  - ✓ **U: různorodá vizuální díla umělecké i běžné produkce; výběr díla a jeho vnímání – sdělení pocitu, důvodu výběru; reprodukce a originál; edukativní programy v dostupných galeriích; vybrané online sbírky a díla**
  - ✓ **U: jednoduchý záznam tvůrčí aktivity (krátký text, kresba, koláž, fotografie, jednoduchá myšlenková mapa); průprava pro založení a vedení vlastního portfolia**
    - * OSV 4: Kooperace a kompetice: rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro kooperaci

2. období / 4. a 5. ročník

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVVO), jichž je dosahováno na konci 2. období:

Na konci 2. období základního vzdělávání žák:

- **VV-5-1-01:** při vlastních tvůrčích činnostech užívá prvky vizuálně obrazného vyjádření, porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)
- **VV-5-1-02:** při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření (VOV) se zaměřuje na projevení vlastních zkušeností
- **VV-5-1-03:** nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly, uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě
- **VV-5-1-04:** osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě, k interpretaci vizuálně obrazného vyjádření, pro vyjádření nových a neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky
- **VV-5-1-05:** porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace
- **VV-5-1-06:** nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytváří, vybírá či upravuje

Cílové zaměření vzdělávacího oboru ve 2. období

Vzdělávání v oboru Výtvarná výchova ve 4. a 5. ročníku směřuje k:

- vyhledávání poznatků a informací o smyslově poznatelném světě a k jejich využití v procesu tvorby a vnímání díla
- samostatnému pozorování a využívání získaných výsledků ve vlastní tvorbě
- kritickému posuzování děl vlastních i cizích, hledání jejich shodných, podobných a odlišných znaků
- vytváření a posilování komunikativních dovedností ve verbální i neverbální oblasti
- naslouchání promluvám druhých lidí a jejich porozumění, obhajování svého názoru v diskusi
- účinné spolupráci ve skupině
- vytváření si pozitivní představy o sobě samém
- pozitivnímu postoji k uměleckým dílům a smyslu pro tvořivost
- bezpečnému a účinnému používání nástrojů, materiálů a vybavení v rámci vlastní tvorby

○ **VV-5-1-01: při vlastních tvůrčích činnostech užívá prvky vizuálně obrazného vyjádření, porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)**

- DV: rozeznává, pojmenuje aktivně užívá barvy v základní škále, kterou má k dispozici
- DV: vnímá a pojmenuje odlišné odstíny
- DV: experimentuje s prostředky, kterými je možné zdůraznit smyslový vjem, seznamuje se i s jednoduchými nástroji digitálních technologií pro animaci a podle zájmu je užívá
- DV: objevuje, jak použitá digitální technologie pro propojení zvuku a obrazu, může zdůraznit smyslový vjem či pocit; vychází ze svých nápadů i pracuje podle jednoduchého zadání
- DV: se záměrem využívá možnosti různých prostředků (kresby, malby, fotografie, animace, prostorové tvorby), experimentuje s nimi, vytváří varianty; výsledky si porovnává a učí se vystihnout odlišnost v závislosti na použitém prostředku
- DV: experimentuje s kombinacemi různých prostředků (například projekce vlastní kresby, malby nebo textu na plochu, objekt či do prostoru) a sdělí, co se mu osvědčilo a proč

✓ **U: Malba na rozličná témata s využitím nejširší škály barev a odstínů, nástrojů a formátů**

✓ **U: Individuální i skupinové práce**

× OSV 1:

× OSV 5:

○ **VV-5-1-02: při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se zaměřuje na projevení vlastních zkušeností**

- DV: vyjádří podle zadání vlastní zkušenost
- DV: dovede využít vlastní zkušenost s reálným trojrozměrným světem v různých druzích vizuálního vyjádření
- DV: užívá při tvorbě různé prostředky včetně digitálních technologií (například nástrojů a programů pro kresbu, funkce přiblížení obrazu pro zaměření na detail apod.)

- ✓ **U: Vyjádření osobních zážitků a zkušeností běžných i neobvyklých doma, ve škole, ve městě, v přírodě, v ZOO, v muzeu...**
- ✓ **U: Já a moji blízcí – práce na téma vztahů mezi lidmi**
- ✓ **U: Tady vládnu já – výrazová proměna okolí**
- ✓ **U: vizuální prostředky – vlastnosti, rozdíly, vlastní preference; různost výsledků tvorby v závislosti na užití prostředků, variantní řešení, kombinace**

- * OSV 2:
- * MkV 1:

○ **VV-5-1-03: nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly, uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě**

- DV: vyjadřuje se slovy, pohybem, zvukem, přemístěním nebo proměnou objektu, vědomě kombinuje tyto způsoby vyjádření
- DV: vnímá a řídí pohyb vlastního těla, jeho umístění a přemístění v prostoru a využívá je jako svébytný vyjadřovací prostředek
- DV: objevuje možnosti různých prostředků (kresby, malby, fotografie, animace, prostorové tvorby), experimentuje s nimi

- ✓ **U: Moje stopy, co po mně zůstává – dlouhodobé sledování stop zanechávaných cestou do školy, při hrách**
- ✓ **U: Zahrajeme si na obrazy – inscenace živých obrazů či scén podle výtvarných děl, filmů, pohádek, komiksů**
- ✓ **U: Je voda modrá i pro moje tělo při koupání?**
- ✓ **U: různé vizuální prostředky; originální využití běžného předmětu; záznam/dokumentace, prezentace**
- ✓ **U: vizuální prostředky – vlastnosti, rozdíly, vlastní preference; různost výsledků tvorby v závislosti na užití prostředků, variantní řešení; kombinace, experiment; zvuk a obraz – intuice – zadání – záměr; zvuk a proměny obsahu obrazu**

- * OSV 2:
- * MkV 1:

○ **VV-5-1-04: osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě, k interpretaci vizuálně obrazného vyjádření, pro vyjádření nových a neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky**

- DV: Dovede prostřednictvím VOV vyjádřit vjem sluchový, hmatový, dotykový, chuťový či pohybový
- DV: uvědomuje si specifika vnímání různými smysly, vyhledává nejpřesvědčivější způsoby vyjádření
- DV: uvědomuje si a dovede vyjádřit vjemy interiéru, exteriéru a krajiny
- DV: vnímá prostředí kolem sebe jako prostor pro prožívání a komunikaci
- DV: dovede vyjádřit situaci, změnu situace, děj, příběh
- DV: zajímá se o výsledky tvorby ostatních a vnímá je jako zdroj inspirace

- ✓ **U: Namaluj svoji písničku – rytmus, melodie, zvuky hudebních nástrojů, nálada textu**
- ✓ **U: Jak létal míč po hřišti – skupinová práce, různé způsoby záznamu pohybu**
- ✓ **U: Kdybychom byli někdo jiný – ptáci, zvířata, hmyz**
- ✓ **U: Experimenty s vyjadřováním ostatních vjemů – zvuk, tvar, povrch, chuť, pohyb**
- ✓ **U: Vzájemné vztahy a změny polohy v prostoru**
- ✓ **U: Záznamy a obrazy stavů a proměn svého okolí v přírodním i člověkem vytvořeném prostředí**
- ✓ **U: Vyprávíme obrazem – ilustrace, cyklus, komiksový příběh, obrázkové písmo**

- * OSV 2:
- * MkV 1:

○ **VV-5-1-06: porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace**

- DV: uvědomuje si možnosti různých interpretací téhož díla, dovede formulovat vlastní názor a vyslechnout a přijmout odlišný
- DV: postupně se učí rozlišovat a třídit různé digitální zdroje; sdělí, co je nejčastěji inspirací pro jeho tvorbu a proč

- DV: zajímá se o výsledky tvorby ostatních, sleduje vybrané online sbírky a vnímá je jako zdroj inspirace
- DV: pracuje s vybranými zdroji v digitálním prostředí – ukládá si například vybraná umělecká díla, zaznamenává si důvod, proč si je vybral
  - ✓ **U: Jaká díla nás obklopují, rozhovory o konkrétních obrazech, sochách, stavbách z vlastního okolí**
  - ✓ **zdroje jako inspirace – různé druhy zdrojů, jejich výběr, třídění, ukládání; společná (např. malba, socha) i osobní kritéria pro třídění; interakce s publikem (různorodost skupin a záměr prezentace)**
  - ✓ **proměna světelných a barevných kvalit – projekce na plochu, objekt a do prostoru; proměna prostoru světlem; propojení tradičních prostředků (kresba, malba, grafika, text) s digitálním médiem (promítnutí fotografie/videozáznamu na kresbu, objekt, architekturu, text); ozvučená instalace**
    - × MkV 1:
    - × MkV 2:
- **VV-5-1-07: nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytváří, vybírá či upravuje**
  - DV: dovede vyjádřit a v debatě obhajovat svůj názor na konkrétní VOV vlastní či jiného autora
  - DV: vysvětlí a obhajuje svůj názor na konkrétní ilustrace, animované filmy, hračky, počítačové hry. Vyslechne a toleruje odlišný názor, dovede argumentovat v debatě
  - DV: použije postavy či charaktery z ilustrací, filmů či her ve vlastním originálním VOV
  - DV: dovede vyjádřit svou zkušenost se setkáním s uměleckým dílem slovy nebo VOV nebo samostatně vytvoří vlastní originální postavu či příběh
  - DV: se záměrem si prohlíží vybraná umělecká díla z online sbírek jemu nejbližší dostupných galerií; díla, která ho zaujala, představí svým spolužákům a zajímá se o postřehy ostatních
  - zaznamenává si výstavy a kulturní události, které navštívil, vyhledává si k nim informace
  - vytváří si postupně svoje vlastní kritéria pro třídění digitálních zdrojů a vybraných uměleckých děl (například si ukládá odkazy na online sbírky, třídí umělecká díla, např. podle toho, zda se jedná o fotografii či prostorový objekt)
  - učí se využívat digitální zdroje a dokumentaci pro svoji vlastní práci
    - ✓ **U: Galerie ve třídě – proměnlivá společná sbírka pozoruhodných VOV, včetně komentářů a poznámek k dílům**
    - ✓ **U: Co se mi líbí – hodnocení a úsudky o dílech vlastních i cizích**
    - ✓ **U: Můj oblíbený ilustrátor, autor animovaných filmů, proč se mi líbí**
    - ✓ **U: Zkusme tam s nimi žít – kolektivní práce s ilustracemi, hračkami, postavami a prostředím z filmů a počítačových her – koláž, instalace**
    - ✓ **U: Obrazy a sochy, které máme doma, které potkáváme, vlastní tvůrčí vyjádření prožitku z díla**
    - ✓ **U: zdroje jako inspirace – výběr, třídění (společná i osobní kritéria), ukládání, využití (např. při reflexi vlastní tvorby); dokumentace vlastních děl – digitální fotografie a nástroje pro úpravu (např. změna velikosti, výběr detailu); záměrný výběr a uspořádání fotodokumentace**
      - × OSV 3:
      - × MV 2:
      - × OSV 5:
      - × OSV 8:

Vzdělávací oblast:

Člověk a jeho zdraví

Vyučovací předmět:

Tělesná výchova

Vzdělávací oblast: **Člověk a jeho zdraví**

Vyučovací předmět: **Tělesná výchova**

Charakteristika oboru:

V oboru Tělesná výchova je realizován obsah vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Předmět Tělesná výchova jako součást komplexnějšího vzdělávání žáků v problematice zdraví směřuje na jedné straně k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, na druhé straně k poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Pohybové vzdělávání postupuje od spontánní pohybové činnosti žáků k činnosti řízené a výběrové, jejímž smyslem je schopnost samostatně ohodnotit úroveň své zdatnosti a řadit do denního režimu pohybové činnosti pro uspokojování vlastních pohybových potřeb i zájmů, pro optimální rozvoj zdatnosti a výkonnosti, pro regeneraci sil a kompenzaci různého zatížení, pro podporu zdraví a ochranu života. Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je v základním vzdělávání žákův prožitek z pohybu a z komunikace při pohybu, dobře zvládnutá dovednost pak zpětně kvalitu jeho prožitku umocňuje.

Charakteristické pro pohybové vzdělávání je rozpoznávání a rozvíjení pohybového nadání, které předpokládá diferenciaci činností i hodnocení výkonů žáků. Neméně důležité je odhalování zdravotních oslabení žáků a jejich korekce v běžných i specifických formách pohybového učení - v povinné tělesné výchově, případně ve zdravotní tělesné výchově. Proto se nedílnou součástí tělesné výchovy stávají korektivní a speciální vyrovnávací cvičení, která jsou podle potřeby preventivně využívána v hodinách tělesné výchovy pro všechny žáky nebo jsou zadávána žákům se zdravotním oslabením místo činností, které jsou kontraindikací jejich oslabení.

Příležitostí pro pozitivní hodnocení bez ohledu na míru pohybového nadání je vyrovnávání žáka s přiměřenou zátěží, nutnou k dosažení efektu superkompenzace jako způsobu zvyšování výkonnosti a odolnosti organismu při sportovním i pracovním výkonu. (Princip „diskomfortem ke komfortu“ přináší rekreační efekt endorfinů).

Digitální technologie mohou být v tělesné výchově v primárním vzdělávání využívány pro získávání a ukládání dat týkajících se tělesné zdatnosti, různých pohybových výkonů nebo rozvoje pohybových dovedností. Mohou přispět i k motivaci žáků k aktivnímu každodennímu pohybu.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti:

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- poznávání zdraví jako nejdůležitější životní hodnoty
- pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní i sociální pohody a k vnímání radostných prožitků z činností podpořených pohybem, příjemným prostředím a atmosférou příznivých vztahů
- poznávání člověka jako biologického jedince závislého v jednotlivých etapách života na způsobu vlastního jednání a rozhodování, na úrovni mezilidských vztahů i na kvalitě prostředí
- získávání základní orientace v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje
- využívání osvojených preventivních postupů pro ovlivňování zdraví v denním režimu, k upevňování způsobů rozhodování a jednání v souladu s aktivní podporou zdraví v každé životní situaci i k poznávání a využívání míst souvisejících s preventivní ochranou zdraví
- propojování zdraví a zdravých mezilidských vztahů se základními etickými a morálními postoji, s volným úsilím atd.
- chápání zdatnosti, dobrého fyzického vzhledu i duševní pohody jako významného předpokladu pro výběr partnera i profesní dráhy, pro uplatnění ve společnosti atd.
- aktivnímu zapojování do činností podporujících zdraví a do propagace zdravotně prospěšných činností ve škole i v obci

Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Motivace:

Zdravé kompetice
Získávání endorfinů překonáváním přiměřených překážek
Pozitivní vzory a možnost vlastního porovnání při zlepšení

Formy:

Práce ve dvojicích
Skupinové vyučování
Samostatné plnění kultivačního programu
Příprava na okruh soutěží CVC města a AŠSK-ČR(garance MŠMT)

Výuka tělesné výchovy společně s ostatními obory vzdělávací oblasti Člověk a zdraví přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení:

Učitel ji vytváří zejména v oblasti motorického učení algoritmizací nácviku pohybových dovedností v rozsahu

vybraného učiva. Učitel vede žáky k práci ve dvojicích dle systému „každý žák cvičencem i cvičitelem“.

Kompetence k řešení problémů:

Učitel využívá disproporcí mezi okamžitou a očekávanou úrovní R.S.O.V. (Rychlost, Síla, Obratnost, Vytrvalost) a řeší s žáky dle nabídky variant vlastním výběrem možnosti a racionální přizpůsobením pohybového režimu i mimo hodiny TV.

Kompetence komunikativní:

Zpětnovazební komunikací mezi žákem a učitelem, která pomáhá vnímat a předávat jednoznačné informace. Komunikace, nutná ke splnění pohybového úkolu žáka či skupiny, vede k výběru použitelných slovních i mimoslovních signálů a sdělení.

Kompetence sociální a personální:

Žák střídá různé role ve dvojici i ve skupině v rámci svých možností. Respektuje vazbu mezi úrovní schopností a dovedností a hierarchií skupiny. Je srozuměn s tím, že vynaložené úsilí může znamenat posun pozice v družstvu. Akceptuje roli odpovídající svým možnostem a snaží se ocenit spektrum ostatních členů v jejich rolích za pomoci učitele.

Kompetence občanské:

Učitel vede žáky ke schopnosti domluvy a respektováním individuálních odlišností při hledání toho, co lze na sobě i na druhých pozitivně hodnotit. Pocit a smysl týmového ducha i vlastní sebeúcty je přenosný ze sportu do společenské a pracovní sféry.

Kompetence pracovní:

Učitel pomáhá žákům k překonávání přiměřené míry psychického i fyzického diskomfortu s ohledem na individuální parametry.

Kompetence digitální:

Seznamujeme žáky s různými možnostmi získávání poznatků (v digitálním i fyzickém prostředí) a s tím, jaký význam pro zdraví má intenzita pohybového zatížení a doba trvání pohybových aktivit (naplňování pyramidy pohybu). Motivujeme žáky k aktivnímu rozvoji a zlepšování zdravotně orientované zdatnosti pomocí dlouhodobého sledování a zaznamenávání různými digitálními přístroji, k měření základních pohybových výkonů a porovnávání s předchozími výsledky. Motivujeme žáky k získávání informací v digitálním prostředí o pohybových aktivitách ve škole i v místě bydliště. Klademe důraz na provádění kompenzačních cvičení, která snižují zdravotní rizika spojená s používáním digitálních technologií.

Učivo v oboru Tělesná výchova lze rozdělit na 3 základní, vzájemně propojené složky, jejichž obsah se prolíná i s učivem a činnostmi v ostatních vzdělávacích oblastech.

1. složka: Činnosti ovlivňující zdraví

- význam pohybu pro zdraví: pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu
- příprava organismu: příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení
- zdravotně zaměřené činnosti: správné držení těla, správné zvedání zátěže, průpravná kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití
- rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu
- hygiena při Tv: hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity
- bezpečnost při pohybových činnostech: organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umývárkách, bezpečná příprava a ukládání náradí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách Tv

2. složka: Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností

- pohybové hry: s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity; využití hraček a netradičního náčiní při cvičení; pohybová tvořivost
- základy gymnastiky: průpravná cvičení, akrobacie, cvičení s náčiním a na náradí odpovídající velikosti a hmotnosti
- rytmické a kondiční formy cvičení pro děti: kondiční cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem, základy estetického pohybu, vyjádření melodie a rytmu pohybem, jednoduché tance
- průpravné úpoly: přetahy, přetlaky
- základy atletiky: rychlý běh, motivovaný vytrvalý běh, skok do dálky nebo do výšky, hod míčkem
- základy sportovních her: manipulace s míčem, pálkou či jiným herním náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře, průpravné hry, utkání podle zjednodušených pravidel minisportů
- turistika a pobyt v přírodě: přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze terénu, táboření, ochrana přírody
- plavání: (základní plavecká výuka) hygiena plavání, adaptace na vodní prostředí, základní plavecké dovednosti, jeden plavecký způsob (plavecký technika), prvky sebezáchrany a bezpečnosti

- lyžování, bruslení (podle podmínek školy): hry na sněhu a na ledě, základní techniky pohybu na lyžích a bruslích
- další pohybové činnosti: (podle podmínek školy a zájmu žáků)

3. složka: Činnosti podporující pohybové učení

- komunikace v Tv: základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály
- organizace při Tv: základní organizace prostoru a činností ve známém (běžném) prostředí
- zásady jednání a chování: fair-play, olympijské ideály a symboly
- pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností: her, závodů, soutěží
- měření a posuzování pohybových dovedností: měření výkonů, základní pohybové testy
- zdroje informací o pohybových činnostech

Tematické okruhy průřezových témat zařazené do oboru Tělesná výchova

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj

OSV 1 Rozvoj schopností a poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování; řešení problémů; dovednosti pro učení a studium

OSV 2 Sebepoznání a sebepojetí: informace o mé osobě

OSV 3 Seberegulace a sebeorganizace: regulace vlastního chování

OSV 4 Psychohygienu: sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích, dobrá organizace času, dovednosti zvládání stresových situací, hledání pomoci při potížích

Sociální rozvoj

OSV 6 Poznávání lidí: vzájemné poznávání ve skupině, rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech

OSV 7 Mezilidské vztahy: vzájemná pomoc ve skupině

OSV 8 Komunikace: cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání; dovednosti pro verbální i neverbální sdělování (řeč těla a slov, technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování), specifické komunikační dovednosti; dialog; komunikace v různých situacích; efektivní strategie: asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresí a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace; pravda, lež a předstírání v komunikaci

OSV 9 Kooperace a kompetice: zdravé soutěžení a zásady fair play

Morální rozvoj

OSV 10 Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: problémy v mezilidských vztazích, zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětu, problémy v seberegulaci

OSV 11 Hodnoty, postoje, praktická etika: utváření vlastních postojů a hodnot, etické chování

Výchova demokratického občana (VDO)

VDO 1 Občanská společnost a škola

Mediální výchova (MV)

MV 1 Kritické předávání a sledování mediálních sdělení

Učební plán předmětu Tělesná výchova v souladu s učebním plánem školy

Ročník:	1.	2.	3.	4.	5.	celkem
Hodin:	2	2	2	2	2	10

TĚLESNÁ VÝCHOVA - vzdělávací obsah oboru v 1. - 3. ročníku

1. období / 1., 2. a 3. ročník

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVVO), jichž je dosahováno na konci 1. období, v jednotlivých ročnících se učivo liší zpravidla mírou nároků a zátěže:

Na konci 1. období základního vzdělávání žák:

- **TV-3-1-01:** spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti
- **TV-3-1-02:** zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení
- **TV-3-1-03:** spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích
- **TV-3-1-04:** uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorách školy
- **TV-3-1-05:** reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci

Cílové zaměření vzdělávacího oboru v 1. - 3. ročníku ZŠ

- Získání dobrého pocitu na základě řízeného i spontánního pohybu jak ve skupině, tak i v samostatné činnosti.
- Náviku jednodušších pohybových dovedností.
- Průpravě pro složitější pohybové dovednosti jednotlivce a pro řešení některých herních činností družstva.
- Náviku rozvoje obratnosti a rychlosti - zejména reakční.
- Poznávání souvislosti mezi zaměřením pohybového režimu a změnou pohybových schopností.
- Přípravě na testování pohybových schopností **R.**(rychlost) **S.**(síla) **O.**(obratnost) **V.**(vytrvalost)
- Sebezáchovným dovednostem jako je zvládnutí vlastní váhy(šplh) a zvládnutí sebezáchovy plaváním.(dtto rychlý i vytrvalý běh a pády)

○ TV-3-1-01: spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti

- DV: začíná chápat smysl pohybu pro zdraví a dobrý pocit.
- DV: Nevyhýbá se pohybové zátěži.
- ✓ **U: Informace o bezpečnosti a hygieně.**
- ✓ **U: Vedený pohybový režim ve cvičební jednotce.**
- ✓ **U: Vhodné rozcvičení, zátěžové a kompenzační cviky.**
- × OSV 3: Seberegulace a sebeorganizace
- × OSV 4: Psychohygiena

○ TV-3-1-02: zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení.

- DV: Žák prochází fázemi motorického učení jednodušších sportovních a pohybových dovedností dle vlastních dispozic.
- ✓ **U: Hod, běh, skok – atletická průprava**
- ✓ **U: Cvičení s náčiním, na přízpůsobeném nářadí (překážky).**
- ✓ **U: Akrobatická průprava, závody a soutěže družstev (jako motivace)**
- ✓ **U: Předplavecká výuka a základy plaveckých stylů**
- ✓ **U: Adaptace na vodní prostředí a hygiena plavání**
- ✓ **U: Využívání plovoucích předmětů k sebezáchraně ve vodě**
- × OSV 1: Rozvoj schopnosti poznávání
- × OSV 2: Sebepoznání a sebepojetí
- × OSV 3: Seberegulace a sebeorganizace

○ TV-3-1-03: spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích.

- DV: Žáci se podle možností podílejí na činnosti skupin a nacházejí svou roli v týmu.
- ✓ **U: Drobné hry, úpoly, závody družstev, upravené vybíjená, vybrané hry, úvod do HČJ.**
- × VDO 1: Občanská společnost a škola

- **TV-3-1-04: uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy**
  - DV: nosí cvičební úbor a obuv, rozumí smyslu dodržování“ pravidel hry, učí se rozcvičit a používat kompenzační cviky.
    - ✓ **U: Informace o možném ohrožení při porušení pravidel chování v šatně i během cvičení. Průpravné a přípravné cviky.**
      - × OSV 2: Sebepoznání a sebepojetí
      - × VDO 1: Občanská společnost a škola

- **TV-3-1-05: reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci**
  - DV: učí se vnímat pokyny různých forem, orientuje se dle signálů při různých činnostech
    - ✓ **U: Smluvené signály, povely, názvosloví jednoduchých cviků.**
    - ✓ **U: Organizace průpravy a profilových činností.**
      - × OSV 8: Komunikace

2. období / 4. - 5. ročník

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVVO), jichž je dosahováno na konci 2. období, v jednotlivých ročnících se učivo liší zpravidla mírou nároků a zátěže:

Na konci 2. období základního vzdělávání žák:

- **TV-5-1-01:** podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu, uplatňuje kondičně zaměřené činnosti, projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti
- **TV-5-1-02:** zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením
- **TV-5-1-03:** zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti, vytváří varianty osvojených pohybových her
- **TV-5-1-04:** uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí, adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka
- **TV-5-1-05:** jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti
- **TV-5-1-06:** jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje, respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví
- **TV-5-1-07:** užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví, cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení
- **TV-5-1-08:** zorganizuje nenáročnou pohybovou činností a soutěže na úrovni třídy
- **TV-5-1-09:** změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky
- **TV-5-1-10:** orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště, samostatně získá potřebné informace
- **TV-5-1-11:** adaptuje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady plavecké dovednosti
- **TV-5-1-12:** zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti

Cílové zaměření vzdělávacího oboru v 4. - 5. ročníku ZŠ

Vzdělávání v předmětu Tv 4. - 5. ročník směřuje k:

- Průpravě pro složitější pohybové dovednosti „profilových sportů“ školy
- Náviku pohybových dovedností ve školních a mimoškolních soutěžích v netradičních disciplínách (SVČ-motivace)
- Získávání dobrého pocitu na základě (s)plnění motivujících pohybových úkolů.
- Náviku rozvoje R.O.S-ily (užité k překonávání překážek a šplhu) a běžecké vytrvalosti.
- Pochopení vztahu mezi cílenou zátěží a zlepšením pohybových schopností.
- Wellness-vnitřní motivaci nabídkou a vlastním výběrem pohybových (rekreačních) činností v některých hodinách.
- Náviku dovedností použitelných v krizových situacích sebeobranu a záchranu včetně plavání.
- Vnímání estetiky a rytmizace pohybu a přípravě na hodnocení vlastního i pozorovaného sportovního výkonu.
- Profil. činnosti- příklad: Atletický čtyřboj "Zdatné děti", SG akrobacie: kotouly přeskoky, náradí: překážky, trampolínka, šplh na tyči.
- Vybíjené, přehazované, malé kopané, drobným hrám, a to včetně úpolových
- Wellness nabídce.

○ **TV-5-1-01: podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu, uplatňuje kondičně zaměřené činnosti, projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti**

- DV: začíná chápat nutnost další pohybové zátěže mimo hodiny Tv, pokud chce zlepšovat své schopnosti a dovednosti pro radost z pohybu, výkonu a zlepšení
- DV: používá digitální technologie pro sledování základních kondičních činností

- ✓ **U: Průprava SG – přeskok, hrazda.**
- ✓ **U: Návik rozvoje R.S.O.V.**
- ✓ **U: Atletika – sprint, skok, hod, vytrvalý běh**
- ✓ **U: Rytmická cvičení (s hudbou)**
- ✓ **U: sledování úrovně tělesné zdatnosti pomocí digitálních technologií**
- ✓ **U: vyhodnocování tělesné zdatnosti a osobního zlepšení**

- ✓ U: využití digitálních technologií ke sledování pohybových aktivit (množství, intenzity)
  - ✓ U: měření výkonů (délka, čas, počet opakování apod.)
  - × OSV 2:
- **TV-5-1-02: zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením**
- DV: rozumí smyslu průpravných a kompenzačních cvičení pro zdraví i techniku sportovní činnosti
  - ✓ U: Přímivé cviky
  - ✓ U: Kompenzační a relaxační cviky pro zahájení činnosti i pro ukončení uklidnění
  - ✓ U: Posilovací cviky
  - × OSV 3:
- **TV-5-1-03: zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti, vytváří varianty osvojených pohybových her**
- DV: reaguje na odpor soupeře
  - DV: zvládá jednoduché herní taktiky
  - ✓ U: Drobné hry – úpoly
  - ✓ U: Soutěže družstev
  - × OSV 1:
- **TV-5-1-04: uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí, adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka**
- DV: používá adekvátní cvičební úbor a obuv
  - DV: dodržuje kázeň a pravidla hry – bezpečnost ve všech částech hodiny i přesunech a převlékání
  - ✓ U: Informace o bezpečnosti a hygieně
  - ✓ U: Význam pohybu pro zdraví
  - ✓ U: Příprava organismu před pohybovou aktivitou
  - × OSV 4:
- **TV-5-1-05: jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti**
- DV: učí se rozlišit hodnotu výkonu spolužáků vzhledem k jejich dispozicím a při posuzování sebe se daří reality v míře sebezapření při prezentaci výkonů
  - ✓ U: Sportovní hry – HČJ vybíjené, HČJ přehazované
  - ✓ U: Malá kopaná
  - ✓ U: Hod na koš
  - ✓ U: Baterie testů R.S.O.V.
  - × OSV 6:
- **TV-5-1-06: jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje, respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví**
- DV: rozliší úmyslný a neúmyslný přestupek proti pravidlům a fair play
  - DV: pomáhá méně disponovaným a sám je schopen přijmout pomoc od disponovanějších

- ✓ U: Míčové hry dle výběru
- ✓ U: Wellnes náplň hodiny
- ✓ U: Hokejbal, florbal
- ✓ U: Turnaje
- ✓ U: Pravidla her, závodů a soutěží

× VDO 1:

○ **TV-5-1-07: užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví, cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení**

- DV: rozumí informaci popisující požadovanou činnost

- ✓ U: Názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály
- ✓ U: Organizace prostoru a činnosti ve známém prostředí
- ✓ U: Úkolové cvičení

× OSV 8:

○ **TV-5-1-08: zorganizuje nenáročné pohybové činnosti a soutěže na úrovni třídy**

- DV: chápe organizační pokyny při hrách a soutěžích a je schopen je tlumočit ostatním

- ✓ U: Minivybíjená
- ✓ U: Přehazovaná v prostorech zmenšených hřišť a zjednodušenými pravidly

× OSV 10:

○ **TV-5-1-09: změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky**

- DV: dokáže reprodukovat vlastní naměřené výkony a pomáhá měřit výkony spolužáků
- DV: měří a zaznamenává pohybové výkony moderními technologiemi

- ✓ U: Testy HČJ
- ✓ U: Atletické testy, měření R.S.O.V.
- ✓ U: Šplh
- ✓ U: Kondiční testy
- ✓ U: pomůcky pro měření výkonů (krokoměr)
- ✓ U: zaznamenávání výkonů (tabulkové procesory)
- ✓ U: hodnocení a porovnávání výkonů (tabulkové procesory)
- ✓ U: testy tělesné zdatnosti pro danou věkovou skupinu, rozvojové pohybové programy
- ✓ U: pomůcky pro měření výkonů (krokoměr, chytré hodinky)
- ✓ U: měření a sledování pohybových aktivit a tělesné zdatnosti v průběhu dne a týdne
- ✓ U: hodnocení a porovnávání naměřených výkonů (tabulkové procesory, grafy)

× VDO 1:

○ **TV-5-1-10: orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště, samostatně získá potřebné informace**

- DV: použije informace pro vlastní zlepšování výkonu i pro motivaci třídního družstva při soutěžích

- ✓ U: Vybrané míčové hry jako příprava na reprezentaci třídy a školy
- ✓ U: Minisestava SG
- ✓ U: Šplh na čas
- ✓ U: Atletický čtyřboj
- ✓ U: Štafeta
- ✓ U: informační zdroje o pohybových aktivitách ve škole (nástěnky, webové stránky školy)
- ✓ U: informační zdroje o pohybových aktivitách v místě bydliště (webové stránky obce,

místních organizací)

- ✓ U: informační zdroje o pohybových aktivitách v České republice (noviny, časopisy, webové stránky)

✓

× MV 1:

○ **TV-5-1-11: adaptuje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady plavecké dovednosti**

- DV: dodržuje pravidla bezpečného chování a hygieny plavání
- DV: umí se pohybovat ve vodním prostředí pomocí základních plaveckých dovedností
- DV: zvládá 1 plaveckou techniku na kratší vzdálenost

- ✓ U: Pravidla bezpečnosti
- ✓ U: Hygienické návyky v bazénu a při koupání obecně
- ✓ U: Potápění hlavy, lovení předmětů ze dna bazénu
- ✓ U: Zvládnutí 1 plaveckého stylu, sebezáchrana
- ✓ U: Skok do vody

× OSV 9:

× OSV 10:

× OSV 11:

○ **TV-5-1-12: zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti**

- DV: plave 2 vybranými plaveckými technikami, z toho 1 na delší vzdálenost
- DV: umí se pohybovat ve vodním prostředí pomocí základních plaveckých dovedností

- ✓ U: Sebezáchrana a bezpečnost
- ✓ U: Dopomoc tonoucímu
- ✓ U: Zvládnutí 2 plaveckých stylů
- ✓ U: Získávání znalostí o dalších plaveckých technikách
- ✓ U: U: Lovení předmětů ze dna bazénu
- ✓ U: Skok do vody
- ✓ U: Základy vodního póla

× OSV 3:

× OSV 7:

× OSV 8:

× OSV 9:

× OSV 10:

× OSV 11:

Vzdělávací oblast:

Člověk a svět práce

Vyučovací předmět:

Pracovní činnosti

Vzdělávací oblast: **Člověk a svět práce**

Vyučovací předmět: **Pracovní činnosti**

Charakteristika oboru:

V předmětu Pracovní činnosti je realizován obsah vzdělávací oblasti Člověk a svět práce. Oblast Člověk a svět práce postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků.

Koncepce vzdělávací oblasti Člověk a svět práce vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších souvislostech. Vzdělávací oblast Člověk a svět práce se cíleně zaměřuje na praktické pracovní dovednosti a návyky a doplňuje celé základní vzdělání o důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti. Tím se odlišuje od ostatních vzdělávacích oblastí a je jejich určitou protiváhou. Je založena na tvůrčí myšlenkové spoluúčasti žáků.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Člověk a svět práce je v RVP ZV rozdělen na 1. stupni na čtyři tematické okruhy:

Práce s drobným materiálem
Konstrukční činnosti
Pěstitelské práce
Příprava pokrmů

Tyto okruhy jsou pro školu povinné. Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. V závislosti na věku žáků se postupně buduje systém, který žákům poskytuje důležité informace ze sféry výkonu práce a pomáhá jim při odpovědném rozhodování o dalším profesním zaměření.

Výuka probíhá v odborných pracovnách (školní dílny, cvičná kuchyňka) a na školním pozemku. Žáci také využívají pracovní informatiky s přístupem na Internet. Na 1. stupni se třídy nerozdělují na chlapce a dívky.

Digitální technologie umožňují rozšíření současného vzdělávacího obsahu a jeho propojení s reálným světem žáků. Při pracovních činnostech lze vhodně využít nové technologie jako 3D tiskárny, 3D pero nebo programovatelné stavebnice, které hotovým výrobkům dodávají nový, funkční rozměr.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti:

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- osvojení základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí, k organizaci a plánování práce a k používání vhodných nástrojů, náradí a pomůcek při práci i v běžném životě
- vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů, k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti a k vynakládání úsilí na dosažení kvalitního výsledku
- poznání, že technika jako významná součást lidské kultury je vždy úzce spojena s pracovní činností člověka
- autentickému a objektivnímu poznávání okolního světa, k potřebné sebedůvěře, k novému postoji a hodnotám ve vztahu k práci člověka, technice a životnímu prostředí
- chápání práce a pracovní činnosti jako příležitosti k seberealizaci, sebeaktualizaci a k rozvíjení podnikatelského myšlení
- orientaci v různých oborech lidské činnosti, formách fyzické a duševní práce a osvojení potřebných poznatků a dovedností významných pro možnost uplatnění, pro volbu vlastního profesního zaměření a pro další životní a profesní orientaci

Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka Pracovních činností přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení:

Žáci plánují, organizují a řídí vlastní práci; chápou důležitost dalšího studia a celoživotního učení; efektivně využívají získané informace v praktickém životě; vytvářejí si pozitivní vztah k práci; tím, že učitel přesně stanoví postup a výsledek samostatné práce, umožňuje žákům získávat různými způsoby informace o dalším studiu a povoláních.

Kompetence k řešení problémů:

Žáci činí uvážlivá rozhodnutí, jsou schopni je obhájit, uvědomují si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých rozhodnutí zhodnotí, tím, že učitel poskytuje potřebné informace, vede diskusi žáků při řešení problémů, dává žákům dostatečný prostor pro samostatnou tvořivou práci.

Kompetence komunikativní:

Žáci rozumí různým typům textů a záznamů, hlavně schematickým náčrtem, technickým výkresům,

využívají je pro samostatnou práci i pro aktivní zapojení do práce ve skupině, tím, že učitel průběžně seznamuje žáky s potřebnými texty a způsobem čtení technických výkresů, práce žáků je závislá na porozumění textům a „přečtení“ technického výkresu.

Kompetence sociální a personální:

Žáci účinně spolupracují ve skupině, pozitivně ovlivňují kvalitu společné práce přijetím role ve skupině, v případě potřeby poskytnou pomoc nebo o ni požádají, chápou potřebu efektivně spolupracovat při plnění daného úkolu, oceňují zkušenosti druhých, respektují různé postupy a hlediska a dokáží si z nich vzít poučení, vytvářejí si pozitivní představu o sobě samých, tím, že učitel přesně vymezí rozsah práce pro skupinu žáků, pomáhá rozdělit pracovní role ve skupině, poskytne pomoc, pokud o ni žáci požádají, výstižně a objektivně zhodnotí práci skupiny i jednotlivých členů.

Kompetence občanské:

Žáci chápou základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, rozhodují se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje, tím, že učitel při vhodných příležitostech seznamuje žáky s problémy životního prostředí, vštěpuje žákům principy chování vedoucí k trvale udržitelnému rozvoji.

Kompetence pracovní:

Žáci používají bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržují vymezená pravidla, při pracovní činnosti chrání své zdraví a zdraví druhých, využívají získané znalosti a zkušenosti k vlastnímu rozvoji i k přípravě na budoucnost, činí uvážlivá rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření, orientují se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápou podstatu, riziko a cíl podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení, tím, že učitel seznámí žáky s bezpečností práce, s řádem odborných pracoven, dílen i pozemků, učitel dbá na to, aby používané nástroje a vybavení nebyly poškozené nebo nebezpečné, žáci jsou informováni o dalších možnostech studia, jsou seznámeni se základy podnikání.

Kompetence digitální

Seznamujeme žáky s výhodami využívání videonávodů při tvorbě vlastních výrobků. Podporujeme žáky při vytvoření videonávodu vlastního výrobku nebo pokrmu. Vedeme žáky k tomu, aby vyhledávali pracovní postupy a návody (příprava pokrmů, péče o rostliny, práce s drobným materiálem, konstrukční činnosti) v doporučených online zdrojích. Motivujeme žáky k zaznamenávání výsledků pozorování přírody a pěstitelských pokusů s využitím digitálních technologií

Tematické okruhy průřezových témat zařazené do oboru Pracovní činnosti

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj

OSV 1 Rozvoj schopností a poznávání: cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovednosti zapamatování; řešení problémů; dovednosti pro učení a studium

OSV 4 Psychohygienu: Dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích; dobrá organizace času; dovednosti zvládnutí stresových situací (rozumové zpracování problému, uvolnění-relaxace, efektivní komunikace atd.); hledání pomoci při potížích

Sociální rozvoj

OSV 6 Poznávání lidí: Vzájemné poznávání se ve skupině/třídě; rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech; chyby při poznávání lidí

OSV 7 Mezilidské vztahy: Péče o dobré vztahy; empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc; lidská práva jako regulativ vztahů; vztahy a naše skupina / třída (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny)

OSV 9 Kooperace a kompetice: Rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci (seberegulace v situaci nesouhlasu, odporu apod., dovednost odstoupit od vlastního nápadu, dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky, pozitivní myšlení apod.); rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny); rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládnutí situací soutěže, konkurence

● **Environmentální výchova (EV)**

EV 2: Základní podmínky života: Voda (vztahy vlastností vody a života, význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda ve světě a u nás, způsoby řešení); ovzduší (význam pro život na Zemi, ohrožování ovzduší a klimatické změny, propojenost světa, čistota ovzduší u nás); půda (propojenost složek prostředí, zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí, změny v potřebě zemědělské půdy, nové funkce zemědělství v krajině; ochrana biologických druhů (důvody ochrany a způsoby ochrany jednotlivých druhů); ekosystémy – biodiverzita (funkce ekosystémů, význam biodiverzity, její úrovně, ohrožování a ochrana ve světě a u nás); energie (energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie, možnosti a způsoby šetření, místní podmínky); přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické, jejich vyčerpatelnost, vlivy na prostředí, principy hospodaření s přírodními zdroji, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí)

EV 3 Lidské aktivity a problémy životního prostředí: Zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství; doprava a životní prostředí (význam a vývoj, energetické zdroje dopravy a její vlivy na prostředí, druhy dopravy a ekologická zátěž, doprava a globalizace); průmysl a životní prostředí (průmyslová revoluce a demografický vývoj, vlivy průmyslu na prostředí, zpracovávané materiály a jejich působení, vliv právních a ekonomických nástrojů na vztahy průmyslu k ochraně životního prostředí, průmysl a udržitelný rozvoj společnosti); odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny); ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek; právní řešení u nás, v EU a ve světě, příklady z okolí, zásada předběžné opatrnosti; ochrana přírody při masových sportovních akcích – zásady MOV) změny v krajině (krajinu dříve a dnes, vliv lidských aktivit, jejich reflexe a perspektivy); dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti (Státní program EVVO, Agenda 21 EU) a akce (Den životního prostředí OSN, Den Země apod.)

EV 4 Vztah člověka k prostředí: Naše obec (přírodní zdroje, jejich původ, způsoby využívání a řešení odpadového hospodářství, příroda a kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci - instituce, nevládní organizace, lidé); náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); aktuální (lokální) ekologický problém (příklad problému, jeho příčina, důsledky, souvislosti, možnosti a způsoby řešení, hodnocení, vlastní názor, jeho zdůvodňování a prezentace); prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, jejich komplexní a synergické působení, možnosti a způsoby ochrany zdraví); nerovnoměrnost života na Zemi (rozdílné podmínky prostředí a rozdílný společenský vývoj na Zemi, příčiny a důsledky zvyšování rozdílů globalizace a principy udržitelnosti rozvoje, příklady jejich uplatňování ve světě, u nás).

Mediální výchova (MV)

Tematické okruhy receptivních činností

MV 1 Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení: pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě; rozlišování zábavních prvků ve sdělení od informativních a společensky významných; hodnotící prvky ve sdělení; hledání rozdílů mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením; chápání podstaty mediálního sdělení a objasňování jeho cílů a pravidel; identifikování základních orientačních prvků v textu

Učební plán předmětu Pracovní činnosti v souladu s učebním plánem školy

Ročník:	1.	2.	3.	4.	5.	celkem
Hodin:	1	1	1	1	1	5

1. období / 1. - 3. ročník

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVVO), jichž je dosahováno na konci 1.-a-2. období:

1. složka: Práce s drobným materiálem

- **ČSP-3-1-01:** vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
- **ČSP-3-1-02:** pracuje podle slovního návodu a předlohy

2. složka: Konstrukční činnosti

- **ČSP-3-2-01:** zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi

3. složka: Pěstitelské práce

- **ČSP-3-3-01:** provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování
- **ČSP-3-3-02:** pečuje o nenáročné rostliny

4. složka Příprava pokrmů

- **ČSP-3-4-01:** připraví tabuli pro jednoduché stolování
- **ČSP-3-4-02:** chová se vhodně při stolování

● **PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM**

- **ČSP-3-1-01: vytváří jednoduchými postupy různé předměty z rozličných materiálů**

- **ČSP-3-1-02: pracuje podle slovního návodu a předlohy**

- DV: vystřihuje, lepí, skládá, vytrhává papír
- DV: sbírá, třídí, suší rostliny, listy, semena
- DV: vyhledává a dotváří přírodniny na základě představ
- DV: opracovává a aranžuje přírodniny
- DV: udržuje pořádek a čistotu na svém pracovišti
- DV: pracuje podle slovního návodu
- DV: zvládá jednoduché pracovní postupy
- DV: získává pracovní dovednosti a návyky při pracích s různým materiálem
- DV: citlivě přistupuje ke své práci a okolí
- DV: umí pracovat se šablonou
- DV: sám volí např. barvy papíru, trhání v ohybu
- DV: pracuje podle videonávodu

✓ **U: chápe vlastnosti materiálu**

✓ **U: používá jednoduché pracovní pomůcky**

✓ **U: pracuje s přírodninami s ohledem na lidové zvyky a tradice**

- s papírem: mačkání, trhání, lepení, stříhání, vystřihování, překládání, skládání, konstruování, řezání
- s kovem: tvarování, proplétání drátu, práce s kovovou fólií
- s přírodninami: sbírání, dotváření, aranžování, opracovávání
- s textilem: navlékání jehly, uzel, stříhání, šití - různé druhy stehů, našívání knoflíků a hadříků, lepení
- s jiným materiálem: se dřevem, modelovací hmotou, keramickou hlinou

× OSV 1

× OSV 4

● **KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI**

○ **ČSP-3-2-01: zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi**

- DV: učí se zacházet s různými nástroji
- DV: spolupracuje ve dvojicích a větších skupinách
- DV: učí se respektovat požadavky bezpečnosti a hygieny práce
- DV: učí se zhodnotit výsledek své pracovní činnosti
- DV: modeluje tvary podle předlohy
- DV: pracuje uvědoměle, tvořivě a samostatně
- DV: citlivě přistupuje ke své práci a okolí
- DV: pracuje podle videonávodu

✓ **U: stavebnice: sestavování stavebnicových prvků, kolektivní práce, montáž, demontáž, práce s jednoduchým návodem, předlohou nebo náčrtem podle pokynů i samostatně**

- × OSV 1
- × OSV 4
- × OSV 9

● **PĚSTITELSKÉ PRÁCE**

○ **ČSP-3-3-01: provádí pozorování přírody, zaznamenává a zhodnotí výsledky pozorování**

○ **ČSP-3-3-02: pečuje o nenáročné rostliny**

- DV: učí se základním pěstitelským činnostem
- DV: vytváří si základy pracovních návyků
- DV: citlivě přistupuje ke své práci a okolí
- DV: provádí pozorování přírody, zaznamenává je i s využitím digitálních technologií a hodnotí jejich výsledky

✓ **U: jednoduché pěstitelské činnosti přiměřené věku dětí – pěstování pokojových rostlin, výživa rostlin, pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě**

✓ **U: pozorování přírody – zaznamenávání výsledků pozorování, propojení učiva s prvoukou**

✓ **U: základní osivo a pěstování rostlin ze semen v místnosti**

- × OSV 9
- × EV 2
- × EV 3
- × EV 4

● **PŘÍPRAVA POKRMŮ**

○ **ČSP-3-4-01: připraví tabuli pro jednoduché stolování**

○ **ČSP-3-4-02: chová se vhodně při stolování**

- DV: spolupracuje ve dvojicích a větších skupinách
- DV: učí se respektovat požadavky bezpečnosti a hygieny práce
- DV: učí se zhodnotit výsledek své pracovní činnosti
- DV: pracuje uvědoměle, tvořivě a samostatně
- DV: citlivě přistupuje ke své práci a okolí
- DV: pracuje podle videonávodu

✓ **U: stolování - chování, příprava stolu, úklid, oslavy narozenin, Vánoce, Velikonoce**

✓ **U: pokrmy - zdobení cukroví, vajíček, sestavení jídelníčku, základy zdravé výživy**

- × OSV 1
- × OSV 6
- × OSV 7
- × OSV 9
- × MV 1

2. období / 4. - 5. ročník

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVVO), jichž je dosahováno na konci 4.-a 2. období:

1. složka: Práce s drobným materiálem

- **ČSP-5-1-01:** vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu
- **ČSP-5-1-02:** využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic
- **ČSP-5-1-03:** volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
- **ČSP-5-1-04:** udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu

2. složka: Konstrukční činnosti

- **ČSP-5-2-01:** provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž
- **ČSP-5-2-02:** pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu
- **ČSP-5-2-03:** dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu

3. složka: Pěstitelské práce

- **ČSP-5-3-01:** provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování
- **ČSP-5-3-02:** ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny
- **ČSP-5-3-03:** volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní
- **ČSP-5-3-04:** dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu

4. složka Příprava pokrmů

- **ČSP-5-4-01:** orientuje se v základním vybavení kuchyně
- **ČSP-5-4-02:** připraví samostatně jednoduchý pokrm
- **ČSP-5-4-03:** dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování
- **ČSP-5-4-04:** udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni

● **PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM**

- **ČSP-5-1-01: vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu**
- **ČSP-5-1-02: využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic**
- **ČSP-5-1-03: volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu**
- **ČSP-5-1-04: udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu**
  - DV: vystřihuje, lepí skládá, vytrhává papír
  - DV: sbírá, třídí, suší rostliny, listy, semena
  - DV: vyhledává a dotváří přírodniny na základě představ
  - DV: opracovává a aranžuje přírodniny
  - DV: udržuje pořádek a čistotu na svém pracovišti
  - DV: pracuje podle slovního návodu
  - DV: zvládá jednoduché pracovní postupy
  - DV: získává pracovní dovednosti a návyky při pracích s různým materiálem
  - DV: citlivě přistupuje ke své práci a okolí
  - DV: umí pracovat se šablonou
  - DV: sám volí např. barvy papíru, trhání v ohybu
  - DV: poznává různé druhy textilií a získává poznatky o jejich výrobě
  - DV: zná historii českých svátků a zvyklostí
  - DV: pracuje podle předlohy, jednoduchého náčrtu i videonávodu

- ✓ U: chápe vlastnosti materiálu, pracuje
  - s papírem a kartonem: vyřezávání, děrování, prostorové konstrukce, , polepování, tapetování, mačkání, trhání, lepení, stříhání, vystřihování, překládání, skládání, konstruování, řezání
  - s kovem: tvarování kovových fólií a drátu, vyhlazování, proplétání drátu
  - se dřevem: základní opracování dřeva jednoduchými nástroji
  - s přírodními: aranžování, opracovávání, vytváření jednoduchých výrobků z dostupných přírodnin
  - s textilem: navlékání jehly, uzel, stříhání, šití - různé druhy stehů, našívání knoflíků a hadříků, lepení, barvení
  - s jiným materiálem: modelovací hmotou, keramickou hlinou, voskem...
- ✓ U: výroba doplňků: přívěsky, náramky, ozdoby
- ✓ U: kultura odívání: péče o svůj vzhled
- ✓ U: lidové zvyky, tradice, řemesla

- * OSV 1
- * OSV 4

● KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI

- ČSP-5-2-01: provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž
- ČSP-5-2-02: pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu
- ČSP-5-2-03: dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu
  - DV: pracuje s různými nástroji
  - DV: spolupracuje ve dvojicích a větších skupinách
  - DV: respektuje požadavky bezpečnosti a hygieny práce
  - DV: hodnotí výsledek své pracovní činnosti
  - DV: modeluje tvary podle předlohy
  - DV: pracuje uvědoměle, tvořivě a samostatně
  - DV: citlivě přistupuje ke své práci a okolí
  - DV: zvládá jednoduché opracování dřeva i jiných materiálů
  - DV: zná vybrané lidové zvyky a tradice, některé si vyzkouší
  - DV: pracuje podle předlohy, jednoduchého náčrtu i videonávodu
- ✓ U: konstrukční práce se stavebnicí a technickými prostředky: montáž a demontáž stavebnicových prvků
- ✓ U: sestavování modelů z plošných, prostorových a konstrukčních stavebnic
- ✓ U: práce podle návodu, předlohy a jednoduchého náčrtku

- * OSV 1
- * OSV 4
- * OSV 9

● PĚSTITELSKÉ PRÁCE

- ČSP-5-3-01: provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování
- ČSP-5-3-02: ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny
- ČSP-5-3-03: volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní
- ČSP-5-3-01: dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu
  - DV: ovládá základní pěstitelské činnosti
  - DV: má vytvořené základy pracovních návyků
  - DV: citlivě přistupuje ke své práci a okolí
  - DV: pracuje podle slovního návodu
  - DV: zvládá jednoduché pracovní postupy
  - DV: umí zacházet s různými pracovními nástroji
  - DV: spolupracuje ve dvojicích i větších skupinách

- DV: respektuje požadavky bezpečnosti práce na školním pozemku
- DV: podílí se na ochraně a tvorbě životního prostředí
- DV: má vytvořené základy pracovních návyků
  - DV: pěstitelské činnosti a pěstitelské pokusy a pozorování zaznamená i s využitím digitálních technologií a hodnotí je
- ✓ **U: jednoduché pěstitelské činnosti přiměřené věku dětí – pěstování pokojových rostlin, výživa rostlin, pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě**
- ✓ **U: sázení, setí**
- ✓ **U: vlastnosti půdy a vlivy, činnosti které její kvalitu ovlivňují**
- ✓ **U: pozorování přírody – zaznamenávání výsledků pozorování, propojení učiva s prvoukou**
- ✓ **U: zahradnické náradí, způsoby použití**
- ✓ **U: bezpečnost práce**
- ✓ **U: rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie**
- x OSV 9
- x EV 2
- x EV 3
- x EV 4

● PŘÍPRAVA POKRMŮ

- **ČSP-5-4-01: orientuje se v základním vybavení kuchyně**
- **ČSP-5-4-02: připraví samostatně jednoduchý pokrm**
- **ČSP-5-4-03: dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování**
- **ČSP-5-4-04: udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni**
  - DV: spolupracuje ve dvojicích a větších skupinách
  - DV: respektuje požadavky bezpečnosti a hygieny práce
  - DV: umí zhodnotit výsledek své pracovní činnosti
  - DV: pracuje uvědoměle, tvořivě a samostatně
  - DV: citlivě přistupuje ke své práci a okolí
  - DV: poskytne první pomoc při úrazu v kuchyni
  - DV: zná základní pracovní postupy: vaření, pečení, smažení, studená kuchyně
  - DV: zná základy hygieny při konzumaci potravin
  - DV: zná základní vybavení kuchyně
  - DV: pracuje podle předlohy, jednoduchého náčrtu i videonávodu
  - ✓ **U: stolování - chování, příprava stolu, úklid, oslavy narozenin, Vánoce, Velikonoce**
  - ✓ **U: výběr, nákup a skladování potravin**
  - ✓ **U: technika v kuchyni – historie a význam**
  - ✓ **U: zásady správné výživy, jídelníček a jeho složení**
  - ✓ **U: pokrmy - zdobení cukroví, vajíčků, sestavení jídelníčku, zdravá výživa**
  - x OSV 1
  - x OSV 6
  - x OSV 7
  - x OSV 9
  - x MV 1

POUŽITÉ ZKRATKY

OVVO	očekávané výstupy vzdělávacího oboru
DV	dílčí výstupy
U	učivo
ŠVP	školní vzdělávací program
PPP	pedagogicko psychologická poradna
ZUŠ	základní umělecká škola
AŠSK	asociace školních sportovních klubů
R.S.O.V.	rychlost, síla, obratnost, vytrvalost
HČJ	herní činnosti jednotlivce
SG	sportovní gymnastika
CVČ	centrum volného času
IVP	individuální vzdělávací plán
PO	podpůrná opatření
VOV	vizuálně obrazové vyjádření
ZŠS	základní škola speciální

○ Výklad pojmů

- pedagogická intervence
vzdělávání uzpůsobené specifikům žáka s přiznanými podpůrnými opatřeními ve vyučovacích předmětech, v nichž je třeba zlepšit jeho výsledky učení, případně kompenzovat nedostatečnou domácí přípravu na výuku; je vymezena v individuálním vzdělávacím plánu
- speciálně pedagogická intervence
zajištění předmětů speciálně pedagogické péče pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními, které jsou zaměřeny na oblast logopedických obtíží, řečové výchovy, nácviku sociální komunikace, zrakové stimulace apod.
- plán pedagogické podpory (PLPP)
podpůrné opatření pro první stupeň podpory, dokument napomáhající zajištění podpůrných opatření u žáka. PLPP zpracovává škola pro žáka od prvního stupně podpůrných opatření a to na základě potřeb úprav ve vzdělávání nebo zapojení do kolektivu. Při poskytování podpůrných opatření prvního stupně zpracovává škola PLPP v případě, nepostačuje-li samotné zohlednění individuálních vzdělávacích potřeb žáka při vzdělávání. S PLPP je seznámen žák, zákonný zástupce žáka a všichni vyučující. Obsahuje popis obtíží žáka, stanovení cílů podpory a způsobů vyhodnocování naplňování plánu. PLPP škola vyhodnocuje naplňování cílů nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování PO.
- individuální vzdělávací plán (IVP)
zpracovává škola pro žáka od druhého stupně podpůrných opatření a to na základě doporučení školského poradenského zařízení (ŠPZ) a žádosti zletilého žáka nebo zákonného zástupce. IVP vychází ze školního vzdělávacího programu (ŠVP). Obsahuje mj. údaje o skladbě druhů a stupňů podpůrných opatření poskytovaných v kombinaci s tímto plánem. Naplňování IVP vyhodnocuje školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou nejméně jednou ročně.
- podpůrná opatření
nezbytné úpravy organizace, obsahu, metod, forem, hodnocení a podmínek vzdělávání a školských služeb, které se člení do stupňů podle organizační a finanční náročnosti, odpovídají zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám žáka; jsou vymezena v § 16 odst. 2 školského zákona
- předměty speciálně pedagogické péče
vyučovací předměty pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními, které jsou zaměřeny na oblast logopedických obtíží, řečové výchovy, nácviku sociální komunikace, zrakové stimulace apod. tyto předměty ustanovuje škola ve školním vzdělávacím programu
- speciálně pedagogická intervence
zajištění předmětů speciálně pedagogické péče pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními, které jsou zaměřeny na oblast logopedických obtíží, řečové výchovy, nácviku sociální komunikace, zrakové stimulace apod.
- stupeň podpory
vyjádření míry organizační, pedagogické a finanční náročnosti podpůrného opatření; podpůrná opatření se člení podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti do pěti stupňů
- augmentativní a alternativní komunikace
se pokouší přechodně nebo trvale kompenzovat projevy poruchy a postižení u osob se závažným postižením řeči, jazyka a psaní; augmentativní systémy komunikace mají podporovat již existující, ale pro běžné dorozumívání nedostatečné komunikační schopnosti; alternativní komunikační systémy se používají jako náhrada mluvené řeči
- doporučení ke vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami
závazný dokument pro úpravu vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami, na základě kterého škola pracuje s podpůrnými opatřeními a žádá o finanční prostředky
- integrace žáků

zařazení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami i žáků mimořádně nadaných do běžných tříd a jejich vzdělávání v souladu s individuálními vzdělávacími potřebami

- kognitivní procesy
poznávací procesy tvořící podstatu učení; jsou součástí intelektuálního vývoje člověka, zahrnují smyslové poznávání, představy a obrazotvornost, myšlení, paměť, učení, někdy je k nim řazena i řeč a pozornost
- lehká mentální retardace
mentální postižení (IQ 50–69) snížení rozumových schopností v důsledku organického postižení mozku; u žáků dochází k zaostávání duševního vývoje, i když většina z nich dosáhne úplné nezávislosti v osobní péči a domácích praktických dovednostech
- mentální postižení (mentální retardace)
snížení rozumových schopností vzniklé v důsledku organického poškození mozku nebo nedostatečnosti mozkových funkcí, projevuje se sníženou úrovní kognitivních procesů, odlišným vývojem některých psychických funkcí a nižší sociální adaptabilitou; individuální modifikace uvedených příznaků závisí na hloubce a rozsahu mentálního postižení, na míře postižení jednotlivých funkcí a na úrovni psychického vývoje
- reeducace
speciálně pedagogické metody a postupy, kterými se zdokonaluje výkonnost v oblasti postižené funkce
- Standardy pro základní vzdělávání
příloha Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání, standardy jsou tvořeny indikátory, které konkretizují očekávané výstupy
- stupeň podpory
vyjádření míry organizační, pedagogické a finanční náročnosti podpůrného opatření; podpůrná opatření se člení podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti do pěti stupňů
- škola zřízená podle § 16, odst. 9 školského zákona
škola pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami uvedené v § 16 odst. 9 školského zákona
- školní poradenské pracoviště
neúplné pracoviště tvořené školním metodikem prevence, výchovným poradcem a třídními učiteli, nebo úplné pracoviště rozšířené o služby školních psychologů a školních speciálních pedagogů; zajišťuje poradenskou podporu žákům a pedagogům
- školské poradenské zařízení
zařízení vykonávající pedagogicko-psychologickou činnost ve školách a školských zařízeních (pedagogicko-psychologická poradna a speciálně pedagogické centrum)
- vlastní hodnocení školy (autoevaluace školy)
hodnocení sloužící k systematickému posuzování činnosti školy plánované ve →školním vzdělávacím programu; výsledky vlastního hodnocení školy slouží jako zpětná vazba ke korekci vlastní činnosti a jako východisko pro další práci školy; vlastní hodnocení školy provádějí účastníci vzdělávacího procesu – vedení školy, učitelé, žáci; vlastní hodnocení školy je doporučena součástí →školního vzdělávacího programu, ve které školy vymezují cíle, nástroje a kritéria vlastního hodnocení a časové rozvržení evaluačních činností
- učivo
část vzdělávacího obsahu jednotlivých vzdělávacích oborů, která je strukturována do jednotlivých tematických okruhů (témat, činností); učivo je chápáno jako prostředek pro dosažení očekávaných výstupů, tvoří nezbytnou součást vzdělávacího obsahu; na úrovni Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání je učivo doporučeno k distribuci do školního vzdělávacího programu; na úrovni školního vzdělávacího programu je závazné